

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ОҚУ-АҒАРТУ МИНИСТРЛІГІ
АСТАНА ҚАЛАСЫНЫҢ БІЛІМ БАСҚАРМАСЫ
АСТАНА ҚАЛАСЫ ӘКІМДІГІНІҢ «ҚОҒАМДЫҚ ТАМАҚТАНДЫРУ
ЖӘНЕ СЕРВИС КОЛЛЕДЖІ» МКҚК**

**МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
УПРАВЛЕНИЕ ОБРАЗОВАНИЯ ГОРОДА АСТАНЫ
ГККП «КОЛЛЕДЖ ОБЩЕСТВЕННОГО ПИТАНИЯ И СЕРВИСА»
АКИМАТА ГОРОДА АСТАНЫ**

4-6 қазан 2022 ж.

**«ASTAUFEST-2022» III Халықаралық фестивалі аясында
«ТЕХНИКАЛЫҚ ЖӘНЕ КӘСІПТІК БІЛІМ БЕРУ ЖҮЙЕСІНДЕ
МАМАНДАРДЫ ДАЯРЛАУДЫҢ ЗАМАНАУИ БІЛІМ БЕРУ
ЖОБАЛАРЫ»**

*тақырыбындағы ғылыми-тәжірибелік конференция
ЖИНАҒЫ*

СБОРНИК

*Научно-практической конференции
«СОВРЕМЕННЫЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЕ ПРОЕКТЫ
ПОДГОТОВКИ СПЕЦИАЛИСТОВ В СИСТЕМЕ ТЕХНИЧЕСКОГО
И ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ» в рамках
III Международного фестиваля «ASTAUFEST-2022»
4-6 октября 2022 г.*

Астана, 2022

УДК 377
ББК 74.56
А89

Астана қаласы әкімдігінің «Қоғамдық тамақтандыру және сервис колледжі» МКҚК директоры, экономика ғылымдарының кандидаты З.А.Клышбаеваның жалпы редакциясымен/ Под общей редакцией директора ГККП «Колледж общественного питания и сервиса» акимата города Астаны, кандидата экономических наук З.А.Клышбаевой

Редакциялық ұжым /Редакционная коллегия:
Ж.Е. Сеитова, Р.А. Кобегенова, Ж.Түлкібайқызы

Техникалық және кәсіптік білім беру жүйесінде мамандарды даярлаудың заманауи білім беру жобалары: Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдары – Астана: ҚТЖСК, 2022. – 221 б. – қаз., орыс.

А89

Современные образовательные проекты подготовки специалистов в системе технического и профессионального образования: материалы Международной научно-практической конференции – Астана: КОПиС, 2022. – 221с. – каз., рус.

ISBN 978-601-08-2811-7

Жинақ педагогтердің кәсіби шеберлігін жетілдіруге, мамандарды даярлау процесінде жаңа тәсілдерді енгізу бойынша педагогикалық тәжірибені жинақтауға және таратуға, сондай-ақ халықаралық ынтымақтастық шеңберінде басқа оқу орындарымен өзара іс-қимылдың тиімділігіне бағытталған.

Басылым ғылыми қызметкерлерге, педагогтарға, студенттерге және кәсіптік және техникалық білім беру ұйымдарының проблемалары мен даму перспективаларына қызығушылық танытатындарға пайдалы болады.

Сборник направлен на совершенствование профессионального мастерства педагогов, обобщение и распространение педагогического опыта по внедрению новых подходов в процессе подготовки специалистов, а также эффективность взаимодействия с другими учебными заведениями в рамках международного сотрудничества.

Издание может быть полезно научным сотрудникам, педагогам, студентам и всем, кто интересуется проблемами и перспективами развития организаций профессионального и технического образования.

УДК 377
ББК 74.56

ISBN ISBN 978-601-08-2811-7

© КОПиС, 2022

Мазмұны

1.	Клышбаева З.А. «ЖАС МАМАН ЖОБАСЫ» - БӘСЕКЕГЕ ҚАБІЛЕТТІЛІК НЕГІЗІ РЕТІНДЕ ИННОВАЦИЯЛЫҚ БАҒЫТ	7-10
2.	Винокурова С.Л. БРЕНД-МЕЙКЕР – НОВЫЙ МЕТОД НАСТАВНИЧЕСТВА	10-15
3.	Шаяхметова Ж. Б. БӘСЕКЕГЕ ҚАБІЛЕТТІ МАМАНДАР ДАЙЫНДАУДА ИННОВАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ҚОЛДАНУ	16-19
4.	Нургожина А.Т. QR-КОДЫ КАК СРЕДСТВО ПОВЫШЕНИЯ МОТИВАЦИИ ОБУЧЕНИЯ	19-21
5.	Смагулов Б.Д. БӘСЕКЕЛЕСТІК-КӘСІБИ БІЛІМ БЕРУ ЖҮЙЕСІНДЕГІ ЖАҢА БАҒЫТТАР МЕН БАСТАМАЛАР ҮШІН ҚОҒАМДЫҚ ҚОЗҒАЛЫС	21-25
6.	Сеитова Ж.Е. ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ – ҮЗДІКСІЗ ДАМУДЫҢ НЕГІЗІ	25-28
7.	Халдеева Т.Д. СЕТЕВОЕ ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ КАК УСЛОВИЕ ПОВЫШЕНИЯ КАЧЕСТВА СРЕДНЕГО ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ	28-31
8.	Камбарова Ж.Б. АҚПАРАТТЫҚ ТЕХНОЛОГИЯНЫ БІЛІМ БЕРУДЕ ТИІМДІ ҚОЛДАНУ	31-35
9.	Рахматуллина Н.Н. ФОРМЫ ПРАКТИКО-ОРИЕНТИРОВАННЫХ ЗАДАНИЙ ДЛЯ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ ТИПО	35-39
10.	Нұрманова А.Д. КОЛЛЕДЖ ҚАБЫРҒАСЫНДА БӘСЕКЕГЕ ҚАБІЛЕТТІ МАМАНДАРДЫ ДАЯРЛАУ - STEM БІЛІМ БЕРУ	40-42
11.	Попова Л.В. ПРОЕКТНАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ КАК РАЗВИТИЕ ТВОРЧЕСКОЙ САМОРЕАЛИЗАЦИИ ЛИЧНОСТИ ОБУЧАЮЩИХСЯ	42-45
12.	Кобегенова Р. А. ONLINE ФОРМАТТАҒЫ ИНТЕРАКТИВТІ БАҒДАРЛАМАЛАРДЫ ҚОЛДАНУДЫҢ ТИІМДІЛІГІ	46-49
13.	Бисенгалиева С. М. БІЛІМ БЕРУДЕГІ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ШЕШІМДЕР	49-52
14.	Жерняк А. Г., Костенко Е. С. СОВРЕМЕННЫЕ ИННОВАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В ОБРАЗОВАНИИ НА ПРИМЕРЕ ТЕХНОЛОГИЧЕСКОГО КОЛЛЕДЖА	52-55
15.	Карабалина Г.С. WORLDSKILLS ҚОЗҒАЛЫСЫ - КӘСІПТІК БІЛІМ БЕРУДІҢ ЗАМАНҒА САЙ ЖАҢА МАЗМҰНЫ	55-57
16.	Фельде Ю.Н. «КУЛЬТУРА БЕЗОПАСНОГО ТРУДА. ОСНОВЫ БЕЗОПАСНОГО ТРУДА И ЭФФЕКТИВНАЯ	58-61

	ОРГАНИЗАЦИЯ РАБОЧЕГО МЕСТА В СООТВЕТСТВИИ СО СТАНДАРТАМИ WORLDSKILLS И СПЕЦИФИКАЦИЕЙ СТАНДАРТОВ WORLDSKILLS ПО КОМПЕТЕНЦИИ» «ПОВАРСКОЕ ДЕЛО»	
17.	Мырзабекова Ж.Ж. МЕЙРАМХАНА СЕРВИСІНДЕГІ ЗАМАНАУИ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР	61-64
18.	Захарова К.К. ПОВЫШЕНИЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ ОБУЧАЮЩИХСЯ ЧЕРЕЗ ОРГАНИЗАЦИЮ НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ В ОБЛАСТИ ЗДОРОВОГО ПИТАНИЯ	64-67
19.	Жанарбекова Ж.Ж. КӘСІБИ МАМАНДАР ДАЯРЛАУДАҒЫ ЖАҢА МҮМКІНДІКТЕРІ	67-70
20.	Нуржауова Н.М. МЕКТЕП ОҚУШЫЛАРЫНА САУАТТЫ КӘСІПТІК БАҒДАР БЕРУ - КЕМЕЛ БОЛАШАҒЫМЫЗДЫҢ КЕПІЛІ	70-72
21.	Жетенова Г.С. МЕЙРАМХАНА ҚЫЗМЕТІ – ТӘЖІРИБЕ ЖӘНЕ ЗАМАНАУИ ҚЫЗМЕТ КӨРСЕТУ	73-76
22.	Халиди К.А. СОВРЕМЕННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ ОБУЧЕНИЯ В ПОДГОТОВКЕ КВАЛИФИКАЦИОННЫХ КАДРОВ ОБЩЕСТВЕННОГО ПИТАНИЯ	76-81
23.	Арғынбек А.М. МАМАН ТӘРБИЕСІНДЕГІ ҰЛТТЫҚ ҚҰНДЫЛЫҚТАР - ҰЛТ БОЛАШАҒЫНЫҢ НЕГІЗІ	82-84
24.	Родина И.Ю. ОПЫТ РАБОТЫ СПЕЦИАЛИЗИРОВАННОГО ЦЕНТРА КОМПЕТЕНЦИЙ ПО ПОВЫШЕНИЮ КВАЛИФИКАЦИИ ПЕДАГОГОВ С УЧЕТОМ СТАНДАРТОВ WORLDSKILLS	85-89
25.	Битемір А.Б. ҚАЗАҚ ТІЛІ МЕН ӘДЕБИЕТІ ПӘНІН ОҚЫТУДЫҢ ТИІМДІ ЖОЛДАРЫ	89-94
26.	Есенгулова Ш.К. WORLDSKILLS ҚОЗҒАЛЫСЫНДАҒЫ «ЗЕРТХАНАЛЫҚ ХИМИЯЛЫҚ ТАЛДАУ» ҚҰЗЫРЕТТІЛГІ БІЛІМ БЕРУ ТРЕНДТЕРІНІҢ БІРІ	95-97
27.	Калменбаева Ж.М., Сариева Б.Т. ПРИМЕНЕНИЕ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЙ ТЕХНОЛОГИИ ОБУЧЕНИЯ В УСЛОВИЯХ ИННОВАЦИОННОГО ОБРАЗОВАНИЯ	97-102
28.	Жаркинбекова С.С. ҚАЗАҚСТАНДЫҚ БІЛІМ БЕРУДЕГІ УАҚЫТ ТАЛАПТАРЫНЫҢ АСПЕКТІСІНДЕГІ ИННОВАЦИЯ ЖӘНЕ ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ	102-104
29.	Шалахын Р. ЖАҢАРТЫЛҒАН БІЛІМ БЕРУДІҢ ТИІМДІЛІГІ МЕН ЕРЕКШЕЛІГІ	105-108
30.	Байжигитова А.А. ЖАСТАР КӘСІПКЕРЛІГІ ЖӘНЕ ИНОВАЦИЯЛАРЫ	108-111
31.	Васильева С. И. РЕАЛИЗАЦИЯ СТАНДАРТОВ WORLDSKILLS КОМПЕТЕНЦИИ «РЕСТОРАННЫЙ	111-116

СЕРВИС» В ПРОФЕССИОНАЛЬНУЮ ПОДГОТОВКУ
СПЕЦИАЛИСТОВ

32. **Ордабаева З.Қ.** ҮШТІЛДІЛІК – ЗАМАН СҰРАНЫСЫ 117-120
33. **Түлкібайқызы Ж.** МЕЙРАМХАНА БИЗНЕСІ 120-123
КӘСІПОРЫНДАРЫНДА ИННОВАЦИЯЛЫҚ
ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ЕНГІЗУДІҢ БАСЫМ БАҒЫТТАРЫ
34. **Гобжилян Т.В.** ПОВЫШЕНИЕ КАЧЕСТВА ОБУЧЕНИЯ В 124-227
РАМКАХ СОЦИАЛЬНОГО ПАРТНЁРСТВА
35. **Кожабергинова С.М.** АРНАЙЫ ПӘНДЕРДІ ОҚЫТУДА 127-130
ИНТЕРАКТИВТІ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ҚОЛДАНУ
36. **Мейко А. В.** ИННОВАЦИОННАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ 131-135
ПЕДАГОГА, КАК РЕСУРС ПОВЫШЕНИЯ КАЧЕСТВА
ПОДГОТОВКИ КАДРОВ
37. **Агыбаева Г.Р.** БІЛІМ БЕРУ ЖҮЙЕСІНДЕГІ АКТУАЛДЫ 135-138
МӘСЕЛЕЛЕР
38. **Жумагази Ж.С.** САПАНЫҢ МИКРОБИОЛОГИЯЛЫҚ 139-142
АСПЕКТІЛЕРІ НАН ПІСІРУ АШЫТҚЫСЫ
39. **Губайдулина А.Д.** ОРГАНИЗАЦИЯ ИНДИВИДУАЛЬНОЙ 143-145
ПОДГОТОВКИ СТУДЕНТА К КОНКУРСУ
ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО МАСТЕРСТВА WORLDSKILLS
40. **Досмаилова А. Т.** WORLDSKILLS INTERNATIONAL 146-148
ҚОЗҒАЛЫСЫНЫҢ ТАРИХЫ ЖӘНЕ WORLDSKILLS
KAZAKHSTAN
41. **Готовцева З.И.** ФОРМИРОВАНИЕ 149-152
УЛЬТИКОМПЕТЕНЦИИ СПЕЦИАЛИСТА ИНДУСТРИИ
ПИТАНИЯ
42. **Кайрова А.Б.** ҚАЗІРГІ БІЛІМ БЕРУДЕГІ ІЗДЕНІСТЕР, 152-155
КЕЛЕШЕГІ МЕН ШЕШІМДЕР
43. **Құдайбердіқызы А.** СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ 155-159
РАЗВИТИЯ РЕСТОРАННОГО БИЗНЕСА
44. **Пальчак Е.А., Мусина А. А.** ПРИОРИТЕТЫ 159-161
МОДЕРНИЗАЦИИ КАЗАХСТАНСКОЙ СИСТЕМЫ
ТЕХНИЧЕСКОГО И ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО
ОБРАЗОВАНИЯ
45. **Ошакбаева Б.К.** ҚАЗАҚСТАН НАРЫҒЫНДАҒЫ БАНКЕТ 162-166
ТҮРЛЕРІН ДАМУ ЖОЛДАРЫ
46. **Байкенова Н.С.** НАЦИОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНЫЕ 166-170
ОСОБЕННОСТИ РЕЧЕВОГО АКТА КОМПЛИМЕНТА В
АНГЛИЙСКОЙ ЛИНГВОКУЛЬТУРНОЙ ОБЩНОСТИ
47. **Хурметбек Л.** ТЕРЕҢ БІЛІМ - КІТАПТА 171-174
48. **Сақтапбергенова Ү.Ә.** ҚАЗІРГІ БІЛІМ БЕРУДЕ ЖАҢА 174-177
ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ҚОЛДАНУДЫҢ ТИІМДІЛІГІ
49. **Красовская А.В.** ПОВЫШЕНИЕ КАЧЕСТВА 177-180
ПОДГОТОВКИ КОНКУРЕНТОСПОСОБНЫХ

СПЕЦИАЛИСТОВ И РАБОЧИХ ЧЕРЕЗ ВНЕДРЕНИЕ СТАНДАРТОВ WORLDSKILLS		
50.	Нурманова А.Д. ҚАЗАҚСТАНДА ИНКЛЮЗИВТІ БІЛІМ БЕРУДІ ЕНГІЗУ: ӘЛЕМДІК ТӘЖІРИБИЕЛЕР, ТУЫНДАЙТЫН МӘСЕЛЕЛЕР, МҮМКІН ШЕШІМДЕР	180-183
51.	Бердибаева Қ.Б. ҚАЗІРГІ КЕЗЕҢДЕ ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ БІЛІМ БЕРУ САЛАСЫНДАҒЫ ПЕРСПЕКТИВАЛАР МЕН ПРОБЛЕМАЛАР	183-187
52.	Омарбекова А.Н. МЕЙРАМХАНА СЕРВИСІНДЕГІ ЗАМАНАУИ ТЕХНОЛОГИЯЛАР	187-191
53.	Көптілеуова Ә. К. ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИНТЕРНЕТ- РЕСУРСОВ ВО ВРЕМЯ ЗАНЯТИЙ	191-194
54.	Тлеулинова М.Б. БІЛІМ БЕРУДЕ ЖАҢА ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ҚОЛДАНУДЫҢ ТИІМДІЛІГІ	194-198
55.	Шайжанова А.А. ҚАЗАҚСТАНДА ҚАШЫҚТЫҚТАН ОҚЫТУДЫ ДАМУ ПЕРСПЕКТИВАЛАРЫ	198-202
56.	Тыйыштықбайқызы Е. ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИННОВАЦИОННЫХ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ ТЕХНОЛОГИЙ В ОБРАЗОВАНИИ	202-204
57.	Бегалы М.Н. ҚАЗІРГІ БІЛІМ БЕРУДЕГІ САНДЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫҢ РӨЛІ	205-207
58.	Кизатова З.Б., Гордиенко Э.Э. ИНТЕГРАЦИЯ ТЕХНОЛОГИЙ WORLDSKILLS В ПЕКАРСКОМ МАСТЕРСТВЕ	207-210
59.	Төрехан А.Б. АРНАЙЫ ПӘНДЕРДІ ОҚЫТУДА ИННОВАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ПАЙДАЛАНУДЫҢ ТИІМДІЛІГІ	210-212
60.	Тлеумбетова Д.Б. РЕФЛЕКСИВНЫЕ ПРАКТИКИ МЕЖДУНАРОДНЫХ ПРЕПОДАВАТЕЛЕЙ-ЛАУРЕАТОВ НАЦИОНАЛЬНОЙ ПРЕМИИ	212-218
61.	Сейдуалы Ж.А. НАН ӨНДІРІСІНДЕ ҚОЛДАНЫЛАТЫН АШЫТҚЫЛАР ЖӘНЕ ОЛАРДЫ АЛУ ТЕХНОЛОГИЯСЫ	218-221

Клышбаева Зауре Араповна
Астана қаласы әкімдігінің
«Қоғамдық тамақтандыру
және сервис колледжі» МКҚК
экономика ғылымдарының
кандидаты, колледж директоры

«ЖАС МАМАН ЖОБАСЫ» - БӘСЕКЕГЕ ҚАБІЛЕТТІЛІК НЕГІЗІ РЕТІНДЕ ИННОВАЦИЯЛЫҚ БАҒЫТ

Аннотация: берілген мақалада Қазақстанның инновациялық даму жолындағы жасалынған жұмыстар баяндалады.

Түйінді сөздер: инновациялық бағыт «Жас маман» жобасы, жұмысшы мамандар

Қазақстандағы адами капитал проблемасы мемлекет қабылдайтын стратегиялық бағдарламалар мен құжаттарда қойылған міндеттерді іске асыруға байланысты алғы орындардың біріне шықты. Бұл халықтың әлемдік дамудың қазіргі кезеңінде туындайтын міндеттерді шешу қабілеті туралы.

Соңғы онжылдықта қазақстандықтардың өмірінде болған өзгерістер жастардың әртүрлі топтарына, әсіресе олардың құндылықтарына, бағдарлары мен мінез-құлық және бейімделу стратегияларына үлкен әсер етті. Қалыптасуы нарықтық экономиканың қалыптасуы, кеңестік құндылық құрылымдарының бұзылуы, ұлттық сананың жандануы мен нығаюы кезеңінде болған жастардың жаңа когорты ХХІ ғасырдың кейінгі онжылдықтарында Қазақстанның келбетін едәуір дәрежеде айқындайтыны анық.

Бүгінгі қазақстандық жастар тәуелсіз өмірге өте күрделі және серпінді уақытта қадам басуда. Бір жағынан, елдің саяси өмірінде түбегейлі өзгерістер болды, қоғамды демократияландыру процестері дамуда, мемлекеттік және қоғамдық институттар тұрақты жұмыс істейді, елде дамуда сапалы серпіліс жасау үшін стратегиялық материалдық және адами ресурстар бар. Екінші жағынан, әлеуметтік-экономикалық даму қарама-қайшы, қоғамның әлеуметтік дифференциациясы мен фрагментациясының үдерістері үрей туғызады, бұқаралық коммуникация мен компьютерлендіру жүйелері қарқынды дамып келеді, біз жаһандандудың жағымсыз құбылыстарының көрінісін жиі байқаймыз.

Бұл тұрғыда қазіргі шындық жастардың әлеуметтік топ ретінде даму заңдылықтарын түсінуді және оның субъектісі болып табылатын Қоғамдық өндірістегі рөлі мен орнын анықтауды өзектендіреді. Қазақстан жағдайында жаһандық тренд шеңберінде қарастырылып отырған проблеманың аса маңызды аспектісі—тұтыну қоғамының мәдениетінен жалпыға бірдей жасампаздық мәдениетіне өркениеттік көшу —жастардың инновацияларға және білім экономикасын құруға қабілеттілігі болып табылады. Сонымен қатар, исозидацияның жаһандық бәсекеге қабілеттілігі қағидаттарында қоғамдық ұдайы өндірісті қайта жүктеу процесі осы сценарийді іске асырудың сәттілігіне

байланысты, бұл Қазақстанға инерциялық даму траекториясынан кетуге және әлемнің шетінде қалмауға мүмкіндік береді.

Сонымен қатар, Қазақстанда дамудың жаңа сапасына көшу мәселесінде саяси ерік-жігер ең жоғары деңгейде айқын және бірнеше рет білдірілгенін атап өткен жөн. Мәселе мынада, бұл шешімді қалай орындау керек, елді іс жүзінде дайындау, оны жаңа күйге келтіру, трансформация механизмдерін табу.

Белгіленген стратегиялық қондырғыларды толыққанды іске асыру елдің жаңа технологиялық және ғылымды қажетсінетін экономикасы талап ететін шығармашылық және ең бастысы жемісті еңбек үшін орасан зор мүмкіндіктерді қамтамасыз етеді.

Қазақстанда инновациялық дамуға негізделген зияткерлік ұлтты қалыптастыру іс-әрекеті мемлекет басшысының неғұрлым жүйелі бастамаларының бірі болып табылады. Н.Ә. Назарбаев зияткерлік ұлтты қалыптастырудың үш негізгі аспектісін бөліп көрсетеді: білім беру жүйесін дамытудағы серпіліс, ғылымды дамыту және елдің ғылыми әлеуетін арттыру, инновациялар жүйесін дамыту[1].

"Зияткерлік ұлт-2020" бағдарламасы қабылданған кезде осы бағыттар бойынша көп жұмыстар атқарылды. Қазіргі заманғы халықаралық тәжірибеге сәйкес келетін кадрларды даярлаудың түбегейлі жаңа жүйесі қалыптасты. Қазақстан посткеңестік кеңістікте бірінші болып бакалаврлар, магистрлер және философия докторлары (PhD) жоғары оқу орындарында әлемде қабылданған үш сатылы даярлыққа көшті. Қазақстанның жетекші университеттері оқу бағдарламаларын халықаралық аккредиттеуді бастады, ол оқыту сапасын арттырудың маңызды құралына айналды.

Инновациялар саласында даму институттары құрылды, Қазақстанда алғаш рет индустриялық-инновациялық даму стратегиясын әзірлеу және іске асыру міндеті қойылды. Мұның бәрі ел Президентінің "Зияткерлік ұлт-2020" ұлттық бағдарламасын бастауы үшін жеткілікті маңызды база болды.

Қазіргі Қазақстан болуға ұмтылатын қоғамның жоғары дамыған, ақпараттық типі үшін жаңа ақпараттық және ғылымды қажетсінетін технологияларды кеңінен енгізу, білім индустриясының дамуы мен өсуі тән. Бүгінгі таңда білім беру басым құндылық болып табылады, сонымен қатар адам өмірінің әртүрлі салаларында – мәдениет үлгілерін игеруден бастап әртүрлі еңбек формаларын кәсіби орындауға дейін практикалық маңызы бар. Бұл жағдай тек әмбебаптық пен қол жетімділікке ғана емес, сонымен қатар сапалы білім алуудағы селективтілікке де басымдық береді[2]. Табысты, дамып келе жатқан қазақстандық қоғам үшін сапалы біліммен қаруланған сауатты, іскер, бәсекеге қабілетті, іскер тұлғалар қажет. Осыған байланысты Мемлекет басшысы өзінің 2012 жылғы "әлеуметтік-экономикалық жаңғырту – Қазақстан дамуының басты бағыты" атты Қазақстан халқына Жолдауында: "білім жастарға білім беріп қана қоймай, оларды әлеуметтік бейімделу процесінде қолдана білуі керек", - деп ерекше атап өтті[3].

Бүгінгі жастар – еліміздің ертеңі, болашағы. Кәсіптік-техникалық білім беру саласының мақсаты - еңбек нарығының және жұмыс берушілердің сұранысына жауап беретін, материалдық-техникалық базасы мықты, жаңа мемлекеттік

стандарттарға сай келетін оқу орындарында бәсекеге қабілетті, білікті де білімді мамандар даярлау.

Осындай мақсаттар мүддесіне қызмет етуді қолға ала отырып Елбасы - Нұрсұлтан Назарбаевтың бастамасымен еңбек нарығында сұранысқа ие 100 мамандық негізінде колледждерді қайта жарақтандыру және жоғары білікті кәсіп иелерін дайындаудағы халықаралық тәжірибені енгізу мақсатында республикалық «Жас маман» жобасы бастау алған болатын.

Астана қаласы әкімінің «2020 жылдың үздік колледжі» грантының иегері қоғамдық тамақтандыру және сервис колледжінің ұсынған бағдарламасы республикалық «Жас маман» жобасы іріктеуінің жеңімпаздары қатарынан орын алуы үлкен жауапкершілік жүктеді.

Оқу орнының арнайы мамандары жақын және алыс шет елдердегі оқу орындарында болып, сервис саласындағы озық технологиялармен танысып, зерттеп, зерделеді. Ресей мемлекетінің Қазан, Екатеринбург, Тверь, Санкт-Петербург қалаларының, Грузия, Корея, Жаңа Зеландияда, Финляндия мемлекеттерінің кәсіптік білім беру саласындағы тың өзгерістерімен танысып қайтты.

Жобаны жүзеге асыруға мемлекет тарапынан қаражат бөлініп, Астана қаласының әкімдігінің қолдауымен жаңадан салынған мекен-жайдан 500 шаршы метрді құрайтын ғимарат берілді.

Аспаз ісі», «Мейрамхана қызметі», «Кондитер ісі», «Наубайхана шеберлігі» бағыттары бойынша эксклюзивті дизайнмен, лофт стильде, заманауи сервис жүйесінің озық техникаларымен жабдықталған құзыреттілік орталығының заманауи материалдық-техникалық базасы сервис саласының мамандарын дайындаудың жаңа деңгейіне қол жеткізуге мүмкіндік береді.

Құзыреттілік орталығында еңбек нарығының талаптарына сай келетін, сервистік жүйенің инновациялық моделімен үйлесетін, болашақ мамандардың сапалы тәжірибелік дайындығын жоғары деңгейге көтеруге мүмкіндік беретін 6 жұмыс алаңы жасақталған.

WorldSkills чемпионаттарының әлемдік стандарттарына сәйкес келетін креативті - инновациялық жобаларды жүзеге асыруға арналған «Аспаздық студия», «Кондитер цехы», «Шағын наубайхана», «Бизнес орталық», «Атмосфералық кафе» сияқты құзыреттілік жұмыс орындары Италия, Германия, Швеция т.б еуропа елдерінің жабдықтарымен жабдықталған.

Автоматтандыру жүйесін енгізу мақсатында R-Keper бағдарламасы, «Бар» жобалық зертханасының материалдық-техникалық базасын WorldSkills әлем чемпионатында «Мейрамхана сервисі» құзыреттілігі бойынша қолданылатын, кофе жасауға арналған соңғы үлгідегі жоғары технологиялы, ТМД-да теңдесі жоқ бірегей «ASTORIA» кофе машинасы орнатылған.

Мұнда: Халықаралық WorldSkills қозғалысының талаптарына сай бәсекеге қабілетті сапалы мамандар дайындау, халықаралық WorldSkills чемпионатын өткізу және оған қатысу ережелері мен регламенті бойынша командалар дайындауды, эксперттер мен шеберлерді оқытуды, «Рухани Жаңғыру» бағдарламасы аясындағы «AstauFest» халықаралық гастрономиялық фестивалі

және «Ұмытылған ұлттық тағамдар» жобасы, Италия мемлекетінің қолдауымен жүзеге асырылған «Slow food - тағамды үнемдейміз - әлемді өзгертеміз» сияқты инновациялық жобаларды жүзеге асыратын болады.

Оқу орнының құзыреттілік орталығы қатысушыларды ұлттық чемпионатта сәтті өнер көрсетуге, ал ұлттық чемпионаттың жеңімпаздарын еуропа және басқа елдерде өтетін сайыстарға дайындауға мол мүмкіндік беретіні сөзсіз.

Әлемді өзгертудің және бірінші болудың уақыты келді! Армандар орындалады, сеніңіз, алға ұмтылыңыз!

Пайдаланған әдебиеттер тізімі

1. Чупров В.И., Зубок Ю.А., Уильямс К. Молодежь в обществе риска. Второе издание – М.: Наука, – С. 47. 3 Там же. С. 48-49.
2. Шумпетер Й. Теория экономического развития. – М.: Прогресс, – С. 169-170.
3. См.: Исмаилов Т.А., Гамидов С.Г. Инновационная экономика – стратегическое направление развития России в XXI веке //Инновации. – 2003№1.

*Винокурова Саргылана Леонидовна,
ГАПОУ РС (Я) «Якутский технологический
техникум сервиса им. Ю.А. Готовцева»,
г. Якутск, Республика Саха (Якутия)
преподаватель профессионального цикла*

БРЕНД-МЕЙКЕР – НОВЫЙ МЕТОД НАСТАВНИЧЕСТВА

Аннотация: В статье автор делится опытом подготовки кадров по наиболее востребованным и перспективным профессиям и специальностям, команды техникума участников Чемпионата профессионального мастерства Ворлдскиллс по компетенции «Поварское дело» методом Наставник - создатель личного бренда.

Ключевые слова: Наставник, компетенция «Поварское дело», демонстрационный экзамен, независимые эксперты.

С начала реализации нового федерального государственного образовательного стандарта в образовательный процесс изменены и внесены новые технологии в обучении определяющие новые вызовы к производству. Заканчивая образовательное учреждение у выпускника формируются другие требования к себе и к окружающей среде, к будущей профессии.

Во время обучения студент владеет новыми профессиональными компетенциями, мировыми стандартами и имеет опыт участия в конкурсах профессионального мастерства и становится к выпуску уже профессионалом

своего дела. Выпускники, прошедшие хорошее обучение по новым стандартам 100% трудоустраиваются, но вырастить профессионала своего дела уже во время обучения, стать конкурентным и самореализованным выпускником помогают наставники.

Наставничество в нашем техникуме сформировано уже десятилетиями, но с внедрением мировых стандартов и высокие требования к студенту изменили роль наставника. Наставником является преподаватель, тьютор, мастер п/о, который находит студента с «горящими» глазами, желанием, энтузиазмом и усиливает этот огонь желания стать в будущем профессионалом в своей трудовой деятельности. Сейчас роль наставника принимается как «создателя личного бренда» будущего выпускника. С этим в образовательный процесс приходит новое понимание наставника как «Создателя личного бренда», «Шеф-мейкера», «Бренд-мейкера».

Создавая личный бренд студента, наставник должен иметь две основные цели получения результата от выпускника: первая – профессиональный шеф-повар, который владеет мировыми стандартами, использует в своей деятельности, продвигает и обучает (Независимый эксперт, эксперт по оцениванию демонстрационного экзамена, наставник), вторая – мастер производственного обучения/тьютор, который будет готовить студентов к чемпионатам профессионального мастерства, сдаче качественного демонстрационного экзамена (эксперт-компатриот, наставник).

Наставник по компетенции «Поварское дело» является многогранным человеком. Это профессионал своего дела, эксперт чемпионата по стандартам Ворлдскиллс, организатор мероприятий профессионального мастерства различных уровней, коммуникационный специалист, который координирует и объединяет предприятия отрасли общественного питания, ресторанного бизнеса и телевидения НВК.

Во время постоянной подготовки студента к линейке чемпионата «Молодые профессионалы» наставник привлекает специалистов общественного питания, профессионалов, которые становятся в дальнейшем заинтересованными людьми, партнерами, работодателями, наставниками, независимыми экспертами и экспертами по оцениванию демонстрационного экзамена. Наставник не должен ограничиваться только профессиональной подготовкой, но и должен развивать личностные качества. По опыту техникума по компетенции «Поварское дело» мы даем возможность студентам принимать участия в конкурсах различного уровня, команда компетенции принимает участие в профориентационной работе, проводим выездные курсы, мастер-классы в школы, социальные организации города Якутска и районов республики. Данные мероприятия развивают уверенность, сформировывают стрессоустойчивость, развивают коммуникационные компетенции. За учебный год мы с командой принимаем участие в более тридцати мероприятиях. При создании личного бренда Наставник договаривается с радио, с телевидением, с блогерами социальных сетей по продвижению своих воспитанников. Например, участие в телепередачах, где студенты показывают мастер-классы по приготовлению разных холодных закусок и горячих блюд, «Город женщин», «Тарбаховтыын астыахха», «Новый день» в рубрике завтраки,

«Сана кун» в рубрике «Амтан», «Куорчэхтээх сарсыарда», ютуб канале Управления по молодежной и семейной политике ГО «Город Якутск».

Также команда компетенции «Поварское дело» активно принимает участие в мероприятиях, проводимые предприятиями общественного питания, которые планируются и утверждаются на заседании профессионально-образовательного кластера «Индустрия Гостеприимства в РС(Я)».

Команда по компетенции «Поварское дело» зародилась с 2013 года, когда техникум впервые начал проводить чемпионаты по стандартам Ворлдскиллс. И уже сейчас мы видим результаты, когда выпускники становясь профессионалами, приходят в техникум работать тьюторами и готовят таких же студентов, какими они были. Например, Десяткин Артур, выпускник успешно сдавший демонстрационный экзамен в пилотном режиме в 2017 году, чемпион Открытых республиканских чемпионатов «Молодые профессионалы», работал шеф-поваром в ресторанах г.Якутска, Независимый эксперт и эксперт по оценке демонстрационного экзамена сейчас работает мастером производственного обучения по профессии «Повар, кондитер»,

Слепцов Гавриил, выпускник успешно сдавший демонстрационный экзамен в пилотном режиме в 2017 году, чемпион Открытых республиканских чемпионатов «Молодые профессионалы», работал шеф-поваром в ресторанах и открыл свой ресторан под своим брендом и является работодателем, партнером техникума, независимым экспертом и экспертом по оценке демонстрационного экзамена.

Иванова Карина, победитель регионального чемпионата «Молодые профессионалы», еще являясь студентом, показала себя профессионалом своего дела и получила несколько предложений по трудоустройству шеф-поваром в ресторанах г.Якутска.

В таблице приведены результаты работы команды по компетенции «Поварское дело» по новому методу «Наставника – создателя личного бренда».

Как наставник понимаю жизненную историю своих конкурсантов, так и профессиональную. Нужно находиться в конструировании их профессионального трека, его пересборки в зависимости от ситуации. Наставник должен хорошо разбираться в текущей профессиональной ситуации своего участника, он должен понимать актуальные для рынка труда изменения и перспективы, должен на высокопрофессиональном уровне обладать теми самыми новейшими технологиями и совместно работать с топовыми шеф-поварами, которые могли бы обучить участника. Через подготовку к тем или иным видам соревнований и мероприятий выражается наставничество. За эти годы участия в чемпионате Ворлдскиллс Россия наши участники составляют достойную конкуренцию, соревнуясь по компетенции «Поварское дело».

Такой метод позволяет не ждать, пока появится работодатель с конкретным запросом, а работать с опережением, то есть заранее сформулировать, каким должен быть специалист, и предложить его рынку труда».

Результаты работы команды по компетенции «Поварское дело»
по методу «Наставника – создателя личного бренда».
Региональный Чемпионат Ворлдскиллс « Молодые профессионалы» по
компетенции «Поварское дело»

№	ФИО	Линейка Компетенции	Год	Группа	Результат	Тренировки		Участие в мероприятиях	Наставничество победителя после выпуска	
						Подготовка с тренером	Подготовка в ресторанах		После выпуска	Совместные Тренировки с бывшими победителям
1	Азаров Дмитрий Борисович	МП	2013	ТОП -13	2 6 дней в неделю	1 неделя в ресторане «Тыгын-Дархан	Участие в обслуживании различных мероприятий, участие на передаче НВК,	независимый эксперт ВСП, ДЭ	Мастер - классы	
2	Удинов Ариан	МП	2014	ТОП -11	2 6 дней в неделю	1 неделя в ресторане «Тыгын-Дархан	Участие в обслуживании различных мероприятий, участие на передаче НВК	независимый эксперт ВСП, ДЭ	Мастер - классы	
3	Иванов Алькор	МП	2015	ТОП -15	2 6 дней в неделю	1 неделя в ресторане «Тыгын-Дархан	Участие в обслуживании различных мероприятий, участие на передаче НВК	независимый эксперт ВСП, ДЭ	Мастер - классы	
4	Толстяков Прокопий	МП	2016	ТОП -17	2 6 дней в неделю	1 неделя в ресторане «Тыгын	Участие в обслуживании различных мероприятий, участие на передаче НВК	независимый эксперт ВСП, ДЭ	Мастер - классы	
5	Слепцов Гавриил Гаврилович	МП	2017	ТОП -16	1 7 дней в неделю	1 неделя в ресторане «Тыгын-Дархан»	Участие в обслуживании различных мероприятий, участие на передаче «Сана кун» НВК	независимый эксперт ВСП, ДЭ	Мастер - классы	
6	Десяткин Артур	МП	2017	ППК -32	2 7 дней в	1 неделя в ресторане	Участие в обслуживании различных	независимый эксперт	Мастер - классы	

	Николаевич				неделю	«Тыгын-Дархан»	мероприятий, участие на передаче «Сана кун» НВК	т ВСР, ДЭ		
7	Зипунов Алексей Викторович	Юниор	2018	ТОП 18/1	1	6 дней в неделю	2 недели в ресторане «Тыгын-Дархан»	Участие в обслуживании различных мероприятий, участие на передаче «Новый день» НВК	независимый эксперт ВСР, ДЭ	Мастер - классы
8	Иванова Карина Евгеньевна	Юниор	2019	ПК-1	1	4 дня в неделю	2 дня в неделю в ресторане «Тыгын-Дархан»	Участие в обслуживании различных мероприятий, участие на передаче Сана кун», « Новый день» НВК		Мастер - классы
9	Осипова Ксения Георгиевна	МП	2019	ТОП -18/1	1	4 дня в неделю	2 дня в неделю в ресторане «Тыгын-Дархан»	Участие в обслуживании различных мероприятий, участие на передаче « Новый день» НВК		Мастер - классы
10	Сидоров Уруйдан	МП	2020	ПиК Д-4	3	5 дней в неделю	2 недели в ресторане «Тыгын-Дархан» «Высота 169»	Участие в обслуживании различных мероприятий, участие на передаче « Сана кун», « Новый день», «Первый на кухне» НВК		Мастер - классы
11	Иванова Карина Евгеньевна	МП	2021	ПК-1	1	5 дней в неделю	2 недели в ресторане «Тыгын-Дархан» и «Высота 169» Кц «Сладкие мечты»	Участие в обслуживании различных мероприятий, участие на передаче « Сана кун» НВК		Мастер - классы
12	Кириллин Алексей Васильевич	МП «Кухня народов северной	2021	ПиК Д-4	1	5 дней в неделю	2 недели в ресторане «Тыгын-Дархан» и «Высота 169»	Участие в обслуживании различных мероприятий, участие на передаче « Сана кун» НВК		Мастер - классы

1 3	Собак ин Вячесл ав Алекса ндрови ч	Аркт ики» МП« Кухня народ ов север а и Аркт ики»	20 21	ПК-3	2	5 дней в недел ю	Кц «Сладкие мечты» 2 недели в ресторане «Тыгын- Дархан» и «Высота 169» Кц «Сладкие мечты»	Участие в обслуживании различных мероприятий, участие на передаче « Сана кун» НВК	Мастер - классы
1 4	Сивце в Павел Андре евич	МП« Наци ональ ная кухня »	20 20	ПиК Д-3	1	5 дней в недел ю	2 недели в ресторане «Тыгын- Дархан» и «Высота 169» Кц «Сладкие мечты»	Участие в обслуживании различных мероприятий, участие на передаче « Сана кун» НВК	Мастер - классы

Шаяхметова Жазира Боранбаевна,
Астана қаласы әкімдігінің
ШЖҚ «Жоғары көлік және
коммуникация колледжі» МКК
арнайы пәндер оқытушысы

БӘСЕКЕГЕ ҚАБІЛЕТТІ МАМАНДАР ДАЙЫНДАУДА ИННОВАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ҚОЛДАНУ

Аннотация: Бұл мақалада болашаққа қабілетті мамандарды дайындау кезінде инновациялық технологияларды қолданудың маңыздылығы қарастырылған.

Түйінді сөздер: инновация; инновациялық технология; инновациялардың түрлері; педагогикалық ізденістер; студенттердің зерттеушілік әрекеті.

Еліміздің білім беру жүйесін әлемдік деңгейге көтеру мақсатында жасалып жатқан талпыныстар (түрліше бағдарламаларға негізделген жаңа түрдегі оқу орындары, лицей, колледж, жаңа типті мектептердің пайда болуы, болашақ маман даярлау ісіне заман өзгерісіне сай нақты талаптар) көп. Педагог-ғалымдардың білім беру жүйесін қайта құруға байланысты жүргізіліп жатқан жаңа технологиялық құрылым мен әдіс-тәсілдерді зерттеп тәжірибеге енгізуі, әлемдік стандартқа сай мамандарды дайындау мақсатында ғылыми негізделген психологиялық, педагогикалық қызметтері өмір талабы, заман сұранысы

Бүгінде атқарылып жатқан ғылыми зерттеу жұмыстары «Қашықтықтан оқыту жүйесінде жалпы білім беретін пәндер бойынша (арнайы пәндері) мультимедиялық оқыту курстарының моделі», «Қашықтықтан оқыту жүйесі үшін online режимінде виртуалді білім беру кеңістігі және бағдарламалық өнімдерді дайындау және зерттеу») тақырыптарымен тығыз байланыста жүргізіліп отыр. Осы тақырыптар бойынша атқарылған педагогикалық ізденістер келесі міндеттерді жүктейді:

- жетілдірілген оқыту технологиясын қолдана отырып оқу үдерісіндегі ғылыми педагогикалық іс-әрекетті дамыту, үздіксіз жетілдіру, тәжірибеде қалыптастыру.

- білім беру саласының гуманистік парадигмаға аяқ басуында білім беру үдерісіндегі әрбір студенттің таным сапасын жетілдіруді қамтамасыз ету;

- ақпарат легі үздіксіз жаңарып отырады, сол себепті жаңартылған ақпараттан құлақдар болып, уақтылы қол жетімділікті қажтамасыз ету;

- бүгінгі қоғамымыздың талаптары жаңа оқыту және ақпараттық технологиялар құралдарын еркін меңгерген, ақпарат көздерімен еркін жұмыс жасай алатын сауатты, білікті жастарды тәрбиелеу;

- өндірісте, күнделікті өмірде ақпараттық технологияларды кеңінен қолдану талаптарын қанағаттандыру.

Педагогикалық зерттеулердің мақсаты да білім беру жүйесін жаңғырту барысында оқыту үдерісіне қазіргі заманғы әдістемелер мен технологияларды енгізіп, бәсекеге қабілетті ұлттық білім беру жүйесін дамыту, барлық мүмкіндіктерді әлемдік білім ортасына енудегі сабақтастыққа қолдану. Білім беруді ақпараттандыру, білім салаларының барлық қызметіне ақпараттық технологияларды қолданып еліміздегі білім беру қызметін сапалы деңгейге көтеру. Осы бағыттағы педагогикалық қызметімізде біз оқытудың жаңа технологияларын қолдану арқылы химия, физика пәндерін оқыту үдерісінде жаңа ақпараттық технология құралдарын қолданып жұмыс жасау біліктіліктерін қалыптастырудағы ұйымдастырылған жұмыстар жүргізілуде, мысалы:

- арнайы пәндер оқытудың жаңа технологияларын қолдану мәселелерін зерттеп, тиімділігін анықтау мақсатында психологиялық педагогикалық және ғылыми-әдістемелік әдебиеттерді талдау;

- арнайы пәндерді пәнаралық байланыс арқылы оқытуда қазіргі заманның оқыту технологияларын қолдану мәселелерін талдау және әдіс тәсілдерін қарастыру;

- арнайы пәндерді пәнаралық байланыс арқылы оқытуда қазіргі замағы оқыту технологияларын қолдану бойынша ұсыныстар жасап, тиімділігін анықтау;

- арнайы пәндерді пәнаралық байланыс арқылы оқыту үдерісінде қазіргі заманғы оқыту технологияларын қолдану әдістемесінің контент-талдауын жасау.

Сонымен, білім беруде оқытудың жаңа технологияларын қолдану білім беру мазмұнының сапасын арттыруға, зерттеулер жүргізуге, әдістемелік нұсқауларды дайындауға, оқытудың дәстүрлі және жаңа технологияларын кіріктіріп білім беру жүйесіне енгізуге бағытталған үдеріс ретінде қарастыруға болады. Өйткені білім беруде жаңа оқыту технологияларын қолдану қоғамның сұраныстарын қанағаттандыратын білім беру сапасының тиімділігін арттыру болып саналады. Басқаша айтқанда, жаңа оқыту технологияларының дамуы миллиондаған адамдарға оқыту қызметтерін салыстырмалы аз шығынмен ұсына алатын түпкілікті жаңа білім беру жүйесінің орнығуына әкеледі.

Оқытудың қазіргі заманғы инновациялық технологиялардың бірі ақпараттық технологияларды қолдану педагогикалық қызметіміз үнемділік (уақытты, еңбекті, материалдық ресурстарды үнемдейді), оңтайландыру (тапсырысты т.б. іздеудің автоматтық жүйесін жақсартады), шығармашылық (ақпаратты өңдеу мен пайдалану жүйесіне енгізеді) бағыттағы жаңа деңгейге көтеріледі.

Оқытудың қазіргі заманғы технологияларын қолдануда:

- оқу-тәрбие үдерісін білім алушылардың қабілеттерін, дайындықтарын, материалды игерудегі жеке-тұлғалық ерекшеліктерін, қызығушылықтары мен қажеттіліктерінің деңгейін есепке алып жекелендіру;

- білім алушының танымдық әрекеті сипатының өзіндік жұмыс істеуге және танымдық сипат жағына қарай өзгеруі;

- білім алушының үнемі жетілуіне және өздігімен оқып-білуге ынталануы;

- оқудағы пәнаралық байланыстың белсендірілуі, құбылыстар мен оқиғалардың кешенді оқылуы;

- оқу үдерісінің жылдамдығының, қолайлылығының артуы, оның тез және үнемі жаңаруда болуы;

- білім алушының оқу үдерісінен тыс әрекеті мен олардың бос уақытын ұйымдастырудың түрлері мен әдістерінің өзгеруі.

Біз оқыту үдерісінде техникалық құралдардың статистикалық (мультимедиа-проектор, фотоаппарат, цифрлық фотоаппарат, сканер, ксерокс), динамикалық (бейнекамера, цифрлік камера, web камера, кинопроектор, теледидармен немесе мультимедиапроектормен біріктірілген бейне-магнитофон) және интерактивтік (арнайы бағдарламалы компьютер (модем, камера, сканер) түрлерін қолданамыз. Ал білім алушылар да өз кезегінде өздік жұмыстарды орындауда танымдық іс-әрекетін белсендіру үшін жаңа ақпараттық технология құралдарын іс-әрекеттерінің құралы ретінде қолданады. Бұл олардың компьютерлік моделдермен жұмыстарында, виртуалды зертханалық жұмыстарды орындауда, аралық және қорытынды тестік бақылау жұмыстарын компьютерлік бағдарламалармен тапсыруда, ғылыми жобаларға қатысуда, реферат жазу және пән тақырыптары бойынша презентацияларды даярлауында дәстүрлі ақпарат көздерімен қатар, компакт дискілерде және Интернет желісінде ұсынылған ақпараттарды сараптап қолданулары дәлел болып отыр. Енді осы айтылғандарды негіздейтін болсақ, онда біз келесідей айқын артықшылықтарды атап өтуімізге болады:

- түрлі теориялық үлгілерде алынатын нәтижелерді көрнекі түрде салыстыру (классикалық және релятивистік механика тұрғысынан есептегендегі күштік өрістердегі бөлшектердің қозғалысын салыстыра отырып бақылау);

- көп қаражатты қажет ететін немесе білім алушының денсаулығына қауіп төндіретін зертханалық қондырғыларды компьютерлік үлгілер арқылы алмастыру (үдеткіштің жұмыс режимін таңдау, электрондық сұлбаны тексеру);

- құбылыстың теориялық үлгісінің тәжірибеде бақыланатын нақты құбылысқа бірте-бірте жақындауын нақты тәжірибеде міндетті түрде кездесетін жанама құбылыстар мен әрекеттесулерді кірістіре отырып, көрсету (электрондардың қозғалысы, атом құрылысы, сәулеленуге кететін энергия шығынын ескеру, үдетілген зарядтардың өзара әсерлерін ескеру және т.с.с.);

- тәжірибе жүзінде бақылауға мүмкіндік болмайтын құбылыстарды көрсету (мысалы, зарядталған бөлшектің магнит өрісіндегі қозғалысы).

- кейбір тәжірибелерді, эксперименттік ойын түрінде компьютерде өткізу т.с.с.

Сонымен, жоғарыда көрсетілген жалпы мәселелерді қорытындылай отырып философиялық, психологиялық, педагогикалық қағидаларды және алдыңғы қатарлы ой-пікірлерді негізге алып, тұжырымдасақ, онда:

1. Болашақ мамандарға пәнаралық байланыс арқылы білім беруде берілетін білім мазмұнының ғылыми теориялық, тәрбиелік мәнімен қаруландыру кезек күттірмейтін мәселелердің бірі. Өйткені, ауыл шаруашылық мамандарының болашақтағы іс-әрекеті айнала қоршаған ортамен, өндірілетін өнімдер мен қайта өңдеу технологияларымен тікелей байланысты.

2. Инновациялық технологияларды оқу үдерісінде қолдану арқылы білім беруді жүзеге асыру жолдары сан алуан, соның ішінде жаратылыстану

ғылымдарының бағытындағы мазмұндас пәндер байланысы негізінде жүзеге асыру мүмкіндігінің шексіздігі.

Оқыту үдерісінде инновациялық технологияларды қолдануда пәндерді өзара байланыстыру арқылы оқыту – біздің алда қойылған межеге, яғни оқытушы мен білім алушының іс-әрекет үрдісінің үйлесімділігі мен педагогикалық іс-әрекет тәсілдері.

Пайдаланған әдебиеттер тізімі

1. Скрипко Л.Е. Внедрение инновационных методов обучения: перспективные возможности или непреодолимые проблемы? // Менеджмент качества. -2012. - № 1. - С. 76-84.
2. К.Ж.Бұзаубақова. Жаңа педагогикалық технология. Оқу құралы.//Алматы. Жазушы,2004 Б. 28-52
3. По материалам сайта Открытый класс, сетевые образовательные сообщества, Суворина В.Г. [Электронный ресурс] // <http://www.openclass.ru>
4. По материалам Специализированного образовательного портала Инновации в образовании [Электронный ресурс]// <http://sinncom.ru>
5. По материалам интернет-журнала «Эйдос» [Электронный ресурс] // <http://www.eidos.ru/journa>

*Нургожина Асель Талгатбековна,
УО «Высший медицинский
колледж «Даналык»
им. З.Г.Мурзагуловой» г.Астана
преподаватель информатики*

«QR-КОДЫ КАК СРЕДСТВО ПОВЫШЕНИЯ МОТИВАЦИИ ОБУЧЕНИЯ»

Аннотация: в данной статье рассматриваются вопросы использования QR кодов в образовательном процессе для улучшения качества образования.

Ключевые слова: QR-код, ссылки, генератор, мобильные технологии.

Преподавателю в современном мире нужно применять новые интересные методы обучения и образовательные технологий.

Сегодня мы в моем докладе рассмотрим возможности QR-кодов как интерактивного средства обучения, способного повысить заинтересованность и мотивацию студентов.

Под QR-кодом (от англ. Quick Response – быстрый ответ) понимают миниатюрный носитель данных, который хранит текстовую информацию объемом порядка трёх тысяч байт. Эти данные кодируются с помощью специальных программ или сервисов в виде чёрно-белых или цветных квадратов.

Закодировать под этот код возможно что угодно: контрольно-тестовые материалы, выполненные в виде карточек с различными вариантами заданий для проверки усвоения учебного материала.

В нашем колледже «Даналык» активно используется QR-код. Мы использовали в новогодних билетах, информационных стендах, на родительском собрании регистрация с помощью QR-кода и конечно же в учебном процессе. В раздаточных материалах по информатике, студентам предлагается QR-код на которым закодирован тест или же карточка практического занятия.

В настоящее время любой смартфон или планшет легко сможет распознать и расшифровать информацию из QR-кода. Для этого нужно поднести камеру мобильного устройства с установленной программой для распознавания QR-кода к изображению кода. Программа произведёт расшифровку, а затем предложит выполнить определенное действие, предусмотренное содержимым кода.

Возможности использования системы QR-кодов в образовательном процессе в качестве средства повышения мотивации студентов:

1. В QR-коды можно помещать ссылки на мультимедийные источники и ресурсы, помогающие решить конкретную учебную задачу. Распечатав коды, их можно вклеивать в рабочие тетради и блокноты обучаемых.

2. При организации проектной деятельности с помощью QR-кодов можно представлять коллекции ссылок, информационные блоки, комментарии, а затем публиковать страницах сайтов поддержки проекта, плакатах.

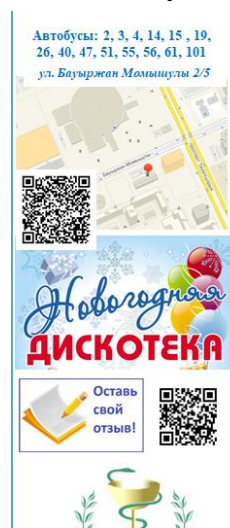
3. QR-коды, содержащие ссылки на Интернет-ресурсы, можно размещать на информационных стендах учебных кабинетов и лабораторий в качестве видео или мультимедиа комментария к учебному материалу. Это позволит значительно обогатить информационное насыщение стендов аудиторий.

4. Контрольно-тестовый материал для учебных занятий, выполненный в виде карточек с различными вариантами заданий, может быть представлен в форме QR-кодов.

Возможности использования кодов многочисленны!

Первый шаг в овладении QR кодами. Для считывания используются многочисленные приложения для смартфонов и iPadов, например, QR Reader, QR Scanner, NeoReader, iMatrix, BeeTag, QR Droid и другие. Большинство считывателей QR-кода можно установить бесплатно. Чтобы успешно использовать данную технологию в классе, необходимо иметь хороший wi-fi и устройства, которые могут подключаться к Сети.

Второй шаг в овладении навыками кодирования информации. Существуют многочисленные онлайн-инструменты для генерирования QR codes. Создание данного кода не займёт у преподавателя слишком много времени и сил. В настоящее время существует огромное количество специальных сервисов, позволяющих в несколько кликов сгенерировать такой код, который можно сохранить на компьютер и впоследствии использовать там, где только пожелаете. Например, русскоязычный он-лайн сервис

для создания QR-кода <http://www.qrcoder.ru> позволяет в несколько кликов закодировать любой текст, ссылку на сайт, визитную карточку, sms-сообщение почты.

Практика показывает, что QR коды имеют немало преимуществ перед традиционными методами обучения. Среди них можно выделить индивидуализацию обучения, интенсификацию образовательной деятельности, возможность организации самостоятельной работы студентов и повышение познавательной активности. QR-коды в обучении оказались полезнее не столько с технической стороны процесса, сколько с точки зрения психологии обучения, считывание вопросов с помощью QR-кодов больше мотивирует, заставляет концентрироваться и помогает запоминанию материала.

Очень распространён вывод, что телефоны на занятиях мешают и отвлекают ученика от его учебной деятельности. Так почему же не совместить, так сказать, «приятное с полезным» и не попробовать вовлечь студентов в учебную познавательную деятельность с помощью их смартфонов?

Список использованных источников

1. Использование мобильных технологий в образовании URL: http://scorcher.ru/theory_publisher/show_art.php?id=587.
2. Литус К.Д., Напалков С.В. QR-коды в образовании школьников URL: <http://www.scienceforum.ru/2015/pdf/12731.pdf>.

*Смагулов Билим Даниярович,
Астана қаласы әкімдігінің
«Қоғамдық тамақтандыру
және сервис колледжі» МКҚК
арнайы пән оқытушысы*

БӘСЕКЕЛЕСТІК-КӘСІБИ БІЛІМ БЕРУ ЖҮЙЕСІНДЕГІ ЖАҢА БАҒЫТТАР МЕН БАСТАМАЛАР ҮШІН ҚОҒАМДЫҚ ҚОЗҒАЛЫС

"WorldSkills қозғалысы – техникалық және кәсіптік білім беру жүйесіндегі негізгі білім беру бағыттарының бірі". Бұл бүкіл әлемде өзгерткісі келетін адамдарды біріктіретін халықаралық қоғамдық қозғалыс. Оның негізгі миссиясы кәсіби өзін-өзі жүзеге асырғысы келетін адамдарға жағдай жасау. Қауымдастықтар қалыптасатын және дамитын жарыстарды өткізу: жарысқа қатысушылар мен сарапшылар арасындағы өзара іс-қимыл, сондай-ақ бәсекелестердің жарыс алаңында өзара қарым-қатынасы.

Дәл осы әсер негізінен тәуелсіз Қазақстанның еліміздің ТЖКБ жүйесіне өзгерістер әкелді. Сараптамалық қауымдастықтар пайда болды. Олар колледждердегі білім беру бағдарламалары үшін ең құнды мазмұн қалыптастырды.

WorldSkills-ке қатысудың арқасында республикамыздың колледждерінде білім беру бағдарламаларын қалыптастыру тәсілдері мен өзде рі соңғы жылдары түбегейлі өзгерді.

Техникалық және кәсіптік білім беру жүйесі (ТЖКБ) жастардың жұмысшы қызметіне ауысуына маңызды қадамдар жасады. Уақытта талабы жұмысшы мамандықтарының қажеттілігін сезіну мен бірге оның тапшылығын көріп отыр.

Екінші маңызды фактор - айналамыздағы әлемнің талаптарына сәйкес жаңадан пайда болған мамандықтарға сұраныс туды. Ол - менеджерлік, онлайн сауда-саттық, әлеуметтік медиа маркетинг мамандары кіреді. Бұл мамандардың сұранысқа ие болуы нарықтық қатынастардың дамуының нәтижесі. Эволюциялық даму барысында бұл кәсіптердің пайда болуы да әлемдік үрдістер мен сұраныстың жыл сайын өзгеріп отырғанын көрсетеді. Білім беру мекемелері бағыттарының өзгеруін ТЖКБ-ны дамытудың заманауи трендтеріне жатқызуға бола ма? Әрине. Иә, біз "ғасырлық" мамандықтар негізінде жаңа бағыттар, мамандықтар пайда болатынына жиі көз жеткіземіз. Мұның бәрі білім беру дизайны мен технологиясының ландшафтының өзгеруіне, сондай-ақ оқу орындарының алдында тұрған олармен байланысты әдістемелік міндеттер мен қиындықтарға тікелей әкеледі. Бүгінгі біз дайындап жатқан заманға сай аспаз, кондитер, даяшы, наубайшы, ет өндіруші және т.б мамандықтар.

Әлемдегі әрбір оқу орны әлемдік тенденцияларға бейімделуде, оқу бағдарламасына жаңа пәндер, қосымша тапсырмалар, түрлі элективті пәндер, тіпті кейде бүкіл оқу процесі онлайн режимінде өткізуге мүмкіндік бар. Онлайн форматта оқытып, білім беру сапасы мен тиімділігі пандемия арқылы оқу процесіне еніп, жалпы білім беру сапасына қатты әсер етті. Көптеген мемлекеттерде бұл оқыту форматы ыңғайлы, байланыс құралына айналды. Жаңа бағыт, жана оқыту форматы (Performance improvement) жаңа оқыту үрдісі ретінде өте кең таралған жүйе, бұл нені білдіреді, оқу барысында студент теориямен қатар көп тәжірибе алады. Маңызды сәт студенттерге өз мамандығына қатысты кейбір мәселелерді өздері шешуге мүмкіндік береді.

Мен қандай артықшылықтарды көремін, біріншіден, студент жауапкершілік дәрежесін сезінеді, нәтиже оған байланысты екенін түсінеді, оған ешкім кедергі жасамайды және бұл оған толық ашылуға мүмкіндік береді. Мұнда Кеңестік әдістер мен қазіргі әдістердің арасындағы айырмашылықты сезіну керек. КСРО кезінде жұмысшы мамандықтарының студенттерін өндіріске жіберу тәжірибесі өте кең таралған болатын, онда ол көптеген қателіктерінің арқасында олардың мәнін түсінді, әрине, тәжірибе жинақталғанын атап өткен жөн. Бірақ студенттер үшін практикадан өтуді қамтамасыз ете алатын қуатты держава құлағаннан кейін, біз кейінірек жұмыс орындары мен ұйымдардың жетіспеушілігі проблемасына тап болдық олар студенттер тобын практикадан өту үшін қабылдай алады. Соңғы бес - он жылда жағдай айтарлықтай өзгерді жыл сайын студенттерді практикаға шақыратын мекемелер кластері құрылды. Білместен зиян келтірмеу үшін, сондай-ақ жұмысты дұрыс және сапалы жүргізу үшін біз колледж базасында, яғни құзыреттілік орталығы аясында оны тікелей өндірістік жағдайларға дайындаймыз.

Сондай-ақ әлемдік тренд ретінде ТЖКБ жүйесінде және көптеген жоғары оқу орындарында (informal learning) үлкен танымалдылықты "бейресми жағдайда оқыту" деп белгілеуге болады. Бейресми оқыту-бұл білім мен дағдыларды алудың бейресми, жоспарланбаған, кейде стихиялық тәсілдері. Ол үшін студенттердің оқытушылармен түрлі кездесулері ұйымдастырылады, факультативтерді өткізудің сәл өзгеше форматы енгізіледі.

Қазіргі білім берудегі тағы бір үрдіс-әлеуметтік желілер. Блогтар, викилер, подкасттар, әлеуметтік бетбелгілер және тіпті Youtube — мұның бәрін оқу кезінде қолдануға болады және қажет. Мысалы, блогтар мұғалімдер мен студенттер үшін кері байланыс құралы ретінде білімге жақсы біріктірілген. Youtube-те сіз студенттерге сабақ жасай және көрсете аласыз. Оқу-жаттығу ойындарына кіріспе біздің заманымыздың бағыты. Оқытудың әртүрлі бағыттары үшін маңызды оқу ойындары құрылды. Мысалы, климаттың өзгеру процесін еліктейтін ойындар немесе артық салмақты шешетін медициналық ойындар, "өз ісінді қалай ашуға болады" сияқты экономикалық ойындар немесе әлемдік дипломатия сахнасында күресуге болатын ойындар бар. Әрине, мұндай ойындар тағы бір білім беру құралы болып табылады, мұғалім оларға сыни көзқараспен қарап, осы немесе басқа ойынды практикада не үшін қолданғанын нақты түсінуі керек.

Студенттерге әсер етудің бұл құралдары қазіргі жастар арасында өте жақсы қабылданады, мобильді қосымшалар мен әлеуметтік желілерде студенттер көп уақыт өткізетіні және оларды қабылдау деңгейі өте жоғары екендігі құпия емес. Белгілі бір тақырыпты ашуға бағытталған әртүрлі ғылыми арналар ақпаратты жай және сапалы түрде жеткізеді, ал мұғалімдер тек өз білімдерін дұрыс реттей алады. Оларды ғылыми фактілермен және дәлелдермен толықтыру.

Біздің заманымыздың қазіргі заман шындығы және ТЖКБ-ны дамытуда әлемдік трендтерді туындатады. Бірақ әр түрлі мемлекеттерде бұл процесс әртүрлі жолдармен жүреді.

Қазіргі уақытта Қазақстанда мал шаруашылығы саласына ерекше көңіл бөлінеді. Қазақстан халқы ежелден көшпелі халық болып саналады, орасан зор жайылымдық жерлер адамдарға экологиялық таза жағдайда мал өсіруге мүмкіндік береді. Қазақстан мал шаруашылығы өнімдерін экспорттауда, әсіресе ет жеткізуде үлкен әлеуетке ие. Елде орасан зор табиғи жайылымдық жерлердің болуы бәсекеге қабілетті және бастысы, экологиялық таза мал шаруашылығы өнімдерін өндіруге тамаша мүмкіндік бар.

Қазақстан - ғасырлар бойы қуатты империялар мен мемлекеттер пайда болып, қырылып, күлден қайта көтерілген Еуразия құрлығының ежелгі өркениетінің жері. Мұнда Шығыс пен Батысты байланыстыратын маңызды сауда жолдары өтті. Көптеген ғасырлар бойы ел аумағында болған ежелгі тайпалардың тарихи-мәдени бірлестіктері қазақ этносының (сақтар, үйсін, ғұндар, қанғылар, түріктер, қыпшақтар, Қазақ хандығы) қалыптасуының негізі болды.

Еуразияның түркі тілдес халықтары, оның ішінде қазақтар туып-өскен жер әр уақыт кезеңіне сәйкес әр түрлі деп аталды: Тұран, Оғыз даласы, Дешті-Қыпшақ, Түркістан. XX ғасырда қазақтар өздерінің тәуелсіз мемлекетін құруға тарихи мүмкіндік алды. Ежелгі дәстүрлерді, әдет-ғұрыптар мен әдет-ғұрыптарды, тарихи-

мәдени құндылықтарды жаңғырту идеялары жас мемлекет үшін тағы да өзекті және маңызды бола бастады.

Қазақ ұлттық тағамдарында, айнадағыдай, халықтың жан көрінісі табылды, оның тарихы, әдет-ғұрыптары мен дәстүрлері.

Ежелден бері қазақ халқының айрықша ерекшелігі қонақжайлылық болды. Құрметті қонақты жылы қарсы алып, ең құрметті орынға отырғызды, үйдегі ең жақсысын сыйлады. Бірінші кезекте қонаққа қымыз, шұбат немесе айран, сүт немесе кілегей, бауырсақ, мейіз, ірімшік, құрт қосылған шай ұсынылды. Содан кейін жылқы немесе қой етінен жасалған тағамдар-қазы, шұжық, шағу, жай, сур ет, карта, қабырға. Кез-келген үстелде міндетті түрде бидай ұнынан жасалған шелпек болды. Ет - көптеген тағамдардың негізі, бұл кез-келген дастарханды безендіретін ет өнімдері, мерекелік дастарханның байлығы мен алуан түрлілігін бағалайтын ет тағамдарының көптігі.

Кез-келген дастарханның безендірілуі және қазақтардың ең сүйікті тағамы әрқашан қазақша ет болып саналды. Қайнатылған ет әдетте үлкен, бөлінбеген кесектерге беріледі. Иесі етті кесіп, әр қонаққа дәмді тағамдар берді: жамбас сүйектері мен омыртқа құрметті қарттарға, төс - күйеу баласына немесе келініне, мойын омыртқасына - қыздарға және т.б. ең құрметті қонаққа қошқардың басын ерекше тәсілмен ұсынды. Қазақ елінің қонақтарға, қарттарға, балаларға, жақын және алыс туыстарына құрметпен қараудың ежелгі әдет-ғұрпына әсер еткен белгілі бір рәсімді сақтай отырып, басын жиналғандар арасында бөлуі керек еді. Хош иісті ет жұқа илектелген және қайнатылған қамыр бөліктерімен жейді. Тағамға керемет қосымша-бай, хош иісті ет сорпасы - сорпа, ол әдетте үлкен кеседе беріледі. Тамақтың соңында қымыз, содан кейін қайтадан шай беріледі.

Біздің тарихымыз бен ежелгі дәстүрлерімізді ескере отырып, біздің колледжде "ет және ет өнімдерін өндіру" мамандығы бойынша мамандар дайындалады. Бұл мамандық талапкерлер арасында жоғары сұранысқа ие. Қазір біз қасапшыларды, өңделген ет өндірушілерді дайындап жатырмыз. Егер біз мемлекетіміздің жоғары даму қарқынын және соның салдарынан қалалардың жоғары урбанизациясын ескеретін болсақ. Сауда орталықтары мен көпқабатты үйлерде, шағын дүкендерде жұмыс орындарының құрылуы, халықтың жұмыс істейтін массасына уақыттың болмауы, нәтижесінде біз жартылай ет өнімдеріне, яғни оларды дайындауға көп уақытты қажет етпейтін өнімдерге өте жоғары сұранысты көріп отырмыз. Енді оларды барлық жерде кездестіруге болады.

Жоғарыда атап өткенімдей, қала тұрғындарының көбеюі тұтастай алғанда азық-түлікке деген қажеттіліктің артуына алып келеді және ет өнімдері айтарлықтай үлеске ие. Ет өнеркәсібінің мамандары нутровщиктер, жиловщиктер, обвальщиктер, сондай-ақ ет өңдеу мамандары өзекті болып отыр. Қазір біздің түлектер ауыл шаруашылығы құстарын, жануарларды сою пункттері, ет комбинаттары, ет өңдеу кәсіпорындары, ет өнімдерін қайта өңдеу цехы, жартылай фабрикаттар дайындау цехы, қоғамдық тамақтану пункттері сияқты көптеген салаларда жұмысқа орналасқан.

ТЖКБ экономикалық дамудың, әсіресе дамушы елдердегі, негізгі фактор. Экономикасы дамыған елдердің көпшілігі ТЖКБ-ны жастар арасындағы жұмыссыздықты азайту құралы.

WorldSkills халықаралық қоғамдық қозғалысына қазақтың ұлттық тағамнынан туындайтын өнімдер негізгі миссиясы кәсіби өзін-өзі жүзеге асырғысы келетін адамдарға жағдай жасау. Қауымдастықтар қалыптасатын және дамитын жарыстарды өткізу: жарысқа қатысушылар мен сарапшылар арасындағы өзара іс-қимыл, сондай-ақ бәсекелестердің жарыс алаңында өзара қарым-қатынасы.

ТЖКБ білім беру жүйесі өзінің қазіргі оқыту форматында кәсіпорындарды қызметкерлердің сапалы құрамымен қамтамасыз ету бойынша мемлекеттік бағдарламаларды іске асыруда өзінің сенімділігі мен өзін-өзі қамтамасыз ететіндігіне кәміл сенемін.

Пайдаланған әдебиеттер тізімі

1. Білім беру жүйесін дамытудың қазіргі тенденциялары: халықаралық материалдар жинағы. ғылыми.-практ. конф. / редкол.: Ж. В. Мурзина, О. Л. Богатырева, Н. С. Толстов. - Чебоксары: сәрсенбі, 2019.

2. Білім берудегі ақпараттық және коммуникациялық технологиялар. редакциясымен: Бадарча Дендева – М.: ИИТО ЮНЕСКО, 2013.

3. Білім беруді цифрландыру: қазіргі заманның сын-қатерлері: халықаралық қатысумен бүкілресейлік ғылыми-әдістемелік конференция материалдары (Чебоксары, 13 қараша 2020 ж.) / редкол. Р. И. Кириллова, Н.Н. Тимофеева. - Чебоксары: "сәрсенбі" айт, 20

Сеитова Жанна Ергалиевна
Астана қаласы әкімдігінің
«Қоғамдық тамақтандыру
және сервис колледжі» МКҚК
директордың ОӘЖ орынбасары

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҮНТҮМАҚТАСТЫҚ – ҮЗДІКСІЗ ДАМУДЫҢ НЕГІЗІ

Бүгінде еліміз үлкен жетістіктерге жетіп, әлемге танылуда.

ҚР Президенті Қасым-Жомарт Кемелұлы Тоқаев «Халық бірлігі және жүйелі реформалар – ел өркендеуінің берік негізі» Жолдауында «Балаларды ерте жастан мамандыққа бейімдеу айрықша маңызға ие болуда. Өскелең ұрпақ өзінің болашақ кәсібін саналы түрде таңдай білуге тиіс» деп атап көрсетіп, білім беру сапасын арттыруды міндеттеді.

Президент Қасым-Жомарт Кемелұлы Тоқаевтың алға қойған мақсат-міндеттерінің сапалы орындалуын қамтамасыз кету бәріміздің абыройлы міндетіміз.

Бұл міндетті толыққанды орындауды басты назарға алған Қоғамдық тамақтандыру және сервис колледжі қазіргі таңда білім сапасы деңгейін халықаралық дәрежеге жеткізу бағытында халықаралық ынтымақтастық басты даму стратегиясының бірі болып отыр.

Халықаралық ынтымақтастық оқу орнының жұмысын әлемдік тәжірибе алаңында көрсетуге және білім беру саласында көш ілгері тұрған білім ошағының озық технологиялық жетістіктері мен әлемдік стандарттарға негізделген озық тәжірибесін енгізуге мүмкіндік береді.

Халықаралық ынтымақтастықты дамыту – заман талабы және онсыз заманауи білім беруді елестету мүмкін емес.

Ынтымақтастық колледжің ғылыми әлеуетін арттыруда, менеджмент жүйесін дамытуда, кәсіби бағдар беруде, шеберлікті арттыруға негізделген байқаулар мен жарыстар өткізуде, оқу процесін тиімді ұйымдастыруда кеңінен тәжірибе алмасуға мүмкіндік береді. Сонымен қатар, оқытушылар мен қызметкерлерге тың идеяларын жүзеге асыруға, заманауи білім алуға, шетелдік іс-шараларға қатысуға және кәсіби күзіреттіліктерін дамытуға септігін тигізері сөзсіз.

Бірнеше жылдан бері Ресей, Өзбекстан, Әзірбайжан, Татарстан, Якутия, Түркия, Корея, Грузия, Беларусь, Қырғызстан сияқты елдердің білім мекемелерімен халықаралық ынтымақтастықты жүзеге асырып келеміз. Біздің ынтымақтастығымыздың шекарасы кеңейіп, меморандумдар жасауға ниетті ұйымдардың саны жыл сайын артып келеді.

2018 жылы Кореяның Сеул қаласындағы Институтпен (Кореялық азық-түлікті насихаттау институты) арнайы білім беру курсы құрылды.

Өндірістік оқыту шеберлері Кореяда тағылымдамадан өтті, нұсқаушы Дженни Кимнің қолдауымен 2019 жылы бірлескен бағдарламалар мен іс-шаралар жүзеге асырылды.

Екатеринбург қаласының Сауда-экономикалық колледжімен ынтымақтастық туралы келісім шеңберінде 2 арнайы пән оқытушысының жетекшілік етуімен 10 білім алушының жыл сайын тұрақты түрде әлеуметтік серіктестік кәсіпорындарында өндірістік тағлымдамадан өтіп тәжірибе алмасуы жолға қойылған.

Халықаралық жобалар ынтымақтастық арқылы өз әлеуетін жүзеге асыра алатын, қазақстандық білім берудегі жобаларды жүзеге асырудың жаңа шешімдерін таба алатын креативті мамандарды біріктірудің тамаша мүмкіндігі болды.

Сондай-ақ ынтымақтастық студенттер мен оқытушыларға түрлі іс-шараларға қатысуға, кәсіби жарыстарда бағын сынауға мүмкіндік беріп, түрлі байқаулар мен семинарларды тиімді ұйымдастыруға септігін тигізуде. Халықаралық тағылымдамалардан өткен қызметкерлер ұжым мүшелерімен өз тәжірибелерімен

бөлісіп, шеберлік сабақтарын өткізіп, жобалар жазып, жаңа идеяларын жүзеге асыруда.

Халықаралық ынтымақтастық арқылы біз әлемдік World Skills қозғалысының дамуына серпін берудеміз, сондай-ақ, оқытушылар мен студенттерді кәсібиліктің шыңы саналатын осынау байқауға қатыстыру арқылы шеберлік деңгейін көтереміз және әртүрлі аймақтардан келген қатысушылардың дайындығын бағалап, салыстыруға мүмкіндік аламыз.

Чемпионатқа қатысушылардың Қазан қаласындағы «Халықаралық қызмет көрсету колледжінде» оқу-жаттығу алаңында мақсатты дайындығы облыстық, республикалық, халықаралық чемпионаттарда нәтижелі көрініс табуда.

2021 жылы Якутск қаласында өткен «Жас мамандар» X аймақтық WSK чемпионатына, «Кондитерлік өнімдер» және «Нан пісіру» құзыреттері бойынша қатысып, жүлделі орындарға ие болды, сонымен қатар халықаралық сарапшы ретінде 2 өндірістік оқыту шебері дайындықтан өтті. Дүниежүзілік байқауға қатысудың тағы бір тәжірибесі колледж имиджіне оң әсерін тигізуде.

Біздің колледж «Жібек жолының шебері» бойында орналасқан елдердің кәсіби оқу орындары арасындағы Халықаралық ынтымақтастық альянсына қабылданған. Альянстың негізгі міндеттері: конференциялар, форумдар, конкурстар өткізу, студенттер мен оқытушылар үшін тәжірибе алмасу.

Сондай-ақ колледж Халықаралық аспаздар күніне орай жыл сайын дәстүрлі түрде әлемнің түкпір-түкпірінен келетін тек қатысушының өзі 70 тен асатын халықаралық «AstauFest» фестивалін өткізеді. Фестиваль студенттердің кәсіби дағдыларын дамытуға бағытталған бір ортақ жобаға түрлі аймақтардан келген қатысушыларды біріктіру, пікірлесу және халықаралық тәжірибе алмасу мақсатында өткізілуде.

Біз халықаралық ынтымақтастық негізінде шетелге жіберген оқытушыларымыз шет елдердің үздік білім мекемелерінде болып, ондағы оқу процесін көзбенен көріп, сол колледждермен іскерлік қарым-қатынас орнатып, оқытудағы жаңаша әдістемелерді үйреніп, бөліседі және тәжірибе алмаса отырып тағылымдамадан өтуде. Бұл біздің мамандарымыздың халықаралық деңгейде дамуына мүмкіндік беруде.

Сапар барысында оқытушылар білікті мамандар даярлайтын бағдарламаларды зерделейді, заманауи озық үлгідегі технологиялық жабдықтармен танысады.

Осылайша біз Президентіміз белгілеген ең өзекті мәселе әлемдік өркениет көшінен қалмай келешек жас ұрпақтың қалыптасуына мүмкіндік жасап, еліміздегі белгілі техникалық және кәсіптік білім беру орындарының қатарында алғашқылардың бірі болып халықаралық білім кеңістігіне жол аштық.

Осы жолдағы бұдан ары қарайғы жоспарымыз халықаралық ынтымақтастық қызметін күшейтіп, қызығушылық тудыратын шетелдермен әріптестік байланыс орнату және солардың тәжірибесі негізінде халықаралық білім кеңістігіне интеграциялануды жүзеге асыра отырып әлемдік өркениет өрісінің жаңа белестерін бағындыру.

«Мақсат – жетістіктің желкені» дейді, дана қазақ.

Бұл орайда Президенттің бастамалары мен тапсырмаларында көрсетілген білімнің халықаралық стандартын меңгеру, сапалы білім беруге қол жеткізу, қоғам сұранысына жауап беретін білікті маман даярлау бағытында өзіндік тәжірибе қалыптастыруды мақсат етіп отырмыз.

Осы бағытта біршама жетістіктерге қол жеткіздік, әлі де үлкен белестерді алатынымызға сенеміз.

Халдеева Татьяна Дмитриевна,
ГАПОУ РС (Я) «Якутский технологический
техникум сервиса им. Ю.А. Готовцева»,
г. Якутск, Республика Саха (Якутия)
заместитель директора по НМР

СЕТЕВОЕ ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ КАК УСЛОВИЕ ПОВЫШЕНИЯ КАЧЕСТВА СРЕДНЕГО ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Аннотация: В статье автор делится опытом организации сетевого взаимодействия в ГАПОУ РС(Я) «Якутский технологический техникум сервиса имени Ю.А.Готовцева».

Ключевые слова: модернизация, Региональная площадка, сетевое взаимодействие, профессионально-образовательный кластер, договор, соглашения.

Развитие экономики России и Республики Саха (Якутия) оказывает существенное влияние на модернизацию среднего профессионального образования. Новое качество профессионального образования должно обеспечиваться не отдельной профессиональной образовательной организацией, а сетью в целом.

Сетевые механизмы в среднем профессиональном образовании опираются на:

- 1) консолидацию усилий государства, бизнеса и сферы образования на основе соглашения о софинансировании подготовки кадров;
- 2) сетевой кооперации профильных образовательных организаций на основе договоров о сетевой форме реализации образовательных программ;
- 3) сетевого взаимодействия различных отраслевых структур как федерального, так и регионального уровня на основе регламентов взаимодействия.

Техникум является Региональной площадкой сетевого взаимодействия по направлению подготовки Искусство, дизайн и сфера услуг, с 2014 до 2022 год руководил учебно-методическим объединением укрупненных групп специальностей/профессий 19.00.00 Промышленная экология и биотехнологии, 43.00.00 Сервис и туризм, на базе техникума успешно функционируют специализированные центры компетенций Кондитерское дело и Администрирование

отеля.

Механизмы взаимодействия техникума с институциональными партнерами, предприятиями и другими социальными партнерами, привлечения в сеть профильных профессиональных образовательных учреждений региона рассмотрим далее в примерах.

Одной из эффективных форм реализации социального партнерства является профессионально-образовательный кластер «Индустрия гостеприимства».

Якутский технологический техникум сервиса им.Ю.А.Готовцева, как головное образовательное учреждение, объединяет в кластер Торгово-промышленную палату РС(Я), Ассоциацию гостеприимства РС(Я), 10- ПОО среднего профессионального образования, 1- ПОО высшего образования, 43 – предприятий питания и индустрии гостеприимства. Председателем кластера от работодателей является Тымырова Татьяна Александровна.

Направление работы ПОК «Индустрия гостеприимства» с каждым годом расширяется. Основными направлениями работы кластера являются: Организация практической подготовки студентов, подготовка экспертного сообщества, развитие наставничества, софинансирование Программ и Проектов, совместная профориентационная работа, участие в подготовке и проведении чемпионатов WorldSkills и Абилимпикс.

Кластер является основным механизмом реализации дуальной системы в техникуме. На 01.04.2022 г. для организации практикоориентированного (дуального обучения) при реализации программ подготовки квалифицированных кадров, служащих и специалистов среднего звена заключены 27 договоров по 9 направлениям подготовки.

В 2021 году опыт работы кластера был представлен в конкурсном отборе практик по теме «Передовые технологии подготовки профессиональных кадров», проведенного на платформе «СМАРТЕКА». Проект «Профессионально-образовательный кластер - как эффективная форма взаимодействия бизнеса и техникума в подготовке рабочих кадров» отмечен дипломом финалиста.

В 2018 году управленческая команда техникума обучилась в Московской школе управления «СКОЛКОВО» по программе «Управление изменениями в системе профессиональной подготовки для экономики регионов» и разработана Флагманская программа «Развитие туризма в Якутии», которая в 2020 году трансформирована в «Развитие туризма и гостеприимства в Якутии».

На основании Соглашения о взаимном сотрудничестве между Техникумом, Министерством предпринимательства, торговли и туризма РС(Я), Национальной Ассоциацией рестораторов, отельеров и туризма «Ассоциация гостеприимства РС(Я)» уделяется большое внимание в подготовке высококвалифицированных рабочих кадров для индустрии туризма и гостеприимства, соответствующих требованиям регионального рынка труда, международных стандартов и передовых технологий. Обучению предпринимателей привлекаются ведущие специалисты отрасли. Например, «Мифотворчество в культуре народов Севера» - Хорошев А.Ф.; «Национальная кухня народов Якутии и Севера» - И.И.Тарбахова, мэтр кулинарного искусства Якутии.

Для совершенствования Арктического и северного гостеприимства организованы выездные курсы повышения квалификации предпринимателей в Оймяконский, Оленекский районы.

Техникум принимает участие в организации событийных мероприятий различных уровней: обучение кадров для проведения событийных мероприятий (Бсыях «Олонхо», Спортивные игры Манчаары); презентация образовательных краткосрочных программ в Фестивале внутреннего туризма «SAKHA TRAVEL — 2022»; Республиканские конкурсы профессионального мастерства: в рамках Гастрономического фестиваля «Вкус Якутии - 2021» «Блюда Якутской кухни в современной подаче» и «Вкус Севера-2022» по компетенции Кондитерское дело по двум категориям - студент и молодой специалист.

В рамках реализации Флагманской программы совместно с АУ РС(Я) Исторический парк «Россия - Моя история» разработан проект «Школа молодого экскурсовода».

Проектный подход при реализации Флагманской программы дает положительные результаты в организации научно-исследовательской работы студентов техникума.

В настоящее время на рынке труда увеличивается спрос на квалифицированную рабочую силу и в этих условиях возрастает роль многофункционального центра квалификаций.

МФЦПК во взаимодействии с Государственным казенным учреждением «Центр занятости населения Республики Саха (Якутия)», Союза «Молодые профессионалы (Ворлдскиллс Россия)» активно участвует в реализации Федерального проекта «Содействие занятости» национального проекта «Демография». Совместно с Центром опережающей подготовки кадров в Республике Саха (Якутия) проводит обучение бойцов Российских студенческих отрядов.

В целях организации профессиональной ориентации учащихся школ и содействия осознанному выбору ими будущей профессии, для качественного набора абитуриентов по профильным профессиям и специальностям во взаимодействии со средними общеобразовательными школами реализуется программа «Профессиональные пробы».

Усиливается сетевое взаимодействие с 7 профильными образовательными организациями среднего профессионального образования Республики Саха (Якутия).

В 2022 году в рамках сетевой образовательной программы по профессии 43.01.09 Повар, кондитер студенты Сунтарского технологического колледжа прошли обучение на базе специализированного центра компетенций «Кондитерское дело», а учебную практику по модулю на базе предприятия «Сладкие мечты».

Развивается межрегиональное сетевое взаимодействие, заключены договора с межрегиональным центром компетенций: Искусство, дизайн и сфера услуг (г.Тюмень) и КГА ПОУ «Хабаровский технологический колледж».

2021 год был прорывным годом начала международного сотрудничества.

- Заключение Меморандума о сотрудничестве с колледжем общественного питания и сервиса акимата г.Нур-Султан Казахстан, участие студентов техникума во II Международном Гастрономическом фестивале ASTAYfest-2021, очное участие студентов из Казахстана в X Юбилейном Открытом Региональном чемпионате профессионального мастерства «Молодые профессионалы» (WorldSkills) Республики Саха (Якутия) в декабре 2021 года- это первый опыт международного сотрудничества ЯТТС.

- В 2021 году Техникум вступил в «Альянс международного сотрудничества профессиональных учебных заведений «Мастера Шелкового пути» при поддержке и руководстве Пекинской муниципальной комиссии по образованию.

В июне 2022 года обучающиеся техникума приняли участие во втором международном конкурсе «Мастера Шелкового пути»-2022 по профессиональным техническим навыкам «Повар», «Кондитер» и «Бариста». Четверо студентов техникума, занявших особое призовое место, начали языковую стажировку в Китае.

В этом году техникум активно примет участие в III международном фестивале Астауфест:

- Сидоров Уруйдан примет очное участие в номинации «Шеф-повар года 2022»;

- онлайн – участие 10 студентов в номинации «Виртуальный профессионал» по компетенциям «Поварское дело» и «Кондитерское дело»;

Преподаватель профессионального цикла Винокурова Саргылана Леонидовна пройдет стажировку и примет участие в мастер-классах знаменитых мастеров из Кореи, Казахстана, Турции, Киргизии, Узбекистана и др.

В заключении отмечаем, что сетевое взаимодействие становится современной высокоэффективной инновационной технологией, которая даёт возможность повышения качества деятельности не только одного техникума, но и профильных образовательных организаций, и в целом системы СПО.

*Камбарова Жибек Биляловна.,
Астана қаласы әкімдігінің
«ASTANA POLYTECHNIC»
жоғары колледжі» ШЖҚ МКК
арнайы пәндер оқытушысы*

АҚПАРАТТЫҚ ТЕХНОЛОГИЯНЫ БІЛІМ БЕРУДЕ ТИІМДІ ҚОЛДАНУ

Аннотация: доклад посвящен в роли информационных технологий в образовании. В данном докладе рассмотрены основные понятия соответствующей области знания, приведены примеры использование на уроках ИКТ.

Ключевые слова: информационные технологии, профессиональная деятельность, программное обеспечение, компьютерные ресурсы.

XXI ғасыр – ғылым мен техниканың дамыған кезеңі. Заман талабына сай қазіргі білім жүйесіндегі игі өзгерістер мен жаңалықтар соның нәтижесі. Бүгінгі білім беру үрдісінде жаңа ақпараттық технологияны пайдалану және оны мақсатты түрде жүзеге асыру – ақпараттық қоғам дәуірінің негізгі көзі.

Білім берудің негізгі мақсаты – білім мазмұнын жанартумен қатар, оқытудың әдіс-тәсілдері мен әр түрлі құралдарын қолданудың тиімділігін арттыруды талап етеді. Осы мақсатты жүзеге асыруда ақпараттық технологияны пайдалану әдісі зор рөл атқарады. Ақпараттық технологияларды сабақта пайдаланудың негізгі мақсаты: Қазақстан Республикасында біртұтас білімдік ақпараттық ортаны құру, жаңа ақпараттық технологияны пайдалану Қазақстан Республикасындағы ақпараттық кеңістікті әлемдік білім беру кеңістігімен сабақтастыру болып табылады.

Егеменді еліміздің ең басты мақсаты өркениетті елдер қатарына көтерілу болса, ол өркениетке жетуде жан – жақты дамыған, рухани бай тұлғаның алатын орны ерекше. Сондықтан заман талабына сай оқыту үрдісін жетілдіре отырып, қоғам сұранысына сай жеке тұлға қалыптастыру мәселесі бойынша білімгерлерге ақпараттық-коммуникациялық технологияларды сабақта көптеп қолдану тиімділігі артып отыр.

Қазіргі заманғы технологиялардың арқасында педагогтар тәжірибемен, идеялармен немесе болашақ көрінісімен алмасу үшін студенттерден, мамандардан, түрлі тәртіптік салаларда және ұйым өкілдерінен тұратын оқу қауымдастықтарын құра алады. Мұндай ынтымақтастық оқу үшін қажетті Оқу материалдары мен ресурстарға қол жеткізуді қамтамасыз етеді. Мұндай білім беру тармақтарын дамыту үшін оқу орындары педагогтарды қазіргі заманғы технологияларды пайдалануда және неғұрлым тиімді оқытуды іске асыруда қолдау көрсетіп, насихаттауы тиіс.

Ақпараттық–коммуникациялық технология электрондық есептеуіш техникасымен жұмыс істеуге, оқу барысында компьютерді пайдалануға, модельдеуге, электрондық оқулықтарды, интерактивті тақтаны қолдануға, интернетте жұмыс істеуге, компьютерлік оқыту бағдарламаларына негізделеді.

«Қазіргі заманда жастарға ақпараттық технологиямен байланысты әлемдік стандартқа сай мүдделі жаңа білім беру өте қажет» деген елбасымыздың үндеуінде айтылып кеткендей, білім ақпараттық қоғамда, жаһандану заманында құнның негізгі көзіне айналуда. Ғылым мен жаңа технологияларды, білім беруді дамытудың жаһандық үрдістері:

1. Ақпараттық коммуникациялық технологиялар.

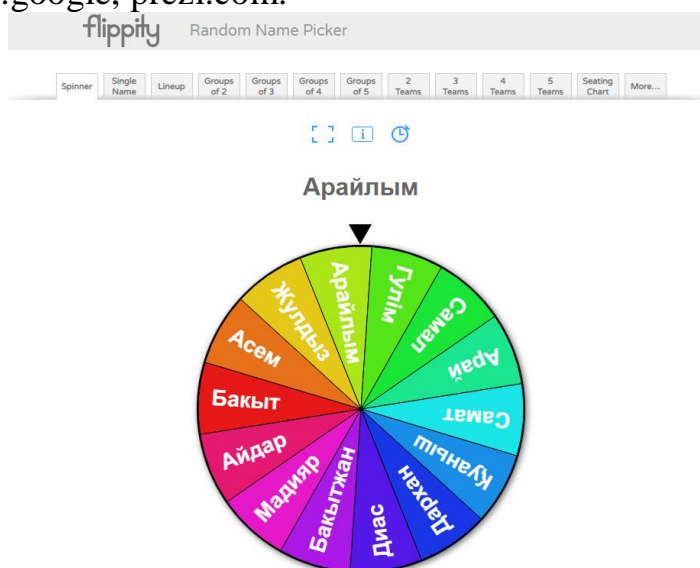
2. Ақпараттық мәдениет орталығы. Қазақстан Республикасының «Білім туралы» Заңының 11 – бабының 9 тармағында оқытудың жаңа технологияларын, оның ішінде кәсіптік білім беру бағдарламаларының қоғам мен еңбек нарығының өзгеріп отыратын қажеттеріне тез бейімделуіне ықпал ететін кредиттік, қашықтан оқыту, ақпараттық-коммуникациялық технологияларды енгізу және тиімді

пайдалану міндеті қойылған. Ақпараттық технологиялардың бірі - интерактивтік тақта, мультимедиялық және онлайн сабақтары.

Оқушылардың пәнді жақсы игеруінің басты шарты оқытушының осы сабаққа деген қызығушылықты тудыра білуінен басталады. Ақпараттық коммуникациялық технологиялар қолдану мақсаты – сабақты компьютермен сүйемелдеу ісін жүргізуге асыру, яғни:

- Компьютер арқылы оқу сапасының артуына ықпал жасау;
- Оқыту аймағының кеңеюіне байланысты оқушының білім деңгейінің қоғамның әлеуметтік талабына сай болуы,

Мен өз сабағымда келесі ақпараттық технологияларды ұтымды қолдануды қарастырамын: flippity.net; learningapps.org; padlet.com; kahoot.it; classtime.com; forms.google, prezi.com.

Бұл жеке тобпен жұмыс жасаған кезде студенттердің белсенділігін арттырады.

Үй тапсырмасын тексеруде «Бәйге» атты интерактивті модульді қолданамын.

Студенттердің білімін бекіту кезінде Google Forms тестілеу нысанында сауалнама жүргіземін.

Сіз өз тәжірибеңізде ақпараттық технологияларды қолдана аласыз ба? *

Мой ответ

Сіз қолданатын ақпараттық технологиялар әдістер, қосымшалар. *

- padlet
- google.forms
- Kahoot
- padlet.
- learningapps
- flippity.net
- classtime.com
- Вариант 9

.....-Бұл онлайн сабақтарға арналған виртуалды тақта, кез-келген тақырыпта қолдануға болатын қашықтықтан оқыту құралы. *

Выбрать

Жаңа ақпараттық технологияларды сабақта қолдану келесі нәтижелерге жеткізеді:

1. Білімгерлерге еркін ойлауға мүмкіндік береді;
2. Тіл байлығын дамытады;
3. Өз ойын жеткізуге, жан-жақты ізденуге үйретеді;
4. Шығармашылық белсенділігін арттырып, ұжымда бірігіп жұмыс істеуге тәрбиелейді.
5. Өз бетімен білім алатын, ақпараттық технологияларды жақсы меңгерген, білімді жеке тұлғаны қалыптастыруға өз үлесімді қосамын.

Сөзімнің соңында оқытушы үшін нәтижеге жету білім алушысының білімді болуы ғана емес, білімді өздігінен алуы және алған білімдерін қажетіне қолдану болып табылады. Бүгінгі бала- ертеңгі жаңа әлем. Бүгінгі күні ақпараттар ағымы өте көп. Ақпараттық ортада жұмыс жасау үшін кез келген педагог өз ойын жүйелі түрде жеткізе алатындай, коммуникативті және ақпараттық мәдениеті дамыған, интерактивтік тақтаны пайдалана алатын, Онлайн режимінде жұмыс жасау әдістерін меңгерген мұғалім болуы тиіс. Заман талабына сай жаңа технология әдістерін үйрету, бағыт-бағдар беруші – мұғалімдерміз. Білім алушылардың жаңа тұрмысқа, жана оқуға, жаңа қатынастарға бейімделуі тиіс. Осы үрдіспен бәсекеге сай дамыған елдердің қатарына ену ұстаздар қауымына зор міндеттер жүктелетінін ұмытпауымыз керек.

Пайдаланған әдебиеттер тізімі

1. Қазақстан Республикасының «Білім туралы» Заңы
2. Қазақстан Республикасы білім беруді дамытудың 2011-2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы
3. Аюбаева Т. Ақпараттық технологиялар оқыту үрдісінде. //Қазақстан мектебі 2008,№ 11,50 б.

4. Доллинер Л. Ақпараттық коммуникациялық оқыту технологияларының мәселелері және болашағы. «Информатика негіздері» ғылыми-әдістемелік журналы, 2008, №1,2-4 б.

5. Интернет ресурстары.

Рахматуллина Науля Набияхметовна,
ГККП «Агротехнический колледж,
город Есиль» при управлении
образования Ақмолинской области
мастер производственного обучения

Формы практико-ориентированных заданий для самостоятельной работы студентов ТиПО

Аннотация: в данной статье рассматриваются вопросы применения практико-ориентированных заданий – это задания, направленные на формирование умений действовать в социально-значимой и личностно-значимой ситуации, используя предметные знания, умения, навыки. Практико – ориентированное задание имеет не только учебное, но и жизненное обоснование и не вызывает у думающего студента безответного вопроса: «А зачем мы это делаем?».

Ключевые слова: практико-ориентированные задания, электронно-методические пособия, урок производственного обучения.

Постоянные изменения, происходящие в жизни современного информационного общества, безусловно, должны находить адекватное и незамедлительное отражение, как в самом учебном процессе, так и в учебных материалах. Одним из возможных выходов из сложившейся ситуации является разработка практико-ориентированных заданий на уроках производственного обучения.

В повседневном обучении электронные практико-ориентированные задания позволяют осуществлять контроль знаний с использованием систем тестирования и повышают качество контроля, что позволяет снизить долю субъективизма в процессе контроля знаний, сократить время для проведения зачетов и экзаменов. Кроме того, это помогает существенно повысить заинтересованность студентов в результатах обучения, осуществить на практике принцип единства требований к уровню знаний, получить более объективную информацию о владении студентом определенными знаниями и умениями, соотнести эти данные с задачами обучения для своевременной коррекции процесса усвоения новых знаний.

Создавая собственные электронные практико-ориентированные учебно-методические пособия, отказываясь от традиционной формы обучения, не учитывающей индивидуальных способностей каждого обучающегося, мы поднимаем работу колледжа на новый уровень путем индивидуализации обучения, создания условий, при которых каждый студент мог бы полностью овладеть установленными программами образовательного минимума.

Также преимущества электронных практико-ориентированных заданий для самостоятельной работы студентов, состоят в том, что они позволяют обучаться не только «здесь и сейчас», но и дистанционно, а также, технология обновления научной и учебной информации в электронных средствах обучения, по сравнению с печатными изданиями, выигрывает в финансовом плане. Электронные средства обучения обладают интерактивностью, при этом студент становится субъектом образовательного процесса.

Преимущества данного опыта применения практико-ориентированных заданий вижу в следующем: деятельности характер заданий; значимость (познавательная, профессиональная, общекультурная, социальная) получаемого результата, что обеспечивает познавательную мотивацию обучающегося; условие задания сформулировано как сюжет, ситуация или проблема, для разрешения которой необходимо использовать знания из разных разделов основного предмета, из другого предмета или из жизни, на которые нет явного указания в тексте задания; информация и данные в заданиях могут быть представлены в различной форме (рисунок, таблица, схема, диаграмма, график и т.д.), что потребует распознавания объектов; указание (явное или неявное) области применения результата, полученного при выполнении заданий; структура задается определенными элементами.

При работе по теме опыта составления практико-ориентированных заданий использую определенную структуру: стимул; задачная формулировка или план деятельности; источник информации; бланк для выполнения заданий; инструмент проверки.

Стимул мотивирует студента на выполнение задания. Он, как правило, представляет собой описание практической ситуации. Выполнение задания носит не отвлеченный смысл, а становится важным для каждого студента. Далее обучающемуся необходим четкий план действий, благодаря которому он придет к ответу. Это и будет задачной формулировкой. При выполнении практико-ориентированного задания всегда необходим источник информации. Это может быть текст из учебника, презентация, информация, найденная в интернете или заранее заготовленная преподавателем. Текст может содержать избыточную информацию или наоборот недостаточную.

В качестве примера предлагаю рассмотреть урок производственного обучения. Тема урока: «Сервировка стола»

Актуализация опорных знаний. Сейчас мы повторим изученный материал по теме «Столовая посуда». Для этого вам необходимо выполнить тест <https://cloud.mail.ru/public/Z4Y1/Z5rmMxV1Y> (3-4мин), а затем кроссворд подготовленный в электронной программе HotPotatoes <https://cloud.mail.ru/public/e47s/F3a1DEhrc>

Предлагая такое задание, преподаватель должен, во-первых, предварительно убедиться (например, с помощью теста или кроссворда), что знания учащимися усвоены, во-вторых, перечислить, на какие предметные знания обучающийся должен опираться при выполнении задания.

В зависимости от типа и цели учебной деятельности использую различные типы практико-ориентированных заданий: задание-сравнение, задание – поиск, задание – структурирование, задание – исследование. Практико - ориентированные задания использую на различных этапах урока. На этапе открытия новых знаний предлагаю учащимся решить практико-ориентированное задание проблемного характера.

На протяжении нескольких лет я сама создаю электронные методические пособия для конкретного урока производственного обучения, где имеются источники информации в виде текстов, видео, презентаций, картинок и так далее. А также инструментами проверки знаний являются электронные тесты, кроссворды, задания, подготовленные в разных электронных программах. Очень удобно и практично использовать онлайн тестирование.

В качестве источника информации может быть презентация. Источник информации содержит информацию, необходимую для успешной деятельности учащегося по выполнению задания. Другими словами, он является ресурсом для деятельности учащегося. Поэтому главное требование, предъявляемое к источнику, чтобы он был необходимым и достаточным для выполнения заданной деятельности. Чтобы практико-ориентированное задание было надежным, преподаватель должен быть уверен, что успешность обучающегося не зависит от того, располагает ли он тем или иным знанием.

Приведу пример. В качестве источника информации предлагается электронно-методическое пособие «Салфетки». Это электронно-методическое пособие я создала как практико-ориентированное пособие для самостоятельного изучения складывания салфеток, а также получения дополнительной литературы по данной теме в электронной программе AutoPlay Media Studio. <https://cloud.mail.ru/public/244t/2mEYWBSds> После изучения нескольких вариантов складывания салфеток студенты самостоятельно достигают своей цели.

Следующее задание: научиться сервировать стол. Стимул погружает в контекст задания и мотивирует на его выполнение. Стимул должен быть настолько кратким, насколько это возможно. Он должен содержать только ту информацию, которая помогает заинтересовать обучающегося в выполнении задания или облегчает понимание задачной формулировки, следующей за стимулом. Для этого вы должны изучить информацию. В данном случае студентам была предложена информация, изложенная в презентации о том, что является столовым бельем и их предназначением, а также информация, о сервировке стола. Чтобы проверка задания отвечала заранее сформулированным критериям, нужно подготовить бланки ответов, можно в них проставить количество баллов для каждого пункта плана. А затем проверить выполненное задание с помощью инструмента проверки.

В качестве инструмента проверки я использовала: электронную программу: **learningapps.org**

1 <https://learningapps.org/display?v=py0ke2bs322> Мини тест

2 <https://learningapps.org/display?v=pin0pc9vc22> (можно нельзя)

3 <https://learningapps.org/display?v=pfxpb3g6322> (задание на соответствие)

4. <https://learningapps.org/display?v=pb89uh1d222> Найти соответствие

5. <https://learningapps.org/display?v=p3j1sm3rt22> Составить пазлы
6. <https://learningapps.org/display?v=p3j1sm3rt22> Сервировка (составить пазлы)
7. <https://learningapps.org/watch?v=p3tdj5jej22> Викторина с выбором правильного ответа

Такие задания вызывают повышенный интерес и возможность закрепить новый материал. С помощью смартфонов, передав ссылку каждому студенту индивидуально, они самостоятельно выполняют задания и получают результат своей работы.

А также хорошо использовать онлайн-тестирование. Например на сайте Мультиурок на своей страничке я, создаю тесты, затем по ссылке отправляю студентам, которые самостоятельно отвечают и сразу видят свой результат.

1. <https://multiurok.ru/tests/9352463/>
2. <https://multiurok.ru/tests/2540711/>
3. <https://multiurok.ru/tests/8951585/>
4. <https://multiurok.ru/tests/1178226/>

Практико-ориентированные задания подходят для любого типа урока. Однако составить практико-ориентированное задание иногда бывает проблематично для какой-то отдельной темы, так как нужно учитывать практический аспект таких заданий.

Работа по решению практико-ориентированных заданий выполняется учащимися как индивидуально, так в парах и в группах. При работе в группе ребята часто выполняют мини-проекты.

Каждая составляющая практико-ориентированного задания подчинена тому, что это задание должно организовать деятельность учащегося, а не воспроизведение им информации или отдельных действий. Например, изучив сервировку стола имея перед собой схему, он тут же самостоятельно сервирует стол.

Используя практико-ориентированные задания в своей работе, я как мастер п/о добилась повышения уровня самостоятельности при освоении нового материала и выполнение практических задач, понимание учащимися возможности применения полученных знаний в конкретных ситуациях.

Для повышения квалификации по работе с цифровыми инструментами, чтобы создавать новые современные практико-ориентированных задания, я прошла обучение на Республиканском онлайн семинаре в объёме 8 академических часов. «Цифровые инструменты как ресурс повышения качества образования» сертификат от 01.06. 2022 г. В Интеллектуальный центре «Сана».

В качестве примера предлагаю рассмотреть мои авторские работы:

1. Авторская работа электронное методическое пособие для урока производственного обучения «Рыба жареная в тесте» выполнена в программе AutoPlay Media Studio <https://cloud.mail.ru/public/2Jhn/3bW2BkZ1n>
2. Авторская работа электронное методическое пособие для урока производственного обучения «Лапша домашняя» выполнена в программе AutoPlay Media Studio <https://cloud.mail.ru/public/4nZW/2CEaBz6fM>

3. Авторская работа электронное методическое пособие для урока производственного обучения «Приготовление полуфабрикатов из котлетной массы» выполнена в программе AutoPlay Media Studio https://drive.google.com/file/d/1tZOohRjvt7_EYQtKAtCo34LJeAAaIKj/view?usp=sharing

4. Авторская работа электронное методическое пособие для урока производственного обучения «Холодные закуски» выполнена в программе AutoPlay Media Studio <https://drive.google.com/file/d/1TFBQnvvb-hAPVNPoAVJZvajrPcMuaбxT/view?usp=sharing>

5. Авторская работа электронное методическое пособие для урока производственного обучения «Блюда из творога» выполнена в программе AutoPlay Media Studio HotPotatoes (тестовые задания)

https://drive.google.com/file/d/1BtB101y_wpZHXA4P1FZaaf3d2Salnivz/view?usp=sharing ; видео-запись ЭМП для самостоятельного изучения. Блюда из творога. <https://drive.google.com/file/d/1t2yTbBLhFхk9007luqWI43mw-nWtdUeP/view?usp=sharing>

6. Электронный кроссворд по модулю «Официант» Производственное обучение Тема «Сервировка» выполнена в электронной программе HotPotatoes <https://cloud.mail.ru/public/e47s/F3a1DEhrc>

7. Электронное тестовое задание по модулю «Официант» Производственное обучение Тема «Сервировка» выполнена в электронной программе HotPotatoes <https://cloud.mail.ru/public/Z4Y1/Z5rmMxV1Y>

8. Авторская работа электронное методическое пособие для урока производственного обучения «Приготовление винегрета» выполнена в программе AutoPlay Media Studi <https://cloud.mail.ru/public/2xnK/3i7raLS7U>

Я считаю, что применение в течение срока обучения на уроках производственного обучения практико-ориентированных технологий позволило значительно повысить активность обучающихся, они стали больше рассуждать, научились анализировать и осознанно принимать решения.

Эффективность применения данных методов обучения в учебном процессе колледжа, подтверждается хорошим качеством знаний и высоким результатом в профессиональных конкурсах.

Список используемых источников

1. Интернет ресурсы:

http://sh84.aptrg.gov.spb.ru/OEP/2018/VISTUP/master_klass_25092018.pdf

2. <https://urok.1sept.ru/articles/642510>

3. <https://nsportal.ru/shkola/matematika/library/2017/10/31/metodicheskaya-razrabotka-praktiko-orientirovannye-zadachi-v>

Нұрманова Ақжарқын Дарханқызы,
Астана қаласы әкімдігінің
«Қоғамдық тамақтандыру
және сервис колледжі» МКҚК
техника ғылымдарының магистрі,
арнайы пәндер оқытушысы

КОЛЛЕДЖ ҚАБЫРҒАСЫНДА БӘСЕКЕГЕ ҚАБІЛЕТТІ МАМАНДАРДЫ ДАЯРЛАУ - STEM БІЛІМ БЕРУ

Аннотация: Бұл мақалада колледж қабырғасында бәсекеге қабілетті мамандарды даярлау - stem білім беру мәселесі қарастырып, сонымен қатар оның артықшылықтары мен кемшіліктеріне тоқталып кетемін. Дегенмен инновациялық жобаларды енгізу барысында педагогтер туындаған кемшіліктерден артықшылық жасауға ұмтылатыны хақ. Нарықтағы тенцияны ескере отырып келесідегі мақалада сол мәселелер ашылады.

Түйінді сөздер: stem білім беру, инновация, тәсілдері, артықшылықтар мен кемшіліктер.

Қазіргі заман талабына сай адам іс-әрекетінің барлық салаларында еркін қолданысқа енген ақпараттық технологиялар біздің күнделікті өміріміздің ажырамас бөлігі болып табылады. Ақпараттық технологияларды тиімді қолдану сандық үлгіде көрсетілген әртүрлі ақпараттың түрлерімен жұмыс істеу үдерісін тездетеді және жеңілдетеді. Білім берудің басым бағыттарының бірі оқушылардың компьютерлік сауаттылығын қалыптастыру болып табылады. Компьютерлік сауаттылықты қалыптастыру ғылым, техника, медицина, білім беру және мәдениет саласынына негізгі әсерін тигізуі мүмкін.

Қазіргі уақытта әлемде төртінші технологиялық революция болып жатыр: ақпараттың қарқынды ағыны, жоғары технологиялық инновациялар мен әзірлемелер біздің өміріміздің барлық салаларын өзгертіп жатыр. Қоғам сұранысы да, жеке тұлғаның қызығушылықтары да өзгеріп жатыр.

Ғылым, математика, технологиялар және инженерия сияқты басты академиялық салаларда бір мезгілде даму керек, оларды STEM (science, technology, engineering and mathematics) деген бір сөзбен біріктіріп атауға болады [1].

Қазақстанда да STEM-білім берудің белсене дамуы басталды. Бұны Білім мен ғылымды дамытудың 2016-2019 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы аясында STEM контекстінде мектептегі білім берудің мазмұнына өту дәлелдейді. Жаңа білім беру саясатын жүзеге асыру үшін оқу бағдарламасына жаңа технологияларды, ғылыми инновацияларды, математикалық үлгілеуді дамытуға бағытталған STEM-элементтерді енгізу жоспарланды.

STEM-білім беру – инженерлік шығармашылық пен математика, жаратылыстану ғылымдары мен технологиялардың кіріктірілуі негізінде жоба

және пәнаралық амалдарды байланыстыратын жаңаша ойлау және жаңа технологияларға бағытталған ғылымдардың бірігуі.

Болашақ мамандарды технологиялық дамыған әлемге дайындау, қоғам, жұмыс және бүкіл әлем арасында STEM сауаттылығы мен әлемдік экономикадағы бәсекеге қабілеттіліктің дамуына ықпал ететін тұрақты байланыстарды ұйымдастыру, мотиватор ретінде STEM білім беру модельдерін құру дәл қазіргі уақыттағы басты мақсаттардың бірі болып табылып отыр. Білім берудің бұл түрінің артықшылықтарына тоқталып кетсем [2]:

1. STEM білім беруі қаржыландырудың аймағына айналуға: колледждерге технологияларға бағытталған жобаларды іске асыруға гранттар беретін әртүрлі коммерциялық емес ұйымдардың саны артып келеді.

2. STEM технологиялары студенттерден сыни тұрғыдан ойлауға, топта және өз бетінше жұмыс істеуге үлкен қабілеттілікті талап етеді.

Кемшіліктері:

1. STEM-де инженерлер көбінесе формулаларға, теңдеулерге, материалдардың құрылымына назар аударады, олар құрғақ кітап тілін қолданады.

2. Инженерлер негізінен STEM-ге бағытталғандықтан, олар шығармашылық қабілеттерін жоғалтуы мүмкін. Өнертабыстар мен инновациялардың көпшілігі жоқ жерден және «түсініксіз» нәрселер туралы ойлаудың басында пайда болды.

3. Операциялық жүйелер мен технологияларды жақсы меңгерген инженерлерге қарапайым «күнделікті мәселелерді» шешу қиынға соғуы мүмкін.

4. Оқытушылардың бір бағытта мамандануы, нәтижесінде оқушылардың білімі үзік-үзік болады. Бұл бағытты қосымша кәсіби дайындықтан өткен және жаратылыстану пәндері мен технологияларының бірыңғай жүйесінде жұмыс істеуге дайын мұғалімдер ғана жүзеге асыра алады.

Бұл оқыту әдісі ғана емес, сонымен қатар ойлау тәсілі. STEM білім беру ортасында балалар білім алады және оны пайдалануды бірден үйренеді. Сондықтан, олар өсіп, өмірде проблемалар туындаған кезде, қоршаған ортаның ластануы немесе климаттың ғаламдық өзгеруі болсын, олар мұндай күрделі мәселелерді әр түрлі саладағы білімдерге сүйеніп және бірлесіп жұмыс жасау арқылы ғана шешуге болатындығын түсінеді. Бұл жерде тек бір ғана пән бойынша білімге сүйену жеткіліксіз. STEM тәсілі біздің оқу мен білімге деген көзқарасымызды өзгертеді. Практикалық қабілетке назар аудара отырып, студенттер өздерінің ерік күштерін, шығармашылық қабілеттерін, икемділіктерін дамытады және басқалармен ынтымақтастықты үйренеді. Бұл дағдылар мен білім негізгі білім беру міндетін құрайды, яғни. бұл бүкіл білім беру жүйесі неге ұмтылуда.

Білім берудегі бұл жаңа тәсіл қалай пайда болды? Бұл теория мен практиканы ұштастырудың логикалық нәтижесі. STEM Америкада дамыған. Кейбір мектептер өздерінің түлектерінің мансаптарын ескеріп, жаратылыстану ғылымдары, технологиялар, инженерия және математика сияқты пәндерді біріктіруге бел буды, осылайша STEM жүйесі қалыптасты. (Ғылым, техника, инженерия және математика). Кейінірек бұл жерде Art қосылып, STEM соңына

дейін құрылды. Оқытушылар осы пәндерді білу студенттерге болашақта жоғары білікті маман болуға көмектеседі деп санайды. Сайып келгенде, балалар жақсы білім алуға тырысады және оны іс жүзінде бірден қолданады.

Әлем өзгеруде, сондықтан білім бір орнында тұрмасы анық. Соңғы бірнеше онжылдықтағы өзгерістер қуанышты, бірақ сонымен бірге бізді де алаңдатады. Барлық осы жаңа нәрселерді ойлап тапқан кезде, адамдар бұрын-соңды кездестірмеген көптеген жаңа мәселелер бар. Күн сайын жаңа жұмыс түрлері, тіпті бүкіл кәсіби салалар пайда болады, сондықтан қазіргі мұғалімдер сабақ беретін білімдері мен дағдылары уақыт талабына сай келе ме, жоқ па деп ойлауы керек.

Білім сізге өзіңіздің жеке идеяңызды жасауға көмектеседі, бірақ нақты жұмыс бұл идеяны шындыққа айналдырады. Егер дәстүрлі білім берудің басты мақсаты білімді үйрету және осы білімді ойлау мен құру үшін пайдалану деп айтсақ, онда STEM тәсілі алынған білімді нақты дағдылармен ұштастыруға үйретеді. Бұл студенттерде тек кейбір идеялардың болуына ғана емес, оларды өмірде қолдануға және жүзеге асыруға мүмкіндік береді.

STEM тәсілінің әлемдік деңгейдегі ең танымал мысалы - Массачусетс технологиялық институты (MIT). Бұл әлемдік университеттің ұраны - «Mens et Manus» (Ақыл мен қол). Массачусетс технологиялық институты балаларға білім алуға және STEM ұғымымен алдын-ала танысуға мүмкіндік беру үшін STEM курстарын құрды, тіпті кейбір оқу орындарында STEM оқу орталықтарын құрды.

Қорытындылай келе, дәстүрлі оқыту әдістерімен салыстырғанда, STEM тәсілі балаларды эксперимент жасауға, модельдер құруға, өз бетінше музыка мен фильмдер жасауға, өз идеяларын шындыққа айналдырып, соңғы өнімді жасауға шақырады. Бұл білім беру тәсілі балаларға теория мен практикалық дағдыларды тиімді үйлестіруге мүмкіндік береді және университетте оқуға қабылдауды әрі қарай оқуды жеңілдетеді.

Пайдаланған әдебиеттер тізімі

1. Паршутина Л.А., Самойленко П.И. Исследовательская деятельность учащихся в процессе изучения естественнонаучных предметов // Научные исследования в образовании. – 2012. – № 1. – С. 21–25.
2. <https://zkoipk.kz/ru/nconf2018/3-section/4064-stem-.html>

*Попова Лена Васильевна,
ГАПОУ РС (Я) «Якутский технологический
техникум сервиса им. Ю.А. Готовцева»,
г. Якутск, Республика Саха (Якутия)
старший методист*

ПРОЕКТНАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ КАК РАЗВИТИЕ ТВОРЧЕСКОЙ САМОРЕАЛИЗАЦИИ ЛИЧНОСТИ ОБУЧАЮЩИХСЯ

Аннотация: В статье рассматривается вопрос эффективного применения метода проектного обучения в процессе формирования профессиональных компетенций и развитии творческой самореализации обучающихся.

Ключевые слова: Проект, проектный метод, научно-практическая конференция, профессиональные компетенции.

Современное образование меняет вектор подготовки специалиста узкой направленности к подготовке выпускника, способного постоянно самостоятельно приобретать знания, умения, проявлять творческую активность, инициативность, готового к принятию решений, демонстрирующего широкую профессиональную эрудицию. Решению данных задач способствует проектный метод обучения.

Суть проектного метода – это стимулировать интерес студентов к определенным проблемам, решение которых предполагает владение определенной суммой знаний и через проектную деятельность предполагает практическое применение имеющихся и приобретенных знаний. Этот метод позволяет реально соединить теоретические знания с практическим опытом их применения [1, с. 32].

Важно, что работа над проектом, помимо формирования профессиональных компетенций, позволяет вырабатывать необходимые социальные компетенции и личностные результаты, умение работать в разнообразных группах, исполняя разные роли (лидера, исполнителя и т.д.), развивает коммуникативные умения, способствует расширению человеческих контактов, знакомств с разными культурами и влияет на творческую самореализацию личности обучающихся.

Метод проектов широко используется в средних профессиональных образовательных организациях, в том числе в ГАПОУ РС(Я) «Якутский технологический техникум сервиса им. Ю.А. Готовцева».

Популярность использования проектного метода можно объяснить тем, что работодателям для успешной деятельности необходим персонал, который умеет самостоятельно анализировать производственную ситуацию, обобщать полученную информацию, делать выбор в пользу рациональных решений, четко планировать свои действия и разрабатывать эффективную стратегию.

Большую роль в подготовке специалистов играет такая форма организации педагогического процесса как проведение научно-практической конференции. Это одна из самых эффективных форм взаимодействия преподавателя и студентов, важный этап в проектно-исследовательской деятельности студентов.

Подготовка к научно-практической конференции проходит в несколько этапов:

1. Планирование научно-исследовательской работы, выбор темы исследования.
2. Подготовка и написание проекта.
3. Научно-исследовательская работа в соответствии с выбранной темой, подготовка презентации.
4. Выступление на научно-практической конференции.
5. Представление лучших работ в научно-практических конференциях республиканского, всероссийского и международного уровня.

Одним из основных республиканских мероприятий по исследовательской работе можно выделить Республиканский научно-практический форум «Шаг в будущую профессию», где студенты техникума ежегодно участвуют и представляют научно-исследовательские работы в виде проектов.

В таблице 1 представлен анализ защит проектов студентов техникума за 2020-2022 гг.

Таблица 1 – Динамика участия студентов в научно-практическом форуме «Шаг в будущую профессию» за 2020-2022 гг.

Показатели	2020	2021	2022	Отклоне ние (2021;20 20)	Отклоне ние (2022; 2021)	Темп роста, (2021; 2020) %	Темп роста, (2021; 2020) %
Внутритехникумский уровень	6	15	19	9	4	250	126,667
Республиканский уровень	6	12	19 (план)	6	7	200	158,333
Всероссийский уровень	1		- (план)	-	-	-	-

Исходя из таблицы видно, что динамика участия студентов техникума в научно-практическом форуме «Шаг в будущую профессию» с 2020 по 2022 гг. увеличивается. Если в 2020 году приняли участие 6 студентов, то в 2021 заинтересованных в проектной деятельности студентов увеличилось до 15 студентов, а 2022 на 4 больше, чем в предыдущем году. Данный расчет показывает результативность использования проектного метода в образовании. На рисунке 1 наглядно представлена динамика участия студентов в научно-практическом форуме «Шаг в будущую профессию» за 2020-2022 гг.

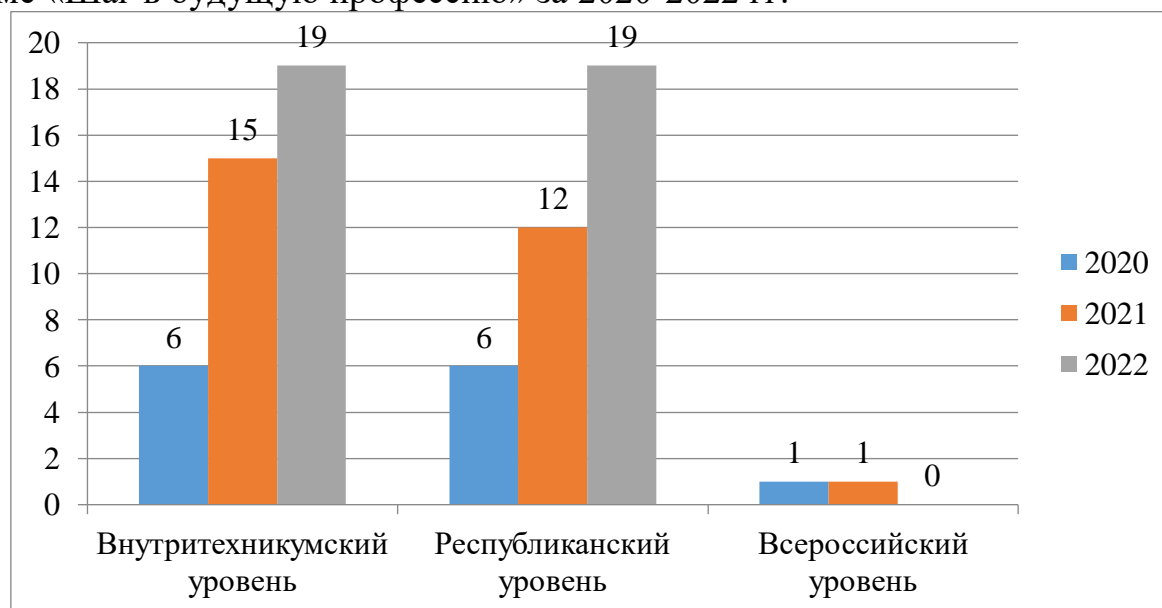

Рис. 1 Динамика участия студентов в научно-практическом форуме «Шаг в будущую профессию» за 2020-2022 гг.

Студенты представляют свои проекты не только на республиканском уровне, но и во Всероссийских конкурсах. Ярким примером можно выделить работу Колесовой Анжелики, которая в 2021 году представила проект «Этногастрономическая кухня Якутии для туристов» в полуфинале Федерального конкурса «Мастера гостеприимства (г. Ульяновск). Студенты». Конкурс проводился на президентской платформе «Россия - страна возможностей» при поддержке Федерального агентства по делам молодежи и Российского союза молодежи. Также во Всероссийской олимпиаде проектных работ по сервису, туризму и гостеприимству - 2022 студентка техникума Бусурманова Анжелика заняла 1 место в номинации «Лучший проект в области туризма».

В 2021 году команда студенческого совета Якутского технологического техникума сервиса имени Ю.А.Готовцева представила проект «Экскурсионные и сервисные отряды» во Всероссийский форум органов студенческих самоуправлений профессиональных образовательных организаций «Команда ПРОФИ: технологии успеха» (г.Ижевск) в номинации «Лучшая практика в профориентации» и заняла 3 место.

Проектная деятельность способствует формированию профессиональных компетенций студентов.

Для студента проект – это возможность максимального раскрытия своего творческого потенциала, средство самореализации. Это деятельность, которая позволяет проявить себя индивидуально или в группе, попробовать свои силы, приложить свои знания, принести пользу, показать публично достигнутый результат.

Для преподавателя учебный проект – это интегративное дидактическое средство развития, обучения и воспитания, которое позволяет вырабатывать и развивать специфические умения и навыки проектной деятельности, а также совместный поиск информации, самообучение, исследовательская и творческая деятельность.

Таким образом, несомненными плюсами проектного метода являются высокая степень коммуникативности и возможность выражения студентами и педагогами своих собственных мнений, активное включение в исследовательскую деятельность, принятие личной ответственности за продвижение в обучении.

Список использованных источников

1. Байбородова Л.В. Основы учебно-исследовательской деятельности: учебное пособие для среднего профессионального образования / Л.В. Байбородова, А.П. Чернявская. – 2-е изд., испр. и доп. – Москва: Издатель Юрайт, 2022 – 221 с.

2. Петрова Н.П., Халилов С.Р. Реализация метода проектов в подготовке педагога (на примере гуманитарных дисциплин): монография / Н.П. Петрова, С.Р. Халилов, - Ставрополь: Изд-во СКФУ, 2015-196 с.

3. Сладкова О.Б. Основы исследовательской работы: учебник и практикум для среднего профессионального образования / О.Б. Сладкова. – Москва: Издательство Юрайт, 2022 – 154 с.

*Кобегенова Райгул Алдабергеновна,
Астана қаласы әкімдігінің
«Қоғамдық тамақтандыру
және сервис колледжі» МКҚК
әдіскер, қазақ тілі және
әдебиеті пәнінің оқытушысы*

ONLINE ФОРМАТТАҒЫ ИНТЕРАКТИВТІ БАҒДАРЛАМАЛАРДЫ ҚОЛДАНУДЫҢ ТИІМДІЛІГІ

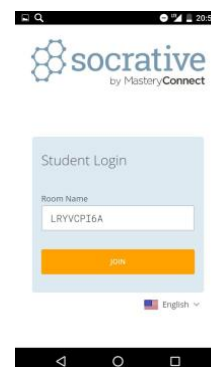
Аннотация: XXI ғасыр – жеке тұлғаны қалыптастыру, ізгілендіру, дамыту ғасыры. Білім берудің өзіндік ұлттық үлгісі қалыптасып, болып жатқан жаңартулар оқу-тәрбие жұмыстары бағыт-бағдарының заман талабына сай жасалуын міндеттеп отыр. Ақпараттық қоғамда заман талабына сай білім беру басты мәселе. Осы баяндамада, online форматта интерактивті бағдарламаларды қолданудың тиімділігі мен артықшылықтарына, жаңа бағыттарына тоқталамын.

Тірек сөздер: Инновациялық технологиялар, online сервис, бағдарламалар, интернет желісі, Socrative Student, Quizlet, Quizizz, Kahoot, мобильді қосымшалар, тест, викторина.

Инновациялық технологиялар туралы зерттеу жүргізген И.П.Подласый, В.И. Андреев, В.В. Шапкин сияқты ғалымдардың, пікіріне жүгінсек, педагогикалық инновация – бұл педагогика ғылымы саласында нақты мақсатқа бағытталған білім аясына белсенді өзгерістер енгізетін тұрақты элементтер, білімнің жеке компоненттері мен біртұтас жүйесін жетілдіруге ықпал ететін жаңа көзқарастар, – деген тұжырымға келеді. Яғни интерактивті технологиялардың білім деңгейінің көтерілуіне жағдай туғызады.

Интернет желісінде Online форматтағы оқушылармен қызықты сабақ өтуге негізделген көптеген сервистер бар. Атап айтатын болсақ:

Socrative Student - бұл тесттерді құруға, іздеуге және таратуға, сондай-ақ тесттерді online форматта өткізуге арналған құрал. Бағдарламаның қарапайымдылығы, студенттерге бағалау бірден жүргізілетіндігі, мобильді құрылғыларға арналған қосымшаларды пайдалану және студенттерге тіркелу қажеттілігінің болмауы. Тіркелу және сайтқа кіру бірегей кодпен жүзеге асады.

Socrative Student және Socrative Teacher сервисінде әр бағыттағы тесттер қоры жинақталған. Яғни оқытушы алдын ала сабаққа қажетті материалдарды тест жүзінде жүкпей қоя алады және кез келген уақытта online пайдалана алады. Ал, студенттер өз қателерімен жұмыс жасауға үйренеді. Сондай-ақ тестілеудің 3 түрлі режимі бар:

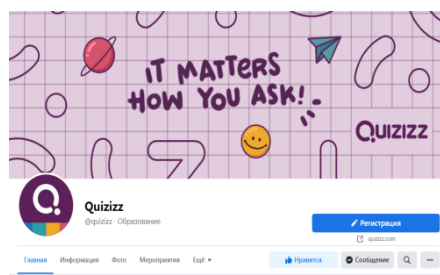
1. Instnt Feedback – студенттер сұрақтарға рет-ретімен жауап бере алады, сұрақтарды кейінге қалдыруға немесе уақытша өткізуге рұқсат жоқ.

2. Open Navigation – студенттер кез келген ретпен жауап беріп, жауаптарын өзгерте алады. Тест аяқталмай тұрып-ақ оқытушы студенттің қандай жауап бергенін көре алады.

3. Teacher Paced – оқытушы сұрақ ретін таңдайды және сұрақты өткізуге, қайталауға құқылы.

Online форматтағы интерактивті **Socrative Student** бағдарламасының артықшылығы - тестілеу кезінде оқытушының нақты уақыт режимінде тесттің өту барысын бақылай алауы: кестеде сұрақтарға студенттердің қаншалықты дұрыс/бұрыс % жауап бергендігін көрсетеді. Тестілеу аяқталғаннан кейін нәтижелерді Google Drive-қа сақтай алу, оларды пошта арқылы жіберу және нәтижелерді бірден көрсету мүмкіндіктері қарастырылған.

Quizlet- көмегімен тест жасауға болады, онда оқушылар ұсынылған жауаптардың дұрысын таңдайды, суреттер мен ақпаратты салыстырады немесе өз нұсқаларын жазады. Пайдалану өте оңай-интерфейсте бірнеше минутте ғана түсінуге болады. Quizlet — терминдерді есте сақтауға арналған карточкалар жасауға болады. Карточка мысалдарын көріп, өзіңіз де карточкалар жасау үшін тіркелу қажет. Дайын карточкаларды сайтқа қоюға болады.

Quizizz - мультимедиялық сервистерді пайдалану оқыту кезіндегі маңызды аспект болып табылады. Quizizz сабақтар ең алдымен оқушыларды ынталандыруға бағытталған. Мультимедиялық сервистерді қолдану оқушыны ынталандыру міндетін ғана емес, сонымен қатар материалды игерудің жақсы тәсілі болып есептеледі. Оқытушының сабаққа дайындығын жеңілдетеді, сондай-ақ студенттердің online форматтағы интерактивті бағдарламалармен оқуы өте қызықты болады.

Quizizz - экспресс-сауалнамалар, тесттер, викториналар өткізуге арналған веб-құрал. <https://quizizz.com/admin> Quizizz бағдарламасын сыныпта да, үйде де пайдалануға болады. **Quizizz сервисінің артықшылықтары:**

- «Уақыт» параметрін алып тастау мүмкіндігі бар .
- Жағымды көрініс
- Оқушыларға тіркелудің қажеті жоқ
- Дайын тесттер кітапханасының бай болуы
- Класс құруға болады
- Үй жұмысын беруге болады
- Оқытушы тест немесе викторинаны өзі жасай алады, тесттерде әртүрлі типтегі көп сұрақтар қосса болады.
- Оқушылар сұрақтарға өзінің мобильді құрылғысын немесе компьютерін қолдана отырып, жауап береді.
- Фишкалар, бонустар және мемдер

- Оқушылар тесттермен индивидуалды қарқында жұмыс істегендіктен, көшіріп алу оларға қиындау болады.

Kahoot – мобильді құрылғыларда дұрыс жауабы бар онлайн викторина құруға мүмкіндік беретін сервис. сайты www.getkahoot.com.

Сервис арқылы құрылған бір викторинаға жалпы саны 30-ға дейін оқушы қатыса алады. Веб сервис оқушының әр тақырып бойынша білімін бекітуге, тексеруге мүмкіндік береді. Сонымен қатар, қашықтан оқыту мақсатында да қолдануға болады. Құрылған тестті әлеуметтік желілер арқылы немесе электронды пошта арқылы сілтемесін жіберіп, басқа әріптестермен бөлісуге болады.

Сервисті пайдалану алгоритмі:

Фото және видео қосу мүмкіндігіне ие сауалнама (тест) құру;

Виртуалды кабинеттің номерін (жүйе генерациялайды) беру;

Проектор арқылы тапсырманы экранға көрсету;

Оқушылар мобильді құрылғылар арқылы виртуалды кабинетке кіреді;

Мобильді құрылғыларда тапсырмалар көрінеді және оқушылар орындайды;

Жалпы экранда оқушылардың жауаптарын көрсету. Тез әрі дұрыс жауап берген оқушы жеңімпаз;

Оқушылар дұрыс жауапқа сәйкесінше балл алады.

Викторинаны жүргізу барысында оқушылар арасында байқау ұйымдастыруға болады.

Техникалық және кәсіптік білім берудің даму болашағы қоғамның даму үрдісімен үнемі өсіп отыратын ақпарат көлемінің әртүрлі тегімен анықталады. Студенттерге білім беруде жаңа оқыту технологияларын қолдану, инновациялық бағытта жұмыс жасау заман талабына сай талап етілуде. Оқу процесінде компьютерді, интерактивті құралдар, гаджеттерді тиімді пайдалану және қолдану кейінгі жылдары айтарлықтай оң тәжірибе беріп отыр.

Заманауи сервистерді оқу үрдісінде оңтайландыру мен тиімділігін арттырудың маңызы зор. Online форматтағы интерактивті бағдарламаларды қолдану тақырып шеңберінде немесе белгілі бір уақыт аралығында алатын мәліметтердің көлемін ұлғайтуға және студенттің өз бетімен немесе топтасып жұмыс істеуіне мүмкіндік туғызады. Студенттің танымдық іс-әрекеттері күшейіп, өзіндік жұмыстарды тез орындау мүмкіндігі артады. Жоғарыда аталған жұмыс түрлері сабақтың негізгі бөлігіне айналып, білім алушылар оқу үрдісінде белсенді қатысушылар қатарына қосылуына және оқу топтарының пән бойынша білім сапаларының артуына себепші болатынына сенімім мол.

Пайдаланған әдебиеттер:

1. А. Ержанова «Білім беруде ақпараттық технологияларды қолдану», - Алматы, 2005ж.
2. Білім технологиялары – 2010, № 2.

3. А. Иманбаева «Оқу-тәрбие үрдісін ақпараттандыру». Қазақстан мектебі, №2, 2010.
4. <https://newreporter.org/kz/2020/07/28/multimedialy-treningke-arnalghan-10-servis/>
5. <https://45minut.biz/?p=134295>

Бисенкалиева Салтанат Макимовна,
Астана қаласы әкімдігінің
«Техникалық колледж» МКҚК
арнайы пәндер оқытушысы және
өндірістік оқыту шебері

БІЛІМ БЕРУДЕГІ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ШЕШІМДЕР

Аннотация: Қоғамның назарын педагогикалық білім берудің заманауи трендтеріне аудару, республикадағы білім беру мазмұнын жаңарту міндеттеріне ықпал ететін жетекші халықаралық инновациялық технологияларды таратуға ықпал етеді.

Түйінді сөздер: инновация, технология, білім беру, қағида.

Заманауи білім беру мәселелерін бірлесіп талқылауға әлемдік зерттеу орталықтарын тартуды, Қазақстандағы білім беру мазмұнын жаңарту міндеттеріне ықпал ететін педагогикалық білім берудің қазіргі заманғы трендтерін дамытуға жәрдемдесуді, білім беру сапасын арттыруға ықпал ететін қазіргі заманғы халықаралық білім беру технологияларымен және бірегей оқыту әдістемелерімен тәжірибе алмасу және танысуды, кәсіби-педагогикалық қарым-қатынастың жаңа түрлерін дамытуды және де республикада педагогикалық білім беру трендтерін дамыту бойынша Битемір шешімдер іздеу және ұсыныстар әзірлеу мен инновациялық білім беру технологиялары және оқыту әдістері болып табылады. Заманауи білім беру трендтеріне инновациялық білім беру мен цифрлы Қазақстан жатады.

«Бала оқытудың жұмысы ширақ, жігерлі, қызу болғаны дұрыс»
Ж.Аймауытов.

Тәуелсіз ел тірегі білімді ұрпақ десек, жаңа дәуірдің күн тәртібінде тұрған мәселе білім беру, ғылымды дамыту. Қазақстан Республикасының «Білім туралы» Заңында: «Білім беру жүйесінің басты міндеті ұлттық және жалпы азаматтық құндылықтар, ғылым мен практика жетістіктері негізінде жеке адамды қалыптастыруға және кәсіби шыңдауға бағытталған білім алу үшін қажетті жағдайлар: оқытудың жаңа технологияларын енгізу, білім беруді ақпараттандыру, халықаралық ғаламдық коммуникациялық желілерге шығу» деп білім беру жүйесін одан әрі дамыту міндеттерін көздейді. Сондықтан, қазіргі даму кезеңі білім беру

жүйесінің алдында оқыту үрдісін қарқынды түрде технологияландыру мәселесін қойып отыр.

Ол үшін ең бірінші оқытушының ұстанымы мықты болу керек, оқыту үдерісінде қалыптасқан дағды оқытушының топтағы барлық іс-әрекеттеріне әсер етеді. Оқытушы өз жұмысында арнайы, пәндік білімдермен ғана шектелмей, педагогика мен психологияның, тәрбие салаларының қазіргі заманғы жаңашылдықтарын да қамтуы тиіс болғандықтан онан үлкен дайындық (педагогикалық инновацияны қабылдау, бағалау және іске асыруға дайындық) талап етіледі.

Инновация – ол құрал және үдеріс ретінде әлдебір жаңалықты ендіру, жаңашылдық, өзгеріс деген ұғымды білдіреді. Инновация өздігінен пайда болмайды, ол ғылыми ізденістердің, жекелеген мұғалімдер мен тұтас ұжымның озық педагогикалық тәжірибесі. Бұл процесс стихиялы дамымайтындықтан, ол басқаруды қажет етеді, ал процесті басқару мұғалімнің өз қызметінде әріптестерінің тәжірибесі немесе ғылымдағы жаңа идеялар, әдістемелерді дұрыс таңдап, бағалау және қолдануын қамтамасыз етеді.

Білім берудегі инновациялық процестердің мәнін педагогиканың маңызды екі проблемасы құрайды. Олар – озық педагогикалық тәжірибені зерттеу, жинақтау және тарату проблемасы және педагогикалық-психологиялық ғылымдардың жетістігін практикаға енгізу. Оқу-тәрбие үрдісіне жаңа инновациялық әдіс-тәсілдерді енгізу оқушылардың білімге деген қызығушылығын, талпынысын арттырып өз бетімен ізденуге, шығармашылық еңбек етуге жол салады. Озық педагогикалық тәжірибенің негізі болып есептелетін жаңашылдықты зерделеу – педагогикалық тәжірибелерді теориялық талдау және жинақтауға алып баратын басқыш сияқты.

Инновациялық үдеріске жаңалықты жинақтау мен тарату ғана емес, ойлау және осы жаңалыққа қатысты өзгерістер мен қайта құру да жатады. Демек, бұл прогрессивті, озық, заманауи, оң үдеріс. Алайда, білім беру ісіне жаңалықты ендіру үдерісі – оқытушының әлеуетіне тікелей байланысты.

Қазіргі білім беру, қоғамдық даму жағдайында педагогикалық қызметтің инновациялық бағыттылығына қажеттілік бірқатар жағдайлармен айқындалады. Біріншіден, білім беру мазмұнына талаптың күшеюі, қоғамда жүріп жатқан өзгерістер білім беру жүйесін, оның әдістемесін, оқу-тәрбие үдерісін ұйымдастырудың технологиясын түбірінен жаңартуды талап етуде. Бұл жерде педагогикалық білімнің рөлі мен белсенділігі басымдықта болып отыр.

Екіншіден, оқытушының өз қызметінде жаңалықты игеру және қолдануға деген көзқарасының өзгеруі. Егер бұрынғы уақытта жоғарыдан ұсынылған жаңалықтарды қолданумен шектелсе, қазіргі уақытта барынша зерттеушілік, ізденгіштік сипат ала бастады. Сондықтан да білім беру ұйымы басшыларының маңызды шараларының бірі – оқытушының енгізген инновациясына талдау жасап, баға беру, оны іске асыруға, қолдануға қолайлы жағдай жасау болуы тиіс.

Үшіншіден, білім беру ұйымдарының нарықтық қатынастарға енуі, жаңа типті сынып ішінде мемлекеттік емес оқу орындарының құрылуы нақты бәсекелестік ахуал туғызуда.

Педагогтың инновациялық қызметке дайындығын қалай анықтауға болады? Бұл жағдайда педагог әлеуеті мына параметрлермен байланысты:

1. жаңа көзқарастар мен идеяларды елестете алу және генерациялау, оларды іс жүзінде жобалау және моделдеуге шығармашылық қабілеттілігінің болуы;

2. ойлаудың понарамалық және икемді болуы, сондай-ақ қолжетімді білігінен межеленген жаңалыққа жетуге дайын болу;

3. өз қызметін жетілдіруге деген ниеттің болуы мен оны қамтамасыз ететін ішкі әдістер мен құралдардың болуы.

Оқу-тәрбие үрдісінде педагогикалық жаңалықтарды енгізу 4 кезеңнен тұрады: жаңа идеяны, жаңалықтарды іздестіру, зерделеу; жаңалықтарды ұйымдастыру; жаңалықтарды енгізу (оқу-тәрбие үрдісінде жаңа инновациялық әдіс-тәсілдерді пайдалану); қорытындылау.

Қазақстан Республикасының білім беру саласындағы бүгінгі басты міндеттерінің бірі– жастарға терең білім беру. Ал, оның негізі техникалық және кәсіптік білім берудің оқыту үрдісін жақсартуға жаңа технологияларды енгізу болып табылады. Оқу тәрбие үрдісіне жаңа инновациялық әдіс тәсілдерді енгізу білім алушылардың білімге деген қызығушылығын, талпынысын арттырып өз бетімен ізденуге шығармашылық еңбек етуге жол салады. Білім алушылар терең де жүйелі білім және әдістемелік тәсілдерді жетік меңгерген болуы тиіс.

Пәндерді оқытуда тиімді әдіс – тәсілдерді пайдалана отырып, сабақты қызғылықты да тартымды өткізу оқытушының шеберлігіне байланысты. Қоғам дамыған сайын, барлық құрылым бірге дамиды.

Қазіргі таңда кәсіптік және технологиялық білім беру үрдісінде кеңінен қолданылып жүрген бірнеше инновациялық технологияларды атап көрсетуге болады.

Білім беру жүйесіндегі инновациялық технологиялар:

- проблемалық оқыту;
- дамыта оқыту;
- деңгейлеп оқыту;
- дәстүрлі оқыту;
- модульдік оқыту
- сұрақ-жауап ойындары;
- цифрлық білім беру ресурстары.

Жаңа технологиялардың педагогикалық негізгі қағидалары:

- балаға ізгілік тұрғысынан қарау;
- оқыту мен тәрбиенің бірлігі;
- баланың танымдық күшін қалыптастыру және дамыту;
- баланың өз бетімен әрекеттену әдістерін меңгерту;
- баланың танымдылық және шығармашылық икемділігін дамыту;
- әр білім алушының дамуы үшін жүйелі жұмыс істеу.

Пайдаланған әдебиеттер тізімі

1.Қабдықайыров Қ., Инновациялық технологияларды диагностикалау. – А,

2. Раджерс Э. Инновация туралы түсінік. – //Қазақстан мектебі.

3. «Әлеуметтік әріптестік жағдайында техникалық және кәсіптік білім беру», Білім беру мекемесі басшыларының анықтамалығы.

*Жерняк Анастасия Геннадиевна.,
Костенко Елена Сергеевна.,
ГККП «Технологический колледж»
акимата города Астаны
мастера производственного обучения*

СОВРЕМЕННЫЕ ИННОВАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В ОБРАЗОВАНИИ НА ПРИМЕРЕ ТЕХНОЛОГИЧЕСКОГО КОЛЛЕДЖА

Аннотация: в статье представлены результаты по теме инновационные технологий и их влияние на развитие профессионального технического образования в РК. Комплекс инновационные технологий, позволяет выявлять закономерности становления и развития профессионализма в различных видах деятельности. разрабатывать модели успешного специалиста, а также использовать технологии диагностики его личностных и профессиональных качеств. Кроме того, актуальность внедрения образовательный процесс инновационных технологий в сочетании с модификацией подготовки специалистов в системе ТИПО, перенос перспективного опыта в различные виды профессиональной деятельности, особенно на уроках производственного обучения.

Ключевые слова: Инновационные технологии, технологии обучения, компетентностный эксперимент.

Казахстан одним из первых среди постсоветских стран стал участником Болонского процесса и накопил определенный опыт в развитии своей образовательной траектории, интеграции образования и науки, в применении западных программ, технологий и стандартов обучения, а также в создании научно-исследовательских университетов. С 1998 года в республике появился бакалавриат, с 2002 года магистратура и с 2008 года докторантура PhD. Преподавательский состав и студенты постепенно освоили образовательные программы западных технологий, перешли на систему электронного контроля и оценки знаний студентов, ежегодно повышается степень мобильности студентов. Разумеется, все это инструменты, индикаторы и механизмы функционирования образовательного процесса, они заслуживают всяческого изучения и что важно складывается положительная динамика количественных показателей роста образовательных параметров, что не всегда соответствует уровню развития этих же параметров.

Насколько был обоснован переход на Болонский процесс?

Первоначально это решение в Казахстане, а затем и в других странах СНГ было продиктовано желанием скорее интегрироваться в мировое научно-образовательное пространство, приравнять дипломы своих вузов зарубежными, то есть европейским и американским. Это позволило повысить конкурентоспособность наших выпускников на мировом рынке труда. Используя зарубежный опыт, следовало бы не механически переносить их формы, а изучить возможности адаптации западных технологий обучения к нашим условиям, важнейшим принципом которых является формула «учиться всю жизнь». Наша образовательная система, обладает относительно высоким интеллектуальным потенциалом.

Переход на внешние стандарты западных технологий обучения - «Рабочие учебные программы», «Учебно-методические комплексы дисциплин». В тоже время недостаточно решены, на наш взгляд, вопросы повышения качества образовательных учебных программ и учебно-методических комплексов дисциплин. В кредитной технологии это одна проблема определяющая качество образования и требующая особого внимания и соответствующих методов решения, к сожалению, на основе дополнительного и существенного финансирования, поскольку знания в данном случае становятся товаром.

Вместе с тем кредитная система обучения возможна при наличии современного лабораторного оборудования и спецтехники не только для проведения лабораторно-практических занятий, но и научно-исследовательских работ, переходящих рамки обычных студенческих работ. Ключевым фактором в подготовке специалистов выступает наличие мощной базы производственных практик.

При всем этом качество образования в колледже в ресурсных центрах и центрах компетенций определяется профессионализмом преподавателей и мастеров п/о организацией учебного и научно-исследовательского процесса, постоянным ростом их профессионализма. Повышение уровня квалификации в колледжах проходят на должном учебно-методическом уровне.

Инновационная работа нашего колледжа направлена на реализацию и потребность в разработке технологий бездрожжевого, безглютенового хлеба не имеющие аллергенных составляющих.

Учебный процесс на уроках производственного обучения строится на современных подходах, используются такие методы как:

Кейс-стади

Метод кейс-стади (или метод разбора конкретных ситуаций) основывается на полноценном изучении и анализе ситуаций, которые могут иметь место в изучаемой студентами области знаний и деятельности.

С положительной стороны этот метод отличается тем, что можно организовать эффективное обсуждение ситуации и имеющихся в ней проблем, сопоставить объекты изучения с уже имеющимся у студентов опытом и сформировать у них высокую мотивацию.

Осложняется же метод высокими требованиями к организации обсуждения (в противном случае на анализ исследуемой ситуации может

потребоваться существенно больше времени); все участники должны быть компетентны в области, к которой относится ситуация, а для достижения поставленных педагогических целей педагог должен обладать высокой квалификацией.

В качестве иллюстрации того, как данный метод применяется на практике и как с помощью него можно развивать и тренировать разные навыки, предлагаем решить кейс, обучающий планированию и работе с гибкими и жесткими задачами.

Ролевые игры

Смысл ролевых игр – это выполнение студентами установленных ролей в условиях, отвечающих задачам игры, созданной в рамках исследуемой темы или предмета.

Ролевые игры усиливают рефлексию студентов, улучшают их понимание мотивов действий других людей, снижают количество распространённых ошибок, совершаемых в реальных ситуациях.

Однако ролевые игры не способны раскрыть глубинные мотивы, побуждающие людей принимать решения в жизни и профессиональной деятельности.

Метод ротаций

Метод ротаций состоит в закреплении за студентами в процессе занятия или урока разных ролей, благодаря чему они могут получить разносторонний опыт.

Плюсы метода заключаются в том, что он благоприятно отражается на мотивации студентов, способствует преодолению негативных эффектов рутиной деятельности и расширению кругозора и круга общения.

Из минусов можно назвать повышенное напряжение учащихся в тех случаях, когда к ним предъявляются новые и незнакомые требования.

Семинар

Семинар представляет собой совместное обсуждение педагогом и студентами изучаемых вопросов и поиск путей решения определённых задач.

Преимущества семинара заключаются в возможности учитывать и контролировать педагогом уровень знаний и навыков студентов, устанавливать связь между темой семинара и имеющимся у учащихся опытом.

Недостатками семинара считаются небольшое количество студентов на занятии и требование к наличию у педагога высоких коммуникативных навыков.

Инновационная система имеет как плюсы, так и минусы:

Плюсы

- Технологии позволяют больше экспериментировать с педагогикой и получать мгновенную обратную связь.

- Технологии помогают обеспечить активное вовлечение учащихся в учебный процесс.

- Существует множество ресурсов для организации продуктивной учебной деятельности учащихся.

- Умение использовать технологии — это жизненный навык и важный вид грамотности.

Минусы

- Технологии могут отвлекать от учебного процесса.
- Технологии могут отрицательно повлиять на развитие коммуникативных навыков учащихся и социальное взаимодействие.
- Технологии могут провоцировать на обман и уклонение от выполнения заданий.

Преимущества перевешивают минусы, но ключ к внедрению технологий в образовании всегда будет определяться отношениями учитель — ученик, потому что именно там происходит образование. Технологии могут быть очень эффективным инструментом, но это всего лишь инструмент. Технологии не предназначены для замены педагога, скорее, идея заключается в создании такой среды обучения, которая позволит переключить организацию учебного процесса с «театра одного актера» на сотрудничество и продуктивную учебную деятельность.

Список использованных источников

1. <https://infourok.ru/sovremennye-innovacionnye-obrazovatelnye-tehnologii-456029.html>
2. <https://nsportal.ru/npo-spo/obrazovanie-i-pedagogika/library/2019/12/17/innovacionnye-tehnologii-v-sovremennom>
3. <https://viafuture.ru/katalog-idej/innovacionnye-pedagogicheskie-tehnologii>

*Карабалина Гульнар Сабитовна,
Астана қаласы әкімдігінің
«Қоғамдық тамақтандыру
және сервис колледжі» МКҚК
ағылшын пәнінің оқытушысы*

WORLD SKILLS ҚОЗҒАЛЫСЫ - КӘСІПТІК БІЛІМ БЕРУДІҢ ЗАМАНҒА САЙ ЖАҢА МАЗМҰНЫ

Аннотация: WorldSkills қозғалысы жаңа форматтағы жұмысшы мамандықтарды даярлаудың ең үздік әлемдік тәжірибелерін ұсынады. Бұл қозғалыс кадрларды даярлау стандарттарын арттыру және кәсіптік білім беруді жетілдіру контекстінде әлемдік трендтерге сүйенеді..

Түйінді сөздер: WorldSkills қозғалысының— әр студенттің жеке тұлға болып қалыптасуына , ұжымдық мәдениетке үйренуіне қосатын үлесі өте зор, чемпионатқа қатысу арқылы олар өздерінің кәсіби біліктіліктерін шыңдай береді.

Қазіргі замандағы кәсіптік білім берудің негізгі мақсаты — еңбек нарығында бәсекеге қабілетті, құзыретті, өз жұмысын жақсы білетін, жан-жағына бағыт-бағдармен қарайтын, әлемдік стандарт деңгейінде нәтижелі жұмысқа, кәсіби өсуге,

әлеуметтік-саяси оңтайлы тез әрекет жасауға, болып жатқан өзгерістерге тез бейімделуге қабілетті білікті маман, өз қалауы мен қоғам талабына сай өзін көрсете білуге бейім, өз ойын еркін айта алатын, жоғары білімді, ұлттық тілді, тарихты жетік меңгерген, отандық және әлемдік мәдениетті бойына қалыптастырған, шығармашыл, оңтайлы кәсіби маман дайындау. Бүгінгі таңда еңбекке қабілетті, кәсіби құзыреттіліктерді жетік меңгерген маман даярлау уақыт талабы. Осы бағытта техникалық кәсіптік білім беру колледж студенттерінің кәсіби біліктіліктерін сарапқа салатын байқау - WorldSkills чемпионаты болып табылады. Қазақстан Республикасының WorldSkills халықаралық қозғалысына енуіне байланысты техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдарының студенттері арасында кәсіби шеберлік байқауын өткізу дәстүрге айналды. Қазақстанның WorldSkills қозғалысына қосылуы техникалық және кәсіптік білім беру кадрларын даярлаудың ұлттық жүйесін қайта қарау үшін негіз болды. Жастардың, оның ішінде студент жастардың Халықаралық чемпионаттарға қатысуы, кадрларды даярлаудағы техникалық және кәсіптік білім беру жүйесінің бәсекеге қабілеттілігін бағалауға мүмкіндік берді.

WorldSkills –бұл, жұмысшы мамандықтарының беделін арттыруға және шеберлік дағдыларын дамытуға арналған қозғалыс. Оның негізгі мақсаты: 22 жасқа дейінгі жастар үшін әр түрлі деңгейдегі кәсіби жарыстарды ұйымдастыру және өткізу. Мұндай Чемпионаттар білікті кадрларды даярлауға, жаңа идеялар мен трендтер жасауға, кәсіби білім сапасын арттыруға мүмкіндік береді және кәсіби шеберлік дағдыларын жетілдіру орталығына айналады, жұмыс кәсіптері бойынша тәжірибе алмасу және құзыреттілік стандарттарын салыстыру, жұмыс істейтін адамның мәртебесін және техникалық жұмысшы мамандықтарының беделін көтеру, болып табылады. Бүгінгі күні біздің болашақ түлектеріміз трансформацияға дайын болып, заманауи әлемнің жаңа жағдайларына бейімделулері керек. Қазіргі уақытта динамикалық әлемде заманауи озық технологиялар пайда болған бойда, бірден нарыққа түсіп, өнеркәсіпке де, білімге де еніп жатыр. **WorldSkills** бұл жағдайда білім беру процесіне қатысушыларға өздері дайындаған кадрларды бағалауға және бұл кадрлардың өнеркәсіп үшін қаншалықты өзекті екенін түсінуге мүмкіндік беретін тамаша индикатор болып табылады. Осының арқасында, білім беру стандарттары дұрыс және уақтылы жаңартылып және оны әлемдік деңгейде жасауға үлкен мүмкіндік беріліп отыр. Бұл ретте оқу орындары кадрларды қалай дәл даярлау керектігін, ал оқытушылар – өз біліктілігін қалай арттыру керектігін түсінеді. **WorldSkills** стандарттары бойынша дайындық қатысушыларға таңдалған салада дағдыларды игеруге, ал жұмыс берушілерге болашақ қызметкердің дағдыларына сенімді болуға мүмкіндік береді. WorldSkills - чемпионаттық қозғалыс ретінде өз тамырын XX ғасырдың ортасында 1946 жылы бастады. Соғыстан кейінгі Испанияда білікті жұмысшылар апатты түрде жетіспеді, ал қозғалыстың басты мақсаты жұмысшы беделін арттыру және жұмысшы кәсіптерін танымал ету болды. Бірінші Байқау 1947 жылы Испанияда кәсіби-техникалық дайындық бойынша өтті. Қазір бұл қозғалыс әлемдік деңгейге көтерілді: 82 ел WS мүшелері болып табылады. WorldSkills

чемпионатының тапсырмалары жыл сайын өзгеріп отырады, оның мақсаты қатысушының дайындығын жан-жақты ету, асқан шеберлікке баулу.

Бүгінгі таңда техникалық-кәсіптік білім беру саласында болашақ маманды еңбек етуге тиісті деңгейде даярлап, олардың бойына қоғамның даму қажеттілігіне байланысты дағдыларды қалыптастыру міндеті тұр. Өмір талабына сай кәсіби дағдыларды меңгеру үшін модульдік жүйеде оқыту қарастырылған. Модульдік жүйе бойынша оқыту арқылы мамандар өз кәсібіне қарай тиісті білім алады. Алынған білім негізінде білім алушы сын тұрғысынан ойлау, ортамен қарым қатынас жасай білу, тұлғалық білім алуына бағыттталып, дағдыланады. Бүгінгі таңда, «Қоғамдық тамақтандыру және сервис колледжі» студенттері осы - **WorldSkills** чемпионатының ең белсенді қатысушылары болып табылады. Студенттер практика мен теорияны ұштастыра отырып, алған білімдерін **WorldSkills** чемпионатында белсенді түрде көрсетіп жүр. Бұл чемпионатқа біздің студенттеріміз бірнеше құзіреттік бойынша қатысып жүр, оның ішінде «Аспаздық іс», «Кондитерлік іс», «Мейрамхана қызметі» және т.б. Биылғы 2022 жылғы регионалдық чемпионатқа біздің студенттеріміз 11 құзіреттік бойынша қатысты, заман талабына сай кәсіби біліктілікпен қатар, ағылшын тілін де жоғары деңгейде оқып, сайыс барысында қолданып жүр. Әсіресе «Мейрамхана қызметі» құзіретінде келуші қонақтарды ағылшын тілінде қарсы алып, ас мәзірін ағылшын тілінде ұсынып, тағамдардың дайындалу тәсілін, қолданылатын ингредиенттердің тізімін, құйылатын ішімдіктердің шығу тарихын да ағылшын тілінде айтып түсіндіріп келешекте мейрамханаларға келетін шетел қонақтарын ағылшын тілінде сөйлеп қарсы алып, шет тілінде қызмет көрсетуге дағдыланып жүр. Осының бәрі болашақ маманның өз кәсібінің шебері, жедел ойлаушы, жедел шешім қабылдаушы, ерекше ұйымдастырушылық қабілеті жоғары болуына ықпал жасайды. Бүгінгі өндіріске біліктілігі халықаралық еңбек нарығының талаптарына сәйкес келетін мамандар қажет. Ондай бәсекеге қабілетті маман даярлау - техникалық және кәсіптік білім беретін оқу орындарының негізгі міндеті. Сондықтан кәсіптік-техникалық бағытта білім алушы студентке жаңа технологияларды меңгеру үшін көп оқуға, көп ізденуге тура келеді.

WorldSkills чемпионаты студенттердің бойында – ұқыптылық, шапшандық, мұқияттылық пен логикалық қасиеттерді бойына сіңіруге ықпал ететін бірден-бір әлемдік деңгейдегі сайыс.

Пайдаланған әдебиеттер тізімі

1. 1.«WorldSkills стандарттары бойынша аймақтық чемпионаттарды ұйымдастыру және өткізу процесінің негізгі аспектілері»тындаушысына арналған нұсқаулық. Нұр-Сұлтан 2019

2. .«WorldSkills» чемпионатының іріктеу ережелері. Дедуев А.В. 2016ж.

Фельде Юлия Николаевна

ГККП «Колледж общественного питания и сервиса» акимата г.Астаны
мастер производственного обучения

КУЛЬТУРА БЕЗОПАСНОГО ТРУДА. ОСНОВЫ БЕЗОПАСНОГО ТРУДА И ЭФФЕКТИВНАЯ ОРГАНИЗАЦИЯ РАБОЧЕГО МЕСТА В СООТВЕТСТВИИ СО СТАНДАРТАМИ WORLDSKILLS И СПЕЦИФИКАЦИЕЙ СТАНДАРТОВ WORLDSKILLS ПО КОМПЕТЕНЦИИ «ПОВАРСКОЕ ДЕЛО»

Аннотация: в данной статье рассматриваются вопросы основы безопасного труда и эффективная организация рабочего места по стандартам WorldSkills.

Ключевые слова: техника безопасности, рабочее место, компетенция, оборудование.

WorldSkills International (WSI) - международная некоммерческая ассоциация, целью которой является повышение статуса и стандартов профессиональной подготовки и квалификации по всему миру, популяризация рабочих профессий через проведение международных соревнований по всему миру. Её создатели поставили перед собой амбициозные цели: мотивировать молодых людей конкурировать, чтобы разбудить их энтузиазм по поводу профессиональной подготовки; создать уникальные средства обмена и сравнения мирового опыта в промышленных отраслях и сфере услуг; посредством организации конкурсов профессионального мастерства и прочих мероприятий достигать не только личной самореализации, участвующих в движении, но и решать задачи, стоящие перед экономикой своей страны. С тех пор основной деятельностью WSI, является организация конкурсов профессионального мастерства WorldSkills в различных странах. В настоящее время в WSI входит 80 стран.

Рабочее место повара необходимо обеспечить оборудованием, инвентарем, расходным материалом, хозяйственными средствами в необходимом количестве. В каждом цехе должна быть раковина для рук с диспенсором для жидкого мыла, стеллаж для не скоропортящегося сырья, холодильные шкафы, производственная ванна, стеллаж для чистого инвентаря, магнит для ножей, полка для специй, полка для производственных досок, весы электронные.

Повару следует:

- оставлять верхнюю одежду, обувь, головной убор, личные вещи в гардеробной;
- перед началом работы мыть руки с мылом, надевать чистую санитарную одежду, подбирать волосы под колпак или косынку или надевать специальную сеточку для волос;
- работать в чистой санитарной одежде, менять ее по мере загрязнения;

- после посещения уборной комнаты мыть руки с мылом, обрабатывать дезсредством;

- при изготовлении блюд снимать ювелирные украшения, часы, коротко стричь ногти и не покрывать их лаком;

- не принимать пищу на рабочем месте;

- иметь санитарную книжку.

Проверить работу местной вытяжной вентиляции, воздушного душирования.

Подготовить рабочее место для безопасной работы:

- обеспечить наличие свободных проходов между столами, стеллажами и оборудованием;

- проверить устойчивость производственного стола, стеллажа, прочность крепления оборудования к фундаментам;

- удобно и устойчиво разместить полуфабрикаты, заготовки, инструмент, приспособления и инвентарь на рабочем столе, подставке, передвижной тележке в соответствии с частотой использования и расхода.

Проверить внешним осмотром:

- состояние полов (отсутствие выбоин, неровностей, скользкости, открытых трапов);

- отсутствие выбоин, трещин и других неровностей на рабочих поверхностях производственных столов;

- исправность применяемого инвентаря, приспособлений и инструмента (поверхности спецтары, разделочных досок, ручки совков, лопаток и т.п. должны быть чистыми, гладкими, без сколов, трещин и заусениц; рукоятки ножей должны быть плотно насаженными, нескользкими и удобными для захвата, имеющими необходимый упор для пальцев руки, не деформирующимися от воздействия горячей воды; полотна ножей должны быть гладкими, отполированными, без вмятин и трещин). Соблюдать правила перемещения в помещении и на территории организации, пользоваться только установленными проходами. Содержать рабочее место в чистоте, своевременно убирать с пола рассыпанные (разлитые) продукты, жиры и др. Не загромождать рабочее место, проходы между оборудованием, столами, стеллажами, проходы к пультам управления, рубильникам, пути эвакуации и другие проходы тарой, инвентарем, излишними запасами продуктов. Использовать средства защиты рук при соприкосновении с горячими поверхностями инвентаря.

Общие требования охраны труда

Для участников до 14 лет

К выполнению конкурсного задания, под непосредственным руководством Экспертов или совместно с Экспертом, Компетенции «Поварское дело» по стандартам «WorldSkills» допускаются участники в возрасте до 14 лет: - прошедшие инструктаж по охране труда по «Программе инструктажа по охране труда и технике безопасности»;

- ознакомленные с инструкцией по охране труда;

- имеющие необходимые навыки по эксплуатации инструмента, приспособлений совместной работы на оборудовании;

- не имеющие противопоказаний к выполнению конкурсных заданий по состоянию здоровья.

Для участников от 14 до 17 лет

К участию в конкурсе, под непосредственным руководством Компетенции «Поварское дело» по стандартам «WorldSkills» допускаются участники в возрасте от 14 до 17 лет:

- прошедшие инструктаж по охране труда по «Программе инструктажа по охране труда и технике безопасности»; - ознакомленные с инструкцией по охране труда; - имеющие необходимые навыки по эксплуатации инструмента, приспособлений совместной работы на оборудовании; - не имеющие противопоказаний к выполнению конкурсных заданий по состоянию здоровья.

Для участников старше 18 лет

К самостоятельному выполнению конкурсных заданий в Компетенции «Поварское дело» по стандартам «WorldSkills» допускаются участники не моложе 18 лет;

- прошедшие инструктаж по охране труда по «Программе инструктажа по охране труда и технике безопасности»; - ознакомленные с инструкцией по охране труда;

- имеющие необходимые навыки по эксплуатации инструмента, приспособлений совместной работы на оборудовании;

- не имеющие противопоказаний к выполнению конкурсных заданий по состоянию здоровья. В процессе выполнения конкурсных заданий и нахождения на территории и в помещениях места проведения конкурса, участник обязан четко соблюдать:

- инструкции по охране труда и технике безопасности;

- не заходить за ограждения и в технические помещения; - соблюдать личную гигиену;

- принимать пищу в строго отведенных местах;

- самостоятельно использовать инструмент и оборудование.

При выполнении конкурсного задания на участника могут воздействовать следующие вредные и (или) опасные факторы: Физические: режущие и колющие предметы;

- термические ожоги;

- травмы и различные повреждения рук в случае прикосновения к вращающимся, движущимся частям оборудования;

- поражение электрическим током при неисправном заземлении корпуса (электрические ожоги).

Психологические:

- чрезмерное напряжение внимания;

- усиленная нагрузка на зрение;

- повышенная ответственность;

- постоянное использование теплового и механического оборудования.

Применяемые во время выполнения конкурсного задания средства индивидуальной защиты:

- специализированная обувь с закрытым носком и фиксированной пяткой на не скользящей подошве;

- прихватки.

Знаки безопасности, используемые на рабочем месте, для обозначения присутствующих опасностей:

W 08 Осторожно электрическое напряжение. F 04 Огнетушитель. E 22 Указатель выхода. E 23 Указатель запасного выхода. ЕС 01 Аптечка первой медицинской помощи. P 01 Запрещается курить. При несчастном случае пострадавший или очевидец несчастного случая обязан немедленно сообщить о случившемся Экспертам. В помещении комнаты экспертов находится аптечка первой помощи, укомплектованная изделиями медицинского назначения, ее необходимо использовать для оказания первой помощи, самопомощи в случаях получения травмы. В случае возникновения несчастного случая или болезни участника, об этом немедленно уведомляются Главный эксперт, Лидер команды и Эксперт-компатриот. Главный эксперт принимает решение о назначении дополнительного времени для участия. В случае отстранения участника от дальнейшего участия в Чемпионате ввиду болезни или несчастного случая, он получит баллы за любую завершённую работу. Вышеуказанные случаи подлежат обязательной регистрации в Форме регистрации несчастных случаев и в Форме регистрации перерывов в работе.

Список использованных источников

1. Рабочая тетрадь «Практика и методика реализации образовательных программ профессионального образования по стандартам WorldSkills
2. Сайт: <http://kasipkor.kz/>
3. Сайт: <https://worldskills.ru/>

*Мырзабекова Жанар Жаркынбековна,
Астана қаласы әкімдігінің
«Қоғамдық тамақтандыру
және сервис колледжі» МКҚК
дирекордың орынбасары*

МЕЙРАМХАНА СЕРВИСІНДЕГІ ЗАМАНАУИ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР

Қазіргі заманғы қызмет көрсету секторы мен нарық құралдары айтарлықтай кеңейтілген және ол өз кезегінде жаппай жарнамалық науқандар мен шығармашылықтың жоғары деңгейінен басқа, табысты жұмыс істеу үшін оригиналды маркетинг тұжырымдамаларын, инновациялық өнімдерді,

инновациялық қызмет және тамақ өнеркәсібі кәсіпорындарындағы инновациялық технологияларды талап етеді.

Қоғамдық тамақтандыру жүйесі негізгі және маңызды қызметтердің бірі болып табылады.

Инновацияны қолданбай технология кәсіпорынның бәсекеге қабілеттілігін арттыру қиын. Мақалажүйеге енгізілген технологиялар мен инновацияларды қарастыруды мақсат етеді.

Негізгі сөздер: инновациялар, инновациялық қызмет, технологиялар, тамақтандыру.

Қызмет көрсету нарығының өзінің өсу динамикасы бойынша ұлттық экономиканың көптеген секторларын басып озатын ең қарқынды дамып келе жатқан секторларының бірі мейрамхана бизнесі болып табылады.

Сонымен қатар, бұл бизнес түрі – ең тәуекелді болып есептеледі, себебі жаңа мейрамханалардың 50% бірінші жылы, 65% екінші жылы банкротқа ұшырайды және тек оннан бір мейрамхана ғана 5 жыл нарықта тұра алады.

Сондықтан осындай қатал жағдайларда мейрамхана индустриясының басқару кәсіпорындары қажет тұтынушыларды тарту және арттыру үшін жаңа тәсілдерді енгізуі керек. Мейрамхана бизнесіндегі жаңа концепциялар мен трендтер жаңа қонақтарды тарту, клиенттің орташа чегін арттыру, сондай-ақ нарықта қалып табысқа жетуге көмектеседі. Осы мақсатта бүгінгі күні қызмет көрсету бизнесіндегі жаңалықтар кез келген мейрамхана үшін қажет.

Тамақтың сапасы мен қызмет көрсету енді мейрамхана бизнесінің даму факторларының ең негізгісі болып табылмайды. Қонақтар мейрамханалардағы инновацияларды болуы керек нәрсе ретінде қабылдайды.

Бүкіл әлем бойынша саяхаттап әртүрлі мейрамханаларға барған тұтынушылар талапшыл бола бастайды. Сондықтан соңғы жылдары инновациялар мейрамхана индустриясын айтарлықтай өзгертті.

Инновация қонақтарға қолайлылықтарды қамтамасыз етіп қана қоймай, жұмыс күші мен басқа да шығындардың баптарын үнемдеуге, сондай-ақ мейрамхана жұмысын жақсырақ ұйымдастыруға көмектеседі.

Заман талабына сәйкес болу үшін мейрамханаларға енді бұл фактіні елемеуге болмайды, сондықтан мейрамхана индустриясындағы қазіргі заманғы инновациялық технологияны зерттеу өзекті мәселе болып табылады.

Инновация – бұл инновациялық қызметтің жаңа немесе жетілдірілген өнім түріндегі, сондай-ақ технологиялық процестің соңғы нәтижесі, ол пайдалануда және жобалауда, өндірісте, сатуда сапалы артықшылықтарға ие, сонымен қатар тәжірибелік қызметте қолданылады және қоғамдық артықшылықтары бар.

Олай болса, инновация – нарық талап ететін процестер немесе өнімдердің тиімділігін сапалы арттыруды қамтамасыз ететін ең соңғы технологияларды енгізу және жаңарту.

Мейрамхана индустриясындағы инновациялар деп кәсіпорын қызметінің тиімділігін қамтамасыз ету үшін жаңа технологияларды және әдістерді енгізу, қызмет көрсету процесін жетілдіру және өнімдерді өндіру, сондай-ақ

тұтынушылардың қажеттілігін қанағаттандыру мен қайтадан келуге құлшынысын арттыруды айтуға болады.

Мейрамхана индустриясы саласындағы инновациялық қызметтің негізгі мақсаты кәсіпорынның технологиялық деңгейі мен бәсекеге қабілеттілігінің өсуін қамтамасыз ету болып табылады.

Сондықтан мейрамхана бизнесі саласындағы инновациялық саясат - ғылыми-техникалық әлеуетті пайдалану тиімділігін арттыруға, әлемдік тәжірибені ескере отырып бар технологияларды жаңарту және жаңаларын құруға, ғылыми әзірлемелерді коммерцияландыру процестерін белсендіруге бағытталуы тиіс.

Сонымен, мейрамхана өнеркәсібіндегі заманауи инновациялық технологияларды келесі топтарға бөлуге болады:

- тамақ дайындау процесін жақсартатын жабдықтар;
- ақпараттық технологиялар;
- мекемелерге тартымдылық және ерекшелік беретін технологиялар;

Бірінші топқа «Cookvak», «Sous-vide», «cook-in», «Thermomixing», «Josper», Rasojet сияқты тағы басқа инновациялық технологиялар жатады.

Бұл инновациялық жабдық технологиялық процесті бақылауға байланысты еңбек өнімділігін арттыруға, тамақ дайындау технологиясын сақтауға, шығындарды азайтуға, сонымен қатар материал сыйымдылығы мен энергия сыйымдылығын төмендету арқылы өндірістік шығындарды азайтуға, жабдықтың үздіксіздігін қамтамасыз етуге (яғни заманауи

жабдық бірнеше ауысымда үздіксіз жұмыс істей алады)

өнімді дайындауға жұмсалатын уақыт шығындарының төмендеуін қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

Екінші топқа кәсіпорынды басқарудың келесідей автоматтандырылған жүйелер кіреді:

Fidello F & B, интернет желісі ("мекеменің web-сайттары "мобильді маркетинг", "мобильді қосымша"), клиенттердің пікірлеріне бағытталған мәтіндік аналитиканың бағдарламалық жасақтамасы, сандық жұмыс күшінің бағдарламалық жасақтамасы және энергияны талдау, POS бағдарламалары арқылы уақыт пен ақшаны үнемдеу және т.б.

Мекемеде ақпараттық технологияларды енгізу мейрамхананың көптеген күнделікті жұмыстарға кететін уақытын қысқартуға мүмкіндік береді.

Бұл мекемелерге тек мейрамхана туралы толық ақпарат алуға, онлайн сауалнамалар жүргізуге ғана емес, сонымен қатар жеткізу тапсырыстарының санын көбейтуге және үстел брондауға да көмектеседі.

Автоматтандырылған басқару жүйелері және әр түрлі бағдарламалық жасақтама кәсіпорынды тиімді басқаруға, қызмет көрсету және өндіріс процесін жақсартуға, шығындарды азайту және т. б мүмкіндік береді.

Инновациялық технологиялардың үшінші тобына мыналар жатады: үстелдердегі экран планшеті, сенсорлық дисплейлер, QR коды, электрондық мәзір, LED-ескерту технологиясы, тағамдық 3D принтерлер, сенсорлық тамақ

өндірушілер, тамақ дайындауды көрсету үшін үш өлшемді проекциялар мен бейне суреттерді пайдалану және т.б.

Бұл технологиялар мекемеге заманауи тұтынушыларды тартуға мүмкіндік береді. Кәсіпорынды бәсекелестер арасында ерекшелендіріп, жоғары бәсекеге қабілетті болуға көмектеседі.

Сонымен, мейрамхана индустриясында көптеген инновациялық технологиялар бар. Нарықтағы жоғары бәсекелестік рестораторлардан өз мекемелерін үнемі жетілдіріп отыруды талап етеді, сондықтан мейрамхана индустриясындағы инновациялар осы нарықтың дамуына айтарлықтай әсер етеді.

Олар өндіріс шығындарын азайту, басқаруды оңтайландыру, тұтынушылардың мекеме туралы хабардар болуы және оның ерекшеліктері, мекемедегі тұтынушылардың назарын және қызығушылығын арттыру арқылы мекеменің жоғары бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

Пайдаланған әдебиеттер тізімі

1. Мейрамхана қызметінің менеджменті: оқу құралы
Е.Б. Щетинина. М.: «Экслибрис» әдеби агенттігі, 2014. С. 41-44.
2. Сусол Н.Я. Мейрамхана шаруашылығы мекемелерінде өндірістік қызметті ұйымдастыру // 2015. С. 15.
3. Лысенко А. Ю., Голикова Т. П. Қазіргі заманғы ақпараттық технологияларды қолдану – мейрамхана бизнесінің болашағы // «Young Scientist» № 1 (53) January, 2018. С. 917-920

Захарова Клавдия Константиновна,
ГАПОУ РС (Я) «Якутский технологический
техникум сервиса им. Ю.А. Готовцева»,
г. Якутск, Республика Саха (Якутия)
преподаватель

ПОВЫШЕНИЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ ОБУЧАЮЩИХСЯ ЧЕРЕЗ ОРГАНИЗАЦИЮ НАУЧНО- ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ В ОБЛАСТИ ЗДОРОВОГО ПИТАНИЯ

Аннотация: В статье говорится об опыте работы преподавателя по организации научно-исследовательской работы студентов техникума.

Ключевые слова: Научно-исследовательская работа студентов, национальная кухня, традиционное питание, научно-практическая конференция.

Научно-исследовательская работа студентов, обучающихся (НИРС) является основной формой подготовки студентов, обучающихся к выполнению курсовых и выпускных квалификационных работ (ВКР) в соответствии с учебным планом специальности и требованиями ФГОС СПО. НИРС является продолжением и

углублением учебного процесса, одним из важных и эффективных средств повышения качества подготовки специалистов.

В профессиональной системе образования компетенциям отведена особая роль. В процессе освоения основных профессиональных образовательных программ, знаний, умений и навыков должно происходить формирование компетенций определенного уровня и объема, позволяющих вести профессиональную деятельность в определенной сфере. Компетентный специалист должен быть конкурентоспособен, а значит, с одной стороны, обязан постоянно учиться, заниматься самообразованием, а с другой — самореализовываться в профессиональной деятельности. Исследовательская компетентность является компонентом личностного самосовершенствования и направлена на освоение способов интеллектуального и духовного саморазвития.

Сегодня одной из приоритетных задач любого учебного заведения, будь это СПО или ВУЗ, является активное вовлечение студенческой молодёжи в науку. Ознакомление с научной работой и вовлечение в нее студента, в первую очередь, влияет на повышение уровня подготовки специалистов с профессиональным образованием через освоение студентами стандарта в процессе обучения и самообразования, выполнения научно-исследовательских работ, коллективной и индивидуальной творческой деятельности.

На начало учебного года преподавателем выявляются наиболее одаренные студенты, имеющие выраженную мотивацию к научной деятельности, из их числа формируется научно-исследовательское общество студентов.

Цель организации научно-исследовательской работы студентов – это повышение профессиональной компетентности обучающихся через вовлечение их в научно-исследовательскую деятельность.

В ходе выполнения научного исследования студент учится:

- проводить поиск научной информации, анализировать и систематизировать её;
- выявлять проблему и определять конкретные задачи, необходимые для её решения, собирать фактический материал в ходе проведения экспериментального исследования;
- обрабатывать полученные данные, анализировать их, сопоставлять с имеющимися в литературе сведениями;
- делать выводы на основании полученных данных;
- оформлять результаты исследования в соответствии с требованиями, предъявляемыми к научным рукописям;
- готовить и выступать с сообщением (докладом) на научной конференции.

Каждому определяется тема научного исследования с учётом его научных интересов, актуальности, практической значимости данного направления, допускается групповая работа. Совместно составляется план работы, график выполнения работ.

При организации учебно-воспитательного процесса студентов специальности 43.02.15 Поварское и кондитерское дело преподавателем уделяется

большое внимание системному подходу в организации научно-исследовательской деятельности. В качестве предмета исследования нами выбрана мотивация и поэтапное привлечение студентов техникума к научно-исследовательской работе. В основу выполнения исследовательских работ положена, наряду с традиционными темами, изучение материальной культуры народа Саха. Одним из компонентов материальной культуры этноса является пища. На протяжении всей своей долгой истории якуты разработали собственную оригинальную систему сбалансированного питания с рациональным соотношением всех ее элементов, необходимых для здорового обмена веществ. Якуты сумели выжить в условиях, когда зимой пронизывает сильный холод, летом – изнуряющая жара, при этом смогли правильно организовать основной фактор существования – питание – это, безусловно, явление особенное в материальной культуре якутского народа.

Национальная кухня якутов очень питательная, абсолютно здоровая и вкусная. По этой причине жители Севера по-прежнему придерживаются традиционного питания, передавая рецепты следующим поколениям, обогащая и улучшая национальную еду и напитки.

Это направление исследовательской работы является приоритетным, и играет большую роль в повышении профессиональной компетентности обучающихся в области здорового питания.

Выступление по теме: «Использование дикоросов в питании человека, в частности полыни якутской в якутской лепешке» в рамках III Научно-практической конференции «Культура этнопитания в экстремальных условиях холодного климата»- 2019 вызвал большой интерес.

Сегодня изучение национальной кухни во многом определяется возросшим в последнее время интересом населения к традиционной культуре, возрождением традиций, стремлением разнообразить рацион питания. Это прослеживается в работах студентов, которые принимают успешное участие в олимпиадах, конференциях:

- Александрова Кристина студентка 3-го курса ТОП 18/1 в Республиканском форуме молодых исследователей «Шаг в будущую профессию»-2019, Секция: Технологии сферы товаров и услуг-лауреат;

- Старостин Ян Васильевич - XV Республиканский форум молодых исследователей «Шаг в будущую профессию». Секция: Технологии сферы товаров и услуг-лауреат

- Республиканская олимпиада профессионального мастерства по профессии 43.01.09 Повар, кондитер, 2022- Николаева Людмила, диплом 3 степени, 12 человек, сертификат участника.

- Старостин Ян Васильевич - Международный форум научной молодежи «Шаг в будущее» г.Москва 2022 г. Научно-исследовательская работа: «Разработка технологии якутского сыра (Суумэх) с использованием «Уэрэ ото» (полыни якутской).

Таким образом, НИРС является одной из форм учебного процесса, в которой наиболее удачно сочетаются обучение и практика. Многообразие форм научно-исследовательской работы даёт возможность каждому студенту техникума найти

занятие по душе, и участие в ней необходимо для наиболее гармоничного и глубокого образования.

Жанарбекова Жардемгул Жанарбековна
Астана қаласы әкімдігінің
«Техникалық колледж» МКҚК.
арнайы пәндер оқытушысы және
өндірістік оқыту шебері

КӘСІБИ МАМАНДАР ДАЯРЛАУДАҒЫ ЖАҢА МҮМКІНДІКТЕРІ

Аннотация: Білім алушының танымдық және практикалық іс-әрекетін қалыптастыру қарастырылады.

Түйінді сөздер: инновациялық әдіс тәсілдер, білім алушы, кәсіби маман, кәсіпорын, оқу процесі, өндірістік оқу.

Адам баласын еңбекке, кәсіпке үйрету және оның еңбегін өнімді, жемісті ету адамзат тарихымен бірге жасасып келе жатқан тәрбиенің нысанасы. Бүгінгі адамзат ие болып, мақтаныш тұтып отырған мамандықтың бәрі, бірін-бірі ауыстырып келе жатқан ұрпақтар жасаған. Сондықтан еңбекке жарамды әрбір адам өзінің өмірімен қызметіне, қоғамның әл-ауқатын арттыруға қажетті мамандықты игеруге тиісті. Бұл орайда қоғам дамуының әр кезеңдегі тиімді тәжірибеден үйреніп, оны дамыта беру керек. Жастар елдің ертеңі, сондықтан Елбасымыз бен Үкімет үнемі жастардың сапалы, нағыз әлемдік деңгейдегі білім алуына, алған білімдерін еліміздің экономикасының дамуына жұмсауын жүктеп отыр. Қоғамда күнделікті күрделі өзгерістер болып жатыр, нарықтық экономиканың дамуы, өндіріс орындарының қайта жарақтануы бәрімізге аян.

Кәсіптік білім жүйесінің жаңа құрылымы мен оқу әдістемелік жұмыстарының мазмұнының өзгеруі мұғалімдерден, өндірістік оқу шеберлерінен кәсіби шеберліктерін жаңартуды, шындауды талап етеді. Қазір Республикамыздыдағы оқу орындары педагогикалық инновацияны қолданып жүр. Осыған байланысты әрбір мұғалім, өндірістік оқу шебері өзінің қалауына сәйкес кез-келген үлгі бойынша сабақ жүргізуіне болады. Сондықтан әр түрлі оқыту технологияларын оқу мазмұны мен нақты әлеуметтік жағдайларда дамитын оқушының талғам- тірегіне, оның табиғи биология-генетикалық негіздерін, қаблетін, денсаулығы-мен микрологиялық ерекшеліктерін барынша ескере отырып қолдану қажет. Өйткені бүгінгі таңда білім беруді озық технологияларын меңгермейінше сауатты да жан-жақты маман болу мүмкін емес.

Қазір педагогика ұғымында жаңа ұғымдар көп. Солардың бірі «инновация» ұғымы. Оны жете түсініп, инновациялық әдіс тәсілдерді оқу үрдісіне енгізу-білім алушының сапалы да саналы білім алуының бірден-бір шарты. Осы жаңару, жаңалықтармен өзгерістерді оқуға енгізу, оқыту технологиясын жетілдіру,

тәжірибе алмасу мақсатында мұғалім, өндірістік оқу шебері аянбай ізденімпаздықпен еңбек ету керек. Білім мазмұнын жаңартуда жеке тұлғаны іс әрекет ете білуге үйрету мақсаты басшылыққа алынуы тиіс. Жасөспірімдердің жан-жақты дамуына, қалаған мамандығын жоғары дәрежеде игеруіне жағдай жасау үшін білім беру үрдісін жаңашыл идеялар жүйесіне айналдыру қажеттігі туындап отыр. Мұның өзі жалпыдан жекеге, яғни жеке тұлғаны дамытудың әдіс-тәсілдерін жаналауды, білім беруде даралап оқытуды іс жүзінде жүзеге асыруды ұсынады. Даралап оқытуды жүзеге асыруда білім алушының бойындағы қандай ерекшеліктерді ескеру керек. Білім алушының танымдық және практикалық іс-әрекеті барысында төмендегідей дербес психологиялық ерекшеліктері әсер етеді:

- білімі мен іскерліктерінің деңгейі (толықтығы, тереңдігі, әрекеттігі, жүйелігі, беріктігі);
- оқуға қабілетілігі (белгілі бір оқу әрекетімен ұзақ уақыт айналу мүмкіндігі);
- белсенділігі мен танымдық ізденімпаздық деңгейі;
- меңгеру жылдамдығы (жылдам, орташа, баяу);
- оқуға деген қарым-қатынасы;
- ерік күшінің деңгейі (жоғары, орташа, төмен).

Осы және таға басқада ішкі және сыртқы факторлар оқыту үрдісіне белгілі бір дәрежеде өз әсерін тигізеді. Оқытудың инновациялық тәсілдері көп. Олар : дара оқыту, ұжымдық оқыту, модульдік технология, өз бетімен білім алу, тест-сынақ әдістемесі, дистанциялық оқыту, оқытудың дуалдық жүйесі т.б. Өндірістік оқу шеберлері өндірістік оқу сабағын жүргізгенде даралап, топтап ұйымдастырады. Оқыту процесі үнемі елдің экономикалық дамуымен тікелей байланысты. Орта және шағын бизнес түрлерінің, өндіріс кооперативтерінің, жауапкершілігі шектеулі серіктестіктердің дамуы осы саладағы мамандарға деген қажеттілікті туындатты, мұнда бірінші кезекте мамандарға қойылатын талаптарда кәсіби сапасы, жұмыс істеу қабілеті, іскерлігі, біліктілігі ескеріледі. Кәсіби мамандар даярлау жаңа көзқараспен, еңбек ету білім мен біліктіліктің сұранысына сәйкес болу керек.

Техникалық кәсіптік бастауыш, кәсіптік орта және жоғары оқу орындары болашақ мамандарды даярлауда өндірістік оқу процесін өндіріспен байланыстырып дуалды оқыту жүйесін қолданып келеді. Бұл жүйе дүниетанымы кең, өз бетінше ізденімпаз, қажет болған жағдайда жаңа білім және орындаушылық пен дағдыны тез меңгеретін және өзіндік үйренуге ұмтылатын жұмысшы маман дайындаудың алғы шарты. Оқу орындарымен өндірістік кәсіпорындарының байланысынсыз білікті мамандар даярлау мүмкін емес. Серіктестер ұйымдармен білім алушылардың дуалды жүйе бойынша оқыту, кәсіби тәжірибеден өту кезендермен, оқуды бітіргеннен кейін жұмысқа орналасуды оңтайлы шешіп отыру мақсатында колледж арасында тығыз байланыс орнатылған. Осыдан біраз уақыт бұрын мыңдаған жастарды кәсіптік білімге әзірлеп келген бұл саланың құлдырап кеткені жасырын емес. Шағын және орта бизнеске жол ашылғаннан кейін орта білімді кадрларға сұраныс көбейе бастады. Мұны дер кезінде аңғарған Үкімет отанымыздағы бастауыш және орта кәсіптік білімді өмір талабына сай дамыту

жөнінде арнайы қауыл қабылдады. Бұл жастардың келешегіне жасалған үлкен қамқорлықтың бір парасы болды десек еш артықшылығы жоқ. Қазір жұмыс орындарында дәнекерлеуші, электромонтер, лифт электромеханигі, кең бейінді станокшы, локоматив машинисінің көмекшісі сияқты жұмысшы мамандықтар қатты сұраныста. Жастар және ата-аналар жұмысшы мамандығын сұранысқа ие екенін біртіндеп түсініп келе жатыр.

Білім алушыларға сапалы білім беруде сабақты өткізу әдісінің неше түрін пайдалануға болады. Әдісті меңгеру жеткіліксіз, оны түрлендіру, жетілдіру, қайткенде баланың ойына, сезіміне ендіруді мақсат ету керек. Жаңа технология, инновация деген ұғым педагогикаға 1994 жылы енді. Модулдік технология бойынша бала өзі ізденіп оқу керек. Оқытудың тағы бір жаңа жүйесі – оқытудың модулдік – рейтингтік жүйесі. Модуль дегеніміз бір-біріне тығыз байланысты ірі блоктар, бағдарламадағы тақырыптар. Алғаш рет модулдік оқыту 60-ші жылдардың сонында ағылшын тілді елдерде пайда болды. Блоктап модульді оқыту барысында оқушы бойында бұрыннан қалыптасқан іс-әрекет тәсілдерімен жаңа іс-әрекет тәсілдерін өзара жинақтау нәтижесінде шығармашылық іс-әрекет қалыптасады.

Бұл модульді жүйемен оқытудың тиімді жолдары бар.

1. Тақырып ішіндегі оқу материалдарының дұрыс және жүйелі бөлінуі.

2. Білім алу тәсілдерін үздіксіз және жүйелі үйрету.

3. Оқу материалдарының игерілуі сапасының тереңдігін бірнеше рет бақылау негіздеу.

Оқу сапасын арттырудың бір тиімді тест жүйесін пайдалану. Тест бақылау жүйесі – оқушылардың өз бетінше жұмыс істеу әрекетін арттырады, оқытудың тиімділігіне қол жеткізеді, ойлау қабілетін, шығармашылық әрекетін белсендіреді. Осыларға қоса білім алушыларға қоса алған олқылықтарын анықтайды, уақытты тиімді пайдалануға мүмкіндік береді.

Білім алушылардың білімі жаңа технология бойынша рейтинг бойынша бағаланады. Білім берудің маңызды шартты оқу процесінде білім алушылардың қызығуын арттыру, өздігінен білім алуы, құштарлығын дамыту.

Қазіргі заманғы ғылыми-техникалық үдерістің қарқыны, білім беру жүйесінің алдына жаңа міндеттер қойып отыр. Ең бастысы – өз жұмыс орнына және бүкіл техникалық тізбекте технологияның үздіксіз өзгерістеріне бейімделе алатын құзыретті маман тұлғасын қалыптастыру міндетті. Біліміне, біліктілігіне, парасатына пайымы сай ұстаз бүгінгі таңда жас ұрпаққа білім беру жүйесінде болып жатқан оң өзгерістерге байыппен қарап, оны заман талабына сай мән-маңызын түсінуі хақ. Сондықтан, жүктеліп отырған аса жауапты міндет, білім саласындағы реформалар, педагогикалық әдіс-тәсілдердің тың, міндң, әрі сапалы болуы талап етіп отырған осы бір айтулы кезеңде, педагогтың жылдар бойы жинақтаған іс-тәжірибесін жаңа ақпараттық технологияға ұштастыруын қажетті санайды.

Осы даму қарқынына сай білім беружүйесіне жаңа талаптар қойылатын анық. Бұл талаптарға сай болу үшін білім беру жүйесінің өзі де инновациялық тәсілдерді жетік меңгеріп, инновациялық даму жолына түсуі тиіс.

Кәсіби маман дайындауға ең күш салатын әрине, білікті оқытушылар. Олардың біліктілігін арттыру мақсатында шаралар жасалуда. Болашақтың бәсекесіне қабілетті ХХІ ғасыр шәкіртін тәрбиелеу білім беру саласының еш назарынан тыс қалған емес. Соған сай ұстаз – ізденпаз, ғалым, психолог, тынымсыз еңбекқор, ортаның ұйытқысы, жан-жақты шебер, терең қазыналы білімпаз, патриот болғанда ғана қоғамның мықты да, білікті, жоғары мәдениетті, жан-жақты дамыған, шығармашылығы жоғары, жеке тұлғаны қалыптастырып тәрбиелейтінімізге нық сенімен айта аламын.

Пайдаланған әдебиеттер тізімі

1. Беркенова Г.С., Айдархан Ж.Ж. Оқу-зерттеу жағдайында білім алушылардың кәсіби бағытталуы//Қостанай мемлекеттік университетінің көп салалы ғылыми журналы-Костанайский государственный университет им.А.Байтурсынова. Многопрофильный научный журнал. – 2013 №2. – 47-49б. 126

2. Ахметова Г.К., Ертарғынқызы Д. Студенттердің әлеуметтік салаға бағыттылығы кәсіби идеалға ұмтылыс факторы ретінде // Қазақстан Педагогика Ғылымдар Академиясы Хабаршысы, 2015 жыл, №1, 112-119б. 127

3. Шавир П.А. Психология профессионального самоопределение в ранней юности. – Тюмень: Изд. ТГУ, 1980. – 86 с.

Нуржауова Нуржанат Муратовна.,
Астана қаласы әкімдігінің
«Қоғамдық тамақтандыру
және сервис колледжі» МКҚК
директордың кәсіби оқыту
жөніндегі орынбасары

МЕКТЕП ОҚУШЫЛАРЫНА САУАТТЫ КӘСІПТІК БАҒДАР БЕРУ - КЕМЕЛ БОЛАШАҒЫМЫЗДЫҢ КЕПІЛІ

Аннотация: Бұл мақала қазіргі білім берудегі ізденістер ретінде мектеп оқушыларына сауатты кәсіптік бағдар беру арқылы басталатынын, сонымен қатар болашақты жас маманның елімізге қосатын үлесінің жартысы осы міндетте жатқанын хабарлайды.

Түйінді сөздер: кәсіптік бағдар, ізденіс, келешек, болашақ маман.

Қазіргі білім беру жүйесінде болып жатқан өзгерістер оқытушының біліктілігі мен кәсібилігін, яғни оның кәсіби құзыреттілігін арттыруды қажет етеді. Қазіргі білім берудің негізгі мақсаты-жеке тұлғаның, қоғам мен мемлекеттің өзекті және перспективалы қажеттіліктеріне сәйкес келу, қоғамда әлеуметтік бейімделуге, еңбек қызметін бастауға, өзін-өзі тәрбиелеуге және өзін-өзі жетілдіруге қабілетті азаматтың жан-жақты дамыған жеке басын дайындау. Еркін

ойлайтын, өз қызметінің нәтижелерін болжайтын және білім беру процесін модельдейтін мұғалім мақсаттарға жетудің кепілі болып табылады. Сондықтан қазіргі уақытта заманауи, қарқынды дамып келе жатқан әлемде тұлғаны тәрбиелеуге қабілетті оқытушының білікті, шығармашылық ойлайтын, бәсекеге қабілетті тұлғасына сұраныс күрт өсті.

Заманауи талаптарға сүйене отырып, колледжіміздің мұғалімдері үшін қолайлы оқытушының кәсіби құзыреттілігін дамытудың негізгі жолдарын анықтауға болады:

* Әдістемелік бірлестіктердегі, шығармашылық топтардағы жұмыс; барлық педагогтар әдістемелік бірлестіктерге қатысады, баяндамалар жасайды, жұмыс тәжірибесін жинақтайды, жұмыс бағдарламаларын әзірлеу бойынша шығармашылық топтың мүшелері, кәсіби шеберлік конкурстарының қазылар алқасының мүшелері болып табылады

* Зерттеу, эксперименттік қызмет; өз оқушыларымен бірге педагогтар зерттеу қызметі бойынша түрлі конкурстарға қатысады, сондай-ақ мектеп эксперименттік алаңының қатысушылары болып табылады.

* Инновациялық қызмет, жаңа педагогикалық технологияларды игеру; білім туралы Заңға сәйкес әр мұғалім әр 3 жыл сайын пән бойынша ҚҚП-дан өтеді, кейде проблемалық ҚҚП-дан өтеді, онда олар Инновациялық педагогикалық технологиялармен танысады [1].

* Педагогикалық қолдаудың әр түрлі формалары;

* Педагогикалық конкурстарға, шеберлік–сыныптарға, форумдар мен фестивальдарға белсенді қатысу; біздің мектептің педагогтері "жыл педагогы", IT-мұғалім, әдістемелік әзірлемелер конкурсы, "балалардың қауіпсіздігі біздің қолымызда және т.б." сияқты кәсіби шеберлік конкурстарына белсенді қатысады, сондай-ақ педагогтер педагогикалық интернет-форумдардың, фестивальдардың белсенді қатысушылары болып табылады.

* Өз педагогикалық тәжірибесін жинақтау; әдістемелік бірлестіктердің отырыстарында, сондай-ақ біліктілік санатына аттестаттау үшін портфолио құру кезінде педагогтердің тәжірибесін жинақтау.

* АКТ пайдалану. Филиал педагогтары ДК-мен, сондай-ақ интернет желісінде жұмысты игерді, бұл кәсіби интернет-қоғамдастықтарға (прошколу) қатысуға мүмкіндік береді.

Өскелең ұрпақ алдында болашақ мамандық таңдау және белгілі бір іс-әрекетте өз күшін қолдану туралы өмірлік маңызды сұрақ тұрады. Өмірдің мағыналылығы, пайдалылығы және тіпті жеке бақыт мәселесі кәсіби еңбектің адам өміріндегі рөлімен байланысты [2].

Кәсіптік бағдарлау тақырыбы қазіргі уақытта өзекті, өйткені қазіргі заманғы мектеп оқушысына әлемде бар мамандықтардың кең спектрі туралы түсінікке ие болуға және саналы таңдау ретінде өзінің болашақ қызметі саласын таңдауға жақсырақ келуге мүмкіндік береді.

Кәсіптік бағдар беру жұмысы - бұл жұмыс іздеушіге қойылатын мамандықтар мен талаптар, таңдаған адамның ерекшеліктері мен қабілеттері туралы ақпарат негізінде, болашақ кәсіптік қызметті таңдауға арналған

практикалық ұсынымдық шара, оның таңдаулы қызмет түрінде оның табысын болжап, болжау жасайды.

Болашақ мамандықты таңдау кезінде студенттерге олардың мінезін, қызығушылықтары мен қабілеттерін бағалау, олардың жоғары деңгейлі маман болу қабілетін елестете отырып, оларды белгілі бір кәсіптің талаптарымен байланыстыру маңызды. Мамандық таңдаудың негізгі ережелері бар:

1. Мүмкіндігінше көбірек мамандық үйреніңіз.

2. Өзіңізді зерттеңіз (қызығушылықтар, бейімділіктер, хоббилер, қабілеттер, денсаулық жағдайы, психикалық ерекшеліктер және т.б.)

3. Өзіңізге мамандық таңдаңыз, оларды толығырақ зерттеңіз, ата-аналармен, мұғалімдермен, дәрігерлермен, мамандармен кеңесіңіз, кәсіптік бағдар беру орталығында кеңес алыңыз.

4. Өзіңіздің таңдаған мамандығыңызда өзіңізді сынап көруге мүмкіндік табыңыз.

5. Мамандық туралы біліміңізді онымен практикалық танысу нәтижелерімен салыстырыңыз, соңғы таңдауыңызды жасаңыз.

Кәсіптік бағдар беру жұмысы түлектердің өмірлік мәселелеріне байланысты өзекті мәселелерді шешуге бағытталған. Орта мектепте тәрбие жұмысы мектептегі білім беру үдерісіне бастапқы кәсіптік сипат бере отырып, кәсіптік бағдарлау мектеп пәндерінің мазмұнына енетіндей етіп құрылуы керек.

Мамандықты дұрыс таңдау - түлектің болашақтағы жетістігінің кепілі, ең бастысы ол айналысатын кәсіпке қанағаттану. Мамандық таңдауда неге сенуге болатындығы туралы көптеген пікірлер бар. Міне, олардың кейбіреулері:

Мамандық таңдағанда, ең алдымен, қазіргі кезде еңбек нарығында танымал болып отырған нәрсеге назар аудармау керек. Сіз өзіңіздің күшті жақтарыңызға, жеке қасиеттеріңізге, бейімділіктеріңізге сүйенуіңіз керек. Сіз өзіңіздің әлсіз жақтарыңызды да ескеруіңіз керек. Сізде бейімділік бар қызмет саласында ғана шынымен тиімді бола аласытыныңызды естен шығармау керек.

Мамандық таңдағанда, сіз өзіңіздің өміріңіздің көп бөлігімен айналысатындығыңызды түсінуіңіз керек. Қарапайым адам көп жұмыс істейді, аз демалады, сондықтан тандалған мамандық жағымды болуы керек. Алайда ләззат, «қалтаңызға сала алмайсыз» дегендей, қате таңдау сізді бір үзім нансыз қалдыруға қауіп төндіреді. Бұған жол бермеу үшін сіз өмірде сәттілікке жетелейтін сұранысқа ие мамандықты таңдауыңыз керек.

Біз балаларды өз уақытында - бұл уақыт бізге қанша алыс көрінгенімен - тәуелсіз өмірге батыл қадам басуы үшін дайындаймыз. Ұмытпаңыз сауатты кәсіптік бағдар - кемел болашағымыздың кепілі!

Пайдаланған әдебиеттер тізімі

1. Балюк А. Д. Профессиональная ориентация в системе социализации молодежи (на примере Ростовской области): автореф. дис... канд. соц. наук: 22.00.06. Тюмень, 2014. 32 с.

2. Бесклубная А.В. Формирование готовности старшеклассников к выбору профессии: автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.01. Н.Новгород, 2013. 21 с.

Жетенова Гульнур Сериковна
«Қазақ технология және бизнес
университеті» АҚ колледжі
Астана қаласы
арнайы пәндер оқытушысы

МЕЙРАМХАНА ҚЫЗМЕТІ – ТӘЖІРИБЕ ЖӘНЕ ЗАМАНАУИ ҚЫЗМЕТ КӨРСЕТУ

Аннотация: Зерттеу нысаны - мейрамхана қызметі. Қазақстандық мейрамханалар желісінің қызметі, кәсіпорындардың пайда болуы мен қалыптасуының тарихи аспектісін қарастыру. Нарықтық қатынастарды қалыптастыру және нығайту - экономиканың дамуының белгілі бір кезеңіне сәйкес келетін жаңа қызмет көрсету көрсеткіштерінің пайда болуы.

Түйінді сөздер: Мейрамхана қызметі, қызмет көрсету саласыдағы инновациялар, мейрамхана бизнесі, отандық сервис, бәсекеге қабілеттілік.

Қызмет көрсету саласының көрсетілген ерекшеліктері кәсіпорындар үшін нарық талаптарына сәйкес әрекет ету қажеттілігін анықтайды, яғни сол түрлендірулерді жүзеге асыру, сол өнімдерді әзірлеу және сату және нарықтағы ағымдағы жағдай жағдайында белгілі бір уақытта компанияның пайдасын арттыру үшін қажет процестерді жетілдіру.

Мейрамхананың экономикалық қызметінің тиімділігі жақсы менеджменттің, заманауи тағамдардың, мінсіз қызметтің, интерьердің және қолайлы баға саясатының болуына байланысты. Бұл ретте қызметтердің ассортиментіне, өзара байланысты болуы тиіс қызмет көрсету сапасына ерекше назар аударылады.

Мейрамхана қызметі - өнер мен дәстүрді, ұлттық дәм мен классикалық талғампаздықты, этика мен этикетті, тәжірибені және қызмет көрсетудің соңғы технологияларын біріктіретін әлем. Мейрамхана сервисі саласындағы бәсекелестікті күшейту, қызметтер мен өнімдердің сапасын бағалаудың жаңа критерийлерінің пайда болуы мейрамхана сервисінің сапасын арттырудың алғышарттары. Мұның бәрі біздің зерттеу тақырыбының өзектілігі болып табылады.

Қазіргі заманғы мейрамхана бизнесі жағдайында қарастырылып отырған мәселенің өзектілігін айқындайтын проблемалар: мейрамхана бизнесінде инновациялық жобаларды әзірлеу және іске асыру тәжірибесінің іс жүзінде толық болмауы; қызмет көрсету саласындағы инновациялық жобаларды іске асырудың тең емес институционалдық жағдайларына байланысты шетелдік тәжірибені көп жағдайда пайдалану мүмкін еместігі болып табылады [9, с. 121].

Отандық сервис деңгейі туралы мәселе бүгінгі таңда өзекті болып табылады. Шынында да, кез-келген өнімді сатып ала отырып, біз оны сату және тұтынушыға жеткізу қызметін де сатып аламыз. Қызмет әрқашан өніммен бірге жүреді және

барлық ассортиментте бірдей болған жағдайда, клиент оған өзіндік ойларын, идеяларын қосады. Қазіргі заманғы сатып алушы біртіндеп жаңа нарықта тауарлармен және әртүрлі қызмет түрлеріне таңдау жасауға үйренеді [2, с.148].

Осыған байланысты компания қызметінің тиімділігін арттырудың негізгі бағыты инновациялық шешімдерді әзірлеу, жоспарлау, іске асыру және іске асыруды бақылау – инновациялық жобаларды басқаруды оңтайландыру, инновациялық жобаның процестері мен құнын басқару рәсімдерін әзірлеу, оны басқарудың жаңа әдістері, инновациялық жобаны іске асыру параметрлері мен нәтижелерінің тұтастай алғанда компания қызметінің нәтижелеріне әсерін бағалау.

Қызмет көрсету саласындағы инновациялар компанияның өсуінің маңызды стимуляторы деп есептелінеді. Қызмет көрсету саласындағы «инновациялық жоба» деп жаңа білім алуды, адамдардың өмір сүру сапасын жаңарту жөніндегі инновациялық идеяны (технологиялар; бұйымдар; білім беру, басқару, еңбекті ұйымдастыру, қызмет көрсету, ғылым, ақпараттандыру және т. б.) сияқты қоғамның өмір сүруінің ұйымдық нысандарын айтамыз.

Мейрамхана бизнесі - өндірісті ұйымдастырумен және мейрамхананы басқарумен байланысты және халықтың мейрамхана қызметіне деген қажеттіліктерін қанағаттандыруға, сондай-ақ пайданы барынша арттыруға бағытталған кәсіпкерлік қызметтің интеграцияланған саласы.

Сәнді және ерекше St. Regis Astana қонақ үйі Қазақстан астанасында Есіл өзенінің жағасында орталық саябақтың жанында орналасқан. Ғимараттың архитектурасы әлемдегі кез-келген қонақ үйге ұқсамайды. Қонақ үйдің интерьер дизайнында заманауи элементтер қазақтардың көшпелі тарихына сілтемелермен үйлеседі.

Нөмірлік қор кең нөмірлермен жабдықталған. Бөлмелердің дизайны заманауи интерьер элементтерімен ерекше стильде жасалған. Барлық дерлік бөлмелерде үлкен қонақ бөлмесі, ыңғайлы жиһаз, жеке ванна бөлмесі, кабельдік теледидар бар. Қонақтар Француз балконнан қаланың панорамалық көрінісін тамашалай алады.

Iridium спа орталығында әртүрлі косметикалық және сауықтыру процедураларын ала алады. Сонымен қатар, St. Regis Athletic Club спорт клубында қонақтар жүзу бассейніне, фитнес орталығына және саунаға бара алады. Балалар үшін ойын бөлмелері қарастырылған.

Конференц-зал қонақтарға қызмет көрсетеді. Сонымен қатар, St Regis Astana қонақ үйінің қонақтарына тәулік бойы консьерж қызметтерін тегін ұсынады. Қызметті жақсарту және қызмет көрсету жылдамдығын азайту үшін тегін Wi-Fi бүкіл қонақүйде қол жетімді.

Мейрамхана бизнесін табысты құру үшін және қызметін жүргізу үшін мейрамхананың асханасы да маңызды рөл атқарады. Таңғы ас мейрамханада беріледі. "The grill" мейрамханасы қонақтарға бас аспаздың қолынан шыққан дәмді тағамдардан ауыз тиюге болады, St Regis барында қонақтар демалып, сергітетін сусындардан дәм тата алады.

Қонақ үй аумағында тегін жеке автотұрақ бар. Қонақ үйдегі қызметкерлер ағылшын, неміс, итальян, орыс, түрік тілдерінде сөйлейді. Қабаттар саны: 10. Нөмірлер саны: 120.

Қонақ үй ғимаратында орналасқан мейрамханалар. Көбінесе оларда үлкен банкет залдары бар, бұл сіздің іс-шараңызға басқа қалалардан келген қонақтарды орналастыру қажет болған кезде ыңғайлы.

Қарқынды дамып келе жатқан қонақ үй бизнесі қызмет көрсету сапасының әлемдік стандарттарға сәйкестігін талап етеді, сонымен бірге өз кезегінде, қызмет көрсету сапасы қызметкерлердің біліктілігі мен уәждемесіне тікелей байланысты.

Мейрамхана қызметінің жетістігі мекеменің дизайнына байланысты емес. Мейрамханаңыздағы жағдайдың ыңғайлылығы сіздің мекеменің келушілер арасында қаншалықты танымал болатынына байланысты болады. Нағыз халықтық сүйіспеншілікті тек бірегей болатын мейрамхана ғана жеңе алады, онда ерекше атмосфера мен жайлылық жасалады, мұнда мейрамхананың интерьер дизайн үлкен рөл атқарады.

Мейрамхана дизайнын жасау кезінде барлық талаптарды, белгілі бір жайлылық деңгейіне қойылатын талаптарды ескеруіміз керек, мейрамхананың дизайны оның ерекшелігіне байланысты болуы керек. Мейрамхананың интерьер дизайн сонымен қатар қажетті сапа мен қызмет көрсету деңгейімен, мейрамхананың жұмыс режимімен, оның пайдалану және эстетикалық сипаттамаларымен анықталады.

Жарықтандыру жүйесін дұрыс таңдау, залдың әртүрлі аймақтарын жарықтандырудың гигиеналық нормаларын сақтау келушілер үшін де, мейрамхана қызметкерлері үшін де бірдей маңызды. Сонымен қатар, жарықтандыру интерьер дизайнның үлкен рөл атқарады.

Залдарды жарықтандырудың өз заңдары бар. Мысалы, Конгресс, форум, фестиваль қатысушыларына тез қызмет көрсету қажет болғанда, толық жарық қосылады. Егер келушілер асықпаса және ұзақ отыруға және демалуға дайын болса, жарықтандыру толығымен қосылмайды. Би музыкасын орындау кезінде түрлі-түсті прожекторлар мен түрлі иллюзиялық жарықтандыру құрылғылары қосылуы мүмкін. Түстің түсі (жылы немесе суық тондар) жарықтың сапасына, жарықтандырылған заттардың көрінісіне, әсіресе тағамдардың түріне, сондай-ақ адамның тәбеті мен жалпы көңіл-күйіне әсер ететінін ескеру қажет.

Мейрамханаларда қолданылатын жиһазға басқа тамақтану орындарында қолданылатын жиһаздармен салыстырғанда жоғары талаптар қойылады. Мейрамхана жиһазы эстетикалық артықшылықтарға, жеткілікті беріктікке ие болып қана қоймай, санитарлық тазалыққа оңай беріліп қана қоймай, сонымен қатар келушіге демалу үшін қажетті жағдайлар жасай отырып, барынша жайлылықты қамтамасыз етуі керек.

Мейрамхана нарығындағы ұсыныстардың бұл әртүрлілігі бәсекелестіктің өсуіне әкеледі. Қызмет көрсету сапасының маңызды компоненттерінің бірі-қызмет көрсету сапасы. Бүгінгі таңда қатаң нарықтық бәсекелестік жағдайында компанияның ұзақ мерзімді өркендеуі үшін шешуші фактор клиенттермен берік сенімді қарым-қатынасқа айналады. Клиенттерге сапалы қызмет көрсету

бәсекелестік артықшылықтардың бірі ғана емес, көптеген салаларда бұл жалғыз бәсекелестік артықшылыққа айналды. Қызмет көрсету сапасы-тұтынушылар өнімнің сапасын бағалайтын жаңа стандарт болып табылады.

Зерттеулер көрсеткендей, көптеген компаниялар үшін қызмет сапасын арттыру маркетингке, жарнамаға немесе жарнамаға қарағанда сату мен пайданы арттырудың тиімді құралына айналады. Қоғамдық тамақтандыру кәсіпорындарын басқарудың заманауи жүйелерінде өнімдер мен қызметтердің сапасын басқару барған сайын маңызды рөл атқарады. Бұл, біріншіден, сапа қызметтердің бәсекеге қабілеттілігінің ең маңызды құрамдас бөлігі болып табылатындығымен түсіндіріледі. Екіншіден, өнімдер мен қызметтердің сапасы мемлекеттік қадағалау органдары бақылайтын міндетті сертификаттау мүмкіндігін қамтамасыз ете отырып, олардың қауіпсіздігіне кепілдік береді.

Қорытынды, мейрамхана қызметтері күрделі құрылымға ие - олар көптеген компоненттер мен параметрлерден тұрады, клиент үшін олардың табиғаты мен маңызы әртүрлі. Бұл қызмет көрсету сапасын жақсарту мен сақтауды ерекше қиындатады. Мейрамхана желісі өскен сайын талаптар артып келеді. Мейрамханада сапалы қызмет көрсету - мейрамхана қызметінің мәні және оның сәттілігінің шарты. Тағамдардың асортименті, дәмі, бағасы, дизайны, имиджі, орналасқан жері маңызды, бірақ олар ешқашан клиенттің көз алдында қызметкерлердің ұқыпсыз және немқұрайлы қарауын көтермейді. Екінші жағынан, тұтынушыларға тамаша қызмет көрсете алған мейрамхана ең күшті бәсекелестік артықшылыққа ие болады [7].

Пайдаланған әдебиеттер тізімі

1. Мейрамхана және қонақ үй сервисінің мәдениеті: Оқу құралы/ Г.К.Күзембаева, К.Күзембаев, А. Мауленов – Алматы: АТУ, 2013.-153 бет.
2. Қонақ үй және мейрамхана ісі: /Оқулық, Фолиант, 2019 Нұр-Сұлтан
3. Сұрағанова С.К., Сабатаева Б.О. Туризм менеджменті: Алматы, 2012
4. <https://alashainasy.kz/industry/blm-berudeg-innovatsiyalyik-protsester-102484/>
Білім берудегі инновациялық процестер

Халиди Кунсулу Амантайкызы,
ГККП «Колледж общественного
питания и сервиса» акимата г.Астаны
мастер производственного обучения

**СОВРЕМЕННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ
ОБУЧЕНИЯ В ПОДГОТОВКЕ
КВАЛИФИКАЦИОННЫХ
КАДРОВ ОБЩЕСТВЕННОГО ПИТАНИЯ**

Аннотация: в данной статье описаны современные подходы к обучению и подготовке специалистов среднего звена в условиях современных требований к будущим выпускникам как к конкурентоспособным специалистам в отрасли общественного питания

Ключевые слова: профессиональными умениями, современных технологий, индивидуальные особенности, менталитет, конкурентноспособная личность

*«...главная надежда возлагается на учителей,
способных воспитать поколение,
открытое всему новому и прогрессивному.»
Из выступления Президента страны
К.К.Токаева на ежегодной августовской
конференции учителей 2022 г.*

Мы живем в стране, где главной чертой нашего менталитета является гостеприимство. И сейчас все больше людей, которые встречают своих гостей в стенах современных заведений общественного питания: это рестораны, кафе, столовые. И каждый пришедший потенциальный клиент – возможный завсегдатай. Но чтобы он стал завсегдатаем, он должен получить самое вкусное блюдо, самое лучшее обслуживание. Для этого персонал заведения должен состоять из квалифицированных барменов, поваров, официантов и других компетентных работников. Чтобы достичь этого совершенства мы еще в стенах колледжа должны обучать наших студентов строго в соответствии со стандартами образования по специальности при помощи современных технологий. Повышение требований к качеству подготовки специалистов определяет необходимость целенаправленной деятельности по формированию и развитию профессионально важных качеств. Профессионально значимые качества формируются в ходе учебно-воспитательного процесса под влиянием внешних условий, которые могут ускорить этот процесс и сделать его более успешным. Независимо от специализации и характера будущей профессиональной деятельности, любой начинающий специалист должен обладать фундаментальными знаниями, профессиональными умениями и навыками. Немаловажное значение имеет опыт творческой, исследовательской и самостоятельной деятельности, который позволил бы будущему специалисту определить свою позицию по тому или иному профессиональному вопросу, проблеме. При получении теоретических знаний, умений и навыков мы используем наряду с традиционными методами и современные подходы к обучению:

- Практико – ориентированный подход
- Компетентностный подход
- Интерактивный подход
- Метод проектов
- Диалогическое обучение
- Развивающее обучение
- Проблемный подход

- Формирующее оценивание
- Обучение критическому мышлению

За последние годы возросли требования к подготовке специалистов среднего звена, обусловленные развитием новых технологий, производств, новыми экономическими условиями. В этой связи особое внимание уделяется компетентностному подходу к подготовке специалистов в основе которого лежит способность будущего специалиста к проявлению профессионально значимых качеств. Под компетентностью следует понимать способность решать проблемы и типичные задачи реальных жизненных ситуаций на основе знаний, ценностей, учебного и жизненного опыта. Большое значение имеет положительное отношение к профессии, поскольку этот мотив связан с конечными целями обучения.

Практико-ориентированный подход формирует личность будущего специалиста через становление его внутренних качеств, в которых совмещаются полученные знания в процессе обучения и умение самостоятельно применять навыки интеллектуально-творческой деятельности. Стоит сразу подчеркнуть главную особенность нашего колледжа: практические занятия тут проходят не в скучных старых аудиториях, а в учебном ресторане, кулинарном цехе и кухне, которые очень трудно отличить от настоящих. Ведь успех освоения профессии работника общественного питания зависит и от того, насколько у студента развивается потребность работать в комфортных условиях и во время практических занятий, пусть это будет самое элементарное блюдо, но это первые ступени в освоении профессии. При формировании профессионально значимых качества студентов большое значение имеет учебная мотивация. Учебная мотивация — частный вид мотивации, включенная в учебную деятельность и определяющая потребность учащегося в получении знаний. Внедрение в образовательный процесс новых форм организации, распространение современных методов обучения (проблемные лекции, интерактивные занятия, дискуссии, круглые столы, деловые игры, кейс-метод, проектное обучение, технологии развития критического мышления и деловые игры и др.) являются неотъемлемым условием и это все есть в нашей деятельности. Эти практические занятия позволяют привить студентам ценности профессионально-практической подготовки с первого года обучения, потому что постепенно увеличивается арсенал практических умений, которые во время профессиональной практики реализуются комплексно и становятся профессиональными навыками. Практико-ориентированный подход содействует формированию у будущих выпускников необходимых профессиональных знаний, умений и навыков, позволяющих студенту стать конкурентоспособной профессиональной личностью на рынке труда. Интерактивное обучение сохраняет конечную цель и основное содержание образовательного процесса, но видоизменяет формы с транслирующих на диалоговые, то есть основанные на взаимопонимании и взаимодействии.

Интерактивность означает способность взаимодействовать или находиться в режиме диалога. Следовательно, интерактивное обучение – это, прежде всего, диалоговое обучение. В ходе диалогового обучения учащиеся учатся критически

мыслить, решать сложные проблемы на основе анализа обстоятельств и соответствующей информации, принимать продуманные решения, участвовать в дискуссиях, общаться с другими людьми. Для этого на уроках организуются индивидуальная, парная и групповая работа, применяются исследовательские проекты, ролевые игры, моделируются жизненные ситуации, идет работа с документами и различными источниками информации, используются творческие работы.

При использовании интерактивной стратегии роль преподавателя резко меняется - перестает быть центральной, он лишь регулирует учебно-воспитательный процесс и занимается его общей организацией, определяет общее направление, контролирует время и порядок выполнения намеченного плана работы, дает консультации, разъясняет сложные термины и помогает в случае серьезных затруднений. В ходе интерактивного занятия студенты учатся формулировать собственное мнение, правильно выражать мысли, строить доказательства своей точки зрения, вести дискуссию, слушать другого человека, уважать альтернативное мнение. Чем активнее методы обучения, тем легче заинтересовать учащегося. Большую роль в этом играют создание проблемных ситуаций, столкновение студентов с трудностями, которые они не могут разрешить с помощью имеющегося запаса знаний. В этом случае учащиеся колледжа сами убеждаются в необходимости получения новых знаний или применения уже усвоенных знаний новыми способами. На занятиях организации обслуживания в организациях общественного питания, а также при проведении учебной практики широко используются деловые игры и ситуационные задания, в ходе которых перед студентами стоит задача встретить гостя, принять заказ и обслужить его.

Критическое мышление позволяет человеку анализировать информацию, отбирать нужные факты, логически их осмысливать, делать выводы и обобщения, позволяет не верить слепо авторитетам, а формировать собственную точку зрения. Основу данной технологии составляет базовая модель трех стадий «вызов - реализация (осмысление) - рефлексия (размышление)», которая позволяет самостоятельно определять студентам цели обучения, осуществлять активный поиск информации и размышлять о том, что они узнали.

- На стадии вызова происходит процесс актуализации имеющихся знаний и представлений о предмете изучения. Поскольку при этом сочетаются индивидуальная и групповая форма работы, участие студентов в образовательном процессе активизируется, формируется познавательный интерес. Результатом данных процессов является самостоятельное определение ими цели дальнейшей учебной деятельности.

- На стадии осмысления учащийся вступает в непосредственный контакт с новой информацией. Происходит ее систематизация.

- Стадия рефлексии характеризуется тем, что студенты закрепляют новые знания и активно перестраивают собственное представление с тем, чтобы включить в них новые понятия.

Занятия специальных дисциплин в наибольшей степени способствуют формированию и развитию у учащихся критического мышления. Технология

развития критического мышления предусматривает «проблемный» характер обучения: обучающиеся должны иметь возможность самостоятельно «открывать» знание и четко понимать, для чего это знание им нужно, как им можно воспользоваться для решения разнообразных жизненных проблем.

Объяснение нового материала строится так, что бы вовлечь в дискуссионный процесс как можно больше учеников, не только хорошо успевающих. Используя приём «Сетчатое обсуждение», провожу на дискуссию, а при необходимости и на дебаты. Для определения объема, уровня и качества усвоения учебного материала, выявление успехов в учении, пробелов в знаниях, навыках и умениях обучающихся используется игровой, тестовый, ситуационный контроль, самоконтроль, взаимоконтроль. В частности, используются раздаточные дидактические материалы, задания на заполнение пропусков в тексте, продолжение начатой работы, т.е. различные виды графического контроля и условных обозначений. В устных ответах используются парные и групповые ответы, в письменных работах — само редактирование работы, использование плана ответа, карты взаимоконтроля, взаимная проверка устных ответов, письменных работ и др.

Применение элементов технологии критического мышления дает возможность вырабатывать у обучающихся надпредметные умения, такие как: а) умение работать в группе; б) умение графически оформить текстовый материал; умение творчески интерпретировать имеющуюся информацию; в) умение распределить информацию по степени новизны и значимости; умение обобщить полученные знания;

Формирующее оценивание принято выделять наряду с итоговым как второй обязательный элемент полноценной системы оценивания. Если итоговое оценивание происходит по завершении того или иного учебного этапа и решает задачи контроля и фиксации результата, то формирующее оценивание происходит в ходе обучения и является его частью. Его можно рассматривать как текущее, диагностическое, но наиболее точное название – «оценивание для обучения». Оно обеспечивает обратную связь, позволяющую регулировать обучение и учение в интересах студента. Система оценивания выстраивается таким образом, чтобы учащиеся включались в контрольно-оценочную деятельность, приобретая навыки и привычку к самооценке. То есть результаты учебной деятельности оцениваются не только и не столько педагогом (как при традиционной системе оценивания), сколько самими учащимися.

При использовании формирующего оценивания преподаватель, наблюдая за студентами и получая от них обратную связь в виде вопросов и суждений, корректирует на этом основании преподавание, ставит перед обучающимися те или иные учебные задачи. Учебный процесс открыт для студентов: в начале занятия обсуждаются не только его цели и задачи, но и то, как будут оцениваться работы. Критерии оценки обсуждаются и принимаются преподавателем вместе со студентами.

Таким образом, формирующее оценивание – это обратная связь, с помощью которой педагог получает информацию о том, чему учащиеся обучились и как учатся в данный момент, а также о том, в какой степени удалось реализовать

поставленные учебные цели. При этом формируются такие качества как самооценка, умение адекватно оценивать работу других, умение работать в коллективе.

Профессиональные важные качества будущего специалиста- это те его индивидуальные особенности, что способствуют формированию у человека положительного отношения к своей профессии работника общественного питания, стремления к личностному росту, профессиональному совершенствованию

Президент страны К.К. Токаев сказал на августовской конференции учителей в августе 2022года «Новое поколение должно быть воспитано на идеях и ценностях трудолюбия. Наши дети должны хорошо понимать, что без трудолюбия они в сложнейших условиях грядущей эпохи окажутся неконкурентоспособными. Упорный труд , постоянное саморазвитие, неустанный поиск- основа успеха в XXI веке, где роботы с искусственным интеллектом будут заменять людей во многих профессиях. Именно в воспитании трудолюбивой нации заключается фундаментальная задача наших педагогов. Для этого важно быть на передовой мировых новаций и изменений в глобальном образовании.

Таким образом, нашей целью является подготовка высококвалифицированного специалиста соответствующего уровня и профиля, конкурентоспособного на рынке труда, свободно владеющего своей профессией в области общественного питания и ориентированного в смежной области деятельности, способного к эффективной работе по специальности на уровне мировых стандартов, готового к профессиональному росту, социальной и профессиональной мобильности.

Список использованных источников

1. К.К.Токаев. Выступление на ежегодной конференции учителей. 16.08.2022г. zakon.kz
2. Переводная версия журнала «Современные проблемы науки и образования» (ISSN- 2886-9101)
3. Гуслова, М.Н. Инновационные педагогические технологии: Учебное пособие для студентов учреждений сред. проф. образования / М.Н. Гуслова. - М.: ИЦ Академия, 2013. - 288 с, 672., 256.
4. Матяш, Н.В. Инновационные педагогические технологии: Проектное обучение: Учебное пособие / Н.В. Матяш. - М.: Academia, 2017. - 422 с.
5. Панфилова, А.П. Инновационные педагогические технологии. Активное обучение / А.П. Панфилова. - М.: Academia, 2013. - 272 с.
6. Федоров, В.А. Педагогические технологии управления качеством профессионального образования: Учебное пособие / В.А. Федоров. - М.: Академия, 2012. - 176 с.
7. Эрганова, Н.Е. Педагогические технологии в профессиональном обучении: учебник / Н.Е. Эрганова. - М.: Academia, 2017. - 224 с.

Арзынбек Алтын Мешітбайқызы,
Астана қаласы әкімдігінің
«Қоғамдық тамақтандыру
және сервис колледжі» МКҚК
тарих пәнінің оқытушысы

МАМАН ТӘРБИЕСІНДЕГІ ҰЛТТЫҚ ҚҰНДЫЛЫҚТАР - ҰЛТ БОЛАШАҒЫНЫҢ НЕГІЗІ

Аннотация: Мақалада "AstauFest" халықаралық фестивалі аясында қазақтың ұлттық аспаздығындағы ерекшеліктерге аса мән беріп жана деңгейге көтеру мәселесі, «Ұмытылған ұлттық тағамдар» жобасы аясында қазақ дастарханына тән дәстүрлер мен ұмыт болған ұлттық тағамдарды қалпына келтіру, түпнұсқа рецептерді дастарханға қайтару міндеті, және осы міндетті іске асыру мақсатында жалпы кәсіптік және қоғамдық-гуманитарлық пәндермен пәнаралық байланыс негізінде әзірленген «Қазақ дастарханының қысқаша тарихы» факультативтік оқу бағдарламасы туралы сөз қозғалған.

Түйін сөздер: салт-дәстүр, ұмытылған ұлттық тағамдар, ұлттық дастархан, "AstauFest", сабақтастық, бәсекеге қабілеттілік

Білім беру саласына қойылған маңызды мемлекеттік міндет – білім алушыларға тек ғылым негіздерін оқытып қана қоймай, олардың тиімді әлеуметтенуіне ықпал ететін рухани, әлеуметтік және мәдени тәжірибелерін одан әрі дамытуды қамтамасыз ету арқылы жалпы адамгершілік жауапкершілігі жан-жақты дамыған, салауатты тұлғаны тәрбиелеу қажеттілігі болып отыр.

Осы міндет шеңберінде кәсіптік білім беру сапасын арттырудың негізі - болашақ маманның жалпы адамгершілік, мәдени және кәсіби бәсекеге қабілеттілік қасиетін қалыптастыруды қамтамасыз ету.

Өз кезегінде қоғамдағы болып жатқан түбірлі өзгерістерге, әсіресе саяси-әлеуметтік және экономикалық өзгерістерге икемдеу болашақ маманның бойында жалпы адамгершілік, мәдени және кәсіби бәсекеге қабілеттілік қасиетін қалыптастырудың кепілі екендігі сөзсіз.

Жаңа білім парадигмасы ең бастысы білім алушының білімін, білігін, дағдысын қалыптастыру мен бірге оның жеке бас тұлғасын, білім алу арқылы азамат ретінде дамуын қойып отыр.

Қоғамдағы өзгерістер жағдайында болашақ маманды заман талабына сай жан-жақты, бәсекеге қабілетті, сауатты тұлға ретінде оқытып, тәрбиелеу жаңаша көзқарастағы іс-шараларды жүзеге асыруды талап етеді.

Жаңаша көзқарастағы іс-шараларды жүзеге асыру -кәсіптік білім беру жүйесін жаңартудың негізі.

Қазақстан Республикасының «Білім туралы» заңында «Қазақ халқының мәдениеті мен дәстүр-салтын оқып үйрену үшін жағдайлар жасау бірінші кезектегі міндеттердің бірі» деп атап көрсетілген.

Білім беру жүйесін жаңартуда - бәсекеге қабілетті білімді меңгерген, ой - өрісі дамыған, азаматтық және адамгершілік ұстанымы жоғары, отансүйгіштік сезімі мен әлеуметтік жауапкершілігі қалыптасқан тұлғаны қалыптастыру ғана емес ұлттық кодымызды, мәдениетіміз бен ұлттық бірегейлігімізді сақтауға бағытталған оқу мен тәрбиелеу арқылы зияткер ұлтқа қол жеткізу басты міндет.

Отандық білікті маман даярлау саласында білім мазмұнын ұлттық негізде жетілдіре отырып зияткер ұлтты қалыптастыру, кәсіптік білім мен тәрбиені ұлттық рухта әлемдік деңгейде дәріптеуді басты ұстаным еткен Астана қаласы әкімдігінің «Қоғамдық тамақтандыру және сервис колледжі» МКҚК -де 2019 жылдан жыл сайын тұрақты түрде әлемдік аспаздар күні мерекесіне орай өткізілетін халықаралық "AstauFest" фестивалінде қазақтың ұлттық тағамдарының дәстүрлерін, қазақтың ұлттық тағамдарын дүниежүзілік гастрономия атмосферасына енгізу, шет елдерге қазақ ұлтын таныстыруға баса ден қоюда.

Аспаз, кондитер, даяшы мамандығын жетілдіруге, кәсіби асхана шеберлігін насихаттауға, тәжірибе алмасуға бағытталған "AstauFest" фестивалі - әлемнің түкпір-түкпірінен тамақтандыру саласының білім алушылары мен мамандарының басын қосатын кәсіби диалог алаңы.

Аталған кешенді шараны жүзеге асыруда колледждің басты міндеті диалогқа қатыса алатын, ұлттық мәдениет адамын тәрбиелеу деп нақтыланды.

Міндетті іске асыру барысында қазақтың ұлттық аспаздығындағы ұлттық ерекшеліктерге аса мән беріліп, заманауи білім берудің түрлі формалары арқылы қазақ ұлтын таныстыру ұсынылып, "AstauFest" халықаралық фестивалі ережесіне енгізілді.

Бірлескен жұмыс нәтижесінде болашақ мамандардың қызығушылық танытуына мүмкіндік беретін іс-шаралар айқындалып, теориялық білімді ұлттық рухани тәрбиемен, өмірмен байланыстыру бағытталған елеулі іс шаралардың бірегейі «Ұмытылған ұлттық тағамдар» жобасында тұжырымдалды.

Жоба аясында тамақтандыруды ұйымдастыру мамандығы бойынша кәсіптік модуль модульдерді оқыту барысындағы дәстүрлі сабақтардың мазмұнын толықтырып, сапасын жетілдіруге, бағытталған дәстүрден тыс форматта оқыту жоспарланып, қазақ халқының тарихымен, олардың ұлттық дастархан әдет-ғұрыптарымен және мәдениетін терең тануға бағытталған ғылыми-зерттеу жұмыстарын жүзеге асыру енгізілді

Дәстүрлі емес оқыту жұмысын ұйымдастыруда ұлттық құндылықтар негіздеріне оқытып, тәрбиелеу пән аралық байланыс негізінде кәсіптік пәндер білім мазмұнын толықтыруды қамтамасыз ететін дәстүрлі және инновациялық оқу материалдарын қамтып, педагогтың жеке әдіс-тәсілдеріне негізделді.

«Ұмытылған ұлттық тағамдар» жобасы аясында қазақ дастарханына тән дәстүрлер мен ұмыт болған ұлттық тағамдарды қалпына келтіру, түпнұсқа рецептерді дастарханға қайтару міндетін іске асыруға бағдарланып пән аралық байланысты жетілдіру мақсатында әзірленген «Қазақ дастарханының қысқаша тарихы» факультативтік оқу бағдарламасы енгізілді. Тандалған тақырыптың өзектілігі білім алушылар мен сала мамандарының, шетелдік серіктестердің қазақ халқының ұлттық дастарханына деген қызығушылығымен анықталды.

«Қазақ дастарханының қысқаша тарихы» факультативтік оқу бағдарламасымен қарастырылған зерттеу және тәжірибелік жұмыстар қызығушылық танытқан тұлғаларға (білім алушылар, сала мамандары, педагогтар т.б.) белсенділігін, дербес өз бетімен жұмыс істеу әрекетін, зерттеу, рефлексиялық дағдыларын, бірін-бірі сыйлау құзыреттілігін қалыптастырып қана қоймай, танымдық қызығушылықтарын дамытуға, теориялық материалдарды үнемі практикалық жаттығу арқылы дәлелдеуге бағдарланған.

Аталған факультативтік оқу бағдарламасының ерекшелігі – қызығушылық танытқан тұлғалардың қазақтың ұлттық тағам мәзірі, оның тарихы туралы білімін тереңдетіп қана қоймай, онда қамтылған тақырыптар аясында қазақ халқының тұрмыс-тіршілігімен үйлескен ауқаттану, ас қабылдау, тағамды дайындау, ас беру, аспен сыйлау тәртібі, *қазақ халқының* көшпелі мәдениеті мен салт-дәстүрімен астасқан ұлттық дастархан тарихын зерттеуге ат салысып, қазақ халқының дәстүрлі заманауи тағамдары мен «ұмыт болған» ұлттық тағамдары туралы жинақталған мәліметтер негізінде түрлі ас түрлерін даярлауға мүмкіндік беруінде.

Осы шара барысында болашақ мамандардың халқымыздың ежелгі тағамдары тарихы, ұлттық дастарханға байланысты салт-дәстүр, әдет-ғұрып, ырым-тыйымдары, қазақтардың ұлттық дастарханы, ұлттық ас мәзірлері туралы тарихнамада ұмыт қалған деректерді іздестіру, жинақтау, табуға, ұмытылған ұлттық тағамдар мәзірлерінің дайындалу ерекшеліктерін қалыпқа келтіру, халықаралық аренада дәріптеу жұмыстарына тікелей қатысуы мемлекеттің ұлттық идеяны жүзеге асыруда қайта жаңғырту үрдісіне ықпал етуге жол ашады.

Ұлттық дастархан, ұлттық тағам ерекшелігіне негізделіп ұйымдастырылатын халықаралық, республикалық, қалалық деңгейдегі салалық кәсіби шеберлік байқаулары патриоттық тәрбие беру механизмдерінің басты тетігі ретінде білім алушылардың білімін тереңдетіп, өзара білім бәсекесіне түсуге жол ашып, кәсіптік білім беру жүйесінің ұлттық рухани тәрбие бағытын жаңа сапалық сатыға көтеру мүмкіндігін айқындап отыр.

Ұлттық рухани тәрбие – өркениеттің өзегі, рухани тұтастықтың белгісі.

Дәстүрден тыс форматтағы ұлт өркениетін ұлықтайтын салалық кәсіби іс-шаралардың білім алушыларды отаншылдыққа, қазақстандық патриотизмге дамытуға, азаматтық парызын сезінуіне ықпалы зор.

Қазақ елінің ұлттық салтын, дәстүрін, ұлттық нысандарын ұлықтайтын қазақ еліне қызығушылық танытып отырған қаншама ұлт өкілдерінің басын бір алаңда тоғыстыратын осындай маңызды іс-шаралар қашанда қайырлы болғай!

Пайдаланған әдебиеттер тізімі

1. Қазақстан Республикасының «Білім туралы» заңы.
2. Сұлтанова Ғ.Т. Педагогика: Студенттердің өзіндік жұмысын ұйымдастыру (көмекші құрал).- Алматы 2007.
3. Төлеубекова Р.К. Бала тәрбиесіндегі халықтық педагогика. – Алматы, 1994.

Родина Ирина Юрьевна,
ГАПОУ РС (Я) «Якутский технологический
техникум сервиса им. Ю.А. Готовцева»,
г. Якутск, Республика Саха (Якутия)
преподаватель, руководитель
СЦК «Кондитерское дело»

ОПЫТ РАБОТЫ СПЕЦИАЛИЗИРОВАННОГО ЦЕНТРА КОМПЕТЕНЦИЙ ПО ПОВЫШЕНИЮ КВАЛИФИКАЦИИ ПЕДАГОГОВ С УЧЕТОМ СТАНДАРТОВ WORLDSKILLS

Аннотация: в статье представлен опыт работы СЦК на базе ГАПОУ РС (Я) «Якутский технологический техникум сервиса им. Ю.А. Готовцева» по повышению квалификации педагогических работников системы среднего профессионального образования и учителей технологии общеобразовательных школ.

Ключевые слова: ворлдскиллс, повышение квалификации, СЦК, мастер-классы, кондитерское дело.

Целью Федерального проекта «Молодые профессионалы» является обеспечение к 2024 году глобальной конкурентоспособности российского образования, создание в Российской Федерации конкурентоспособной системы профессионального образования, обеспечивающей подготовку высококвалифицированных специалистов и рабочих кадров в соответствии с современными стандартами, в том числе стандартами Ворлдскиллс Россия, и передовыми технологиями [2].

Существенные изменения характера современной системы профессионального образования, усиление динамичности содержания образования в условиях реализации ФГОС ориентируют ее на развитие творческой инициативы, самостоятельности, способности к профессиональной и социальной мобильности будущих специалистов. Обновляются профессиональные требования к педагогам, а именно переносится акцент с профессиональных знаний на уровень профессиональных компетентностей и субъектной позиции педагога в осуществлении профессиональной деятельности. Эффективность решения проблемы обеспечения качества образования напрямую зависит, во-первых, от уровня компетентности и профессионализма педагогических кадров, во-вторых, от современной материально-технической базы профессиональных образовательных организаций [5].

Для того чтобы образовательный процесс был эффективным, и профессиональная образовательная организация могла подготовить высококвалифицированного специалиста должна быть мощная материальная база и целенаправленное повышение квалификации педагогов [4].

В 2015 году по итогам конкурса, проводимого Министерством профессионального образования, подготовки и расстановки кадров РС(Я) среди профессиональных образовательных организаций на основании приказа Союза «Агентство развития профессиональных сообществ и рабочих кадров «Ворлдскиллс Россия» от 1 июня 2015 г. № 23 на базе Якутского технологического техникума сервиса создан специализированный центр по компетенции «Кондитерское дело» (далее СЦК) [6].

В состав СЦК входят семь профессиональных образовательных организаций Республики Саха (Якутия), реализующие программы подготовки квалифицированных кадров и служащих по профессии среднего профессионального образования 43.01.09 Повар, кондитер и специальностям СПО: 43.02.15 Поварское и кондитерское дело», 19.02.03 Технология хлеба, макаронных и кондитерских изделий, 19.02.10 Технология продукции общественного питания.

Основными целями деятельности СЦК являются:

- повышение уровня мотивации к профессиональному самоопределению, личностному и профессиональному росту студентов и выпускников образовательных организаций;
- повышение качества профессиональной подготовки студентов ОУ;
- создание инновационных условий развития в рамках среднего профессионального образования, методик и алгоритмов, направленных на обеспечение высококвалифицированными и профессиональными кадрами экономики Республики Саха (Якутия).

Центр компетенций – это площадка, имеющая современную материально-техническую базу, отвечающую всем требованиям международных стандартов, на которой ежегодно организуются Региональные чемпионаты «Молодые профессионалы» (WorldSkills), «Абилимпикс», мастер-классы и профессиональные тренинги, курсы повышения квалификации, учебно-тренировочные сборы по подготовке участников чемпионатов и резерва сборной команды республики для участия в национальных чемпионатах.

Кроме того, Специализированный центр – это мощный механизм профориентации школьников, начиная с первых классов и заканчивая выпускниками, на площадке которого наставниками проводятся мастер-классы в рамках Федерального проекта «Билет в будущее» и профессиональные пробы.

В целях повышения качества подготовки будущих специалистов, СЦК занимается совершенствованием программ обучающих курсов по английскому языку, корректирует образовательные программы и внедряет в образовательный процесс профессиональные стандарты и требования WSR для качественной подготовки обучающихся и успешной сдачи демонстрационного экзамена, который является обязательным в СПО с 2018 года.

Центр компетенций проводит ежегодную плановую работу по повышению квалификации преподавателей, мастеров производственного обучения, учителей средних общеобразовательных школ. Для этого организуются мастер-классы от специалистов предприятий АО «Якутский хлебокомбинат», ООО «Сладкие мечты», «Ассоциация рестораторов и гостеприимства РС (Я)», мастер-классы от

ведущих шеф-кондитеров разных городов, учебно-тренировочные сборы с приглашением тренеров национальной сборной РФ и международного эксперта WorldSkills.

В 2018 году стартовала программа дополнительного профессионального образования - практический курс «Профессиональный десант», рассчитанная на 72 часа, с целью развития профессиональных компетенций мастеров производственного обучения и обучающихся СПО, учителей технологии общеобразовательных школ Республики Саха (Якутия) по кондитерскому делу и хлебопечению в соответствии с международными стандартами и дальнейшей трансляции полученного опыта в своих учебных заведениях.

Такая практика показала, что подготовка участников к чемпионатам в возрастных категориях «Молодые профессионалы» и «Юниоры» стала эффективнее и результативность участия возросла. По итогам VI Финала Национального чемпионата «Молодые профессионалы» (WorldSkills Russia) — 2018 (Южно-Сахалинск) Байская Мариетта стала обладательницей серебряной медали (эксперт-компатриот Родина Ирина Юрьевна), VIII Финала Национального чемпионата «Молодые профессионалы» (WorldSkills Russia) — 2020 получили медальон **«За профессионализм» 4 студента техникума, в т.ч. участники по компетенциям:**

— **«Кондитерское дело»** Сиванкова Юлия (наставник Родина Ирина Юрьевна);

— **«Хлебопечение»** Санникова Ольга (наставник Чернявская Людмила Петровна).

В 2022 году в Финале X Национального чемпионата «Молодые профессионалы» (WorldSkills Russia) Сафарова Елизавета стала обладательницей медальона «За профессионализм» (наставник Родина Ирина Юрьевна).

В рамках сетевого взаимодействия новой формой распространения передового опыта стало проведение мастер-классов в дистанционном формате педагогами, прошедшими курсы повышения квалификации по компетенциям «Кондитерское дело» и «Хлебопечение». Такой формат трансляции передовых практик позволяет СЦК охватить работой образовательные учреждения, расположенные в отдаленных районах республики [6].

По линии Академии WorldSkills в 2020 году было организовано обучение по повышению квалификации педагогов среднего профессионального образования по компетенции «Кондитерское дело». Сертифицированными экспертами специализированного центра разработаны учебно-методические материалы: рабочая тетрадь для слушателей курса «Практика и методика реализации образовательных программ СПО с учетом стандартов Ворлдскиллс» и дополнительная профессиональная программа повышения квалификации преподавателей (мастеров производственного обучения) «Практика и методика реализации образовательных программ среднего профессионального образования с учетом спецификации стандартов Ворлдскиллс по компетенции «Кондитерское дело» со сроком обучения 76 часов. Учебно-методические материалы направлены на совершенствование и формирование у слушателей новой компетенции

преподавания по программам среднего профессионального образования, профессионального обучения, дополнительным профессиональным программам, организации и проведения учебно-производственного процесса с учетом спецификации стандартов Ворлдскиллс по компетенции «Кондитерское дело».

Программа разработана в соответствии с:

- спецификацией стандартов Ворлдскиллс по компетенции «Кондитерское дело»;
- профессиональным стандартом «Педагог профессионального обучения, профессионального образования и дополнительного профессионального образования» (утвержден приказом Министерства труда и социальной защиты Российской Федерации от 8 сентября 2015г. № 608н);
- профессиональным стандартом «Кондитер» (утвержден приказом Минтруда России от 07 сентября 2015 г. № 597н).

По дополнительной образовательной программе обучились и повысили свою квалификацию 36 педагогов профессиональных образовательных организаций из разных регионов Российской Федерации: Санкт-Петербург, Приморский край, Краснодарский край, Республика Бурятия, Республика Марий Эл, Свердловская область, Московская область, Томская область, Оренбургская область, Челябинская область, Ленинградская область и Республика Саха (Якутия).

Учитывая эффективную работу СЦК «Кондитерское дело», в декабре 2019 года на базе техникума аккредитован СЦК «Администрирование отеля», созданы учебно-тренировочные площадки (далее УТП) по компетенциям «Парикмахерское искусство», «Ресторанный сервис», оснащенные в соответствии с требованиями стандартов WorldSkills.

В 2020 году в финале НЧ «Молодые профессионалы» (WorldSkills Russia) в копилку сборной Республики принесли бронзовые медали Светлана Булатова из Детского (подросткового) центра (компетенция «Администрирование отеля - Юниоры (10-12)») и Айна Отова из Национальной гимназии «Айыы Кыһата» (компетенция «Ресторанный сервис – Юниоры»), проходившие практическую часть подготовки к Чемпионату под руководством преподавателей техникума: сертифицированного эксперта Ворлдскиллс по компетенции «Администрирование отеля Горопаева А.И. и эксперта с правом проведения Региональных чемпионатов Новиковой Д.И. на базе СЦК и УТП.

Такие методы работы СЦК способствуют повышению:

- качества подготовки кадров в области кондитерского дела и хлебопечения;
- мотивации к личностному и профессиональному росту студентов и выпускников образовательных организаций;
- интереса к профессии;
- профессиональной компетенции мастеров производственного обучения и учителей технологии через познание и совершенствование новых технологий.

Положительный опыт работы по сетевому взаимодействию с предприятиями-работодателями, профильными профессиональными образовательными организациями, Управлениями муниципального образования, общеобразовательными школами и результативное участие обучающихся в

чемпионатах разного уровня, демонстрационных экзаменах позволили СЦК Кондитерское дело в декабре 2019 года аккредитоваться на национальный статус.

Список использованных источников

1. Национальный проект «Образование» - 2018, срок реализации 01.01.2019 – 31.12.2024г.
2. Паспорт Федерального проекта «Молодые профессионалы» Национального проекта «Образование».
3. Астаева С.С., Подготовка квалифицированных рабочих, служащих и специалистов среднего звена по программам конкурсного движения WorldSkills в условиях сетевого взаимодействия, 2016. [Электронный ресурс]. Режим доступа [http:// https://cyberleninka.ru/](http://https://cyberleninka.ru/) (дата обращения 20.10.2020).
4. Коровкина Н. И., Филонова О. В., Агаркова М. Е., Система повышения квалификации педагогических работников в ГБОУ СПО «ППЭТ», Прокопьевск, 2015. [Электронный ресурс]. Режим доступа http://krirpo.ru/resource/ESMK/msd/data/Korovkina_NI.pdf
5. Сайт ГАПОУ РС (Я) «Якутский технологический техникум сервиса им. Ю.А. Готовцева». Режим доступа <http://yatts.ru/category/stsk-konditerskoe-delo/>

Битемір Айнаш Бескемпірқызы,
«Каменка агротехникалық колледжі» МКҚК
Ақмола облысы, Сандықтау ауданы
қазақ тілі мен әдебиеті пәнінің оқытушысы

ҚАЗАҚ ТІЛІ МЕН ӘДЕБИЕТІ ПӘНІН ОҚЫТУДЫҢ ТИІМДІ ЖОЛДАРЫ

(1-курстың қазақ тілді емес тобы)

Аннотация: бұл мақалада жеті модульді сабақ барысында тиімді қолданудың кейбір жолдары туралы ой қозғалған. Бұл модульдерді әрбір сабақта оқытушы ұтымды пайдалана білсе, студенттердің пәнге деген қызығушылықтарын оятып, шығармашылықпен жұмыс жасауға үйренетіндігі, сонымен қатар оқытушы мен студент арасында ынтымақтастық орнап, сабақтың тиімділігі арта түсетіндігі атап көрсетілген. Сонымен қатар жеті модульді ықпалдастыра отырып өткізілген бір сабақ жоспары үлгі ретінде ұсынылды.

Тірек сөздер: жаңа ақпараттық технологиялар, тиімді оқыту мен оқу, 7 модуль, сыни тұрғыдан ойлау, оқыту үшін бағалау және оқуды бағалау, ақпараттық-коммуникациялық технологиялар, талантты және дарынды балалар, жас ерекшелігіне сәйкес оқыту, оқытудағы басқару, көшбасшылық.

XXI ғасыр - білім мен ғылымның ғасыры. Бұл ғасыр – жаңа ақпараттық технологиялар ғасыры. Осы процесті жандандырып дамытуда студенттердің білімі мен біліктілігі орасан зор рөл атқаратындығы белгілі. Оқытушы жаңа заман талабына сай студенттерге сапалы білім беруде жаңа инновациялық технологияларды сауатты қолдана алуы маңызды. Осы тұрғыдан айтарым, «Тиімді оқыту мен оқу» бағдарламасының жеті модулін сабаққа үйлестіре қолдану арқылы да сабақтың тиімді жақтары басым болатындығына көз жеткізіп келемін. Өз мақаламда осы жеті модульді сабаққа қалай ықпалдастыра, үйлестіре қолдануға болатындығы туралы сөз қозғағым келеді.

«Тиімді оқыту мен оқу» бағдарламасының жеті модулі төмендегідей:

1.Оқыту мен оқудағы жаңа тәсілдер. 2.Сыни тұрғыдан ойлауға үйрету. 3.Оқыту үшін бағалау және оқуды бағалау 4.Оқыту мен оқуда ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану 5.Талантты және дарынды балаларды оқыту 6. Студенттерді жас ерекшелігіне сәйкес оқыту және оқу 7.Оқытудағы басқару және көшбасшылық

Аталған бағдарлама бойынша 7 модульді ықпалдастыру арқылы жасаған бір сабақ жоспарымды ұсынып отырмын:

Пәннің аты: Қазақ тілі мен әдебиеті.

ІІІ бөлім. Қазақ киносы мен театрының қазіргі келбеті

Сабақтың тақырыбы: Қазақ киносының атасы

1.Жалпы мәлімет: 1-курс, ТҰ-11, АШМ-11, АШМ-12

Сабақтың түрі: жаңа сабақ

2.Мақсаты: ғылыми-көпшілік және публицистикалық мәтіндерге сүйеніп, монолог және диалог құрау, сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын орынды қолданып, тыңдаушыға әсер ету.

2.1Сабақ барысында студенттің меңгеретін дағдылар: топпен, жұппен бірлескен жұмыс, сын тұрғысынан ойлау, диалог пен монолог құрастыру, бірін-бірі бағалау, кері байланыс беру, рефлексия жасау, ойын ашық айта алу т.б.

3.Сабақтың жабдықтары

3.1 Оқу-әдістемелік жабдықтар, әдебиеттер: қағаз қиындылары, Ш.Айманов туралы кітаптар, «Қазақ тілі мен әдебиеті» оқулығы, А.Алимов еңбектері

3.2 Техникалық жабдықтар, материалдар: интернет материалдары, проектор, компьютер, презентация, фотосуреттер

4.Сабақтың барысы

Ұйымдастыру кезеңі: Топ студенттерімен сәлемдесу. Журналдағы тізім бойынша студенттерді түгелдеу. Студенттер қағазда жасырылған «әртіс», «суреткер», «режиссер» сөздері арқылы 3 топқа бөлініп отырғызылады. Әр топқа көшбасшы тағайындалады.

Ойтүрткі. - Бүгінгі жаңа сабағымызды бастамас бұрын мына сұрақтарға жауап беріп көрейікші. (1-слайд)

- Қазақ киносының атасы деп кімді айтар едің?
- «Қазақфильм» киностудиясы туралы не білесің?
- «Қазақфильм» киностудиясы қандай фильмдерді түсірді?

- Төмендегі фотосуреттердің бүгінгі сабаққа қандай қатысы болуы мүмкін? (2-слайд – «Қыз Жібек», «Алдар көсе», «Атаманның ақыры», «Біздің сүйікті дәрігер», «Тақиялы періште», «Менің атым-Қожа» фильмдерінің фотосуреттері)

- Олай болатын болса, бүгінгі сабағымыздың қазақ киносының атасы – Шәкен Аймановқа арналады. Ш.Айманов туралы бейнежазба көрсетіледі.

Сабақтың мақсаты мен жоспары түсіндіріледі. (3-слайд)

- Кестедегі жаңа сөздерді оқып, жазып алыңдар және мағыналарын естеріңде сақтаңдар. (4-слайд)

СӨЗДЕР	МАҒЫНАСЫ
суреткер	өнер саласында шығармашылықпен айналысатын суреттеу, бейнелеу шебері
сомдау	образға ену
өркендеу	жан-жақты өсу, даму, көркею
туынды	шығарма

- Оқулықтың 67-бетіндегі «Шәкен Айманов» мәтіні 3 топқа бөлініп беріледі. Берілген мәтін үзінділерін әр топтың студенттері кезектесіп оқиды.

- Мәтін бойынша берілген сөздер мен сөз тіркестерін мағынасына қарай сәйкестендіріңдер. (5-слайд)

кино	А	иесі
өнер	Ә	өнер
театр	Б	режиссер
өз ісінің	В	шебері
тұңғыш	Г	тарланы

Дұрыс жазылған сөз тіркестерінің мағыналары көрсетіледі. (6-слайд)

- Диалог туралы не білесіңдер?

- Монолог деген не?

Сұрақтарға жауап берілгеннен соң диалог және монолог туралы толығырақ мәліметтер беріледі. (7-слайд)

Топтық жұмыс. 3 топқа тапсырма беріледі. (8-слайд)

Мәтін мазмұны бойынша диалог құрастырыңдар. Диалог мазмұнында сөйлеу этикеті формаларын орынды қолданыңдар.

Сөйлеу этикеті формалары:

Сіз қалай ойлайсыз; сіздің пікіріңізше, ... ; менің ойымша, ... ; мен сіздің пікіріңізбен толықтай келісемін; кешіріңіз, бірақ мен басқаша ойлаймын; сіздің осы туралы ойыңызды білсем деп едім; өте құнды пікір айттыңыз.

Тапсырманы орындау үшін төмендегідей дескриптор ұсынылады:

Дескриптор	Балл
- диалогта 3 сұрақ қояды	15 балл
-сұрақтарға толық жауап береді	15 балл
-сөйлеу этикеті формаларын орынды қолданады	20 балл
-тыңдаушыға әсер етеді	10 балл

Дайын болған соң әр топтың студенттері ауызекі тілде диалогтарын ортаға шығып айтады. Тапсырманың дескрипторына сәйкес баллдар беріледі. Студенттер бір-біріне кері байланыс жасайды.

Жұптық жұмыс. Қазақтың белгілі тұлғаларының есімі мен тегін дұрыс табу арқылы жұпқа бөлінеді. 2-

тапсырма. Мәтін бойынша немесе өзің көрген бір отандық фильмнен алған әсеріңді монолог түрінде әңгімелеп бер. Монолог барысында сөйлеу этикеті формаларын орынды қолдан. (9-слайд)

Дескриптор	Балл
- монолог түрінде кемінде 3 сөйлем айтады	15 балл
-сөйлеу этикеті формаларын орынды қолданады	15 балл
-тыңдаушыға әсер етеді	10 балл

Дайын болған жұптар ауызша монологтарын ортаға шығып айтады. Әр жұптың тапсырманы қалай орындап шыққанына қарай, дескриптор бойынша тиісті баллдары беріледі. Студенттердің кері байланысы тыңдалады.

Қорытынды бөлім. Топтық жұмыс. «Төрт сөйлем» әдісі (10-слайд)

Пікір. Дәлел. Мысал. Қорытынды. Әр топтың студенттері ортаға шығып, жаңа сабақ төңірегінде өз ойларын 4 сөйлем арқылы түйіндейді. Оқытушының кері байланысы тыңдалады.

5.Сабақтың рефлексиясы. Топтық жұмыс

«3-2-1» әдісі (11-слайд)

1.Бүгінгі сабақтан алған 3 маңызды ақпарат. 2. Бүгінгі сабақта қиындық тудырған 2 мәселе. 3. Бүгінгі сабақта ұнаған 1 іс-әрекет.

Оқытушының кері байланысы тыңдалады.

Бағалау кезеңі. Арнайы кестеге студенттердің баллдары қойылады. (12-слайд)

с	Студенттің а.ж.	1 – тапсырма (диалог)				2 – тапсырма (монолог)			Жалпы Б
		15	15	20	10	15	15	10	

	тақырып аясында 3 сұрақ қояды	сұрақтарға жауап береді	сөйлеу этикеті формаларын	тыңдаушыға	3 монолог түрін. сөйлем	сөйлеу этикеті формаларын	тыңдаушыға әсер етеді	
Белан В.	15	5	20	0	20	10		0
Буторина Ю.	13	5	20	5	7	13		8

(Мысал ретінде 2 ғана студент беріліп отыр)

Үй тапсырмасы: Шығармашылық жұмыстар: 1.Ш.Аймановқа хат жазу.

2.Ш.Аймановтың бір фильмін көріп, алған әсерін әдеби эссе түрінде жазып келу. («Кинометафора» әдісі)

Сандық технология мұғалім мен оқушылардың арасындағы маңызды білім көпірі болып отыр деп санаймын. Қазіргі студенттердің барлығының ұялы телефондарында WhatsApp, Vk т.б. әлеуметтік желілердің бары рас. Оқытушының бос уақыттарда, демалыс күндерінде немесе қысқы, жазғы каникулдарда студенттермен бірге тиімді жұмыс жасауына зор мүмкіндіктері бар. Оқытушы әлеуметтік желілерде арнайы топ ашып, түрлі тақырыптарда тапсырмаларды студенттерге ұсынуына болады. Төменде мысал ретінде қолданған тәжірибем, яғни студенттерге берілген тапсырмалар:

1.Ватсап тобына Шәкен Аймановтың бір фотосуретін жіберіңіз. Фотосуреттер бір-бірін қайталамауы тиіс. 2.Мұғалім ютуб каналынан Ш.Айманов туралы дайындалған бейнежазбалардың ссылқасын жібереді. Алдын ала дайындаған сұрақтарға студенттердің жауап берулерін тапсырады. Немесе сұрақтар дайындаңыз деп бір студентке күн бұрын тапсыруына да болады. Атақты әртіс, кинорежиссер туралы студенттер өз оқығандарымен желіде ой бөліседі, пікірлерін білдіреді. Студент бір жағынан Айманов туралы танып-біледі, ой-өрісі, тілі дамиды, сонымен қатар сауатты жазуға да төселеді. Оқытушы - бұл жұмыста бағыт беруші әрі кері байланысты орнатушы, сонымен қатар студенттерді шабыттандырушы. Студенттерді жалықтырмас үшін оқытушы тапсырмаларды түрлендіріп әрі күрделендіріп отырады.

«Тиімді оқыту мен оқу» бағдарламасының жеті модулін сабағымда қалай қолданғанып жатқанымды қысқаша баяндап өтейін:

1.Оқыту мен оқудағы жаңа тәсілдер. Әр сабағым қызықты болуы үшін, студенттер, соның ішінде өзім де жалығып кетпеуім үшін жаңа әдіс-тәсілдерді жиі қолданамын. Атап айтар болсам, «Ойтүрткі», «Роундробин», «Тұжырымдамалық карта», «Сәйкестендіру», «Өрмекші», «Үштік әдіс», «Қар кесегі», «Бэкроним», «Кейс-стади», «Ыстық орындық», «Кинометафора», «Ұшақ», «Сұраққа жетіп ал», «Пирамида», «Галереяны шарлау», «Биопоэма» т.б. Топтық және жұптық

тапсырмаларды орындатуға ерекше көңіл бөлемін. «Адам үшін ең қызықты нәрсе – өз қолымен жасағаны» деген А.Алимовтың сөзі ойыма оралады.

2.Сыни тұрғыдан ойлауға үйрету. Әр сабақ жоспарымда дайындаған тапсырмаларым, сабақта қолданылатын әдіс-тәсілдерім студенттердің сын тұрғысынан ойлануына жол ашады деп айта аламын. «Өмірде ең керекті білім – қоғамда қарым-қатынас құра білу, басқа адамдармен тіл табысу» деп, - ұстаз А.Алимов айтқандай қазақ тілі сабағында студенттердің бір-бірімен сабақтың тақырыбы бойынша диалог құру жұмысына ерекше көңіл бөліп келемін. Сондай-ақ, А.Алимовтың «Диалог – адамгершілікке үйренудің ең тиімді құралы» деген орынды сөзін үнемі басшылыққа аламын.

3.Оқыту үшін бағалау және оқуды бағалау. Студенттерді бағалауға үлкен мән берген жөн деп санаймын. Әр сабаққа жаңалық енгізу жұмыс тиімділігін арттыратындығы сөзсіз. Сол себепті де бағалаудың әдістерін де түрлендіріп отырамын.

4.Оқыту мен оқуда ақпараттық-коммуникациялық технологияларды (АКТ) пайдалану. Сабақта бейнежазба, фильм, презентация, ватсап, вк, инстаграмм т.б. әлеуметтік желілер, сандық теледидар, ұтқыр қондырғылар т.б. орынды қолдануға тырысамын.

5. Талантты және дарынды балаларды оқыту. Басқаларды үйрету арқылы үйренуге мен ақпаратты есте сақтауға болатындығына көз жеткізіп келеміз. Талантты және дарынды балалар – топ студенттерін алға тартатындар. Мұндай балаларға күрделі тапсырмалар беруге тырысамын. Мысалы, жеке шығармашылық жұмыстар (хат, эссе т.б.).

6.Оқушылардың жас ерекшеліктеріне сәйкес оқыту және оқу. Сабаққа қолданылатын ақпараттарды, мәтіндерді, тапсырмаларды, әдіс-тәсілдерді т.б. балалардың жас ерекшеліктері мен қызығушылықтарына сәйкес таңдап –талғап қолданамын.

7.Оқытудағы басқару және көшбасшылық. Әр топқа көшбасшы тағайындауға, оларды жиі ауыстырып отыруға ерекше мән беремін.

Қорыта айтқанда, «Тиімді оқыту мен оқу» бағдарламасының 7 модулін ықпалдастыра отырып сабаққа үнемі қолдаудың оқытушы және студенттер үшін тиімді, пайдалы жақтары мол екендігін баса айтқым келеді.

«Мен шәкірттерімді ешқашан да үйретпеймін; мен тек олардың үйренуіне тиімді жағдайлар жасауға тырысамын» - деген А.Эйнштейннің сөздерімен мақаламды аяқтаймын.

Пайдаланған әдебиеттер тізімі

1.Мұғалімге арналған нұсқаулық «Назарбаев зияткерлік мектептері» ДББҰ, Астана қ., 2016 жыл

2.А.Алимов «Оқытудағы интербелсенді әдіс-тәсілдер» Астана қ., 2014 жыл

3. Г.Косымова, Ш.Ерғожина , Г.Каримова «Қазақ тілі мен әдебиеті» 10-сынып Алматы: «Мектеп» баспасы 2019 жыл.

Есенгулова Шинар Калменбаевна,
Астана қаласы әкімдігінің
«Қоғамдық тамақтандыру
және сервис колледжі» МКҚК
химия пәнінің оқытушысы

**WORLD SKILLS ҚОЗҒАЛЫСЫНДАҒЫ
«ЗЕРТХАНАЛЫҚ ХИМИЯЛЫҚ ТАЛДАУ»
ҚҰЗЫРЕТТІЛІГІ БІЛІМ
БЕРУ ТРЕНДТЕРІНІҢ БІРІ**

WorldSkills – бұл жұмысшы мамандықтардың беделін көтеруге және шеберлік дағдыларын дамытуға арналған халықаралық коммерциялық емес қозғалыс. WorldSkills қозғалысы, оның ішінде EuroSkills, жастарды жұмысшы мамандығын игеруге баулиды және еліміздің жас мамандарына әлемдік аренада өздерінің кәсіби шеберліктері мен дағдыларын көрсетуге мүмкіндік береді.

WorldSkills Kazakhstan миссиясы – кәсіптік бағдар беру, кадрларды даярлау, сарапшылар қоғамдастығын құру және еңбек өнімділігін арттыру тетіктерін қоса алғанда, халықаралық стандарттарға негізделген техникалық мамандықтар бойынша жоғары технологиялық өндірістерді кадрлармен қамтамасыз ету механизмдерін қалыптастыру.

Негізгі мақсаттар:

1. Жастарды кәсіптік оқытудың және оларды Қазақстан Республикасының техникалық және кәсіптік білім беру жүйесіне (бұдан әрі – ТЖКБ) енгізудің үздік әлемдік тәжірибесін анықтау;
2. Инновациялық процестерді ынталандыру және Қазақстанның ТЖКБ жүйесіне оқытудың жаңа технологияларын енгізу;
3. Білім беру бағдарламаларын жетілдіруге тұрақты әдістемелік көмек көрсету арқылы Қазақстанның сарапшылар қауымдастығын дамыту;
4. Жұмыс істейтін адамның мәртебесін және техникалық мамандықтардың беделін көтеру.

Қазақстан Республикасының WorldSkills халықаралық қозғалысына енуіне байланысты техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдарының студенттері арасында кәсіби шеберлік байқауын өткізу дәстүрге айналды.

Чемпионат тек колледж ішінде ғана емес, аймақ ішінде, кейіннен Қазақстанда да өсіп, дамуға мүмкіндік береді. Болашақ мамандарды тиімді жұмысқа дайындау – болашақ мамандардың жұмыс орнына тез бейімделу қабілетін дамытуға, жалпы және кәсіби құзыреттіліктерді меңгеруге, табысты кәсіптік қызметке тұрақты мотивацияны дамытуға көмектесетін байқаудың негізгі мақсаттарының бірі.

Осындай жарыстарға қатысуды мақсат еткен студенттер осы бағытта одан әрі дамуға алдын ала ынталанады. Әлі де арнаулы орта оқу орнында оқып жүргендер үшін жоғары білім алу немесе жақсы жұмыс тауып, өзін жақсы маман ретінде көрсету ниеті бар. Сонымен, кәсіби шеберлік сайыстары оқуға деген ынтасын

арттырудың, танымдық белсенділікті арттырудың тиімді жолдарының бірі болып табылады.

Кәсіби шеберлік байқауын өткізу – студенттердің кәсіби даярлық деңгейін арттыру, осы мамандықты дамыту және назарын аудару мақсатында студенттер арасындағы жарыстың қызықты түрі және сыныптан тыс жұмыстардың тиімді түрлерінің бірі. «Бүгінгі» кәсіби шеберлік сайысын «кеше» байқауынан ерекшелендіретін ерекшелігі – конкурстық тапсырмаларды өткізу және бағалау үдерісіне жұмыс берушілер өкілдерін қосу. Кәсіби бағыттағы сайыстар жалпы педагогикалық және кәсіби міндеттерді шешудің тиімді құралы және бүкіл педагогикалық ұжымның шығармашылық күш-жігерінің нәтижесі болып табылатын студенттердің кәсіби өсуінің қуатты ынталандырушысы болып табылады. Байқауларға қатысу жас дарындардың өзін-өзі танытуына, жастарды педагогикалық қызметке бағыттауға және болашақ мамандығына деген сүйіспеншілікті тәрбиелеуге мүмкіндік береді, олардың күштері мен мүмкіндіктерін объективті бағалауға, өзін-өзі одан әрі жетілдіруге, кәсіби, шығармашылық және тұлғалық дамуына жағдай жасауға мүмкіндік береді. Осы байқауға қатысып, эмоцияларымыз бен әсерлерімізбен бөліскеннен кейін біз басқа студенттердің де болашақта жоғары кәсіптік оқу орындарында бюджеттік орын алу үшін бақтарын сынап, осындай байқауларға қатысуға құштарлығын көрдік. Жарыстар жоғары кәсіби шеберлікке үйретеді, өз мамандығына деген мақтаныш сезімін оятады, шеберліктің қыр-сырымен таныстырады, студенттің жоғары кәсіби белсенділікке жету жолын қысқартады. Байқау барысында жұмыс берушілер болашақ түлектердің кәсіби құзіреттіліктерінің қалыптасу деңгейін көріп, өз ұсыныстарын білдіріп, студенттерді дайындау сапасы туралы қорытынды жасауға мүмкіндік алады. WorldSkills Қазақстан одағы жұмыс берушілердің сұранысына сәйкес құзыреттіліктерді болжаудың негізгі кезеңдерін қамтитын аймақтық стандартты енгізу жобасын жүзеге асыруда. Бүгінгі таңда WorldSkills стандарттары оқыту стандарттарына айналууда.

Химиялық талдау лаборантының жұмысы көптеген салаларда өнім сапасының негізі болып табылады. Химиялық талдау кіріс шикізатының, технологиялық процестің аралық өнімдерінің және дайын өнімдердің қасиеттерінің қолданыстағы стандарттарға сәйкестігін бақылау үшін қажет.

Болашақ химиялық талдау лаборанты заттың сапалық химиялық құрамын және ондағы химиялық элементтер мен қосылыстардың сандық қатынасын анықтауға бағытталған зертханалық талдауларды, сынақтарды, өлшеулерді орындай алады. «Зертханалық химиялық талдау» құзыреттілігі химия өнеркәсібінің барлық дерлік салаларында қолданылады: фармацевтикалық өндірісте, мұнай, газ және тамақ өнеркәсібінде. Өңгіме зертханалық химиялық талдау құзыреті туралы болғандықтан, химия кәсіпорындарындағы маңызды өндірістік бөлімдердің бірі – өндірілетін өнім мен кіріс шикізатының сапасын бақылау қызметі туралы толығырақ тоқталған жөн. Дәл осы бөлімде химиялық талдау лаборанты жұмыс істейді.

Химиялық талдау жұмыстарын жүргізу барысында студенттің бойында, болашақ химия лаборанты ретінде қандай дағдылар, қасиеттер қалыптасады:

- Бейіндік оқыту
- Зертханалық жабдықты пайдалану тәжірибесі
- Тиісті негізгі бақылау әдістерінің теориялық негіздерін түсіну
- Жауапкершілік
- Дәлдік
- Ұқыптылық
- Сауаттылық
- Табандылық
- -Аналитикалық ақыл
- Стресске төзімділік
- Топтық жұмыс дағдылары

Химиялық талдау жұмыстарын жүргізу барысында студент үйренеді:

- Шикізат пен дайын өнімнің сапасын бақылау талдауларын жүргізу
- Өндірістік ортаны бақылау
- Жабдықта жұмыс
- Талдаудың онтайлы құралдары мен әдістерін анықтау
- Сапалық және сандық талдау жүргізу

Пайдаланған әдебиеттер тізімі

1. WorldSkills Kazakhstan
2. WorldSkills International
3. WorldSkills Russia

*Калменбаева Жанна Майдановна,
Сариева Бакыт Тельманова,
ГККП «Технический колледж
акимата» города Астананы
мастера производственного обучения*

ПРИМЕНЕНИЕ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЙ ТЕХНОЛОГИИ ОБУЧЕНИЯ В УСЛОВИЯХ ИННОВАЦИОННОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Целью международного признания национальных образовательных программ, усиления академической мобильности студентов и преподавателей, а также для повышения качества образования и обеспечения преемственности всех уровней и ступеней образования в республике внедрена кредитно-модульная технология обучения.

В основе образовательной программы должен быть компетентностный подход, обеспечивающий личную и профессиональную социализацию в процессе обучения.

Традиционные формы обучения в системе технического и профессионального образования ориентированы на данные обучающихся при поступлении в учебное заведение, тогда как необходимо акцентировать обучение на результаты при выпуске, т. е. на результаты обучения, повышающие конкурентоспособность и трудоустройство выпускников на рынке труда.

Модульное обучение – это организация образовательного процесса, при котором учебная информация разделяется на модули (законченные и самостоятельные единицы, части информации). Модуль – блок информации, включающий в себя логически завершенную единицу учебного материала, целевую программу действий и методическое руководство, обеспечивающее достижение поставленных целей, содержание и объём которых могут варьировать в зависимости от дидактических целей, профильной и уровневой дифференциации обучающихся, желаний обучающихся по выбору индивидуальной траектории движения по учебному курсу. Понятие модуль содержит в себе «такой объём учебного материала, благодаря которому обеспечивается первичное приобретение некоторых теоретических и практических навыков для выполнения какой-либо конкретной работы».

Компетентностный подход: Компетенция – совокупный уровень знаний, навыков и профессиональной подготовки (компетенций), полученных студентом в процессе обучения и для успешной деятельности в определенной области
Модульно-компетентностный подход: Модульная образовательная программа – это совокупность модулей, направленных на овладение определенными компетенциями, необходимыми для присвоения квалификации.

Кредитно-модульная система: Кредитно модульная система – это модель организации учебного процесса, основывающаяся на единстве модульных технологий обучения, как единиц измерения учебной нагрузки студента, необходимых для усвоения содержательных модулей. Кредитно-модульная система организации учебного процесса предусматривает: модульную структуру образовательной программы; использование зачетных единиц (кредитов) для оценки трудоемкости; использование балльно-рейтинговых систем оценки знаний; участие студента в формировании индивидуального учебного плана; увеличение доли самообучения в образовательном процессе; увеличение гибкости образовательных программ.

Целью введения кредитно-модульной системы является создание гибких образовательных структур как по содержанию, так и по организации обучения, «гарантирующих удовлетворение потребностей, имеющихся в данный момент и определяющих вектор нового интереса» [4].

Основная задача при кредитно-модульной системе обучения – подбор новых форм и методов обучения, позволяющих не просто дать необходимые знания, а включить студента в систему непрерывного профессионального образования и самообразования.

Каждый модуль образовательной программы ориентирован на достижение определённого результата обучения, то есть компетентности.

Все дисциплины, входящие в модуль, строятся по принципу содержательного единства.

Различают различные схемы построения модулей:

- горизонтальная схема;
- вертикальная схема;
- комбинированная схема.

В «горизонтальном» модуле все составляющие дисциплины вносят приблизительно равный и относительно независимый вклад в образовательный результат. Дисциплины изучаются параллельно.

В «вертикальный» модуль включают последовательно изучаемые дисциплины, нацеленные на достижение определённого образовательного результата, от фундаментальных и общих профессиональных до специальных узкоприкладных. Разработка и реализация модульных образовательных программ предполагает наличие постоянной обратной связи с требованиями работодателей к умениям и знаниям работников, что обеспечивает качество подготовки будущих специалистов. Модульная образовательная программа, основанная на компетенциях, находится в русле концепции обучения в течение всей жизни, поскольку имеет целью формирование высококвалифицированных специалистов, способных адаптироваться к изменяющейся ситуации в сфере труда, с одной стороны, и продолжать профессиональный рост и образование – с другой. Данный подход к обучению позволяет создать ощущение успешности у каждого обучающегося, что создает самой организацией учебного процесса, в рамках которого обучающийся может и должен сам управлять своим обучением, это приучает его брать ответственность за собственное обучение, а в дальнейшем – за собственный профессиональный рост и карьеру. Таким образом, потребитель будет удовлетворен образованием, он может совершенствовать его в течение жизни, реагируя на изменения на рынке труда.

Студент получает компетенции для:

-производственной и коммерческой деятельности (бизнес-планов) предприятия в целях обеспечения роста объемов сбыта продукции и увеличения прибыли;

- освоения новых видов прогрессивной техники и технологии;

-повышения рентабельности производства, конкурентоспособности выпускаемой продукции, производительности труда, снижения издержек на производстве и реализацию продукции, устранения потерь и непроизводительных расходов определения экономической эффективности организации труда и производства, внедрения новой техники и технологии, рационализаторских предложений и изобретений;

-планирования и осуществления контроля за ходом выполнения плановых заданий по предприятию и его подразделениям, использования внутривозрастных резервов;

Процедура планирования модульных образовательных программ обучающихся выстроена в полном соответствии с требованиями кредитной технологии. Образовательные программы разработаны с учетом принципов модульной системы обучения. Все образовательные программы сегментируются на равнозначные сферы компетенций, которые и определяют формулировку названий соответствующих модулей. В состав модулей включается набор дисциплин, изучение которых приводит к формированию искомым компетенций.

Модульная образовательная программа строится по принципу «от простого к сложному» с учетом различий компетенции [5].

Образовательный процесс, организуемый по технологии модульного обучения, обеспечивает реализацию личностно-ориентированного обучения. При этом каждому студенту, с учетом его способностей, склонностей, ценностной ориентации представляется возможность реализовать себя в учебной деятельности через использование альтернативных «траекторий» обучения. При модульной технологии содержание образования и его средства позволяют студенту проявить избирательность к предметному материалу, его виду и форме. Модульная технология позволяет разрабатывать и эффективно реализовывать индивидуальные программы обучения. При модульной организации учебного процесса целесообразно сочетаются индивидуальная и групповая работа студентов, рационально и экономно используется учебное время, каждый студент может двигаться вперед в своем временном ключе. Ценность технологии модульного обучения как средства реализации личностно-ориентированного образования основывается на том, что достигаемая при этом образованность, представляемая как совокупность знаний, умений и способностей, является важнейшим условием становления социальных и интеллектуальных качеств личности специалиста.

Одним из основных преимуществ технологии модульного обучения является активизация учебной деятельности студентов. В основе процесса активизации учебной деятельности, на мой взгляд, лежат ценностные ориентации, во многом формируемые именно технологией обучения, в данном случае модульной технологией через рейтинговый контроль уровня знаний и умений. Ценностные ориентации выражают конкретное понимание целей деятельности. На их основе формируются престижные предпочтения и соответствующие им способы поведения.

В то же время существуют вопросы, которые слабо разработаны, такие как:

1. Каким образом отбирать содержание в модуль?

2. Сколько должно быть модулей и каков их объем?

3. Каковы принципы структурирования курса? Эти вопросы возникают в связи с тем, что исследователями не уточняется, например, количество модулей, в большинстве случаев пишется, что количество модулей должно быть не ниже трех, а предел максимального количества вовсе не оговаривается. Содержание в модуле отбирается в основном в связи с поставленными целями, но тогда модуль может быть достаточно большим либо маленьким. Ни один исследователь не говорит, что модуль должен соответствовать отведенному на него времени.

Существуют и некоторые проблемы при организации модульного обучения. Необходимо избегать механической разбивки «неделимого» учебного материала на дозы в соответствии с модулями. Сама разработка большого количества индивидуальных программ обучения во многих вариантах может поставить преподавателя в затруднительное положение.

Необходимо отметить, что основная трудность в реализации созданной концепции использования модульной технологии выразилась в инерции сложившихся стереотипов традиционного обучения. Традиционная педагогическая система образования по своей сути очень консервативна. Основными хранителями консерватизма системы выступают педагоги. Перестроить их деятельность – это значит изменить весь их круг профессионального сознания. В этом основная трудность внедрения модульной технологии, несмотря на очевидную эффективность созданных концептуально-теоретических основ. Тем не менее, эволюция педагогической системы объективно закономерна. Технология модульного обучения – результат эволюционирования профессиональной системы обучения.

Современный этап развития дидактики обеспечивает модульному обучению статус «полифонической» дидактической системы, аккумулирующей достоинства интегрируемых традиционных и новых педагогических теорий, позволяющих выходить на новый качественный уровень решения педагогических задач. Несмотря на то, что теоретические принципы модульной технологии обучения сформулированы достаточно определенно, я убеждена в том, что возможна дальнейшая эволюция этой дидактической системы за счет совершенствования психолого-педагогического и научно-методического ее обеспечения, не искажая, а обобщая и развивая концепцию модульного обучения. Создание и реализация модульных программ позволяет изменить структуру содержания и сроки профессионального образования в целом, совершенствует формы и методы контроля его результатов, что в итоге повышает качество профессиональной компетентности специалистов.

По итогам реализации проекта «Жас маман» наша учебная организация оснащена современным оборудованием, необходимым для подготовки специалистов, востребованных на республиканском и международном уровне а также, будет вести подготовку участников на чемпионаты WorldSkills.

Список использованных источников

1. Послание Президента Республики Казахстан Лидера нации Н.А. Назарбаева народу Казахстана «Стратегия «Казахстан – 2050». Новый политический курс состоявшегося государства». – 14 декабря 2013 г. http://www.akorda.kz/ru/page/page_poslanie-prezidenta-respubliki-kazakhstan-n-nazarbaeva-narodu-kazakhstan-14-dekabrya-2012-g_1357813742
2. Закон Республики Казахстан «Об образовании» от 27 июля 2007 года № 319-III ЗРК (с изменениями и дополнениями по состоянию на 10.07.2012 г.). http://online.zakon.kz/Document/?doc_id=30118747

3. Государственный общеобязательный стандарт высшего и послевузовского образования, утвержденный постановлением Правительства РК от 23 августа 2012 г. за №1080. <http://all-docs.ru/index.php?page=7&vi1=141782>

4. Юцявичене, П.А. Теория и практика модульного обучения / П.А. Юцявичене. – Каунас, 1989. – 271 с.

5. Методологические основы системы модульного формирования содержания образовательных программ и совместимой с международной системой классификации учебных модулей: материалы научных исследований, выполненных МГУ им. М.В. Ломоносова в рамках проекта ФПРО 2005 года и национального проекта 2006 года. –

Жаркинбекова Сагдат Серикбаевна,
Астана қаласы әкімдігінің
«Қоғамдық тамақтандыру
және сервис колледжі» МКҚК
орыс тілі пәнінің оқытушысы

ҚАЗАҚСТАНДЫҚ БІЛІМ БЕРУДЕГІ УАҚЫТ ТАЛАПТАРЫНЫҢ АСПЕКТІСІНДЕГІ ИННОВАЦИЯ ЖӘНЕ ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ

Аннотация. Бұл мақалада инновация, оның ішінде педагогикалық инновацияға кең түсінік беріле отырып, жаңа педагогикалық тәжірибені енгізу, педагогикалық инновацияларды жетілдіру мәселелері қарастырылған. Ұстаз шығармашылығын білім берудегі инновация ретінде қарастыру керек екендігі, оқытушының іс-әрекеті дамып қана қоймай, өзі дамытушы да болуы керек екендігі жайында сөз етіледі.

Түйін сөздер: инновациялық қызмет, жаңа педагогикалық тәжірибе, нәтижеге жету, шығармашылық мүмкіндіктер, заманауи тәсілдер

«XXI ғасыр идеялар мен ақпараттық технологиялар арасындағы бәсеке ғасырына айналады. Демек, қоғамда білімді адамдар жеткілікті болса, кез келген ноу-хау кез келген адамның қолынан келеді. Жаһандану жағдайында елдің орнын айқындайтын – жаңа идеяларды тудыра білу. Сондықтан қазақстандықтардың өскелең ұрпағы бәсекеге қабілетті білім алуы керек».

Нұрсұлтан Назарбаев

Білім – Қазақстанның болашағын құру іргетасының құрамдас бөлігі, сапалы, заманауи білімнің арқасында ғана болашақ ұрпақ әлемдік қауымдастықтың бәсекеге қабілетті мүшесі бола алады. Педагогикада «инновациялық қызмет» ұғымы біршама тереңірек қарастырылады және мағыналық ауқымы кең.

Бұл жақсы нәтижеге жету, жаңа білім алу, жаңа педагогикалық тәжірибені енгізу мақсатында оқу-тәрбие процесін салыстыру және зерделеу арқылы өзінің педагогикалық тәжірибесін түсінуге негізделген мақсатты педагогикалық іс-әрекет, бұл педагогикалық инновацияларды жетілдіруге бағытталған шығармашылық процесс. Бұл мұғалімнің шығармашылық мүмкіндіктерін көрсететін әлеуметтік-педагогикалық құбылыс. Қазіргі педагогика сөздігінде бұл термин былайша түсіндіріледі: «Педагогикалық инновация – педагогикалық қызметтегі жаңалық, олардың тиімділігін арттыру мақсатында оқыту мен тәрбиелеудің мазмұны мен технологиясын өзгерту». Дүние жүзіндегі елдердің саяси және экономикалық жағдайының жыл сайынғы өзгеруіне байланысты біздің елімізде білім беру қызметінің ең жақсы сапасына қарай жылдам қадамдар жасау үшін шешуші шаралар қажет. Басқа елдердің тәжірибесіне сүйене отырып, білім берудің болашағы білім беру саласына жаңа технологияларды енгізуде екені бірнеше рет атап өтілген.

Бүгінде елімізде Назарбаев Зияткерлік мектептерінің тәжірибесін пайдалана отырып, жаңартылған оқу бағдарламасы бойынша педагог кадрларды даярлау тәжірибесі кеңінен пайдалануда. Бұл мектептер әлемнің ең дамыған елдерінің тәжірибесінен алынған барлық жаңалықтардың жиынтығы. Бұл бағдарлама мұғалімдерге шетелдік әріптестердің тәжірибесін және Қазақстанның білім беру жүйесінде халықаралық стандарттарды қолдануды ұсынады.

Кейінгі жылдары біздің білім беру жүйесінде үлкен өзгерістер болады. Инновациялар білім алушылардың үлгерімін бағалауға да, сабақты оқыту әдістемесіне де қатысты. Бұл білім беру жүйесін басқа елдерден еш кем түспейтін жаңа деңгейге шығаруға көмектеседі. Жаңа технологияны енгізу педагогтың шығармашылығынсыз мүмкін емес. Оқытушының кәсіби іс-әрекеті бір кездері үйренген жұмыс әдістерін жаңғырту ретінде құрылса, толық емес болып табылады. Мұндай белсенділік жоғары білім беру нәтижелеріне қол жеткізу үшін объективті бар мүмкіндіктерді пайдаланбағандықтан ғана емес, сонымен қатар педагогтың жеке тұлғасын дамытуға ықпал етпейтіндіктен де төмен. Шығармашылықсыз ұстаз жоқ!

Педагогикалық шығармашылықтың үш деңгейі бар: ашу, ойлап табу және жетілдіру. Олар әрекеттің өзін де, оған енгізілген адамды да жақсартудың жаңа мүмкіндіктерін көруге мүмкіндік береді. Қазіргі қазақстандық білімнің ұраны – өмір бойы білім. Ал бұл мақсатқа ойдағыдай жету үшін ұстаздар мен білім алушылардың дайындығының жоғары сапасы қажет. Дәстүрлі білім беру жүйесінде оқушыларға оқыту мен тәрбиелеудің ең ұтымды әдістері мен тәсілдерін меңгеру басты міндет болса, инновациялық жүйеде кәсіби өзін-өзі дамытуға, жанашылдыққа дайын болуына, шығармашылықпен өзін-өзі жүзеге асыруына жағдай жасау; жаңа педагогикалық тәжірибелерді жобалау, модельдеу; сараптама, талдау, технология тәжірибесі. Оқытудағы заманауи тәсілдер оқытушы мен білім алушылардың бірлескен шығармашылығын көздейді.

Педагог білім алушыларды өз идеялары мен түсініктерін тұжырымдауға, оларды жеткізуге ынталандыру керек:

- бұрыннан бар идеяларға қайшы келетін құбылыстармен қарсы қою;

- жорамалдар, альтернативті түсіндірулерді алға жылжытуға әкелу;
- студенттерге өз болжамдарын зерттеуге мүмкіндік беру, әсіресе шағын топтық талқылаулар арқылы және жаңа білімді құбылыстардың, жағдаяттардың кең ауқымында қолдану мүмкіндігін беру, – осылайша олар нақты өмірде оларды бағалай алады.

Ұстаз шығармашылығын білім берудегі инновация ретінде қарастыру жаңалық емес, жаңаның бәрі бұрыннан ұмытылған ескінің жаңғыртылуы, кеңестік дәуірде оқып жүргенде-ақ оқушыларды өзін-өзі тәрбиелеуге бағыттауды үйреткен болатын. Шығармашылық ойлауды дамыту мәселесі жан-жақты және күрделі, сондықтан бұл мәселені жүзеге асырудың жолдарын интеграциялық жүйеге негізделген инновациялық технологияларды енгізу арқылы көреміз. Соңғы жылдары бірнеше пәндерді біріктіретін шаралар өткізіліп жатыр.

Мысалы, тілдік блоктарда, яғни қазақ, орыс және ағылшын тілдерінде көптілді сабақ өткізу. Бұндай сабақта оқушылар тапсырмаларды кезең-кезеңімен орындап, сыни тұрғыдан ойлауды дамытатын тілді тез өзгертуге үйренеді. Кейбір тапсырмалар үш тілдегі жауаптарды қамтуы мүмкін. Оқытушылар өз іс-тәжірибесінде математика мен дүниені тануда интеграцияны қолданады; оқу және бейнелеу өнері; ағылшын және математика, ағылшын және жаратылыстану. Мұндай сабақтарда білім алушылар шығармашылық үй тапсырмасын алады (сурет салу, соңын ойлап табу, ертегі құрастыру, эссе жазу және т.б. тапсырмалар). Оқушының шығармашылық қабілеттерін ашудың ең маңызды шарты - еркіндікті қабылдаудың жалпы атмосферасын құру, әрбір білімгердің өз табысының тәжірибесін сезіну мүмкіндігі. Білім алушы ағылшын тілін және кез келген басқа тілді қызығушылықпен оқуы үшін оның назарын аудару керек. Өйткені, тіл үйрену әрқашан оңай шаруа емес! Бірақ жарқын иллюстрациялар, жеке объектілерді бейнелейтін сызбалар тілді үйрену процесін қызықты және қызықты әлем біліміне айналдыруға көмектеседі. Дәлірек айтқанда, тілді көру арқылы қабылдау. Ағылшын тілін оқыту және меңгеру үшін көптеген оқу құралдары мен әзірлемелер бар. Бірақ тіл үйренуге деген қызығушылықты ояту, баланың сөйлеуін дамыту мүмкін емес. Оқытушының іс-әрекеті дамып қана қоймай, өзі дамытушы да болуы керек. Ол өзінің педагогикалық концепциясын жасап, үнемі жетілдіріп отыруы, педагогикалық іс-әрекеттің жаңа әдістерін меңгеруі және қажет болған жағдайда шығаруы керек. Қазіргі жағдайда инновациялық іс-әрекетке дайындық кәсіби мұғалімнің ең маңызды қасиеті, онсыз педагогикалық шеберліктің жоғары деңгейіне жету мүмкін емес.

Пайдаланған әдебиеттер тізімі

1. <https://alashainasy.kz/industry/blm-berudeg-innovatsiyalyik-protsester-102484/> Білім берудегі инновациялық процестер
2. Ф. Б. Бөрібекова, Н. Ж. Жанатбекова Қазіргі заманғы педагогикалық технологиялар: Оқулық. – Алматы: 2014. – 360 бет.
3. <https://oqu-zaman.kz/?p=16959> Инновации и творчество в аспекте вызовов времени в казахстанском образовании

Шалахын Роза,
Астана қаласы, «Қазақ
Технология және бизнес
университеті» АҚ колледжі
арнайы пәндер оқытушысы

ЖАҢАРТЫЛҒАН БІЛІМ БЕРУДІҢ ТИІМДІЛІГІ МЕН ЕРЕКШЕЛІГІ

Аннотация: Жаңартылған білім берудің маңыздылығы – оқушы тұлғасының үйлесімді қолайлы білім беру ортасын құра отырып сын тұрғысынан ойлау, зерттеу жұмыстарын жүргізу, тәжірибе жасау, АКТ – ны қолдану, коммуникативті қарым – қатынасқа түсу, жеке, жұппен, топта жұмыс жасай білу, функционалды сауаттылықты, шығармашылықты қолдана білуді және оны тиімді жүзеге асыру үшін қажетті тиімді оқыту әдісі.

Түйінді сөздер: әлемдік білім беру, жаңартылған білім беру,

Қазіргі Қазақстанда әлемдік білім беру кеңістігіне бағдарланған жаңа білім беру жүйесі қалыптасуда. Бұл процесс педагогикалық теория мен практикада айтарлықтай өзгерістермен бірге жүреді. Білім беру реформасы-елдің бәсекеге қабілеттілігін арттырудың маңызды бағыты. Сонымен бірге, барлық жаңа нәрселерді енгізу белгілі бір қиындықтарға тікелей тап болады, инновациялар әр түрлі қабылданады, біреу мұны прогрессивті қасиеттер деп санайды, ал біреу болашақ "сауатсыз ұрпақ" үшін қорқады. Әрине, барлық салалардағыдай, жаңа білім беру жүйесін толық бағалау үшін уақыт қажет. Бүгінгі таңда бұл тақырып білім беру жүйесінде өзекті болып табылады.

Қазақстан Республикасында білім беру мазмұнын жаңарту басты мақсат қояды: білім беру бағдарламасын жаңарту контекстінде мұғалімдердің педагогикалық шеберлігін жетілдіру және критериалды бағалау жүйесін енгізу. Бұл бағдарлама Д.Брунердің когнитивті теориясына негізделген білім берудің спиральды түрін дамытуға негізделген. Оқытудың спиральды түрі мектептегі оқу барысында күрделене түсетін материалды қайта қарау дәстүрлі оқыту түрлеріне қарағанда қазіргі оқушының дамуында үлкен артықшылық береді деп болжайды. Сондай-ақ, қазақстандық оқушылардың дамуы оқытудың белсенді нысандарын енгізу жолымен жүзеге асырылатын болады, оның барысында оқушылар функционалдық сауаттылықты дербес дамытады, құрдастарымен қарым-қатынас жасаудың коммуникативтік дағдыларын дамытуға және проблемаларды шешуге шығармашылықпен қарауға үлкенаниемыласпен білімді белсенді түрде "алады" деп болжанады. Жаңартылған бағдарламаны қолдану барысында мұғалімдердің міндеті, оқушыларға адамның негізгі нормалары мен моральдарын сіңіру, басқа мәдениеттер мен көзқарастарға төзімділік пен құрмет қалыптастыру, жауапты, дені сау баланы тәрбиелеу.

Қазақстанда білім беруді жаңғыртуды жүзеге асырудың себептері бүкіл әлемде болып жатқан өзгерістерге байланысты. Ғылыми-техникалық прогрестің

өсуіне байланысты ақпаратқа, білімге, мәдениетке сұраныс артып келеді. Адамдардың көпшілігі қоғамның да, жеке адамдардың да әртүрлі қажеттіліктерін қамтамасыз ету үшін шығармашылық қызметпен айналысады. Бұл жағдайлар ақпараттық мәселелерге байланысты. Сондықтан үйрету керек ең бастысы-адамның алдында тұрған мәселелерді шешу үшін жаңа ақпаратты игеру және пайдалану мүмкіндігі, яғни ақпараттық мәдениет. Қазақстан Республикасындағы білім беру жүйесі барлық оқушылар осы процеске дайын болуы үшін бәсекеге қабілетті болуы тиіс.

Осы мақсатта Қазақстан Республикасының орта білім берудің жаңа бағдарламасы әзірленді. Орта білім берудің жаңартылған мазмұны бойынша педагог қызметкерлердің біліктілігін арттыру курстарының мазмұны бірқатар аспектілерді қамтиды. Сонымен, жаңартылған бағдарламада пәнаралық интеграция ойластырылған. Қазіргі әлемде экономикалық, саяси және ақпараттық интеграция тенденциялары басым болғандықтан, түлектің дүниетанымы қалыптасатын мектепте де пәндік интеграция жүзеге асырылуы керек. Оның мақсаты-оқушылардың көзқарасы жүйесіндегі пәндік бытыраңқылықты, бөлшектенуді болдырмау. Жаңартылған бағдарламаның жаңалығы бағдарламаның әрбір мақсаты бойынша күтілетін нәтижелерді нақты айқындау болып табылады. Енді мұғалім мұғалімге де, оқушыға да мақсатқа жету дәрежесін анықтауға көмектесетін оқу нәтижелерін дәл бағалауға мүмкіндік алады. Демек, мұғалім үшін оқытуды түзету мүмкіндігі және білім алушылар үшін олардың оқу деңгейін анықтау мүмкіндігі. Бұл сонымен қатар өзін-өзі реттеу дағдылары бар ойлы оқушыны және рефлексивті мұғалімді қалыптастыруға әкеледі. Бағдарлама арқылы оқытудың үздіксіздігі принципі жүзеге асырылады.

Бұл қағида бастапқыда жеке үзіліссіз сатылардан тұратын білім беру процесінің тұтастығына қол жеткізуге бағытталған. Мұнда сабақтастық жеке кезеңдер, кезеңдер, кезеңдер арасындағы сабақтастық арқылы жүзеге асырылады. Соңғы екі онжылдықта жүргізілген халықаралық салыстырмалы зерттеулердің нәтижелері сізді сергек етеді. Біздің оқушылар көптеген елдердің оқушыларынан гөрі репродуктивті сипаттағы тапсырмаларды орындайды, бұл Пәндік білім мен дағдыларды игеруді көрсетеді. Алайда, олардың нәтижелері практикалық, өмірлік жағдайларда білімді қолдануға арналған тапсырмаларды орындау кезінде төмен болады, олардың мазмұны ерекше, стандартты емес түрде ұсынылған, онда деректерді талдау немесе оларды түсіндіру, қорытынды жасау немесе белгілі бір өзгерістердің салдарын атау қажет.

Сондықтан оқу процесінің сипатын және оқушылардың іс-әрекет тәсілдерін өзгерту қажеттілігі туындайды. Бұл тәсілдің негізгі принциптері келесідей болды: - оқушылардың мүдделерін ескеру; - ой мен әрекетті оқыту арқылы оқыту; - таным мен білім-қиындықтарды жеңудің салдары; - еркін шығармашылық жұмыс және ынтымақтастық. Бағдарламадағы белсенділік тәсілі өмірлік жағдайларды модельдеу және талдау, белсенді және интерактивті әдістерді қолдану, Жобалық іс-шараларға қатысу, зерттеу іс-әрекетінің әдістерін меңгеру, Оқушыларды ойын, бағалау-пікірталас, рефлексиялық іс-шараларға тарту, сондай-ақ баланың жеке басына жауап беретін тиімді тәсілді еркін іздеуді қамтамасыз ететін жобалау

қызметі арқылы жүзеге асырылады. Мәселені шешу. Басқаша айтқанда, белсенділік тәсілі белсенді оқыту арқылы жүзеге асырылады, оның басты ерекшелігі-зерттеушілік оқыту. Белсенді оқытудың негізгі аспектілері және оны сабақта жүзеге асыру жолдары қарастырылады. Бағдарламаның маңызды ерекшелігі-минимакс принципін сақтау. Оның идеясы келесідей: мектеп оқушыға білім мазмұнын максималды деңгейде ұсынуға міндетті, ал оқушы бұл мазмұнды ең төменгі деңгейде игеруге міндетті. Әрине, барлық балалар әртүрлі және олардың әрқайсысы өз қарқынымен дамиды. Сондықтан екі деңгейді бөліп көрсету керек – осы жас тобындағы балалардың ең жақын даму аймағымен анықталатын максималды деңгей және қажетті минимум, яғни одан әрі оқуға мүмкіндік беретін білімнің минималды көлемі.

Бұл қағида жеке тәсілді жүзеге асыру үшін оңтайлы болып табылады. Әлсіз оқушы минимуммен шектеледі, ал күшті оқушы бәрін алып, әрі қарай жүреді. Қалғандарының бәрі осы екі деңгейдің арасында орналасады, олардың қабілеттеріне, мүмкіндіктеріне және танымдық мотивтеріне сәйкес, олар өз деңгейлерін ең жоғары деңгейге дейін таңдайды. Сабақта жұмыс қиындықтың жоғары деңгейінде жүргізіледі, бірақ тек міндетті нәтиже мен сәттілік бағаланады.

Бұл оқушылардың мотивациялық саланы дамыту үшін әлдеқайда маңызды болып табылатын "екіден" кетуге емес, жетістікке жетуге деген көзқарасын қалыптастыруға мүмкіндік береді. Осылайша оқытуда сараланған тәсіл жүзеге асырылады, бұл минимакс принципін сақтаудың салдары болып табылады. Бағдарламада тиімді қарым-қатынасты дамыту және халықаралық деңгейдегі жоғары оқу орындарына түсуге жәрдемдесу үшін оқушылардың лингвистикалық құзыреттілігін қалыптастыруға арналған Үштілділік саясатына ерекше орын берілген.

Үш тілді оқыту саясаты оқытудың бірыңғай тәсілдерін және тілдік және тілдік емес пәндер мұғалімдерінің рөлін анықтайды. Бағдарламаның шығармашылықты дамыту сияқты аспектісі оқытудағы белсенділік тәсілінің арқасында жүзеге асырылады, мұнда шығармашылықты дамыту бүкіл оқытудың мағыналық бөлігіне айналады. Б. Блумның таксономиясы бойынша жасалған тапсырмаларға сүйене отырып, мұғалімдер әр оқушыға оның шығармашылығын жүзеге асыруға мүмкіндік береді. Сонымен қатар, бағдарламаның оқу жоспарында ұсынылатын тапсырмалар мұғалімге оқушылардың шығармашылығын дамытатын оқыту траекториясын таңдауға мүмкіндік береді.

Оқытудағы ең маңызды процесс - оқу жетістіктерін бағалау процесі. Бұл білім алушыларға да, мұғалімдерге де өз қызметінде ілгерілеу дәрежесін анықтауға мүмкіндік береді. Бағалау жүйесі дәстүрліден түбегейлі ерекшеленеді. Нақты әзірленген бағалау критерийлері қалыптастырушы және жиынтық бағалауды жүзеге асыруға мүмкіндік береді. Міне, қазіргі кездегі формативті бағалау ерекше маңызға ие. Бағдарламаға сәйкес формативті бағалау бағалау үшін формативті тапсырмалар арқылы, сондай-ақ кері байланыс арқылы жүзеге асырылады. Жиынтық бағалау бөлімдер бойынша тоқсан сайын бірнеше рет өткізіледі, бұл сонымен қатар білім алушылардың мақсаттарға жету дәрежесін анықтауға мүмкіндік береді.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Горохова Н. Плюсы и минусы обновленного содержания // Газета Приуралье. - 2017. - №27.
2. Заминова. И.П. О трудностях и задачах обновления содержания образования // Газета Білімді Ел - Образовательная страна (Республиканская образовательная общественно-политическая газета).

*Байжигитова Алия Айтказыевна,
Астана қаласы әкімдігінің
«Қоғамдық тамақтандыру
және сервис колледжі» МКҚК
арнайы пәндер оқытушысы*

ЖАСТАР КӘСІПКЕРЛІГІ ЖӘНЕ ИНОВАЦИЯЛАРЫ

*«Бизнесті бастау үшін не қажет:
Ол үш қарапайым нәрсе: өз орынңды басқалардан жақсы білу,
сатып алушың кім екенін және табысқа жетуді жан тәніңмен қалау»
Дэйв Томас*

Аннотация: Бұл мақалада сұрақтар қарастырылады «Жас кәсіпкер» жобасы, жастар арасында кәсіпкерлікті дамытуға және іскерлік белсенділікті арттыруға бағытталған іс-шараларлы.

Түйінді сөздер: Жас кәсіпкер, жастар жылы, стартап Қазақстан

Қазақстан Республикасының жастарының ел дамуындағы үлесін арттыру. Қазақстан жастар кәсіпкерлігін дамыту және жаңа инновацияларды арттыру мәселесін қарастыру. Бәсекеге қабілетті жастарды тәрбиелеу. Жастар арасындағы кәсіпкерлікті бастаудағы сенімсіздіктерін жою және өндірістік инновацияларды дамытуға бағыттау.

1. Қазіргі таңда «Бизнестің жол картасы-2020» бағдарламасы аясында жас кәсіпкерге біршама қолдау бар. Қазақстан әлемдік өркениет көшінен өз орнын алуы үшін отандық өнімдеріміз барлық жағынан талапқа сай болуы керек. Ол үшін отандық кәсіпкерді кешенді түрде қолдау керек. Жас кәсіпкер-ертеңгі аяғынан тұрған, әлеуеті күшті, халықаралық деңгейде жұмыс істейтін кәсіпкер қалыптастырушы орта. Еліміздегі әлеуетті кәсіпкер 25-30жас шамасындағы азаматтардан құрылғанын ескерсек, әлбетте жастар кәсіпкерлігін дамытудың маңыздылығын талап етеді.

Еліміздің кәсіпкерлік саласы көбінде шағын субъектілерден тұрады, яғни кәсіпкерліктің 83,4%-ы – заңды емес тұлғалар ретінде құрылмаған жеке кәсіпкерлік және шаруа қожалықтары. Президент Қасым- Жомарт Тоқаев «Сындарлы қоғамдық диалог- Қазақстанның тұрақтылығы мен өркендеуінің

негізі» атты Жолдауында бірінші кезекте жастар және жасөспірімдерге кең ауқымды инвестициялар құю деген. Жастар жылында «Жас кәсіпкер» жобасы аясында республика бойынша, соның ішінде NEET сенаттарында жастар кәсіпкерлігін дамыту жөніндегі іс-шаралар кешені, оның аясында бизнес жүргізу дағдыларын үйрету және стартап жобаларды іске асыруда көмек көрсету бойынша шараларды кеңейту жоспарлануда.

«Жас кәсіпкер» жобасы аясында 20мың адам кәсіпкерлік негіздеріне оқытылды. 2019 жылы 9,5мың жас азамат жаңа бизнес идеяларды жүзеге асыру мақсатында гранттар алды, жыл сайын 10 мың жас грант алатын болады. Сонымен қатар, 2,5 мың жас кәсіпкер өз бизнестерін дамыту үшін микро несие алды, 15 мың адам үш жыл ішінде алады.

2022 жылының жастар кәсіпкерлігі туралы жоспары:

✓ Иновациялық фестивалін өткізу жыл сайын, қазан айында. Бөлінген қаражат есебінде.

✓ Жастар арасында кәсіпкерлікті дамытуға және іскерлік белсенділікті арттыруға бағытталған іс-шараларлы іске асыру. ҰЭМ, «Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры, «Атамекен»ҰКП жыл сайын, шілде, желтоқсан айларында жеке қаражат есебінен жүргізеді.

✓ Кәсіпкерлікті мемлекеттік қолдаудың қолданыстағы бағдарламалары шеңберінде жастардың бизнес жобалары үшін қаржыландыруға қолжетілікті қамтамасыз ету.

2. Астана, 2020 жылдың қаңтарындағы жағдай бойынша елде 29 жасқа дейінгі 145,7 мың жас жеке кәсіпкер тіркелді. Бұл өткен жылмен салыстырғанда салыстырғанда 13,6%-ға көп, деп хабарлады energyrom.kz. Жалпы санның ішінде 130,8 мың кәсіпкер қазіргі таңда жұмыс істейді-барлық тіркелгендердің 90%-ы. Жұмыс істеп тұрған ЖК санының жылдық өсімі 19,8%-ды құрады. 29 жасқа дейінгі жастар 100% иеленетін кәсіпорындар саны 35,1 мыңға жетті, өсім 3,5%-ға тең (бір жыл бұрын сегментте 33,9мың кәсіпорын тіркелген). Оның ішінде жұмыс істеп тұрған кәсіпорындар саны бір жыл ішінде 6,5%-ға ұлғайып, 28,5 мыңды құрады.

Бұл ретте, жас бизнесмендерге тиесілі кәсіпорындардың ең көп саны көтерме және бөлшек сауда, автомобильдерді және мотоциклдерді жөндеу саласында тіркелген: 11,5мың кәсіпорын (барлық жұмыс істеп тұрған кәсіпорындардың 40,4%-ы). Тағы 4,3мың кәсіпорын құрылыста (кәсіпорындардың 14,9%-ы) жұмыс істейді және 1,6 мың кәсіпорын кәсіби, ғылыми және техникалық қызметпен (5,5%) айналысады. Меншік иелері кәсіпорындарының ең аз саны мемлекеттік басқару және қорғаныс, содай-ақ міндетті әлеуметтік қамсыздандыру және электрмен/сумен жабдықтау саласында байқалды.

Жас жеке кәсіпкерлердің кәсіпорындарының көшілігі мегаполистерде орналасқан: Алматы (7,4мың кәсіпорын), Астана (6,3мың) және Шымкент (2мың кәсіпорын). Сегменттегі ең аз компаниялар Солтүстік Қазақстан (347), Батыс Қазақстан (553) және Ақмола (620 кәсіпорын) облыстарында тіркелді.

3. Иновациялық кәсіпкерлік – бұл ерекше жаңашыл процесс, жаңа нәрсенің пайда болуы, оның негізінде үнемі жаңа мүмкіндіктерді іздеу мен инновацияға негізделу.

XX ғасырдың 30-шы жылдары Й. Шумпетер алғашқы рет “инновация” ұғымын қолданды, және оны өнеркәсіпте тұтыну тауарларының жаңа түрлерін, жаңа өндіріс құралдарын, нарықтар мен ұйымдастыру формаларын енгізу және пайдалану мақсатындағы өзгерістер деп түсіндірді.

Елімізде жастар иновацияларына басты назар аударып отыр. Оған дәлел «Gastar Otanga» деген атаумен өткен инновациялық байқау. «Jastar Otanga»: Инновациялық идеялар байқауы 2019 жылы өтті. Бұл туралы «Bolashaq» қауымдастығының атқарушы директоры Лаура Демесінова Орталық коммуникациялар қызметінде өткен брифингте айтты. Шымкенттік жастар Сенат депутаттарымен кездесті Павлодар облысында Жастар жылы қорытындыланды Түркістан жастарына 1 млрд теңгеден астам грант берілді,

Алматыда Жастар жылы қорытындыланды «Jastar Otanga» инновациялық идеялар байқауы алғаш рет 2017 жылы өткен болатын. Ол кезде негізінен IT, медицина, ауыл шаруашылығы, қоқыс өңдеу, қызмет көрсету салалары бойынша небір тың бастамалар көтерілген еді. Жалпы алғанда, жобалардың бағыты мен саласына шектеу жоқ. Тек инновациялық тұрғыда ұтымды болуы шарт.

Негізінен жастардың бизнес идеяларына «бизнес-ангелдер» табу, яғни инвесторлардың назарын аудару мақсатында ұйымдастырылған. 2019 жылғы Брифингте Азаматтық бастамаларды қолдау орталығының басқарма төрағасының орынбасары Гүлбану Заманбекова биыл гранттық негізде 10 бағыт бойынша 109 жоба әлеуметтік қаржыландырылып жатқанын атап өткен. «Бүгінде гранттық қаржыландыру арқылы 109 әлеуметтік жоба жүзеге асып жатыр. Оның 44-і жастарға бағытталған. 500 үкіметтік емес ұйымның ішінен 89 ұжым іріктеліп алынды. Бір айта кетерлік жайт, осындай жобаларға жергілікті үкіметтік емес ұйымдар белсендірек қатысса екен деген тілегіміз бар. Бұған жергілікті атқарушы органдар да ықпал етуі тиіс.

Әлеуметтік жобаларға өңірлердегі ұйымдар атсалысса, оның ауқымы кеңейіп, жұртты соғұрлым көбірек қамтитын едік», - деген болатын ол. Бұл іс-шара тоқтап қалмайды, арықарай жалғасын тауып ел жастарына барынша мүмкіншілік жасау басты мақсаты болып тұр. Бұл жобаның басты мақсаты жастар арасындағы жасырып жатқан таланттарды ашып, қолдау көрсету. Сонымен қатар көршілес елдермен бірге инновациялық жобалар қарастырылып жатыр.

«Инновациялық технолоргиялар паркі» Дербес кластерлік қорының (бұдан әрі – «ИТП» ДКК) қызметі шеңберінде «Стартап Қазақстан» бағдарламасын жүзеге асырады.«Стартап Қазақстан» - Министрліктің қолдауымен «ИТП» ДКК, GVA Capital Management LLC және GVA Alatau Fund бірлесіп өткізілетін акселерацияның халықаралық бағдарламасы. Бұл бастама Дүниежүзілік Банктің ұсынымдарын ескере отырып әзірленген және ТМД елдеріне назар аудара отырып, қазақстандық және шетелдік жобаларды тартуға негізделген.

«Стартап Қазақстан» шеңберінде 2015 жылдан бастап Қазақстанда, Қырғызстанда, Ресейде, Беларусьте, Украинада және басқа да елдерде 3000-нан астам инновациялық жоба қаралып басталған жобалар осы күнге дейін жағасуда.

Қорытынды

Қазақстан жастарының болашағы мен кемелі мол. Жоғарыда айтып өткендей жастармызға барынша жағдай жасалған. Өз кәсібін ашу үшін жастарымыз неден бастарын, не істерін білмей көп шатасады, бастысы өз біліміңе сеніп, нық қадам басу керек.

Қазіргі таңда жастардың кәсіпкерлік туралы білімін арттыру мақсатында мектептер мен колледждерде «Кәсіпкерлік негіздері» пәні оқытылады. Мүмкіндік жасалып тұрғанда қол қусырып отырғаның жарамас. Қазіргі жағдайда қозғалмасак ертең өкінетін боламыз. Әркім өз еңбегінің жемісін көреді. Қазақстан Республикасы менің осындай жастарым бар, мені осылай дамытып жатыр деп мақтана алатындай азаматы бол.

Өз кәсібінді ашу арқылы өзінді де, елінді де дамыта аласың. Жастардың көбі кәсіпкер болуды армандайды, бірақ арманмен ештеңе шықпайды. Арманың орындалу үшін алдына мақсат қой. Жығыл, құла, сүрін мейлі мақсатыңнан тайма. Нағыз кәсіпкер тәуекелшіл болуы қажет, табысты кәсіпкер болу үшін тәуекелге бас тігу керек. Жастар кәсіпкерлігі мен инновациялары еліміздің экономикасының алтын дінгегі. Ел болашағы білімді жастар.

Баяндаманы қорытындылай келе келесідей ұсыныстар ұсынар едім:

- ✓ Жастар арасында бизнес бастау үшін жасалатын бағдарламалар туралы кеңінен таныстыру және бағдарламаға қатысу алдындағы қорқынышын жою.
- ✓ Жас кәсіпкерлерді әлемге танымал бизнесмендер мен еліміздегі танымал бизнесмендермен кездесу ұйымдастыру. Олармен бетпе-бет пікір алмасу.
- ✓ Кәсіп бастаудағы бөлінген грант тек өз бизнесін ашатын адамдарға бөлінсе екен.

Пайдаланған әдебиеттер тізімі

1. <https://yandex.kz/>
2. <https://www.google.kz/>
3. miid.gov.kz

*Васильева Светлана Иннокентьевна,
ГАПОУ РС (Я) «Якутский технологический
техникум сервиса им. Ю.А. Готовцева»,
г. Якутск, Республика Саха (Якутия)
преподаватель профильных дисциплин*

РЕАЛИЗАЦИЯ СТАНДАРТОВ WORLD SKILLS КОМПЕТЕНЦИИ «РЕСТОРАННЫЙ СЕРВИС» В ПРОФЕССИОНАЛЬНУЮ ПОДГОТОВКУ СПЕЦИАЛИСТОВ

Аннотация. В статье раскрыта специфика компетенции «Ресторанный сервис», уделяется внимание спецификации стандартов Worldskills в системе

профессиональной подготовки квалифицированных кадров индустрии сервиса, анализируются критерии оценки обучающихся по рассматриваемой компетенции. На примере «Якутского технологического техникума сервиса имени Ю.А.Готовцева» представлен опыт подготовки специалистов ресторанного сервиса по стандартам спецификации Worldskills в компетенции «Ресторанный сервис».

Ключевые слова: Worldskills, Ресторанный сервис, стандарты, учебный процесс, профессиональная подготовка, профессиональная адаптация, потенциальные работодатели

Компетенция «Ресторанный сервис» международного некоммерческого движения Worldskills актуальна для развития и совершенствования человеческого капитала в индустрии гостеприимства, так как позволяет будущим специалистам индустрии впечатлений овладеть одновременно навыками hard- (набор умений и навыков, которые определяют профессионализм отдельного специалиста [2]) и softskills (личностные качества, умения и навыки [11]).

Навыки hardskills будущие специалисты ресторанного сервиса демонстрируют при выполнении технологических циклов обслуживания, а именно умения сотрудника координировать и взаимодействовать с потребителями ресторанных услуг, коллегами и партнерами, умение разрешать конфликтные ситуации, принимать решения, быть клиентоориентированными – все это softskills современного поколения работников ресторанного сервиса. Как правило, наделение навыками softskills у специалистов индустрии сервиса происходит в процессе получения ими профессионального опыта. И данный опыт будущие кадры могут уже освоить в процессе профессионального обучения, ведущими инструментами которого выступают стандарты Worldskills.

На сегодняшний день проблема подготовки специалистов ресторанного сервиса по компетенции «Ресторанный сервис» приобретает все большую популярность среди представителей профессионального и научного сообщества. Профессорско-преподавательский состав образовательных учреждений [1; 4; 5; 6; 7; 10], специализирующийся на обучении студентов специальности «Ресторанный сервис», в своих статьях делится опытом проведения чемпионатов по стандартам компетенции, раскрывают сильные и слабые стороны подготовки обучающихся и рассматривают пути повышения ее эффективности у будущих специалистов.

Освоение обучающимися модулей компетенции «Ресторанный сервис» невозможно без овладения теоретическими знаниями в области технологического цикла обслуживания в предприятии. Основным звеном в данной подготовке становится изучение технологий и стандартов обслуживания в ресторанном бизнесе [5].

Стандарты спецификации по компетенции «Ресторанный сервис» претендуют на уникальность в своем роде. И это неплохая попытка представителей данной компетенции в России унифицировать в системе образования модель подготовки «универсального солдата» службы питания. Однако, чтобы подготовить действительно высококвалифицированного специалиста, адаптированного к современным реалиям рынка, необходимо, на наш взгляд, преподавателям не забывать о транслировании в учебном процессе концепции

ведущих (европейской и американской) школ ресторанного бизнеса, идеи которых просматриваются в стандартах компетенции [12]. Кроме того, овладение будущими специалистами только стандартами обслуживания (hardskills) является недостаточным для достижения успешных результатов его подготовки в рамках спецификации стандартов Worldskills. Ведь менеджер – это не только специалист, автоматизированно выполняющий процедуры обслуживания в ресторане, а, прежде всего, личность, высококвалифицированный специалист с набором личностных и профессиональных качеств, в общении и помощи которого заинтересованы все участники технологического процесса обслуживания.

Успешное освоение участниками стандартов Worldskills зависит от многих других факторов. В частности, от навыков межкультурной коммуникации, уровня владения нормами русского языка и правилами делового этикета будущего специалиста [3], а также другими аспектами, влияющие на эффективность его взаимодействия в отношениях: «администратор – потребитель ресторанных услуг».

На сегодняшний день спецификация стандартов компетенции включает

<i>Модули компетенции «Ресторанный сервис»</i>	<i>Профессиональные модули ФГОС 43.02.01 «Организация обслуживания в общественном питании»</i>
Приготовление различных видов кофе	ПМ.05 Выполнение работ по профессиям 16399 Официант, 11176 Бармен
Skill Test Идентификация крепких алкогольных напитков	ПМ.05 Выполнение работ по профессиям 16399 Официант, 11176 Бармен
Сложение table box	ПМ.02 Организация обслуживания в организациях общественного питания
Складывание гостевых салфеток	ПМ.02 Организация обслуживания в организациях общественного питания
МЕР "Ресторан"	ПМ.01 Организация питания в организациях общественного питания
МЕР Skill test «Фруктовая тарелка»	ПМ.05 Выполнение работ по профессиям 16399 Официант, 11176 Бармен

следующие модули компетенции «Бар/Бариста»: подготовка рабочего места + приготовление различных видов кофе по 2 порции –по жеребьевке (Эспрессо/Американо/ Капучино /Латте маккиато), «Ресторан»: Skill Test Идентификация крепких алкогольных напитков, Сложение table box, Складывание гостевых салфеток, МЕР "Ресторан", МЕР Skill test «Фруктовая тарелка».

Преподаватели и эксперты при подготовке специалистов индустрии

ресторанного сервиса по стандартам Worldskills отталкиваются от критериев оценивания конкурсных заданий компетенции «Ресторанный сервис». Содержание модулей компетенции «Ресторанный сервис» успешно реализуются в профессиональных модулях ФГОС 3+ специальности «*Организация обслуживания в общественном питании*». Освоение модулей компетенции «Ресторанный сервис» продемонстрировано в табл. 1.

Таблица 1. Интеграция профессиональных модулей компетенции «Ресторанный сервис» в программу подготовки специалистов гостиничного сервиса

Итоговым контролем уровня освоения стандартов Worldskills по компетенции «Ресторанный сервис» является квалификационный экзамен по модулям. Как показывает практика, процедура оценивания квалификационного экзамена – это довольно трудоемкий процесс, требующий длительной и напряженной работы экспертов. В состав итоговой аттестационной комиссии экзамена входят представители работодателя, преподаватели. Площадка, на которой экзаменуемые проходят испытания, оборудована в соответствии с инфраструктурным листом компетенции и требованиями по правилам безопасности участников экзамена.

Программы подготовки и итоговой аттестации отвечают требованиям ФЗ-296 «Об Образовании» [1] и предусматривают для лиц с ограниченными возможностями здоровья и инвалидов в образовательной организации наличие специальных рабочих мест в соответствии с характером нарушений здоровья, а также с учетом профессии, характера труда, выполняемых трудовых функций. Учитывая, что 50% заданий при выполнении 100% уровня сложности (КОД 1) экзамена по компетенции «Ресторанный сервис» осуществляется на английском языке, следует обратить внимание на учет межпредметных связей в образовательном процессе. Это условие предполагает владение преподавателями профессиональных модулей английским языком, либо тесную совместную работу преподавателей профессиональных модулей и иностранного (английского) языка по разработке и реализации программы обучения. Обучение информационным технологиям в образовательном учреждении осуществляется с учетом направления «Цифровая образовательная среда», входящих в Национальный проект «Образование» [2]. В рамках профессиональных модулей обучающиеся осваивают автоматизированную систему управления «R-keeper», работа с которой происходит на русском и английском языках. Это дает студентам дополнительную возможность трудоустройства и построения карьеры. Ведущую роль в формировании у обучающихся навыков softskills и закреплении приобретенных в квазипрофессиональной деятельности навыков hardskills позволяет прохождение практики в разных регионах страны. Сейчас наши студенты, будущие специалисты ресторанного сервиса, большую часть времени проводят на предприятиях общественного питания города Якутска, таких как ресторан «Тыгын Дархан», ресторан «Муус Хайа», ресторан «Аврора», гриль-бар «Шашлыкоff» и другие. Наша цель – не «штамповка» персонала заведения общественного питания, а подготовка высококлассных специалистов, в соответствии с общими и

профессиональными компетенциями, и достижением личностных результатов, которые смогут развиваться в своей профессиональной деятельности, что способствует дальнейшему трудоустройству и закреплению выпускников на предприятиях ресторанного сервиса, вполне подготовленными и готовыми приступить к работе без всякой адаптации. В Якутском технологическом техникуме сервиса имени Ю.А.Готовцева организация постепенного перехода на схему нового уровня такой работы в части подготовки квалифицированных кадров, это эффективная схема, новый уровень партнерства, сетевого взаимодействия, когда ответственность за подготовку специалистов разделена между образовательным учреждением и предприятиями.

На данный момент, по итогам выпуска этого года, предварительное трудоустройство выпускников, специалистов ресторанного сервиса, составляет 100%, что доказывает эффективность данной формы профессионального обучения, как современная инновационная технология. Работа по отслеживанию выпускников продолжается. Значимым для нас показателем должен быть результат анализа мониторинга закрепляемости и карьерная траектория выпускников (паспорта карьеры), удовлетворенность качеством подготовки выпускников предприятий-работодателей, влияние обучения на успешность трудовой деятельности. Пусть субъективной, но достаточно содержательной может стать также информация об удовлетворенности самих выпускников результатами их обучения. А значит, диалог с работодателями будет продолжен, а это как раз то, к чему мы стремимся.

Список использованных источников

1. Федеральный закон от 14 июля 2022 г. N 296-ФЗ "О внесении изменения в статью 68 Федерального закона "Об образовании в Российской Федерации"
2. Национальный проект «Образование», 10 августа 2022г
3. Айрих К.П. Антикризисное управление ресторанным бизнесом в современных условиях [Текст] // Новая наука: Современное состояние и пути развития. - 2016. - № 4-1. - с. 9-12.
4. Берестовский А.М., Яцунов А.Н., Павлюченко К.В. Организация и совершенствование практической подготовки обучающихся в Тарском филиале ФГБОУ ВО Омский ГАУ // Электронный научно-методический журнал Омского ГАУ. - 2016. - Спецвыпуск №1. - URL <http://e-journal.omgau.ru/index.php/spetsvypusk-1/28-spets01/261-00088>. - ISSN 2413-4066
5. Берестовский А.М., Яцунов А.Н., Павлюченко К.В., Паршукова С.С. Взаимодействие образовательных организаций и предприятий: дуальный подход в подготовке специалистов // Электронный научно- методический журнал Омского ГАУ. - 2017. - Спецвыпуск №3. - URL <http://e-journal.omgau.ru/index.php/spetsvypusk-3/36-spets03/719-00257>. - ISSN 2413-4066

6. Даниленко, Н.Н. Конкурентоспособность предприятий сферы услуг: теория и методика оценки: монография / Даниленко Н.Н., Арбатская Е.А. — Москва: Русайнс, 2020. — 159 с.

7. Джум Татьяна Александровна, Зайко Галина Михайловна. Современные формы обслуживания в ресторанном бизнесе / Вид издания: Учебное пособие, 2021. - 528 с.

8. Никольская, Е.Ю. Основы менеджмента и управление персоналом в индустрии гостеприимства: учебное пособие / Никольская Е.Ю., Семенова Л.В. — Москва: Русайнс, 2020. — 224 с.

9. Шумакова О.В., Мозжерина Т.Г., Комарова С.Ю., Гаврилова Н.В. Опыт дуального образования как возможность повышения эффективности профессиональной подготовки обучающихся // Электронный научно-методический журнал Омского ГАУ. - 2016. -№4 (7) октябрь - декабрь. – URL <http://e-journal.omgau.ru/index.php/2016-god/7/32-statya-2016-4/485-00230>. - ISSN 2413-4066.

Интернет-источники

10. Стили обслуживания в ресторане / Виды обслуживания в ресторане [Электронный ресурс] - <https://dailychef.ru/obsluzhivanie/stili-obsluzhivaniya-v-restorane.html>

11. Стандарты обслуживания в ресторане [Электронный ресурс] - <https://www.tasty-team.ru/media/articles/standarty-obsluzhivaniya-v-restorane/>

12. Методическое пособие по подготовке к семинарским и практическим занятиям с использованием инновационных технологий обучения и организации самостоятельной работы [Электронный ресурс] - https://www.rea.ru/ru/org/branches/krasnodar/Documents/FTD.V.02_Inter_pred_obsch_h_pit_priem_2017_TEHN_MU_PR_SR.pdf

13. Restaurant-Service «Skills – TRAINING BOOK, ISBN 978-3-906121-01-7

14. Servicelehrbuch. édition gastronomique (GastroSuisse). Zürich 2010

15. Rezeptkatalog Überbetriebliche Kurse. Hotel & Gastro formation. Weggis 2011

16. Stammt der Cappuccino wirklich aus Italien? P.M. Magazin Online. Eingesehen am 20. Januar 2013.

17. Herkunft und Zubereitung der Kaffeespezialität. Axel Springer AG. Bild.de, eingesehen am 20. Januar 2013.

18. Lillicrap D. and Cousins J. Food and Beverage Service. Hodder Education. London 2010.

19. <https://urait.ru/book/standartizaciya-sertifikaciya-klassifikacijav-turistskoy-i-gostinichnoy-industrii-452692>

Ордабаева Зайрагул Қиябаевна,
«Басқару колледжі» ЖШС
Астана қаласы
қазақ тілі мен әдебиет
пәнінің оқытушысы

ҮШТІЛДІЛІК – ЗАМАН СҰРАНЫСЫ

Аннотация: Бір шаңырақты көтеру үшін үш дiңгек керек емес. Бір дiңгекпен көтерген шаңырақтың жан-жағынан уықтар қадалып, оның берiктiгiн қамтамасыз етедi. Біздің алтын дiңгегiмiз, тұғырымыз – қазақ тiлi, ал жан-жағынан өзге тiлдер мемлекеттiк тiлдi қолдап уық секiлдi қадалады. Бірақ кейбiрiмiз үштiлдiлiк үдерiсi жөнiнде басқаша көзқарас танытып жатамыз. Мұның себебi осы бiр сөздiң мағынасын түсiнбеуден келiп шығады. Бірқатары осы бағытты ұстануға оң көзбен қарап, құптаса, ендi бiрi өз қарсылықтарын бiлдiруде.

«Игi iстiң басы – тiл, тәрбие басы – тiл» деп, Махмұд Қашғари айтқандай, бүгiнгi нарық заманы бiзден бәсекеге қабiлеттi болуымызды, дамыған отыз елдiң қатарынан көрiнуiмiз үшiн бiлiмдi де озық ойлы азаматтарды тәрбиелеуiмiздi талап етедi.

Әлемдегi жоғары дамыған елдердiң санатына енудi көздеген халықтың басты мақсаты да – сауатты ұрпақ тәрбиелеу. Сауатты ұрпақ дегенiмiз – өз ана тiлiнде еркiн сөйлей алатын, оны терең меңгерген ұрпақ. Ал, ана тiлiн жақсы бiлмейiнше, сауатты сөйлеп, сауатты жазып, тiл байлығын қолданбайынша, шын мәнiндегi мәдениеттi адам бола алмаймыз.

Ағылшын тiлiн үйренгеннен бiз мәңгүрттенбеймiз. Ол – әлемдiк бизнес тiлi, мемлекеттiк тiл – ұлт тiлi. Мемлекеттiк тiлде сөйлеу – әрбiр Қазақстан азаматының борышы. Ағылшын тiлi қазақ тiлiн үйренуге ешқандай кедергi жасамайды. Тек соны түсiне бiлу керек. Иә, расында да ағылшын тiлi қазақ жерiнде өз үстемдiгiн жүргiзе алмайды. Қазақстанда тек қазақ тiлi ғана билiк құра алады. Ағылшын тiлi – қазақ жерiнiң жаңа әлемге ашар есiгi. Үштiлдiлiктi үрейлi кейiпте елестететiн кейбiр адамдар «мұны ең соңғы өлу деп те қорқатындығын» жасырмаймыз. Жоқ! Бiз өзге тiлдерден қорықпауымыз керек. Керiсiнше, сол тiлдердi пайдалана отырып, өзiмiздi өзгелерге таныта бiлуiмiз қажет.

Бүгiнгi әлемде мындаған адамдар шетел тiлiн, соның iшiнде ағылшын тiлiн жұмыста немесе оқуда пайдаланады және ана тiлi ретiнде меңгередi. Қазiргi заманда ағылшын тiлi «21 ғасырдың», халықаралық бизнес, қазiргi ғылым мен технологиялар тiлi мәртебесiне ие болды. Ағылшын тiлi – дүние жүзiне ең кең таралған халықаралық тiл. Әлемдегi ең көп тараған, әрi қытай тiлiнен кейiнгi халық саны бойынша ең көп пайдаланатын тiл. Ағылшын тiлiнде әлемге әйгiлi Вильям Шекспир, Джек Лондон, Джонатан Свифт, Вальтер Скотт сөйлеген. Бүгiнгi күнi зерттеушiлер ағылшын тiлiнде сөйлеушiлердiң саны 1,2 – 1,5 млрд арасында деп тұжырымдайды. Ағылшын тiлi – жер бетiндегi ең қолданылатын тiл. Ағылшын тiлi әлемнiң 75 елiнде ерекше орын алады, ал 19 елде ол мемлекеттiк тiл болып

табылады. XX ғ. 60 жылдардан бастап ағылшын тілі кеңінен тарала басталды. Ағылшын тілі көптеген халықаралық ұйымдардың ресми тілі болып табылады.

Айта кетелік, үштұғырлы тіл жай ғана әдемі тұжырымдама немесе тілдік саясаттың жаңа формасы ретінде пайда болған жоқ, ол – өмірлік қажеттіліктен туындаған игілікті идея. Өйткені, қазіргі кезде күллі әлемге есігін айқара ашып, «ақылды» экономиканы енгізіп жатқан елдер қарыштап дамуда. Ал бұл бағыттағы толайым табыстарға, білімге алып бара жол – ғаламшардағы үстемдік құрған тілдерді үйрену. Қай санатта болсын, бірнеше тілді меңгерген мемлекеттер мен халықтар өзінің коммуникациялық және интеграциялық қабілетін кеңейтіп отырған. Қазақстан үшін үштұғырлы тіл – елдің бәсекеге қабілеттілікке ұмтылуда бірінші баспалдағы. Өйткені, бірнеше тілде еркін сөйлей де, жаза да білетін қазақстандықтар өз елінде де, шет елдерде де бәсекеге қабілетті тұлғаға айналады.

Қазақ халқы табиғатынан еліктегіш, қабылдағыш халық. Кеңес заманында орыс тілі-заманның кілті болды. Бұл-заман талабы еді. Орыс тілін үйреніп, орыстардың өзін жаңылыстыратын жағдайға жеттік. Енді алдағы асу – ағылшын тілі. Адам көп тіл білген сайын оның көкірек көзі ашылып, өмірінің көкжиегі кеңіп, өрісі ұлғая түсетін болады.

Соңғы деректерге сүйенсек, Қазақстанда 98 амеркандық пен 81 ағылшын тұрады, амеркандықтардың 78-і ағылшынның, 71-і өз ұлтының тілін меңгерген. Бұл күллі тұрғынның 1 пайызын құрайды. Ұлт деңгейінде алсақ, ағылшын тілін меңгергендердің тең жартысын жергілікті қазақтар құрайды. Басқаша айтқанда, ағылшын тілін меңгерген қазақ саны – 53 743, бұл – ұлт арасындағы үлкен көрсеткіш және күллі қазақтың 0,7 пайызы деген сөз.

Қазақ тілі – әлеуметтік, рухани-адамгершілік, эстетикалық тәрбиенің қайнар көзі. Балалардың сөйлеу мүмкіншіліктерінің дамуы барысында қазақ тілін оқыту мен тәлім-тәрбие берудегі рөлі күн сайын арта түсуде. Үш тілді сөздерді, сөйлемдерді, диалог, монолог үлгілерін механикалық қайталай беру жолын емес, жалпы белсенді түрде сөйлеу арқылы үйрету керек. Тіл үйренуде ойындардың пайдасы зор. Ойын балалардың тілді үйренуге деген сенімін оятады. Рөлдік ойындарда барлық балаларға бірдей рөл тиеді де, бір-бірімен міндетті түрде қарым-қатынасқа түсіп сөйлеседі. Балалалар белсенді жұмыс істеп, бір-біріне жәрдем беріп, жұмыстарын мұқият тыңдап, өздерін және бір-бірін бағалайды, ал тәрбиеші бағыттаушы болады.

«Ел боламын десең, бесігіңді түзе» деген ұлы Мұхтар Әуезовтің аталы сөзі ең алдымен ата-ана мен мектепке дейінгі мекеме тәрбиешілері, ұстаздар қауымына арнап айтылғандай.

«Үш тұғырлы тіл» мәселесін халық дұрыс түсінбей отыр. Алдымен ақты ақ, қараны қара деп, мәселені жеке-жеке бөліп, мемлекеттік тілге ешқандай зиянын тигізбейтінін насихаттау мәселесі жетіспей отыр. Үш тұғырлы тіл, негізінде, қазақ жеріндегі қазақ тілінің соңында қалған орыс пен ағылшын тілін қоса пайдалану болып табылады. Әрине, дамыған өркениетті 30 елдің қатарына қосылу мақсатында жүргізіліп отырған «Үш тұғырлы тіл» саясаты, шын мәнінде, елдің ертеңі үшін керек нәрсе. Мәселен, Қазақстанда заң мамандары, экономика мамандары өте көп және жұмыссыз. Бірақ, көп компаниялар мен кәсіпорындар заңгерлер мен

экономистерге зәру.. Яғни, елімізге қажетті, үштілді меңгерген, кез келген жерден ақпарат ала алатын, өз ісінің білгірі, бүкіл әлем бойынша коммуникацияға түсіп, жер бетінің кез келген нүктесінде бизнес жасайтын кадрлар ауадай қажет. Аталмыш кадрлар мәселесін «Үш тұғырлы тіл» саясаты оп-оңай шешіп бере алады.

Біздің қоғамда барлық этностардың мәдениеті мен тілін дамытудың бірегей формуласы жасалып отыр. Біздің жетістігіміз – басқа этностардың құқықтарына ешқандай да қысым жоқ. Сонымен қоса, біздің мемлекет тағы бір аса маңызды мәселе — мемлекеттік тілді барша қазақстандықтардың меңгеруіне толық жағдай туғызып отыр. Өйткені, бұл халықаралық тәжірибеде бар үрдіс.

Қарап отырсақ, қазіргі кезде мемлекеттік тілді оқып-үйренуге барлық жағынан жағдай жасалған. Тіпті, мемлекеттік мекемелер мен кәсіпорындардың бәрінде курстар ашылып, ғылыми-әдістемелік материалдар таратылады.

Намысын найзаға шаншып, күре тамыры Көк бөріден нәр алған, көк Тәңірге табынған Күлтегіннің ұрпағына бүгінгі таңда ағылшын тілін меңгеру қиындық тудыра қоймас. Иә, көп тіл білу – әрине, мақтаныш. Әйтсе де өз ана тілін аяқ асты ету тексіздің ісі. Ана тілін жақсы біліп тұрып, өзге тілде жетік сөйлесе – бұл сүйініш, мақтаныш; ал ана тілін білмей тұрып, өзге тілде сөйлесе – бұл күйініш, өкініш. Ал біздің мақсат – ағылшын идеологиясын сіңіріп, ағылшын болып өмір сүру емес, ағылшынның тілін ғана үйрену емес пе? Балаларымызды әлемге қанат жайған ағылшын тілімен қаруландыру ғана емес пе? Кейбір адамдар ағылшын тіліне қарсылық білдіріп жатады. Ал ағылшын әлем мойындаған жаһандану тілі. Бұл-бұзылмас заңдылық.

Меніңше, ол сыңаржақ пікір. Елбасының сындарлы саясатының астары өте тереңде. Біз әлемдік аренаға шығу үшін ағылшын тілін жетік меңгерген мәңгілік Елге айналуымыз керек. Бұл жолда біз ұтпасақ, ұтылмаймыз. Өз тілің бірлік үшін, өзге тіл тірлік үшін керек екенін ұмытпайық. Сондықтан «Ана тілің – арың бұл, ұятың боп тұр бетте. Өзге тілдің бәрін біл, өз тіліңді құрметте» деп, ақын Қадыр Мырза-Әли ағамыз айтқандай, әуелі өз ана тілімізді құрметтеп, оны ардақтап, аялап үйренейік те, өзге тілдің бәрін білуге барынша құлшыныс жасайық. Өз тіліміз өзегіміз, халықтық қасиетімізді айғақтайтын алтын тұғырымыз болсын. Әр ұлттың өз тілі өзге тілге жеткізетін көпір есепті.

Ағылшын тілін оқып – үйренемін деушілердің саны күннен – күнге көбейюде. Осы орайда, шет тілінің еліміздің оқу жүйесінде айырлықша мәртебеге ие болатыны айқындалғандай. Бұл сайып келгенде, шет тілін, соның ішінде ағылшын тілін мектеп қабырғасынан бастап жоғары оқу орындарында оқыту әдістемесінің жаңашыл бетбұрыстарды қажет ікендігін тудырады. Қазіргі уақытта, ағылшын тілін игерудің талабы жоғары болғандықтан, ағылшын тілін тереңдетіп үйренуге арналған арнайы мектептер, гимназиялар, колледждер көптеп ашылууда.

Көптілді оқыту – жас ұрпақтың білім кеңістігінде еркін самғауына жол ашылатын, әлемдік ғылым құпияларына үңіліп, өз қабілетін танытуына мүмкіншілік беретін бүгінгі күнгі ең басты қажеттілік.

Қазақстан халқының рухани дамуымен қатар, бұл идея ішкі саясатымыздың жеке бағыты болып белгіленді. Яғни, идея негізі мынадай: Қазақстанды бүкіл әлем халқы үш тілді бірдей пайдаланатын жоғары білімді мемлекет ретінде тануы керек.

Олар: қазақ тілі- мемлекеттік тіл, орыс тілі – ұлт аралық қарым-қатынас тілі және ағылшын тілі – жаһандық экономикаға ойдағыдай кірігу тәсілі. Басқаша айтқанда, үштұғырлы тіл идеясын мынадай әрі қарапайым, әрі түсінікті формуламен көрсетуге болады: мемлекеттік тілді дамытамыз, орыс тілін қолдаймыз және ағылшын тілін үйренеміз.

Қорытынды: Қазақ тілін дұрыс жұмсай білсек, ол қоғамдағы тілге жүктелетін қажеттілігіміз болса өтеуге жарайтын бай тіл. Мәселе тілдің міндетін дұрыс түсініп, өз міндетімізді атқаруда болып отыр. Ұлттық өркендеп, тіліміз өз еліміздегі және халықаралық дәрежедегі позициясын нығайтқан кезде біздің сөздеріміз де өзге тілдерге енетіндігіне, тіліміздің әлемдік ақпарат кеңістігінен өз орнын иеленетіндігіне күмән келтірмеуге болады. Дәл бүгін де қазақ тілінің әлем тілдерінің ешқасысынан да кем түспейтін, бірнеше ғасырлық даму тарихы бар, ұлттық әдеби тіл деңгейіне дейін дамып жетілген ұлы тіл екендігіне еш күмән жоқ. Тіл – қатынас құралы. Ендеше «жұмыла көтерген жүк жеңіл» демекші, ана тілі, орыс тілі, ағылшын тілін үйрету – азаматтық борышымыз.

Пайдаланған әдебиеттер тізімі

1. Абдрахманова Ж. Үштұғырлы тіл мәдениеті. Қазақстан және әлемдік тәжірибе/ Ж. Абдрахманова// Білім=Образование.-2013.-№2.-12 б.
2. Әбдуали Т. Үштұғырлы тіл еліміздің болашағы үшін қажеттігін ұмытпайық/ Т. Әбдуали //Егемен Қазақстан.-2010.-29 наурыз(№95) – 2 б.
3. Байшонов М. Үштұғырлы тіл – уақыт талабы / М. Байшонов // Егемен Қазақстан.-2009.– 18 қыркүйек (№302/304).-7 б.
4. Ақпаев Б. Үштұғырлы тілдің ұшпағы/ Б.Ақпаев// Егемен Қазақстан. – 2009.- 21 қаңтар.– 6б.
5. Екибасова Д.Д. Үштұғырлы тіл саясаты – Елбасының халыққа қойған міндеті / Д.Д. Екибасова// G-GLOBAL и проблемы нового мирового порядка.-2012.– 23 қараша (№31).-312б.
6. Еркін А.Үштұғырлы тіл атты мәдени жобаның маңызы / А.Еркін// Студент және ғылым.-2011.– 18 наурыз.-40 б.

Түлкібайқызы Жансая
Астана қаласы әкімдігінің
«Қоғамдық тамақтандыру
және сервис колледжі» МКҚК
әдіскер, тарих пәнінің оқытушысы

МЕЙРАМХАНА БИЗНЕСІ КӘСІПОРЫНДАРЫНДА ИННОВАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ЕНГІЗУДІҢ БАСЫМ БАҒЫТТАРЫ

Аннотация: Мақалада мейрамхана бизнесі кәсіпорындарында инновациялық технологияларды енгізудің басым бағыттары қарастырылып,

жекелеген элементтер талданып, клиенттер үшін де, кәсіпорын үшін де оларды енгізудің артықшылықтары анықталды. Клиенттердің қанағаттану деңгейін арттыру қажеттілігі негізделеді, әртүрлі құралдар қарастырылады, клиенттермен қарым-қатынасты басқару жүйелері мысалында мейрамхана бизнесінің әртүрлі тұжырымдамалары талданады.

Түйінді сөздер: инновация, технология, басқару, тұтынушылар.

Мейрамхана бизнесі-экономикалық реформалар қоғамдық тамақтандыру кәсіпорнының қызметіндегі белгілі бір өзгерістермен бірге жүретін отандық экономика салаларының бірі. Бұл өзгерістер кәсіпорынның тәуелсіздігін арттырумен, басқару әдістерін жетілдірумен, бәсекеге қабілеттілікті арттырудың жаңа мақсатты бағдарларының пайда болуымен байланысты.

Мейрамхана бизнесінің негізін - өндірісті ұйымдастыру және тұтынушыларға қызмет көрсету нысандарымен сипатталады және түрлері мен мамандануы бойынша ерекшеленетін кәсіпорындар құрайды.

"Қоғамдық тамақтандыру қызметтері. Қоғамдық тамақтандыру кәсіпорындарының жіктелуі", қоғамдық тамақтандыру кәсіпорны-бұл аспаздық өнімдерді, ұннан жасалған кондитерлік және нан өнімдерін қоса алғанда, қоғамдық тамақтандыру өнімдерін өндіруге, сатуға және (немесе) тұтынуды ұйымдастыруға арналған кәсіпорын. Қызмет көрсетудің ерекше жағдайларын, сатылатын қоғамдық тамақтандыру өнімдерінің асортиментін және саладағы техникалық жарактандыруды ескере отырып, қоғамдық тамақтандыру кәсіпорындар бірнеше түрге бөлінеді.

Қызметтің сипатына байланысты бес түрі бар:

• 1) тұтынушыларға жеткізу мүмкіндігі бар қоғамдық тамақтандыру өнімдерін өндіруді ұйымдастыратын кәсіпорындар (дайындау фабрикалары, жартылай фабрикаттар мен аспаздық бұйымдар өндіретін цехтар, мамандандырылған аспаздық цехтар, борттық тамақтандыру кәсіпорындары (цехтары) және т. б.);

• 2) жеткізу мүмкіндігімен жергілікті жерде және алып кетуге (әкетуге) тұтынушыларға қызмет көрсету және қоғамдық тамақтандыру өнімдерін өндіруді, өткізуді ұйымдастыратын кәсіпорындар (мейрамханалар, кафелер, барлар, асханалар, жедел қызмет көрсету кәсіпорындары, кофеханалар);

*3) жергілікті жерде тұтынылуы мүмкін қоғамдық тамақтандыру өнімдерін өткізуді ұйымдастыратын кәсіпорындар (аспаздық дүкендер, буфеттер, асханалар, ұсақ бөлшек сауда желісінің кәсіпорындары);

*4) Көшпелі қызмет көрсету кәсіпорындары;

*5) қонақ үй нөмірлерінде және басқа да орналастыру құралдарында тұтынушыларды жеткізуді және оларға қызмет көрсетуді ұйымдастыратын кәсіпорындар.

Тамақтандыру кәсіпорнының түрін анықтау кезінде келесі факторлар ескеріледі:

* сатылатын аспаздық өнімдердің, ұннан жасалған кондитерлік және нан өнімдерінің асортименті, олардың алуан түрлілігі және өндірістің күрделілігі;

* техникалық жарақтандыру (материалдық база, инженерлік-техникалық жарақтандыру және жабдық, үй-жайлардың құрамы, сәулет-жоспарлау шешімдері);

* қызмет көрсету әдістері мен формалары;

• тұтынушыларға қызмет көрсету уақыты (қызметті күту, ұсыну және тұтыну уақыты);

* қызметкерлердің кәсіби дайындығы және біліктілік деңгейі;

* қызмет көрсету шарттары (залдың, жиһаздың жайлылығы, персоналдың этикасы, безендіру эстетикасы, интерьер).

Мейрамханалар мен барлар қызмет көрсету деңгейі мен қызмет көрсету номенклатурасы бойынша үш сыныпқа бөлінеді: "люкс", жоғары және бірінші, олар келесі талаптарға сай болуы керек:

* "люкс" - тұтынушыларға көрсетілетін қызметтердің кең таңдауы, тұтынушыларды залда орналастырудың жоғары деңгейі мен ыңғайлылығы, түпнұсқа, талғампаз тапсырыс бойынша және қолтаңбалы тағамдардың кең ассортименті, мейрамханаларға тән өнімдер, тапсырыс бойынша және қолтаңбалы сусындардың, коктейльдердің (барлар үшін) кең таңдауы, талғампаз үстелдер, қолтаңба стилі, эксклюзивтілік және интерьердің сәнділігі;

* жоғары-тұтынушыларға көрсетілетін қызметтердің үлкен таңдауы, тұтынушыларды залда орналастырудың ыңғайлылығы, талғампаз тапсырыс бойынша және арнайы тағамдар мен өнімдердің алуан түрлілігі (мейрамханалар үшін), арнайы және тапсырыс бойынша сусындар мен коктейльдердің кең таңдауы (барлар үшін), қолтаңба стилі, интерьердің талғампаздығы мен өзіндік ерекшелігі;

* бірінші класс-тұтынушыларға ұсынылатын қызметтердің белгілі бір таңдауы, күрделі өндірілген қолтаңбалы тағамдардың, өнімдер мен сусындардың әр түрлі ассортименті (мейрамханалар үшін), сусындар мен коктейльдердің кең немесе мамандандырылған ассортименті, интерьердің үйлесімділігі мен жайлылығы.

Бүгінгі таңда мейрамхана бизнесі инвестициялар үшін перспективалы және кәсіпкерлер үшін тиімді. Бұл пайда табу мақсатында сервистік негізде тамақтандыру қызметтерін ұйымдастыру бойынша кәсіпкерлік қызмет саласы.

Жалпы алғанда, мейрамхана - бұл заңды тұлға құқығымен қамтамасыз етілген, тамақтанушыларға қызмет көрсетудің жоғары деңгейімен және тамақтану кезінде демалуды ұйымдастырумен ерекшеленетін тамақтандыру кәсіпорны.

Мейрамхана бизнесін басқару әрқашан төрт негізгі компонентті қамтиды:

*1) жоспарлау-мәзір тұжырымдамасын, үй-жайлардың дизайнын әзірлеу;

*2) өндіріс-азық-түлік сатып алу, есепке алу, қоймалау, тамақ дайындау;

*3) қызмет көрсету-қызмет түрін таңдау, қонақтарға қызмет көрсету, есептеу;

*4) жылжыту - сату, PR, жарнама, сатуды ынталандыру.

Мейрамхана бизнесі саласындағы бақылау және қадағалау-бұл мейрамханалардың қызметін олардың тамақ өнімдерін өндіру және қызмет көрсету саласындағы заңнаманы сақтауын бақылау.

Бақылау-қадағалау қызметінің маңызды нысандарының бірі құзыретті мемлекеттік органдар тарапынан тексерулер болып табылады.

Мейрамхана бизнесін кез келген тексеру объектілері: лицензиялар, рұқсаттар, сауда патенттері, сертификаттар, гигиеналық қорытындылар; контрагенттермен шарттық қатынастар; өнімді сату және тұтынушыларға қызмет көрсету; баға белгілеу; бақылау-кассалық техниканың әрекеті және сатып алушылармен есеп айырысу тәртібі; мейрамхана қызметкерлерінің жұмысы, бухгалтерлік есеп және салықтар мен алымдарды төлеу болуы мүмкін. Бақылаушы органдардың барлық әрекеттері құқықтық сипатта болуы керек, барлық тексерулер Қазақстанның нормативтік актілеріне сәйкес жүргізілуі керек.

Мейрамхана қызметтері мен қызметтерінің сапасын заманауи басқару келесі параметрлерден тұрады:

менеджменттің біртұтас интеграцияланған моделі ретінде қызмет менеджменті, ол жеке саладағы қызметтерді ғана емес, қызметтер кешенін құру және іске асыру саласында тиімді басқару шешімдерін қабылдауға негіз болады;

* мейрамхана клиентіне және оның қажеттіліктеріне бағытталған қызмет менеджменті;

* еңбек кооперациясы-жалпы нәтижеге арналған ұжымдық жұмыс, әріптестік қатынастары, функционалдық ынтымақтастық;

* мейрамхана өнімдерінің сапасын басқару-қызметтер менеджментінің интегралды құрамдас бөлігі;

* функцияларына мейрамхананың барлық бөлімшелерінің кадрларын қайта даярлау, біліктілігін арттыру, дамыту кіретін персоналды басқару.

Қонақтарға қызмет көрсетудің жоғары деңгейіне жеткен мейрамхана тек пайда әкеліп қана қоймайды, сонымен қатар қызмет көрсету нарығындағы бәсекелестік позициясын жақсартады.

Осылайша, мейрамхана бизнесі-бұл пайда табу мақсатында сервистік негізде тамақтану қажеттіліктерін қанағаттандыруға бағытталған қызметтерді ұйымдастыру бойынша кәсіпкерлік қызмет саласы. Қазіргі заманғы ресейлік мейрамхана нарығын талдауды қорытындылай келе, ол барлық бағыттар бойынша - қымбат "люкс" мейрамханалар сегментінен бастап фаст-фуд желілеріне дейін қарқынды дамып келеді және бизнестің бұл түрін басқару барған сайын кәсіби бола түсуде.

Қорытынды

Қорытындылай келе, мекемелер санының және олардың форматтарының өсуі, сондай - ақ онлайн қызметтердің кеңеюі қонақтардың мейрамханаларға деген қызығушылығын арттыруға белсенді ықпал ететінін атап өткім келеді. Демек, қонақтарды үйден тыс жерде жиі тамақтануға ынталандырады.

Пайдаланған әдебиеттер тізімі

1. Менеджмент ресторанных услуг: учебное пособие [для студ. вищ.уч. зав.] / Е.Б. Щетинина. М.: Литературное агентство «Ексклибрис», 2014. С. 41-44.
2. Роберт Милл. Управление рестораном // 2017г.
3. Виолетта Гвоздовская, Управление рестораном, который любит гостей 2015г.

Гобжилян Татьяна Викторовна
ГККП «Строительно-технологический
колледж», г. Кокшетау
мастер производственного обучения

ПОВЫШЕНИЕ КАЧЕСТВА ОБУЧЕНИЯ В РАМКАХ СОЦИАЛЬНОГО ПАРТНЁРСТВА

Аннотация: в данной статье рассмотрены вопросы: Цели развития ТиПО. Подготовка квалифицированных специалистов, конкурентоспособных на рынке труда. Развитие социального партнёрства в колледже с внедрением системы дуального обучения. Целевая подготовка молодых специалистов. Трудоустройство выпускников.

Ключевые слова: модернизация ТиПо, ассоциация работодателей и предпринимателей, социальное партнёрство в системе ТиПо.

Развитие технического и профессионального образования (ТиПО) обозначено как одно из приоритетных направлений в Государственной программе развития образования Республики Казахстан в период 2011-2022 годы. Целью развития ТиПО является «модернизация системы ТиПО в соответствии с запросами общества и индустриально-инновационного развития экономики, интеграция в мировое образовательное пространство»

Сегодня профессиональное образование переживает непростые времена. С одной стороны, на колледжи и вузы оказывает давление государство, требуя кардинальной перестройки деятельности, тотальной инновационности и высокой конкурентоспособности, с другой стороны – потребители, предъявляют определенные требования по структуре специальностей, имиджу, а так же качеству и «легкости» обучения. И, наконец, работодатели недовольны уровнем подготовки, набором компетенций, и не соответствием ожиданиям новоиспеченных специалистов. Работодатели хотели бы получить грамотного специалиста, легко обучаемого, восприимчивого, не просто исполнителя, а человека своей команды.

Что делать, чтобы решить проблему?

Во-первых, укреплять и расширять систему социального партнерства.

Во-вторых, готовить именно таких специалистов, которые наиболее соответствуют требованиям производства. Неизбежная конкуренция среди товаропроизводителей постепенно приводит к росту спроса на квалифицированный труд и формированию соответствующих профессиональных стандартов. Современный прогресс требует специалистов, обладающих хорошим знанием не только своей специальности, но и смежных с ней, свободно использующих в работе компьютерную технику, информационные технологии при создании технической документации и работе с нею, знающих иностранные языки, работников, которые могут приступить к производственной деятельности самостоятельно с первых дней работы на предприятии. Это в свою очередь, ставит

человека перед необходимостью постоянного обучения, стимулирует интерес к знаниям. «Вместо образования на всю жизнь» новые условия развивающего производства требуют «образования через всю жизнь». Сегодня достаточно остро стоит вопрос, насколько способны колледжи обеспечить новое качество развития производительных сил общества, урегулировать ситуацию на рынке труда, содействовать занятости населения, обеспечить переподготовку кадров.

В начале 2005 года была создана ассоциация работодателей и предпринимателей, в которую практически сразу после учредительного собрания вошли около двадцати отраслевых объединений работодателей.

В целом организации работодателей уже встали на ноги и играют важную роль в социальном партнерстве.

Одним из приоритетов в Строительно – технологическом колледже является развитие социального партнёрства, нацеленного на максимальное согласование и реализацию интересов всех участников этого процесса. Основная наша цель – подготовка квалифицированных специалистов, конкурентоспособных на рынке труда, компетентных, ответственных, свободно владеющих своей профессией и ориентированных в смежных областях деятельности, способных к эффективной работе по специальности, готового к постоянному профессиональному росту, социальной и профессиональной мобильности. С этой целью в колледже, с 2015 года часть групп перевели на форму дуального обучения. Инициатором возникновения данного направления стала палата предпринимателей города.

А также проводятся курсы подготовки, переподготовки, повышения квалификации кадров для предприятий общественного питания. В свою очередь палата предпринимателей осуществляет связь между отраслевой ассоциацией, бизнесменами и учебным заведением.

Производственная практика по специальности «Организация питания» проводится на основе долгосрочных и индивидуальных договоров - миморандумов, заключенных между колледжем, студентом, предприятиями. Наиболее перспективными социальными партнёрами, с которыми мы сотрудничаем уже долгие годы, являются предприятия общественного питания:

ТОО «Той Дастархан», ИП «Калдыбаева Ф.К.», ИП «Муханов Ж.Т.» ресторан «Аристократ», ИП «Халиков А.В.» кофейня «The BEZE», ИП «СЕР NANALI», ИП «Ренкас В.А.», ИП «Дик В.И.»

Колледж взаимодействует с вышеперечисленными партнерами по следующим направлениям:

- Участие представителей предприятий в образовательном процессе и выдвижение своих требований к выпускнику еще на этапе подготовки;
- Активизировано создание и внедрение в учебный процесс новых практико-ориентированных методик и технологий обучения (проектная и исследовательская деятельность, технология развития критического мышления, метод ситуационных задач).
- С 2015-2016 учебного года разработан учебный план с элементами дуальной системы обучения (соотношение в учебном графике теории и практики – 60/40)

- Расширено использование новых информационных технологий в учебном процессе. В обучение внедрены темы инновационной направленности, в том числе, и по просьбе работодателей.

- Производственное обучение и производственная практика обучающихся производится на реальных рабочих местах. Учебные мастерские колледжа оснащены современным высокотехнологичным оборудованием с программным управлением, оборудованы три учебных лаборатории по специальности «Организация питания».

- Применение практики реального дипломного и курсового проектирования в группах третьего уровня квалификация «техник-технолог», основанной на заказах конкретных предприятий и фирм социальных партнеров.

- Участие работодателей (представителей) в процессе проведения итоговой аттестации

- (в качестве членов комиссии);

- Участие работодателей в профессиональных конкурсах (На базе колледжа ежегодно проводится внутриколледжный и региональный чемпионат молодых рабочих «WORLD SKILLS KAZAKSTAN», в котором наши студенты показывают высокие результаты), заседаниях «круглых столов»;

- Так же профессиональная стажировка мастеров производственного обучения.

- Планируется совместная подготовка, переподготовка, повышение квалификации кадров (подготовка и переподготовка кадров по дневным формам обучения, дополнительным образовательным программам по заявкам предприятий и по заявкам центров занятости, подготовка кадров по индивидуальным договорам с физическими лицами).

- Иные формы сотрудничества (оказание учреждению профессионального образования помощи при проведении профориентационной работы, мастер - классы).

- Психологическая поддержка выпускников при трудоустройстве.

- Формирование банка вакансий.

Рассматривая постоянную взаимосвязь с работодателями как одно из важных оснований для обеспечения стабильности и гибкости колледжа, как возможность обеспечения и совершенствования качества профессионального образования, в своей программе по развитию социального партнерства мы предусматриваем наряду с совершенствованием вышеназванных направлений сотрудничества с предприятиями и организациями и реализацию таких внутренних возможностей, как:

- Целевая подготовка специалистов под конкретные рабочие места. У нас уже есть такой опыт (подготовка для ТОО «Той Дастархан», ИП «Калдыбаева Ф.К.», ИП «Муханов Ж.Т.» ресторан «Аристократ», ИП «Халиков А.В.» кофейня «The BEZE», ИП «SEF NANALI», ИП «Ренкас В.А.», ИП «Дик В.И.»)

- Расширение возможности трудоустройства выпускников.

Конечный результат взаимосвязей социальных партнёров и колледжа зависит в основном от таких факторов, как системный характер процесса осуществления взаимосвязей и эффективный механизм взаимодействия.

Системный подход к осуществлению взаимосвязей колледжа и производства, прежде всего, предполагает, что производственные предприятия следует рассматривать в качестве педагогической подсистемы целостного процесса подготовки специалистов ТиПО. Несмотря на наличие общих интересов и понимание проблемы путь формирования системы социального партнёрства труден, и не всегда социальные партнёры готовы перейти от отдельных моментов взаимодействия к системе социального партнёрства.

Обучать достойные кадры, отвечающие запросам работодателя, ведя социальный диалог и, социальное партнерство в сфере профессионального образования является стратегическим вектором, определяющим направление успешности, как современного предприятия, так и современного учебного заведения каким является сегодня Строительно- технологический колледж город Кокшетау.

Список используемых источников:

1. Государственная программа развития образования в Республике Казахстан на 2011–2020 годы. Утверждена Указом Президента РК от 7 декабря 2010 года №1118.
2. Глушанок Т.М. Социальное партнерство как средство повышения качества профессионального образования // Современные проблемы науки и образования.–2008–№6 – С. 80-83
3. <http://progres.kz/leftmenu/91-socialnoe-partnerstvo.html>

Кожабергинова Сауле Маулыхановна
Астана қаласы әкімдігінің
«Қоғамдық тамақтандыру
және сервис колледжі» МКҚК
арнайы пәндер оқытушысы

АРНАЙЫ ПӘНДЕРДІ ОҚЫТУДА ИНТЕРАКТИВТІ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ҚОЛДАНУ

Аннотация: арнайы пәндерді оқытуда интерактивті технологияларды қолдану кәсіби дайындықтың сапасын қамтамасыз ету болып табылады. Жұмыс белгіленген талаптар мен нормаларға сәйкес ұйымдастырылған, бұл оқытудың

толықтығы мен жан-жақтылығын, объективтілігі мен жүйелі бақылауын, сабақтың оқыту, тәрбиелеу және дамытушылық әсерін қамтамасыз етуді білдіреді.

Негізгі сөздер: интерактивті технологиялар, интерактивті оқыту, объективтілік және жүйелі бақылау.

Педагогикалық тәжірибеде «оқытудың белсенді әдістері мен формалары» термині бұрыннан қолданылып келеді. Ол студенттердің оқу іс-әрекетінде жоғары белсенділікке қол жеткізетін педагогикалық технологиялар тобын біріктіреді. Соңғы кезде тағы бір термин кең тарады – «интерактивті оқыту». Қазіргі білім беру ғылымы оқу-тәрбие процесінде ең маңыздысы – әрбір оқушының жеке тұлғасын, оның белсенділігін дамытуды қамтамасыз ететін педагогикалық технологияларды жасау қажеттілігі туындаған сәтке жақындады. Студент өз жұмысының жаңа нәтижелерін алуға және кейін оларды практикалық іс-әрекетте сәтті қолдануға ұмтылуы үшін осындай оқу жағдайларын жасау қажет.

Бүгін біз студенттерімізді не күтіп тұрғаны туралы ойлауға болмайды. Болашақ олардан таңдаған мамандығы бойынша ғана емес, заманауи технологиялар саласында да мол білім қорын талап ететіні белгілі. Бүгінгі таңда көптеген жұмыс ұсыныстары ең аз компьютерлік білімді талап етеді, сондықтан мамандарды дайындау кезінде заманауи ақпараттық технологиялар біздің өмірімізге көбірек еніп жатқанын ескеру өте маңызды.

Арнайы пәндердің пәндері мамандық бойынша білім алудағы іргелі пәндердің бірі болып табылады. Сондықтан оның біліктілігі оқушының қаншалықты сапалы білім алғанына байланысты болады. Компьютерлік технологияның қарқынды дамуы интерактивті, динамикалық оқу кешендерін құру арқылы мамандарды сапалы дайындау мәселесін көп жағдайда шешуге мүмкіндік береді.

Интерактивті құрылғылармен жұмыс оқуға көп көмектеседі. Бұл өз студенттерін қызықтырғысы келетін, оқу үлгерімі мен сабаққа қатысуын арттырғысы келетін және оқу материалын меңгеруді жеңілдететін мұғалімдер үшін жақсы таңдау. Көптеген пәндер бойынша оқу процесіне компьютерлік технологияларды енгізу оқушылардың оқуға деген қызығушылығын арттыруға ықпал етеді.

Әрине, бұл жаңалықтар мұғалімнің өзінен оқыту мен шығармашылықтың технологиясын өзгертуді талап етеді. Бүгінгі таңда оқу-тәрбие процесінде білім сапасын арттыру үшін әртүрлі әдіс-тәсілдерді, жұмыс формалары мен заманауи білім беру технологияларын ғана емес, сонымен қатар заманауи технологиялық жетістіктер – мультимедиялық, интерактивті тақта, компьютерлерді қолдану қажет.

Мультимедиялық технологияларды оқу үдерісіне енгізу білім беруді ақпараттандырудың негізгі сәттерінің бірі болып табылады. Қазіргі уақытта мультимедиялық технологиялар ақпараттық технологиялардың ең серпінді дамып келе жатқан және перспективалы бағыттарының бірі болып табылады. Мультимедиялық технологияларды оқу үрдісінде қолданудың өзектілігі біздің қоғамдық дамуымыздың қазіргі кезеңінде қоғамды ақпараттандыру жүріп

жатқандығымен және ғаламдық интернет-компьютерлік желіні кеңінен қолданумен байланысты.

Компьютерлік технология бүгінде көптеген студенттердің өмірінің ажырамас бөлігіне айналды. Олар кәдімгі оқулыққа қарағанда көбірек қызығушылықпен қабылдайды. Ақпараттық технологияларды қолдану студенттерге материалды көбірек меңгеруге мүмкіндік береді. Интерактивтілік мультимедианың өте маңызды құрамдас бөлігі болып табылады. Адамдар бір уақытта көргендерінің 20%, естігендерінің 30%, көргені мен естігенінің 50% және көрген, естіген және істеген нәрселерінің 80% ғана есте сақтайды.

Қоғамдық тамақтандыруда жұмыс істеуге мамандарды даярлаудың ерекшелігі олардың одан әрі кәсіби қызметінде олардан негізгі нормативтік құжаттарды, ережелерді, нұсқауларды нақты білу ғана емес, сонымен қатар төтенше жағдайларда жұмылдыру, қысқа мерзімде жалғыз дұрыс шешім қабылдау, өйткені көп жағдайда оларға адамдардың өмірі сеніп тапсырылады. Арнайы пәндердің оқытушысы ретінде мен өз шәкірттерімнен нақты тұжырымдарды, ережелерді ғана емес, болып жатқан оқиғаның мәнін түсінуді, алған білімімді пайдалана білуді талап етемін.

Педагогикалық тәжірибемде арнайы оқытудың әртүрлі формалары мен әдістерін қолдануға тырысамын. пәндері, білім берудің заманауи технологиялары. «Тағам дайындау технологиясы» пәнін оқу студенттерден технологиялық процесті ұйымдастыру негіздерін, құжаттар мен актілерді өңдеу ережелерін, әртүрлі тағамдарды дайындау ерекшеліктерін білуді талап етеді. Сондықтан барлық теориялық материал оқу блоктарына – модульдерге бөлінді, олардың әрқайсысына лекциялық конспектілер, слайдтар, практикалық жұмыстар, тест тапсырмалары дайындалды. Жеке тақырыптарды түсіндіруде электронды оқулықтар, бейнематериалдар, презентациялар, оқыту бағдарламалары кеңінен қолданылады. Электрондық оқулықтарды пайдалану оқу материалын неғұрлым анық және батыл беруге көмектеседі. Электрондық оқулықтар – оқылатын материалдың негізгі бөлігін сақтауға және тасымалдауға, мәтінді, графиканы, фотосуреттерді, бейнелерді пайдалануға мүмкіндік беретін қуатты технология. Олармен жеке жұмыс материалды терең түсініп, игеруді қамтамасыз етеді.

«Тағам әзірлеу технологиясы» пәнінің теориясы көптеген нормативтік құжаттармен, ережелермен, олардың құрастырылу тәртібімен байланысты болғандықтан, студенттерге көп нәрсені есте сақтауға тура келеді. Бұл есте сақтау процесін жеңілдету және материалды дұрыс пайдалануға мүмкіндік беру үшін студенттер әрбір оқу блогы бойынша практикалық жұмыстарды орындайды. Негізгі міндет – қажетті терминдер мен рецепттерді жаттап алу ғана емес, сонымен қатар оларды практикалық есептерді шешуде қолдана білу. Қайталанатын және әртүрлі қайталау - берік және тұрақты білімнің кілті. Материалды ойдағыдай меңгеру үшін оқушылардың білімін үнемі бақылау қажет. Бақылаудың әртүрлі формаларын қолданамын – интерактивті және бланк тестілеу, жеке әңгімелесу, тестілеу. Сынақ технологияларын қолдану аралық және қорытынды аттестацияға мүмкіндік береді. Тестілеудің мақсаты – жаңа материалды меңгеруді, негізгі деңгейді тексеру. Интерактивті тестілеу бос тесттерге қарағанда оқушыларды

қызықтырады, олар нәтижені бірден көреді. Студент компьютердің объективті бағасын көреді, онымен келіспеу қиын. Сауалнама мен тестілеудің нәтижелері сабақта қолданылатын әдістердің тиімділігін бағалауға мүмкіндік береді [1, б. 21].

Түрлі тағамдарды дайындауды ұйымдастыру жүйесін жетілдіру қазіргі уақытта қоғамдық тамақтану орындарында жұмыс орындарының барлығы дерлік компьютерлендірілгенімен байланысты. Сондықтан кәсіптік білім беруде арнайы пәндерді оқытудың бүкіл жүйесі компьютерлік бағдарламаларды кеңінен қолдануға негізделген және болашақта түлектер өз жұмыстарына тез бейімделеді.

Дегенмен, мультимедиялық технологияға негізделген компьютерлендірілген оқыту адам мұғалімін алмастыра алмайды, бірақ оның іс-әрекетін, әсіресе дербестігі мен шығармашылық ойлауы дамитын салаларда толықтырып, жетілдіре алады. Біздің колледжде мультимедиялық технологиялар келесі бағыттар бойынша қолданылады: интерактивті тақта, интерактивті сауалнама жүйесі, әртүрлі оқу бағдарламалары, мультимедиялық экран [б. 13-14].

Интерактивті тақтаны пайдаланған кезде қарапайым сабақ нәтижелі болады, сабақтың динамизмі артады, іс-әрекетті бейнероликке түсіру мүмкіндігі ашылады, ақпаратты жылдам алу мүмкіндігі артады. Интерактивті тақтамен оқыту дәстүрлі оқыту әдістерінен айтарлықтай ерекшеленеді, дегенмен сабақты сәтті өткізудің негіздері бірдей. Ең алдымен кез келген сабақтың, оның ішінде интерактивті технологияларды қолданудың нақты жоспары мен құрылымы болуы, белгілі бір мақсат пен нәтижеге жетуі қажет. Мұның бәрі студенттерге материалды жақсы түсінуге және оны бұрыннан білетінімен байланыстыруға көмектеседі. Мұғалім мен оқушының интерактивті шығармашылығы шексіз. Оны алға қойған тәрбиелік мақсаттарға – жоғары білікті маман даярлауға шебер бағыттау ғана маңызды.

Пайдаланған әдебиеттер тізімі

1. Швырина Г.В. Интернет ресурстары қалыптастырудың тиімді құралы ретінде
2. Білім беру жүйесіндегі жаңа педагогикалық және ақпараттық технологиялар: оқу құралы. студенттерге арналған жәрдемақы пед. университеттер мен оқытушының біліктілігін арттыру жүйесі. персонал /ред. Е.С.Полат. - 2-ші басылым; өшірілген – М.: Академия, 2005. – 272 б.
3. Андреев, А. А. Применение сети Интернет в учебном процессе / А. А. Андреев, д-р пед. наук // Информатика и образование. - 2011. - № 9. - С.
4. Дюк В.А. Компьютерная психодиагностика. - СПб.: Изд-во Братство, 1994. - 364 с.
5. Жалдак М.И. Система подготовки учителя к использованию информационной технологии в учебном процессе: Автореф. дис. д-ра пед. наук.- М., 2015.
6. Государственный общеобразовательный стандарт образования РК. -- Астана, 2019. -- 26 с.
7. Жунусова М.Р., Ильясова Д.С. Активные методы обучения. -- Караганда, 2017. -- 115 с.

Мейко Анастасия Владимировна
ГАПОУ РС (Я) «Якутский технологический
техникум сервиса им. Ю.А. Готовцева»,
г. Якутск, Республика Саха (Якутия)
мастер производственного обучения

ИННОВАЦИОННАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ПЕДАГОГА, КАК РЕСУРС ПОВЫШЕНИЯ КАЧЕСТВА ПОДГОТОВКИ КАДРОВ

Аннотация: раскрыто значение слова инновация, и что она подразумевает в деятельности педагога. Какую роль она играет в повышении качества подготовки кадров. Сделаны выводы о влиянии инновационной деятельности педагога на качество подаваемой информации.

Ключевые слова: инновационная деятельность, педагог, образовательное учреждение, информация, материал.

На данный момент время не стоит на месте. С каждым годом мы узнаем что – то новое, внедряются новые технологии и методы в образовании. Педагогам как лицам подающим информацию новому поколению, надо идти в ногу со временем. Так как, только понимая друг друга, как ученик и педагог, можно найти пути понимания в учебе.

Можно смело говорить, что реализация необходимых требований к повышению качества подготовки кадров необходима без высокого уровня инновационной активности всех участников образовательного учреждения. Инновационная деятельность педагога является основным фактором, обеспечивающим повышения качества подготовки кадров.

Давайте разберем, что же подразумевает слово «инновация». Инновация – это конечный результат инновационной деятельности, получивший воплощение в виде нового или усовершенствованного продукта, внедренного на рынке, нового или усовершенствованного процесса, используемого в практической деятельности, либо в новом подходе к социальным услугам. [1]

Таким образом, можно сказать, что инновация – это следствие инновационной деятельности. А что же означает «инновационная деятельность». Инновационная деятельность – следует рассматривать как систему взаимосвязанных действий, направленных на преобразование сложившейся практики образования, на разрешение существующих в системе образования проблем. [2]

В рамках традиционной системы обучения, педагог, владеющий педагогической техникой и имеющий педагогический опыт, способен осуществлять образовательный процесс. Но в условиях модернизации современного общества этого недостаточно. В отличие от традиционного, инновационный тип направлен на формирование личности, способной самой решать свои проблемы, не полагаясь на других. Для того чтобы реализовать эти задачи педагог должен иметь достаточно теоретические и технологические знания.

Поэтому инновационная деятельность педагога играет большую роль в образовании.

Для повышения качества подготовки кадров в образовании уделяется много времени. Подготавливаясь к новому материалу, педагог сам, того даже не замечая открывает новые горизонты в обучении. Например - это создание видеоматериалов, различные дебаты, ролевые игры, тренинги и т.д. Творческий или исследовательский подход уже создание чего – то нового. Ведь затрагивая интересные методы в обучении, педагог добивается высоких успехов. А интересы у современного общества с каждым годом меняются, открываются все новые слова (сленги), субкультуры, звезды, формы общения, программы. И за всем этим педагогу надо уследить, не только уследить, но и войти в нее и начать использовать в обучении.

Инновационную деятельность целесообразно определить как деятельность по исследованию и разработке, трансферте в производство и новые технологии, коммерциализации инноваций, а также инновационной продукции, произведенной с их использованием. В каждой отрасли понятие инновационная деятельность может отличаться, иметь свою особенную структуру. А мы попытаемся разобраться с точки зрения педагогики.

Инновационную деятельность педагога, как ресурс повышения качества подготовки кадров можно отнести к инновационному потенциалу педагога. Инновационный потенциал связывают со следующими параметрами:

- Творческая способность генерировать и продуцировать новые представления и идеи, а главное – проектировать и моделировать их в практических формах;
- Открытость личности новому, отличному от своих представлений, что базируется на толерантности личности, гибкости и панорамности мышления;
- Культурно – эстетическая развитость и образованность;
- Готовность совершенствовать свою деятельность, наличие внутренних, обеспечивающих эту готовность средств и методов;
- Развитое инновационное сознание. [3]

Исходя из выше перечисленного, можно сказать, что инновационная деятельность педагогов имеет свою специфику. Творческий подход твердо соприкасается с интересом общества. Главная предпосылка инновационной деятельности педагога в том, что все существующее стареет, утрачивает интерес. Поэтому необходимо систематически обновлять изучаемый материал, учитывать предыдущие ошибки и создавать новые технологии. В этом помогает именно творческий подход. В нем нет границ, имеет несколько углов. Для создания нового материала, имеет нескончаемый поток новых и интересных идей.

Хотелось бы немножко сказать, что, на мой взгляд, в повышении качества подготовки кадров по профессии среднего профессионального образования стал приказ Министерства труда и социальной защиты России от 2 ноября 2015 года №831 «Об утверждении списка 50 наиболее востребованных на рынке труда, новых и перспективных профессий, требующих среднего профессионального образования». В этом списке 17 номером стояла профессия «Повар – кондитер».

Если кратко рассказать о данной профессии, можно сказать, что именно обладая современными, инновационными образовательными технологиями, профессия будет развиваться, можно будет открывать новые границы, пробовать новые рецепты, новые блюда.

Проектная технология. Проект – это метод обучения, который может быть использован в изучении любой темы, он всегда ориентирован на самостоятельную деятельность обучающихся - индивидуальную, парную, групповую и на реальный конечный результат – продукт, изделие. Цель проекта – реалистичность достижения результата, раскрыть индивидуальные возможности обучающихся в освоении новых и применении полученных знаний. В этом случае перед мастером стоит цель: показать на практике возможности применения философско-художественных знаний в постижении поварского искусства, создать серию мини-проектов, выполняемых самими обучающимися под руководством мастера.

На практических занятиях по профессии «Повар, кондитер» студентам в качестве самостоятельной работы по изученным темам были предложены темы проектов. Студенты совместно с руководителем выполняли исследовательские проекты. Одним из наиболее интересных был проект Рехтиной Виктории «Разработка рецептуры и технологии приготовления современных десертов – муссовые пирожные с применением регионального компонента - брусники». Результатом работы над проектом стала победа в заочном этапе всероссийского конкурса креативных проектов и идей по развитию социальной инфраструктуры «Неотера»

На лабораторно практических занятиях МДК 04.02 «Приготовление и подготовка к реализации холодных и горячих сладких блюд, десертов разнообразного ассортимента и приготовление и подготовка к реализации холодных и горячих напитков разнообразного ассортимента» применялся метод проектов. Технология организации урока заключается в том, что обучающийся ставит личностную цель, самостоятельно решает познавательные задачи, делает выводы, оценивает результат, а так же проект как продукт, который создают студенты самостоятельно в ходе групповой работы. Обучающимся на уроке предлагается разработать рецептуру и технологию приготовления десерта. Работа над проектом включает следующие виды деятельности:

1. Изучение предложенного набора сырья.
2. Принятие решения, какой десерт можно приготовить из заданного набора сырья.
3. Расчет сырья на 3 порции.
4. Разработка технологии приготовления десерта.
6. Разработка оформления и подачи десерта
7. Практическое приготовление и оформление десерта.
8. Презентация блюда - Защита проекта.

Согласно требованиям ФГОС СПО 43.01.09 Повар кондитер государственная итоговая аттестация (ГИА) предусмотрена в формате демонстрационного экзамена. Для демонстрации выпускниками профессиональных умений и навыков предполагается моделирование реальных производственных условий, разработка,

приготовление и презентация блюда в дегустационном варианте в соответствии со Спецификацией стандарта компетенции «Поварское дело». Формированию необходимых знаний, умений, общих и профессиональных компетенций способствуют практические занятия, на которых обучающимся предоставляется возможность разработки учебных проектов. Использование метода проектов даёт возможность развивать проектное мышление: умение рассматривать проблемную ситуацию, возникшую в процессе деятельности, как задачу, предполагающую поиск, нахождение и реализацию оптимального варианта решения. Таким образом, можно сказать, что, инновационная деятельность педагога, как ресурс повышения качества подготовки кадров по профессии среднего профессионального образования имеют огромное значение. Не только в профессиональной среде, но и для человека самого. Ведь открывать что – то новое, неизведанное лежит на плечи современным технологиям, будущему поколению. Поэтому и инновационную деятельность педагога сравнивают с повышением подготовки. Ведь человек (педагог) будет каждый раз узнавать что – то новое, тем самым повышает свою профессиональную компетентность. Будет знать все больше интересных, технологий, методов, приемов, обогащать свой разум. Так как, изменение, вызываемое потребностью процесса, представляет куда более важное значение.

При повышении подготовки кадров учитывается конкурентоспособность, социальная мобильность личности, способность к перемене профессиональной среды. Формирование конкурентоспособности обязательно включает в себя инновационную деятельность, инновационный подход к работе. Только конкурентоспособный сотрудник может дать качественный материал, материал который поймет каждый ученик. И будет пользоваться этим материалом дальше для получения определенного опыта.

Таким образом, в конце можно сказать, что инновационная деятельность педагога, как ресурс повышения качества подготовки кадров имеет большую роль. Современный педагог – это не только педагог, который передает знания, но и формирует необходимые навыки, с помощью которых они будут сами пользоваться в будущем. Инновационная деятельность педагога должна содержать в себе творческую сторону, исследовательский компонент и направлена на профессиональный рост самого педагога. Только тогда она будет иметь результат.

В любом случае, инновация – это работа, требующая определенных знаний, изобретательности, таланта. Чтобы преуспеть, надо знать свои сильные и слабые стороны. И уметь правильно пользоваться ими. В этом случае можно достигнуть успеха.

Список использованных источников

1. Агарков С.А. Инновационный менеджмент и государственная инновационная политика/ С.А.Агарков, Е.С.Кузнецова, М.О.Грязнова. – 2011.

2. Ходырева Е.А. Инновационная деятельность в образовании: основные тенденции и приоритеты// Научно – методический электронный журнал «Концепт». 2016

3. Informio.ru/publication, Корнилова Т.И. Инновационная деятельность педагога в современных условиях.

Ағыбаева Гүлжаз Рысқұлбековна,
«Қазақ технология және
бизнес университеті» АҚ колледжі
Астана қаласы
арнайы пәндер оқытушысы

БІЛІМ БЕРУ ЖҮЙЕСІНДЕГІ АКТУАЛДЫ МӘСЕЛЕЛЕР

«Білімді болу деген сөздің мағынасы –
белгісіз нәрсені ашуға қабілетті болу деген ұғым.»
Әл-Фараби

Аннотация: Бұл мақалада білім беру жүйесіндегі актуалды мәселесі, бәсекеге қабілетті ұрпақ тәрбиелеудегі білімнің жан-жақтылығы қарастырылған.

Түйінді сөздер: Білім беру жүйесі, ұстаз, ұлттық тұлға, бәсеке.

Қай мемлекеттің де негізгі тірегі - асқақтаған күмбездер де, ғимараттар да, экономикалық жағдай да емес, білімді де білікті, іскер де, белсенді адамдар. "Келешектің иесі - жастар". "Жастар өзінің ата-анасынан гөрі заманына көбірек ұқсас келеді. (И.С.Кони). Сондықтан қоғам талабына сай, сол қоғамды көркейтетін, дамытатын жастар тәрбиелеу ең маңызды мәселе екені даусыз. Қоғамның дамуына қарай ғылым мен техниканың деңгейі де, оны басқару жүйесі де өзгеріп отыратыны белгілі. Осыған орай маман қызметінің мазмұны жаңарып, жаңа мақсат, жаңа көзқарас, жаңа шешімдер мен жаңа мүмкіншіліктерді қажет етеді. Ондай мүмкіншілік тек білім арқылы келеді.

Білім - қоғамды әлеуметтік, мәдени-ғылыми прогреспен қамтамасыз ететін ғажайып құбылыс, адам үшін де, қоғам үшін де ең жоғары құндылық. Оның ең негізгі қызметі - адамның менталитетін, адамгершілігін, шығармашылық қабілетін қалыптастыру, дамыту. Осыған орай егеменді еліміз өзінің дамуының ең басты алғы шарты - білім беру жүйесінің білім ғасырындағы міндеті мен мазмұнын айқындап берді.

Білім беру сатыларының сабақтастығын қамтамасыз ететін білім беру процесінің үздіксіздігі, оқу мен тәрбиенің бірлігі, білім беруді басқарудың демократиялық сипаты, білімнің, ғылымның және өндірістің интеграциялануы, ақпараттануы, оқушыларды кәсіптік бағдарлау, білім беруді саралау, ізгілендіру, гуманитарландыру – білім беру саласындағы мемлекеттік саясаттың негізгі принциптері. Сонымен қатар Қазақстан Республикасының ғылым және ғылыми-техникалық саясат тұжырымдамасында да ғылымды демократияландыру, интеграциялау, инновациялық процестің білім, ғылым саласында кең өріс алуы да атап көрсетілген.

Білім жүйесін дамыту стратегиясының басты мақсаты – ұлттық білім моделін жасау. Ұлттық білім үлгісінің негізгі бағыты — адамды қоғамның ең негізгі құндылығы ретінде тану, оның қоғамдағы орны мен рөліне, әлеуметтік жағдайына, психикалық даму ерекшелігіне мән беру, сол арқылы оның рухани жан-дүниесінің

баюына, саяси көзқарасының, шығармашылық еркіндігі мен белсенділігінің, кәсіби іскерлігінің қалыптасуына жағдай жасау, мүмкіндік беру. Яғни, ХХІ ғасырдың маманы – жаратылыстану мен гуманитарлық ғылымдар бойынша ой-өрісі кең, жан-дүниесі бай, ұлттық менталитеті жоғары, кәсіби білікті маман, адамдармен дұрыс қарым-қатынас жасай алатын, басқаның пікірімен санасатын, кез келген ситуациядан шығудың жолын таба алатын, жауапкершілік сезімі жоғары, қоғамда белгілі бір рөл атқаратын, қайталанбайтын дара тұлға болуы тиіс. Ал мұндай мүмкіндіктің негізі - білімде. Сондықтан білімгерді тек маман ретінде ғана қарамай, оны өз қоғамының азаматы, жеке тұлға, келешектің иесі, тірегі ретінде тану, соған мүмкіндік жасау қажет. Ұлттық үлгідегі жаңа парадигманың негізгі бір мәселесі – білімгерге іргелі де терең, тиянақты да жүйелі білім беру. Іргелі білім берудің міндеті – адамды ғылыми ойлауға, болмысты тану, оны қабылдаудың әдіс-тәсілдерін білуге, өзін-өзі дамытуға, өз бетімен білім алуға, ізденуге іштей қажеттілігін туғызу.

Қазақстан Республикасының “Білім туралы” заңына сәйкес “Әр баланың жеке қабілетіне қарай интеллектуалдық дамуы, жеке адамның дарындылығын, талантын, қабілетін дамыту” сияқты өзекті мәселелер енгізіліп отырғаны белгілі. Өйткені ғылым мен техниканы, өндірісті әлемдік деңгейде дамыту үшін елімізге шығармашылықпен жұмыс жасайтын білімді, жоғарғы дайындығы бар білікті мамандар қажет.

Бүгінгі таңда балалардың қабілеттерін жоғарғы деңгейде қанағаттандыратындай білім беру көптеген өркениетті елдерде саралап оқыту принципінің негізінде одан әрі дамытылуда. Ол Франция, Америка, Германия, Англия, Жапония т.б. елдердің білім беру жүйесінде қазір жоғарғы деңгейде жүргізілуде. Қоғамымыздың қазіргі даму кезеңі білім мекемелерінде білім беру жүйесінің алдына оқыту үрдісін технологияландыру мәселесін қойып отыр. Осындай табиғи сұраныстарға орай, оқытудың әртүрлі технологиялары жасалып, оқыту тәжірибесіне енгізілуде. Олай болса, оқытушы педагогикалық ізденіспен озық технологиялардың әдіс-тәсілдерін аса жоғары талғаммен қолдана білуі тиіс. Оқушылар алған білімдерімен келешекте белгілі бір мәдени ортада өмір сүруі үшін, яғни тез бейімделе алуы арқылы функционалдық сауаттылыққа қол жеткізеді. Әрбір сабақты өту барысында шынайы өмірмен ұштастыру оқушылардың функционалдық сауаттылықтарын және келешекте өз мамандықтарын дұрыс меңгеруіне әсер етеді.

Қазіргі кезде жас ұрпақ тәрбиесі, оның жеке тұлғасының жаңаша қалыптасуы, әлеуметтік дүниеге көзқарасы, жалпы болмысы, ең алдымен ұстазға байланысты. Қазіргі заман ұстазы өз пәнінің терең білгірі болуымен қатар, тарихи танымдық, педагогикалық – психологиялық, саяси экономикалық, білімділік және ақпараттық сауаттылық талап етілуде. Ол заман талабына сай білім беруде жаңалыққа жаны құмар, шығармашылықпен жұмыс істеп, оқу-тәрбие ісіне еніп, оқытудың жаңа технологиясын шебер меңгерген жан болғанда ғана, білігі мен білімі жоғары жетекші тұлға ретінде ұлағатты саналады. Оқушы білімінің сапалы болуы бір жағынан мұғалімнің сабақ беру шеберлігі мен жаңа технологияны тиімді пайдалана білуіне байланысты болса, екінші жағынан білім орнының техникалық

материалдық базасының жабдықталуы да әсер етеді. Білім алушының алған білімді тек игеріп қана қоюы жеткіліксіз, оны жетік меңгеру арқылы болашақ өмірінде өз қажеттілігіне жарата білуі керек. Оқу орындары сабаққа қажетті электронды оқулықтармен, интерактивті тақтамен және мультимедиялық кабинеттермен жабдықталды. Бүгінгі күннің басты ерекшелігі оқу процесінде жетілдіру жолында ең озық әдістемелер іздестіріліп, оқу орындары әртүрлі оқу бағдарламамен жұмыс істеуде.

«Сабақ беру – үйреншікті жай шеберлік емес, ол үнемі жаңаны табатын өнер» – деп бес арысымыздың бірі Ж.Аймауытов айтқандай, ұстаз әрқашан сабақты қызықты етіп, түрлендіріп өткізіп отыруы тиіс. Сонда оқушылардың пәнге қызығушылығы артып, өз беттерінше ізденіске ұмтылады.

Білім беру саласы қазіргі күндегі дамыған және дамушы мемлекеттердің идеялогиялық жағынан аса маңызды мән беретін тақырыбына айналды. Білім сапасының мемлекеттің болашағына жол ашатын, тұрақтылығына негіз болатындай қуатты күші бар екенін барша сауатты адамдар жақсы біледі. Әр аға буынның жинаған білімі мен тәжірибесін келесі буынға жеткізу жолдарын іздеген әдіс-тәсілдері оқу мен оқытудың сан түрлі жолдары мен құралдарын дамыта түсті.

Еліміздің білім беру жүйесіндегі негізгі тұлға педагог болғандықтан, оқытудың жаңа деңгейіне көшуге байланысты сапалы білім беру міндеті ұстазға жүктеледі. Ұстаз оқыту әдістемесіне жаңалықтарды енгізіп, шығармашылықпен айналысып, үнемі өз білімін жетілдіріп отыруы керек. Білімді жаңғыртудың басты мақсаты білім беру жүйесінің тұрақты дамуынан және оны ХХІ ғасыр қажеттілігіне сай қамтамасыз етуден тұрады. Қазіргі таңдағы білім беру саясатының ең бірінші міндеті – жоғары сапалы білім беруге қол жеткізіп әрі оны тұлғаның, қоғамның және мемлекеттің өзекті де, өміршең қажеттілігіне сәйкестендіру.

Педагогикалық технология әр түрлі жағдайлардағы нақты өзара іс-қимылдарды, жүйеленген, бағдарланған, оқыту және тәрбиелеу стандарттарына сай тәсілдер негізінде компьютер мен техникалық құралдар қолдану арқылы да ұйымдастырылады. Болашақ маманға тәжірибе беруде ақпаратпен жұмыс істеу әдістеріне, жаңа білімдерді құру әдістеріне, ең маңыздысы – әлемнің дамуы туралы білімдердің қажетті деңгейін қалыптастыратын әдістерге үйрету. Технология көмегімен білімдерді, іскерлікті, дағдыларды игеру процесінде тұлғалық қасиеттің дамуында нәтижелі шешімге жету мүмкіндігі қамтамасыз етіледі.

Педагогикалық жүйедегі негізгі өзекті мәселе — оқушылардың, студенттердің ойлау қабілетін дамытып, өздігінен жұмыс істеуге баулу, өз ойын тұжырымдауға дағдыландыру болғандықтан сабақ барысында кеңінен деңгейлеп, дамыта оқытудың модульдік әдісін жиі пайдалану қолдау табуда.

Бір қуанарлығы, біздің қоғам әлемде қандай жаңалық, жаңа жоба, жаңа технология пайда болса да, оларды қабылдауға, меңгеруге қабілетті, қаржылық ресурстары мол. Сондықтан да, білім саласындағы негізгі стратегиялар жаңа технологияларды игерумен қатар, оқушының ойлау қабілетін арттыратын, сапалы білімге қол жеткізуді қамтамасыз ететін дәстүрлі оқыту әдістемелерін дамытуға негізделіп құрылуын қалаймыз.

«Егер оқытуды біреудің басынан басқаның басына білім тасымалдау деп түсінсек, онда адамды ешнәрсеге де үйретуге болмайды» – деген Платон бір сөзінде.

Сол себепті қазіргі заманауи тәсілдерді енгізе білу мұғалімнің жасампаздық қабілетінің артуына үлкен әсерін тигізері сөзсіз. Мұғалімнің шығармашылығы дами отырып, оқу үрдісінің сапалылығы артады және оқушы мен мұғалім арасындағы қарым-қатынас стилі өзгереді, жаңа сатыға көтеріледі. Жаңа т Әлемдік білім беру жүйесі де жеке тұлғаны қалыптастыруға бағытталған. Бұл ұстаным Қазақстан Республикасының Білім туралы Заңында жан-жақты сипатталған: «Білім беру жүйесінің басты міндеті – ұлттық және жалпы адамзаттық құндылықтар, ғылым мен практика жетістіктері негізінде жеке адамды қалыптастыруға және кәсіби шыңдауға бағытталған білім алу үшін қажетті жағдайлар жасау, оқытудың жаңа технологияларын енгізу, білім беруді ақпараттандыру, халықаралық ғаламдық коммуникациялық желілерге шығу».

Кеше тұлғаның «миы», «басы», «ақылы», «интеллекті» бірінші орында еді, ал бүгінде адамды бағалауда біз бірінші кезекте оның ішкі дүниесін, рухани ахуалын, адамгершілік қасиеттерін ескереміз. Абайдың «Адам бол» деген рухани қағидасы бүгінде білім игеру жүйесінің басты қағидасына айналып отыр.

Заман талабына сай жаңа технология әдістерін үйрету, бағыт-бағдар беруші – мұғалімдер. Оқушылардың жаңа тұрмысқа, жаңа оқуға, жаңа қатынастарға бейімделуі тиіс. Осы үрдіспен бәсекеге сай дамыған елдердің қатарына ену ұстаздар қауымына зор міндеттер жүктейтінін ұмытпауымыз керек.

Ы. Алтынсарин: «Мұғалімдік мамандық – бұл адамтану, адамның күрделі және қызықты, шым-шытырағы мол рухани жан дүниесіне үңіле білу. Педагогикалық шеберлік пен педагогикалық өнер, ол – даналықты жүректен ұға білу болып табылады» – деген екен.

Нағыз ұстаз жарқын жүзді, баламен ашық сөйлесетін, ата-анасымен әрдайым қарым-қатынаста болатын адам. Оқушыға ұрсып түсіндірмей, керісінше оларға жақсы көңіл күй сыйлау керек. Заманауи мұғалім деп оқушымен дос, сырлас бола білетін, оларға энергиясыйлап, мотивация беретін тұлғаларды айтамыз. Әрбір маман иесіне, мейлі ол ұшқыш, мейлі ол дәрігер болсын өмір сүруді үйрететін педагогтар ғой. Педагогтардың қоғамға тигізіп жатқан үлестері зор. Әрбір елдің негізі – білім беру жүйесі. Білімді ұлт қана өзін биік белестерден көре алады.

Пайдаланған әдебиеттер тізімі:

1. Педагогика негіздері (К.Бұзаубақова)
2. Интернет көздері (уикипедия, гугл, яндекс)
3. «Егемен Қазақстан», «Арай» газеті әсілдерді білім беру үрдісіне енгізу – көзқарасымызды өзгертуге бағытталған үрдіс.

Жумагази Жазира Сакенқызы,
Астана қаласы әкімдігінің
«Қоғамдық тамақтандыру
және сервис колледжі» МКҚК
өндірістік оқыту шебері

САПАНЫҢ МИКРОБИОЛОГИЯЛЫҚ АСПЕКТІЛЕРІ НАН ПІСІРУ АШЫТҚЫСЫ

Аннотация: Нан ашыту өндірісінде престелген және құрғақ ашытқы өнімдері өндіріледі. Негізінен олар нан пісіру үшін қамыр ашытуда, кондитер және консерві өндірісінде қолданылады. Одан басқа оларды шикізат ретінде витамин өндірісінде D және B2 витаминдерін алуда, медицинада бір қатар емдік препараттарды, нуклеин қышқылдарын және түрлі ферменттерді алуда, микробиологияда қоректік орталарды дайындау үшін қолданылады. Бірақ негізгі қолданылатын жері нан ашыту өндірісі болып табылады. Ашытқы заводтары жеке кәсіпорын ретінде өткен ғасырдың ортасында пайда болған. Ашытқы өндірісінде негізгі шикізат ретінде ашытқы клеткаларының өсуі мен көбеюі үшін қоректік заттарға байытылған дән қолданылған. XX ғасырдың басында нан пісіру өндірісінде қымбат дән шикізаты орнына қызылша қанты өндірісіндегі қалдық меласса қолданылды. Ашытқылармен қоса спиртті де өндірген. XX ғасырдың ортасында ашытқы технологиясы өзгерді. Бұған өз септігін биология және биохимия облыстарындағы жетістіктер тигізді. Бұл нан ашытқыларын меласса орталарында өсіру технологияларын және жабдықтарды жаңаландыруды қамтамасыз етті.

Кілттік сөздер: *Saccharomyces paradoxus*, *Debaryomyces rosei*, *Hansenula anomala*, *Saccharomyces cerevisiae*, *Candida krusei*.

Нан ашытқысының сапасы ол негізгі көрсеткіштермен сипатталады: көтеру күші, ашыту сақтау белсенділігі мен тұрақтылығы, яғни жасушалардың ашыту белсенділігін ұзақ уақыт сақтау қабілеті. Наубайхананың ашытқысы анаэробты жағдайда көміртектің диоксидін қалыптастыру үшін көмірсуларды белсенді түрде ашыту қасиетіне ие екендігі белгілі, сондықтан олар наубайханада қолданылады.

Жоғары сапалы нан өнімдерін алу үшін ашытқы оларды қолданудың барлық уақытында жоғары ашыту белсенділігіне ие болуы керек. Қазіргі уақытта ашытқы елдің кәсіпорындары нан пісіру өнеркәсібінің өсіп келе жатқан талаптарын қанағаттандыру үшін үздік әлемдік үлгілерге сәйкес келетін өнім сапасына қол жеткізуге ұмтылады. Алайда, әртүрлі себептерге байланысты барлық өндірілген ашытқылар ашыту белсенділігі мен төзімділігі бойынша қажетті көрсеткіштерге ие.

Осы көрсеткіштерге әсер ететін факторлардың бірі-кәсіпорынның микробиологиялық жағдайы. Ашытқы өндірісі көп сатылы процесс екені белгілі. Көлемі ұлғайған ашытқының көбею кезеңдері таза дақыл, техникалық таза дақыл

және коммерциялық өнім алу сатыларына бөлінеді. Зертханада стерильді жағдайда өсірілген таза дақыл, техникалық таза дақыл өсіру процесі жүзеге асырылатын өндірістік цехқа түсіп, кейбір бөгде микроорганизмдерді жұқтыруы мүмкін. Бөгде микрофлорамен контаминация тұрғысынан неғұрлым қолайсыз коммерциялық өнім болып табылады, осылайша оны өсіру стерильді емес жағдайларда қалай жүзеге асырылады, онда бөгде микроорганизмдер культуралық сұйықтыққа кіре алады.

Сонымен, қызылша мелассасы сүт қышқылы, лейконосток сияқты бактериялардың көзі болып табылады. Олардың саны жетуі мүмкін 1 г патокадағы 10000 және одан да көп жасушалар. Тұз ерітінділерінде негізінен спора түзетін бактериялар болады. Технологиялық ауамен ашытқы өсіретін аппараттарға споралы және даусыз шірететін бактериялар, зен саңырауқұлақтары түседі.

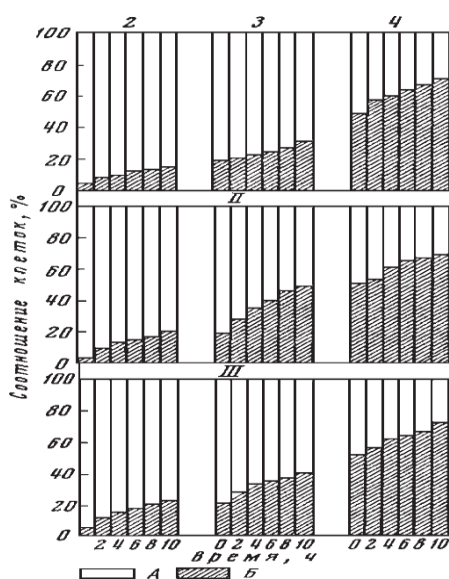
Кейбір қанттарды әр түрлі ашыту.

Ашытқы түрлері	Көмірсу				
	глю+коза	саха+роза	маль+тоза	рафи+ноза	лак+тоза
<i>Candida krusei</i> (жаңа таксономия бойынша Issatchenkia orientalis)	+	—	—	—	—
<i>C. utilis</i>	+	+	—	+	—
<i>C. mycoderma</i>	—	—	—	—	—
<i>C. guilliermondii</i> (жаңа таксономия бойынша Pichia guilliermondii)	+	+	—	+	—
<i>C. reukaufii</i>	—	—	—	—	—
<i>Torulopsis aerea</i>	—	—	—	—	—
<i>T. dattila</i>	+	+	—	+	—
<i>Rhodotrypa rubra</i>	+	—	—	—	—
<i>Saccharomyces paradoxus</i>	+	+	—	+	—

Debaryo	+	+	–	–	–
myces rosei					
Hansenula					
anomala	+	+	+	–	–

(жаңа таксономия бойынша Pichia anomala)

Ашытқы тәрізді саңырауқұлақтардың түрлері. Ашытқы тәрізді саңырауқұлақтар. Ашытқы өндірісінде ең жиі candida және torulopsis ұрпақтарының сыртқы немесе жабайы ашытқысы бар, сирек – Saccharomyces paradoxus, Debaryomyces rosei, Hansenula anomala (Жаңа таксономия бойынша

Сур. 1. Сахаромицеттер (А) мен ашытқы тәрізді саңырауқұлақтар (Б) арақатынасының бірлескен мәдениетте өзгеруі, олардың тұқым материалындағы мөлшері әртүрлі: I-сахаромицеттердің бірлескен мәдениеті және Mycoderma a.; II-сахаромицеттер мен С. utilis бірлескен мәдениеті; III-сахаромицеттер мен С. krusei бірлескен мәдениеті; 1-Бақылау (сахаромицеттердің таза мәдениеті); 2-95% сахаромицеттер;+ 5% ашытқы тәрізді саңырауқұлақтар; 3 – 80 % сахаромицетов; + 20% ашытқы тәрізді саңырауқұлақтар; 4 – 50% сахаромицеттер; + 50% ашытқы тәріздес

Pichia anomala [1]). Олардың көпшілігі жатады нашар өсетін түрлер, кейбір түрлерде ұн мен қамырдың көмірсуларын ашыту мүмкіндігі жоқ (кесте.

1). Кестеде көрсетілгендей. жабайы ашытқының барлық түрлері мальтозаны ашытпайды – қамырдың негізгі қанты, ал кейбір түрлері сыналған көмірсулардың ешқайсысын ашытпайды, сондықтан олардың ашытқыда болуы қамырдың ашыту процесіне теріс әсер етеді.

Зерттеулер жоғары генеративті белсенділікті анықтады сахаромицеттермен салыстырғанда ашытқы+контаминанттар, бұл микроорганизмдердің бірлескен мәдениеттегі қарым-қатынасының сипаты. Флуоресцентті антидене әдісі арқылы зерттеу [2] Демек, бірлескен мәдениетте ашытқы тәрізді саңырауқұлақтар Saccharomyces cerevisiae көбеюіне кедергі келтіреді. Нәтижесінде өсіру процесінде сахаромицеттер мен ашытқы тәрізді саңырауқұлақтардың қатынасы өзгереді: салыстырмалы құрамы біріншісі бастапқы мәнмен салыстырғанда азаяды, ал соңғысы артады (сурет. 1). Мысалы, егер бірге өсіру кезінде Saccharomyces

cerevisiae және *Candida krusei* өсіру басында қант+ромицет жасушаларының саны 95 немесе 50% құрады, содан кейін соңына қарай ол ашытқының жалпы санының 86 және 30% дейін төмендеді. Ұқсас заңдылықтар *Candida* тектес ашытқының басқа түрлерімен сахаромицеттерді өсіру кезінде де байқалды. Осылайша, ашытқы+контаминанттардың көбеюінің жоғары жылдамдығы оларды сахаромицеттермен салыстырғанда басым орынға қояды, бұл ұзақ өсіру кезінде соңғысының айтарлықтай ығысуына әкелуі мүмкін [3]

Қорытынды

Бүгінде зертханамызда жасалып жатқан зеттеу жұмыстарымыз аяқталған жоқ, алдағы уақытта әлі де жалғасатын болады. Тамақ өнеркәсібін дамыту туралы қазіргі заманғы ғылыми ұсыныстар бойынша табиғи қоспаларды пайдалана отырып, емдеу-профилактикалық қасиеттері бар өнімдерді өндіріске енгізу қажет. Ашытқылардың құрамы кең спектрлі микроэлементтер, витаминдер, ақуыз байытушылар халықтың әртүрлі жас топтарының денсаулығына қолайлы әсер етеді.

- Зертханалық тәжірибе жүргізу барысында алғаш рет наубайхана ашытқысының құрамындағы биологиялық белсенді заттарға жататын табиғи органикалық қышқылдар анықталды.

- Құрамы күрделі табиғи биологиялық белсенді қосылыстар құрамын анықтауда хроматография ең эффективті әдістердің бірі болып есептеледі. Қорытындылай келе, нан өндірісінде қолданылған ашытқылардың экстрактивті компоненті оның физикалық, химиялық қасиетін жақсартып, аналитикалық талдау анализдерін алып, нан-тоқаш өнімдерінің бастапқы және соңғы өнімін салыстыру нәтижелері күтіледі.

Нан-тоқаш өнімдерінің сапасын жақсарту, ассортимент санын көбейту адам ағзасына пайдалы өнім алу. Сонымен қатар бұл мақалада нан ашытқысын алу технологиясы, ашытқы өндірісінде қолданылатын шикізаттар туралы мәлімет жасалды. Нан ашытқысы басқа өндіріс салаларында кеңінен қолданылады. Сондықтан нан ашытқысын өз елімізде мол мөлшерде өндіру экономика жағынан тиімді.

Пайдаланған әдебиеттер тізімі

1. *Barnet J.A.* 1992. *Yeast.* 8,1.
2. *Афанасьева О.В.* Применение ме+тода люминесцирующих антители для микробиологического контроля пище+вых производств//Прикладная био+химия и микробиология. 1972. Т. VIII. Вып. 4. С. 379–385.
3. *Определитель бактерий Берджи/* Под ред. Дж. Хоулта, Н. Крига, П. Снитта, Дж. Стейли и С. Уильямса. – М.: Мир, 1997.

*Губайдулина Альфия Дарнатовна,
ГККП «Агротехнический колледж,
город Есиль» при управлении
образования Акмолинской области»
мастер производственного обучения*

ОРГАНИЗАЦИЯ ИНДИВИДУАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ СТУДЕНТА К КОНКУРСУ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО МАСТЕРСТВА WORLDSKILLS

Аннотация: в статье рассмотрены возможности организации и подготовки студентов к конкурсу профессионального мастерства Worldskills посредством индивидуальной образовательной траектории, что повышает качество профессиональной подготовки.

Ключевые слова: движение WorldSkills в образовательном процессе, индивидуальный маршрут, профессиональное становление студента.

Одним из аспектов развития личности на сегодняшний день является профессиональное становление. Развиваясь и приобретая известность, движение «WorldSkills» решает сегодня колоссально важные профессиональные задачи, тем самым меняет систему образования и профподготовки студентов. Оно призвано поднять популярность рабочих специальностей и способствовать созданию эффективной системы профессионального образования.

Как и 80 лет назад, миссией движения WorldSkills является отработка механизмов кадрового обеспечения высокотехнологичных отраслей промышленности по техническим профессиям на основе международных стандартов, включая механизмы профессиональной ориентации, подготовки кадров, формирования экспертных сообществ и повышения производительности труда.

В современных условиях становится актуальной проблема модернизации профессионального образования через внедрение в образовательный процесс индивидуальных образовательных маршрутов. Так как современный, конкурентоспособный специалист должен отвечать всем требованиям и мировым тенденциям развития рынка труда, уметь быстро адаптироваться к постоянно изменяющимся условиям труда, обладать набором необходимых профессиональных компетенций в разных областях человеческой и профессиональной деятельности.

Поэтому работа по профессиональному становлению обучающихся — один из основных и наиболее сложных аспектов деятельности педагогического коллектива Агротехнического колледжа города Есиль. В этой связи, на первый план выступают инновационные личностно-ориентированные методы и техники обучения и воспитания, поскольку у каждого образовательного субъекта имеются свои персональные возможности, стремления, желания и творческий потенциал.

Педагогический коллектив в процессе работы создает комфортную образовательную и психологическую среду, дающую представление о ценностных

ориентациях, профессиональных интересах и склонностях, установках и ожиданиях в отношении будущей выбранной специальности.

Преподаватели нашего колледжа стремятся максимально обеспечивать новый образовательный результат именно в компетентностном и системно-деятельностном форматах. Студентам предоставляется возможность принимать участие в конкурсах и чемпионатах, олимпиадах профессионального мастерства. При подготовке к конкурсам и чемпионатам преподаватель старается не просто передать собственный опыт, но и укрепить у студента веру в свои профессиональные возможности, в достижение успеха, овладением новыми техниками и дальнейшего развития и профессионального роста.

Чтобы сделать процесс подготовки студента к участию в чемпионате эффективным во всех проявлениях, необходима четкая система работы, обеспечивающая слаженную, целенаправленную и последовательную деятельность всех участников педагогического процесса. Только поэтапное введение студента в специальность и последующее его сопровождение на всех этапах профессионального обучения обеспечит осознанное формирование заинтересованности у студента получить специальность и быть востребованным в ней на рынке труда в нашей стране.

Мы считаем, что основной акцент при подготовке к конкурсам и отборе для участия в чемпионате должен быть направлен на мотивацию, которая, в свою очередь, зависит от свободы выбора: если обучающийся выбрал специальность самостоятельно и осознанно, то его мотивация всегда выше, чем когда выбрали за него. Самое главное — это интерес! Если есть интерес, появляются возможности и находится время на то, чтобы узнавать что-то новое, совершенствовать свои навыки, развивать компетенции. Интерес не только к своей профессии, но и интерес к личностному росту — ведь в рабочей профессии в свете устойчивого развития страны, очень важен общий кругозор, начитанность, способность мыслить критически, быстро находить решения подчас неожиданным задачам.

Это подтверждается примером наших студентов призеров регионального чемпионата WorldSkills Aqmola-2021 –Губайдуллина Алмаса и Семерного Олега, которые еще в детском возрасте определились с выбором профессии, и благодаря поддержке родителей сделали свой осознанный выбор профессии. И, конечно, немаловажно, что в стенах колледжа каждый из них нашел поддержку в лице педагогов, которые на основании индивидуальной образовательной траектории создают для обучающегося возможность для выбора, выступая как консультанты и советчики.

Индивидуальная образовательная программа и маршрут направлен на отработку отдельного самостоятельного профессионального модуля. Здесь очень большое внимание уделяется самостоятельной работе студента. Необходимо отметить, что самостоятельная работа в современной образовательной модели вообще стоит на первом месте. Самое главное, студент должен уметь продуктивно, рационально и качественно самостоятельно работать как в области теоретических, так и в области практических навыков.

Отработанного шаблона подготовки к чемпионату пока нет, в связи, с чем говорить можно лишь об ориентировочной программе. Методы и способы подготовки должны быть подобраны строго индивидуально под каждого конкурсанта! Однако уже на данном этапе ясно, что результаты продвижения по образовательной траектории необходимо проверять и корректировать в течение всего периода обучения, ориентируясь на создаваемые процессы и полученные результаты.

Использование и апробация системы подготовки студента к чемпионату, обучающегося по индивидуальной программе показывает, что существуют некоторые особенности. Вот некоторые из них.

1. Текущий контроль. Ведущее место здесь занимает ежедневная оценка успешности прохождения индивидуального маршрута (индивидуальные консультации, практические и лабораторные работы).

2. Самоконтроль и самооценка. Умелая организация самоконтроля и самооценки выполненных заданий не только позволяет проверить успехи, но и развивает индивидуальные качества личности обучающегося.

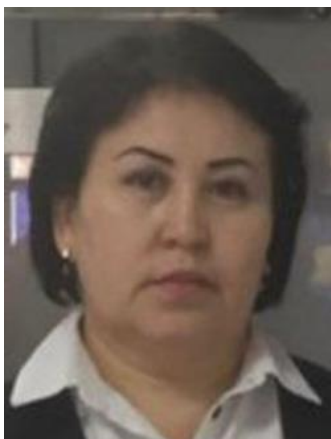
3. Нацеленность на конкретный результат при обучении с помощью выполнения практических заданий с теоретическим описанием.

Несомненно, Worldskills позволяет выйти за привычные рамки обучения, а организованные встречи, подобно сегодняшней – объединять опыт регионов. Проведение чемпионатов Worldskills накопило практику передовых технологий и методик подготовки обучающихся к выполнению конкурсных заданий. Задания на чемпионатах Worldskills разработаны таким образом, чтобы предоставить участникам безграничные возможности для самореализации, ориентированы на свободный выбор и творчество в решении предлагаемых нестандартных профессиональных ситуаций. Внедрены демоэкзамены учитывающие реальные требования рынка труда, а не условные стандарты.

Включившись в новое движение, вместе с казахстанским образованием наш колледж решает новые задачи. Стать частью этого движения — очень интересно и важно. Сам формат соревнований заставляет мобилизовать свои ресурсы и в минимально короткие сроки создать продукт, который сможет отразить лучшие навыки и умения конкурсанта. Все наши участники в конце соревнований говорят, что теперь знают точно, что способны на большее, чем могли подумать, и у них появляется больше уверенности в своих силах. Мы планируем активно участвовать в соревнованиях, делиться своим опытом с другими регионами, обновлять и дополнять конкурсные задания, включать содержание заданий в учебные программы, создавать преемственную связь между участниками соревнований, привлекать большее количество преподавателей к движению WorldSkills. Планов, как всегда, много, будем работать и стараться их воплощать в жизнь!

Список использованных источников:

1. <https://apni.ru/article/421-organizatsiya-podgotovki-studentov-k-konkursu>
2. <https://bilimdinews.kz/?p=162903>

Досмаилова Айман Токбаевна,
Астана қаласы әкімдігінің
«Қоғамдық тамақтандыру
және сервис колледжі» МКҚК
өндірістік оқыту шебері

WORLDSKILLS INTERNATIONAL ҚОЗҒАЛЫСЫНЫҢ ТАРИХЫ ЖӘНЕ WORLDSKILLS KAZAKHSTAN

Аннотация: WorldSkills International және WorldSkills Kazakhstan қозғалысының тарихы.

Кәсіптік білім беру жүйесіне кіріктіру және қозғалыс.

WorldSkills стандарттары және WorldSkills стандарттарының спецификациясы.

Техникалық сипаттамалар.

WorldSkills International қозғалысының тарихы және WorldSkills Kazakhstan. Қозғалыстың жүйеге интеграциясы кәсіптік білім беру және оқыту.

WorldSkills International (WSI) – халықаралық мақсаты жақсарту болып табылатын коммерциялық емес бірлестік кәсіби дайындықтың мәртебесі мен стандарттары және дүние жүзіндегі біліктілік, жұмысшы мамандықтарын ілгерілету дүние жүзіндегі халықаралық жарыстар арқылы. Оның жасаушылар алдына өршіл мақсаттар қойды: ынталандыру жастар ынтасын ояту үшін жарысады кәсіптік оқыту туралы; бірегей жасау

Өнеркәсіптегі әлемдік тәжірибемен алмасу және салыстыру құралдары салалар мен қызметтер; жарыстар ұйымдастыру арқылы кәсіби шеберлік және қол жеткізу үшін басқа да әрекеттер қозғалысқа қатысатын жеке өзін-өзі жүзеге асыру ғана емес, бірақ өз елінің экономикасының алдында тұрған мәселелерді шешу. Содан бері WSI қызметінің негізгі бағыты – жарыстарды ұйымдастыру. Түрлі мүше елдердегі WorldSkills. Ресей WorldSkills-ке қосылған 60-шы ел болып табылады. Қазіргі уақытта WSI құрамына 80 мемлекет кіреді.

WorldSkills International (WSI) қозғалысы, Испанияда соғыстан кейін білікті жұмысшылардың жетіспеушілігінен дүниеге келген. Алғашқы чемпионаттар жұмысшы кәсіптерін танымал ету мақсатында жүргізілді және олардың беделін арттыру. Бүгінде бұл тиімді құрал әлемдік стандарттарға сәйкес кадрларды дайындау және жаңа жоғары технологиялық өндірістердің қажеттіліктеріне жарап отыр.

Испанияда 1946 жылы білікті жұмысшылар үлкен қажеттілік етті, Хосе Антонио Элола Оласо мырза испандықтардың, жастар ұйымының бас менеджері бола отырып жастарды, сондай-ақ олардың ата-аналарын, мұғалімдері мен әлеуметтік жұмыс беруші, олардың болашағына кәсіптік оқыту жүйелері тиімді екенін түсіндіру, сендіру керек деп түсінді. 1947 жылы Испанияда кәсіптік-техникалық мамандандырылған алғашқы сайыс өтті. Ол жұмысшы мамандығын

танымалдылығын және тиімді жүйені құруға ықпалын туғызды. Бұл бастаманы бірінші болып Португалия қолдады. АТ Соның нәтижесінде 1950 жылы тұңғыш халықаралық Пиреней жарыстары, онда 12 екі елдің өкілдері қатысты. Үш жылдан кейін (1953 ж.) байқауға Германия, Ұлыбритания, Франция, Марокко және Швейцария қосылды. Бірінші рет Испаниядан тыс жерде жарыс өтті. 1958 жылы Брюссельде Дүниежүзілік көрме аясында өтті, ал 1970 жылы олар бірінші рет әлемнің басқа бөлігінде өтті Токиода. 1983 жылы Қозғалыс Интернационалға айналды. Кәсіптік оқытуды ұйымдастыру және жарыстар Халықаралық кәсіптік оқыту ұйымы (IVTO). 2000 жылдардың басында IVTO атауы мен символизмін өзгертті, және содан бері Халықаралық (WSI) WorldSkills атауымен жұмыс істейді.

Ресейдегі WorldSkills қозғалысы.

Ресей бұл қозғалысқа 2012 жылы қосылды. Ең бірінші WorldSkills Russia жұмысшы мамандықтарының Бүкілресейлік конкурсы 2013 жылдың көктемінде Тольятти қаласында өтті. Оған қатысты 18 бен 22 жас аралығындағы 300-ден астам үміткер. Нәтижелері бойынша жарыстарда Ресей Федерациясының ұлттық құрамасы құрылды, 2013 жылдың шілдесінде бірінші рет чемпионатқа қатысты Лейпцигте WorldSkills International 2013 жылы Ресей бөлінді соңғы, 41-ші, Чили, Эстония, Исландия, Кувейт, Оман және Сауд Арабиясымен. 2014 жылдың 30 қазанынан 03 қарашасына дейін сайтта «Екатеринбург-Экспо» халықаралық көрме орталығы жұмысшылар арқысалтанатлы Бірінші ел чемпионатынан өтті жоғары технологиялық салалардағы кәсіптер WorldSkills әдістемесі (WorldSkills Hi-Tech). Бұл жылы JuniorSkills қозғалысы дүниеге келді. Ресей Еуропа чемпионатына алғаш рет қатысты 2014 жылы Лилльде. Еуропалық жарыстарға қатысу мақсаты деңгейі интернационалдандыруды арттыру болып табылады, кәсіптік білім беру және оқыту, сонымен қатар жетілдіру Еуропалық Одақ шеңберіндегі студенттер мен оқытушылардың қызметі, әрине, бұл әлем чемпионатының алдында сарапшылар мен қатысушыларды оқыту.

2015 жылы WorldSkills Competition - 2015 Ресей құрамасы қатысты. Сан-Паулу, Бразилия. АҚШ, Канада елдерін басып озып, жалпы есепте 14-орынға ие болды және басқа да көптеген елдер, WorldSkills Russia командасының мүшелері «Жоғары шеберлік» (Үздік медалі). Ие болды. Ресей WSC2015-те лайықты нәтиже көрсетіп қана қоймай, әлем чемпионатын өткізуге де таңдалды. 2019ж. Ол Қазан қаласында өтті. 2019 жылдың 22-27 тамызы аралығында Қазан қаласында 45-ші әлем чемпионаты өтті. Стандарттар бойынша кәсіби шеберлік чемпионаты алғаш рет Ресейде өтті. Онда Әлемнің 63 елінен 1354 үміткер қатысты. 4 ішінде күні олар 56 құзыреттілік бойынша сынға түсті.

WorldSkills Kazakhstan қозғалысы.

WorldSkills халықаралық коммерциялық емес қозғалыс, оның мақсаты жұмысшы мамандықтарының беделін арттыру және шеберлік дағдыларын дамыту.

WorldSkills Kazakhstan миссиясы-кәсіптік бағдар беру, кадрлар даярлау, сарапшылық қоғамдастықтарды қалыптастыру және өнімділікті арттыру тетіктерін қоса алғанда, халықаралық стандарттар негізінде техникалық мамандықтар бойынша өнеркәсіптің жоғары технологиялық салаларын кадрлық қамтамасыз ету тетіктерін қалыптастыру

Жобаның хронологиясы.

2014 ж. Тамыз - Kazakhstan Worldskills International ұйымының 70-ші мүшесі болды

2015ж. Қаңтар - ҰАО «Кәсіпқор» холдингі Worldskills Kazakhstan ұлттық оператор ретінде анықталды

2015ж. Сәуір - Бірінші ұлттық чемпионат Worldskills Kazakhstan (WSK KZ)

2015ж. Тамыз - Қазақстан Республикасы құрамасының Сан-Паоло қаласында өткен 43 - ші әлем чемпионатына алғашқы қатысуы жалпы командалық есепте 55 - орын.

2016 ж. Қыркүйек – екінші ұлттық чемпионаты Worldskills Kazakhstan (WSK KZ), Астана 15 құзыреттілік.

2017ж. Мамыр-үшінші ұлттық чемпионаты Worldskills Kazakhstan(WSK KZ), Астана 30 құзыреттілік.

2017ж. Қазан – Қазақстан Республикасы құрамасының Абу-Дабиде өткен 44-ші әлем чемпионатына қатысуы жалпы командалық есепте 24-орын.

2018ж.-төртінші ұлттық чемпионаты Worldskills Kazakhstan(WSK KZ), Астана қаласы.

2019ж.-бесінші ұлттық чемпионаты Worldskills Kazakhstan(WSK KZ), Астана қаласы.

2019ж.- Қазақстан Республикасы құрамасының Казань қаласында өткен 45-ші әлем чемпионатына қатысуы.

2021ж.-алтыншы ұлттық чемпионаты Worldskills Kazakhstan(WSK KZ), Маңғыстау қаласы.

2022ж. Қазан – Қазақстан Республикасы құрамасының Швецария қаласы өтетін 46-ші әлем чемпионатына қатысуы.

2022ж.-жетінші ұлттық чемпионаты Worldskills Kazakhstan(WSK KZ), Астана қаласы.

Worldskills стандарттарының спецификациясы:

1. «Аспаздық ісі»-34
2. «Кондитерлік ісі»-32
3. «Наубайхана ісі»-47
4. «Сервис ісі»-35

Пайдаланған әдебиеттер тізімі:

1. «WorldSkills стандарттары бойынша кәсіптік білім берудің білім беру бағдарламаларын жүзеге асыру тәжірибесі мен әдістемесі» жұмыс дәптері
2. Ауэрман Л.Я. Технология хлебопекарного производства: учебник. 9 изд.; перераб. и доп. / под общ. ред. Л.И. Пучковой. Санкт-Петербург: Профессия, 2005. 416 с.
3. Атаев А.А. Диетические хлебобулочные изделия для здорового питания //Хлебопечение России. 2000. №1. С. 21.
2. Веб-сайт: <http://kasipkor.kz/>
3. Веб-сайт: <https://worldskills.ru/>

Готовцева Зоя Ивановна,
ГАПОУ РС (Я) «Якутский технологический техникум сервиса им. Ю.А. Готовцева»,
г. Якутск, Республика Саха (Якутия)
председатель ЦМК «Технология питания, хлебопечения и кондитерского дела»

ФОРМИРОВАНИЕ МУЛЬТИКОМПЕТЕНЦИИ СПЕЦИАЛИСТА ИНДУСТРИИ ПИТАНИЯ

Аннотация. В статье апробируется технология получения мультикомпетенций студентами в процессе обучения в системе СПО, по подготовке к научно – исследовательским конференциям и участию, профессиональным конкурсам, также при коллективной подготовке узконаправленным компетенциям.

Ключевые слова: мульти, компетенции, мультикомпетенции

Мы сталкиваемся с беспрецедентными проблемами — социальными, экономическими и экологическими — вызванными ускорением глобализации и ускорение темпов технического прогресса. В то же время эти силы дают нам множество новых возможностей для развития среднего профессионального образования (далее СПО). Внедрение мультикомпетенций (далее МК) в профессиональной подготовке суперсовременного специалиста – профи в индустрии питания через реализации дополнительных профессиональных образований и профессиональных обучений.

Мульти (от лат. multum - много), часть сложных слов, означающая множественность или многократность чего-либо, напр. мультипрограммирование. Компетентность – это уровень знаний, умений и навыков. Так, по словосочетанию формируем интерпретацию мультикомпетентность.

Актуальностью является применение новой методики в подготовке специалиста среднего звена с учетом современных требований, которые обеспечат повышение качества образовательных услуг на протяжении всего учебного процесса, а именно в подготовке специалиста - технологического, личностным результатом, самоорганизованного и обобщенного деятельным и личным профессиональным опытом в период обучения в СПО.

Объект: применение новой модели в подготовке специалиста среднего звена.

Предмет: мультикомпетенции суперсовременного специалиста индустрии питания.

Цели: разработка модели по подготовке специалиста индустрии питания в системе профессионального образования, на основе развития кадрового потенциала с многосторонним подходом системы обучения.

База исследования: Якутский технологический техникум сервиса имени Ю.А. Готовцева (далее ЯТТС) и проекты для реализации.

Информационная среда современного студента многосторонняя, в становлении профессиональной личности - профи диктует свои перспективы,

которая позволяет развивать когнитивные функции личности приобретая мультикомпетенции.

Мультикомпетентность применяют на практике наставники «Якутского технологического техникума сервиса им. Ю.А. Готовцева» (далее ЯТТС) с лингвистической стороны изучения и коммуникации, что раскрывают несколько направлений данного исследования, например при подготовке к конкурсам профессионального мастерства worldskills при выполнении модулей – официант и бармен, не только сервирует стол и обслуживает, но имеет компетенцию коммуникации на иностранном языке, рассказывая легенды блюд и напитков по меню на профессиональном уровне.

В обобщение работы по дополнительным профессиональным компетенциям студентов ЯТТС через реализации Федеральных проектов «Содействию занятости», Российских студенческих отрядов, центра занятости по государственному контракту. Также обобщение работы по данной теме – это внутренние проекты дополнительной подготовки студентов:

✚ Факультативы по направлениям подготовки: по профессиональным компетенциям («Поварское дело», «Кондитерское дело», «Хлебопечение», «Ресторанный сервис», «Костровая кухня», «Национальная кухня Якутии», «Администрирование отеля»). Так например, студент технолог общественного питания Федяев Даниил принял успешное участие по компетенции Администрирование отеля 2019 г. 1 место VIII ОРЧ МП Worldskills, так получил компетенции коммуникации с гостями гостиницы, по сервису обслуживания. Принял и вышел в финал 2019 г. Мастера гостеприимства, что доказывает получения компетенций в сфере услуг, что в дальнейшей работе Даниила скажется с положительной дополнительной компетенцией;

✚ Проект «Профессиональный компас» ЯТТС – краткосрочные курсы по узконаправленной профессии: «Повар-сушист», «Пиццмейкер», «Бариста», «Бармен», «Фуд – повар», где 124 студента техникума получили дополнительные компетенции;

✚ Сервис отряды – студенческие отряды по летней занятости, которые проходят стажировки по партнерам работодателям и в летние каникулы трудоустраиваются;

✚ Краткосрочные курсы подготовки: «Лашмейкер», «найл мастер», помимо своих профессиональных направлений, некоторые студенты выбирают сферы красоты, где получают компетенции эстетики и творчества, нестандартного мышления;

✚ Курсы повышения квалификации: Повар, кондитер, парикмахер, заведующий столовой, повар школьного питания, калькулятор. По профессиональной подготовке студенты проходят курсы повышения квалификации, на 1 курсе подготовки специальности 19.02.10 Технология продукции общественного питания и 43.02.15 Поварское и кондитерское дело, где получают повара 3 разряда.

Для получения практической подготовки и приобретения навыков студентов действует на базе ЯТТС дуальное обучение на основе использования технологий сетевого взаимодействия в аспекте современных требований:

- Содействие трудоустройству выпускников;
- Развитие экспертного сообщества как приоритетное направление кластера «Индустрия Гостеприимства»;
- Подготовка и проведение чемпионатов профессионального мастерства «Молодые профессионалы» по стандартам WSR;
- Проведение ГИА, в т.ч демонстрационного экзамена;
- направление работы по профессиональным пробам;
- Содействие осознанному выбору профессии;
- Опыт практической работы в конкретной профессиональной деятельности, через летнюю занятость;
- Профориентация для участия в конкурсах профессионального мастерства, в т.ч. Молодые профессионалы – Юниоры, ПрофСтарт.

Так, получили схему формирования мультикомпетенций – профи специалиста индустрии питания в системе СПО рисунок 1.

Мультикомпетентность специалиста индустрии проявляется дополнительных профессиональных компетенциях, приобретенных от дополнительных программ, необходимых для обеспечения качества подготовки

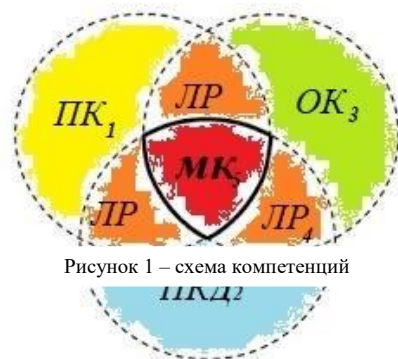

Рисунок 1 – схема компетенций

ПК₁ – профессиональные компетенции

ПКД₂ – дополнительные профессиональные компетенции

ОК₃ – общие компетенции

ЛР₄ – личностные результаты

специалистов и квалифицированных рабочих и служащих к потребностям экономики профессиональной образовательной организации системы СПО.

Созданный метод подготовки, по принципу получения мультикомпетенции, с многосторонними связями между компетенциями характеризуется появлением положительных эффектов, специалисты в индустрии питания получают не только профессию или специальность по своему направлению подготовки, но и при выходе проходят многократные дополнительные подготовки, что соответственно повышает конкурентоспособность выпускника.

Список использованных источников

1. Федеральный закон от 29.12.2012 N 273-ФЗ (ред. от 24.03.2021) "Об образовании в Российской Федерации" Статья 15. Сетевая форма реализации образовательных программ (в ред. Федерального закона от 02.12.2019 N 403-ФЗ).http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_140174/ (дата обращения: 17.09.2022).

2. Федеральный закон "Об образовании в Российской Федерации" от 29.12.2012 N 273-ФЗ (последняя редакция) 29 декабря 2012 года N 273-

ФЗhttp://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_140174/ (дата обращения: 17.09.2022).

3. Сетевое взаимодействие образовательных организаций среднего профессионального образования / М. Е. Слепцова. — Молодой ученый. — 2021. — № 4 (346). — С. 364-365. — URL: <https://moluch.ru/archive/346/77897/> (дата обращения: 17.09.2022).

4. М.В. Вахрушев. Мультикомпетентность как фактор личностного развития школьников. Московский государственный университет культуры и искусств

5. <https://cyberleninka.ru/article/n/multikompetentnost-kak-faktor-lichnostnogo-razvitiya-shkolnikov;>

Кайрова Асем Бекболатовна,
«Қазақ технология және
бизнес университеті» АҚ колледжі
арнайы пәндер оқытушысы

ҚАЗІРГІ БІЛІМ БЕРУДЕГІ ІЗДЕНІСТЕР, КЕЛЕШЕГІ МЕН ШЕШІМДЕР

Аннотация: Қазіргі әлемдегі білім беру саласындағы саясатқа, тәжірибеге әсер ететін факторлар. Жаңартылған білім мазмұнының ерекшеліктері. Қазіргі білім беру парадигмасында сыни, шығармашылық ойлауды қалыптастыруға, үш тілді меңгеруге және әлеуметтік дағдыларды қалыптастыруға ықпал ететін педагогикалық міндеттер айқындалды. Жоғары білім беру жүйесі және болашақ мұғалімдерді даярлау кәсіби бағдарларды, педагогикалық мотивацияны, жеке тұлғаның кәсіби өзінезі анықтауы мен жеке тұлғаның кәсіби бағытын қалыптастыруды қамтамасыз етеді.

Түйінді сөздер: қазіргі білім беруге тән негізгі тенденциялар, жаңартылған білім мазмұнының ерекшеліктері.

Қазіргі әлемдегі білім беру саласындағы білім беру саясатына, практикасына әсер ететін факторлар. Жаңартылған білім беру мазмұнының ерекшеліктері. Қазіргі білім беру парадигмасында сыни, шығармашылық ойлауды қалыптастыруға, үш тілді меңгеруге және әлеуметтік дағдыларды қалыптастыруға ықпал ететін педагогикалық міндеттер көрсетілген.

Осыған байланысты қазіргі әлемдегі білім беру саласындағы білім беру саясаты мен тәжірибесіне әсер ететін ең маңызды факторлардың бірі туындайды: жаһандану және интеграция немесе «шекарасыз әлем»; қоғамның әлеуметтік құрылымының күрделілігі мен әртүрлілігі; ертеңгі адами капиталды дайындау. Жоғары білім беру жүйесі мен болашақ педагогтарды даярлауда тұлғаның кәсіби

бағдарын, педагогикалық мотивациясын, жеке тұлғаның кәсіби өзін-өзі анықтауын, кәсіби бағдарын қалыптастыру қарастырылған.

Әлемдік білім ертеңгі күннің мәселелерін шешеді, сондықтан отандық білім беру сапасының халықаралық талаптармен салыстыруға келмейтіні бар. Қазақстан Республикасындағы мектептегі білім беру нәтижелері Еуропалық біліктілік шеңберінің деңгейіне сәйкес келуі мүмкін.

Мектептердің біліктілігін еліміздің және әлемнің жоғары оқу орындарына бакалавриатқа түсуге қойылатын талаптар деп тану үшін 4-деңгейге сәйкес білім, дағды және құзыреттілік талап етіледі, яғни. жұмыс немесе оқу саласындағы нақты мәселелердің шешімін табу үшін танымдық және практикалық дағдылар жиынтығы қажет

Бүгінгі нәтиже:

- Білім беру саласындағы фактілерді, принциптерді, процестерді және жалпы тұжырымдамаларды білу;
- Негізгі әдістерді, құралдарды, материалдар мен ақпаратты таңдау және қолдану арқылы тапсырмаларды орындау және мәселелерді шешу үшін қажетті танымдық және практикалық дағдылар жиынтығы;
- Жұмысқа қабылдау немесе оқу барысында тапсырмаларды орындауға жауапкершілік;
- Проблемаларды шешу кезінде туындайтын жағдайларға өз мінез-құлқын бейімдеу.

Қажетті нәтиже:

- Білім беру саласындағы кең контексте практикалық және теориялық білім;
- Нақты мәселелердің шешімін табу үшін қажетті танымдық және практикалық дағдылар жиынтығы;
- Оқыту ортасындағы нұсқауларға сәйкес өзін-өзі басқаруды жүзеге асыру, әдетте, болжамды, бірақ өзгеруі мүмкін;
- Басқалардың әрекеттеріне жетекшілік ету, оқуды бағалау және жақсарту үшін жауапкершілікті алу.

Қазіргі білім беруге тән негізгі тенденцияларды атап өткен жөн:

«Білген адамнан», яғни. білім, білік және дағды жүйесімен қаруланған, «өмірге дайындалған адамға», т.б. белсенді және шығармашылық ойлауға және әрекет етуге қабілетті, өзін-өзі интеллектуалдық, моральдық және физикалық тұрғыдан дамыта алатын адам:

«Өмір үшін жақсы білім» ұғымынан өмір бойы білім алу қажеттілігін түсінуге дейін. Кейінгі білім мен қайта даярлауға психологиялық дайындық, сондай-ақ оларды өмірлік апат ретінде емес, кәдімгідей қабылдауға дайын болу қазіргі мектеп пен кәсіптік білім беру курсына қалыптасуы керек.

Бастаманы дамыту. Бастама өмірдегі табысқа, адамның ұтқырлығына, оның әртүрлі мәселелерді шешуге дайындығына кепілдік бере алады. Бастаманы қолдап қана қоймай, мақсатты және дәйекті түрде қалыптастыру керек.

Білімнен құзіреттілікке дейін. Білім берудің білімге бағытталған моделі қоғам мен жеке тұлғаның дамуының нақты қажеттіліктерін қанағаттандыруды әлдеқашан тоқтатты. Оқушыны оқу материалын меңгеруге қажетті дағдыларды

менгере отырып, оқудағы қиын және жан-жақты жұмыс процесіне тарту қажет. БІНТЫМАҚТАСТЫҚ оқу маңызды.

Жаңа пәндерді, курстарды, инновациялық идеяларды бөлшектеп енгізу күтілетін оқыту нәтижелеріне емес, білім мазмұнына негізделген дәстүрлі білімге бағытталған көзқарасқа негізделді. Білім берудің ескі мазмұнын таңу кептеліске, оқу үдерісінің қарқындылығына және дайын ақпараттың көптеп берілуіне әкелді. Негізгі жүйе жаңартуы қажет.

Қазақстандағы білім беру саясаты «дарынды балаларға» үлкен мән береді, ал дарындылығы төмен немесе оқуда қиындықтары бар балаларға арналған арнайы мектептер немесе бағдарламалар жоқ.

20 ғасыр мектебі	21 ғасыр мектебі
Бағыты: жеке фактілерді есте сақтау	Бағыты: дағдыларды дамыту
Оқулық бағыты	Зерттеу бағыты
Пассивті оқыту	Белсенді оқу
Сынып орталығында оқытушы: оқытушы орталық назарда болып, ақпарат береді	Сыныптың орталығында оқытушы: жетекші/фасилитатор ретінде
Бөлінген білім беру бағдарламасы (пән)	Кіріктірілген және пәнаралық білім беру бағдарламасы
Оқулық – оқыту мен бағалаудың негізгі құралы	Оқыту және бағалау үшін презентация, жобалар және медиа ресурстардың әртүрлі формалары қолданылады
Әртүрлі студенттерге бірдей көзқарас	Білім беру бағдарламасы мен оқыту студенттерге әртүрлі тәсілдерді ұсынады
Сауаттылық – оқу, жазу және математика	Сауаттылық алуан түрлі, жаһандық әлемдегі өмір мен жұмысқа бағытталған
(19 ғасыр) жұмыс берушілер өнеркәсіптік дәуірдің қажеттіліктеріне негізделген кәсіпорын моделі	Жаһандық және жоғары технологиялық қоғамның қажеттіліктеріне негізделген жаһандық модель

Жаңартылған білім беру мазмұнының ерекшеліктері:

- Құндылыққа негізделген оқыту
- Оқу мақсаттары арқылы күтілетін нәтижелерге назар аудару
- Айналмалылық принципіне негізделген оқу мақсаттарын құру
- Тәжірибелік бағдар және өмірмен байланыс
- Пәнаралық және пәнішілік интеграция
- Үш тілде білім беру
- Критериалды бағалау жүйесі

- Белсенді оқытудың әдістері мен тәсілдерін қолдану.

Студентке бағдарлау дегеніміз:

- оқушылардың дарындылығы мен дарындылығына сәйкес жеке қажеттіліктерін қанағаттандыру;
 - әрбір баланың интеллектуалдық әлеуетін дамытуға ұмтылу;
 - студенттермен олардың жетістіктері туралы сындарлы кері байланысты жүзеге асыру;
 - оқушылардың жетістіктері мен мәселелеріне эмпатия жасай білу (эмпатия).
- Өзін-өзі дамытатын тұлға ретінде өзіне деген бағдар мыналарға негізделген:
- кәсіби және жеке салада өзін-өзі жетілдіруге ұмтылу;
 - өмір бойы білім алуға ұмтылу;
 - мұғалімнің жеке брендин жасауға ұмтылу;
 - жаңа идеяларға ашықтық пен ынта;
 - икемділік пен ұтқырлық;
 - жоғары этикалық стандарттар;
 - төзімділік.

Жоғары білім беру жүйесі мен болашақ педагогтарды даярлауда тұлғаның кәсіби бағдарын, педагогикалық мотивациясын, жеке тұлғаның кәсіби өзін-өзі анықтауын, кәсіби бағдарын қалыптастыру қарастырылған. Қазіргі мектепке еңбек нарығында сұранысқа ие еңбек кадрларының ұлттық элитасын, заманауи технологияларды дайындайтын жоғары интеллектуалды мамандар қажет.

Пайдаланған әдебиеттер тізімі

1. Lekerova G.Zh. and etc. Formation of pedagogical motivation among students in higher education.// Revista inclusiones. Revista de Humanidades y Ciencias Sociales.- 2020, Vol.7, p.: 677.
2. Қабдықайыров Қ., Инновациялық технологияларды диагностикалау. – А, 2015
3. Темірғалиев Р. Қазіргі заманғы білім беру жүйесінің жаңашылдығы, 2021.

Құдайбердіқызы Ақмарал,
ГККП «Колледж общественного
питания и сервиса» акимата г. Астаны
преподаватель специальных дисциплин

СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ РЕСТОРАННОГО БИЗНЕСА

Аннотация: Тренды в ресторанном бизнесе меняются быстро, чему в том числе способствует введение карантина в разных странах. Если раньше доставка из заведения не пользовалась особой популярностью, то сегодня львиная доля прибыли формируется именно из заказов на доставку и с собой. Предлагаем

ознакомиться с обзором трендов: вы узнаете, как технологии изменили ресторанный бизнес, какие сервисы уже доступны нашим предпринимателям, а какие не прижились, и как заниматься ресторанным бизнесом после карантина.

Ключевые слова: ресторанный бизнес, тенденции ресторанного бизнеса.

Новые правила в ресторанном бизнесе появились не просто так, а вслед за карантином, самоизоляцией и регламентом, которые следовало неукоснительно соблюдать. Новые тренды ведут к новым решениям и изменениям бизнес-моделям. Так, к примеру, несколько сетей пиццерий в Соединенных Штатах вынуждены были нанять более тысячи сотрудников по причине увеличения спроса после открытия доставки пиццы. Бизнес, который не смог переформатироваться на доставку, закрылся, и даже среди заведений, которые остаются открытыми, спад продаж заметен достаточно сильно.

Тенденции ресторанного бизнеса в 2021 году выглядят следующим образом:

Доставка и еда на вынос

Если вы решили заняться ресторанным бизнесом, то, чтобы преуспеть в этой сфере, необходимо уделить внимание доставке еды. Эта услуга продолжает набирать популярность в 2021-м году. В особенности, если ваше дело касается суши-бара или пиццерии, такая опция — «мастхэв». Без нее ресторан не сможет составить достойную конкуренцию другим заведениям и, соответственно, ваше дело не выйдет на окупаемость. А использование системы автоматизации суши-бара или пиццерии с интегрированным модулем доставки в ресторанах будет весомым преимуществом при запуске данной опции в заведении.

Помимо доставки из обычных заведений увеличивается количество заказов из «виртуальных» площадок, которые не принимают посетителей оффлайн, а ориентированы исключительно на доставку. Одна из новых идей бизнеса — развитие «хабов» для виртуальных заведений: кухни разных ресторанов в одном пространстве, между которыми ездят автономные автомобили, развозящие заказы клиентам. Это уменьшает издержки заведений и повышает доступность доставки для посетителей.

Увеличение количества потребителей и онлайн-заказов

В соответствии с результатами последнего исследования ResearchAndMarkets объем доставки общепита онлайн в 2018 году составил 84,6 миллиардов долларов. Аналитики прогнозируют активный рост и в будущем — в среднем на 9,8 процента до 2026 года. В России и Украине сегмент доставки также быстро развивается: за последние 5 лет ресторанный рынок вырос на 35 процентов.

Мультиканальность

Крупные оффлайн магазины переходят на онлайн-продажи и наоборот, как это сделал Amazon. Мультиканальность в общепите — это сочетание онлайн- и офлайн-продаж. Большинство оффлайн-заведений, которые используют такую возможность, эффективно увеличивают продажи, предлагая клиентам не только посетить заведение, но и заказать блюда на дом, или оформить заказ и забрать его самовывозом. Чтобы отвечать потребительским запросам, бизнес внедряет в заведениях общепита инновационные технологии, которые максимально

упрощают алгоритм заказа. Сделать заказ стало возможным в соцсетях, с помощью ботов и из навигационной системы транспортного средства. Сервисы доставки устанавливают в заведениях свои собственные планшеты — именно на них рестораны получают сообщения о заказах.

Casual категория и полезное питание

Fast-casual — это востребованный формат для тех, кто любит здоровую пищу, но не любит долгих ожиданий. В таких заведениях гости получают еду, которая близка по качеству к дорогим ресторанам, за небольшие деньги, тогда как обслуживание здесь несколько выше по уровню, чем в заведениях быстрого питания.

Автоматизация и диджитализация

Ежегодно количество трудоспособного населения в России сокращается на 250-300 тысяч. Рынок потенциальных сотрудников HoReCa идет на спад, а повысить зарплату никто не хочет. Поиски и удержание персонала стали одной из основных проблем на рынке общепита. В связи с этим в мире развивается тренд автоматизации — все больше рестораторов интегрируют технологии для оптимизации скорости обслуживания и экономии на оплате труда. По данным Национальной ресторанной ассоциации США примерно 41 процент заведений фастфуда в Соединенных Штатах пользуются планшетами, десктопными системами заказов, киосками самообслуживания и автоматизированными программами. В России одними из таких программ являются системы автоматизации r_keeper.

Киоски самообслуживания

Это тренд для заведений в формате "фастфуд" и "фасткэжуал". Здесь кассир становится ненужным, и рестораторы пытаются заменить его и сократить издержки. Данный вариант более безопасный во время карантина, поскольку отсутствует скопление людей возле кассы.

Облачные сервисы

Решение хранить данные заведениям в облаке все больше набирает популярность. Рестораторы получают свободный доступ к операционным показателям и аналитике из любой точки мира, и не зависят от одного рабочего места. В облаке работают не только планшетные системы, но и традиционные стационарные системы автоматизации.

Применение QR-кодов

Все больше заведений уходят от применения бумажных меню, поскольку это небезопасно. Меню по QR-коду удобно тем, что не требуется дополнительное оборудование. Достаточно разместить наклейку на столе в заведении — и гость отсканирует меню своим смартфоном. Применение этой технологии актуально, чтобы гость смог оплатить заказ посредством смартфона. QR-код может включать разные данные: меню, условия доставки, историю ресторана или информацию по персональным картам лояльности. При помощи кода также можно создать заметку в календаре с акцией или мероприятием, которое проводится в заведении, или можно просто перенаправить гостя на страницу отзывов.

Франшизы:

Увеличивается число заведений, которые открываются по условиям франшизы. Начинающие предприниматели не желают рисковать своим проектом, поэтому запуск бизнеса по успешной и стабильной модели выглядит намного заманчивее, что подтверждено статистикой открытых заведений общепита.

Крафтовые напитки и блюда

Интересная и свежая тенденция «крафта» во всем: посуда, бокалы и напитки. Это не только модное явление, но и креативный подход для сокращения расходов. Цены на импортные продукты в России и Украине постоянно растут, а к концу 2020 разница уже стала почти в 3 раза. Еще пару лет назад рестораторы, которые хотели остаться на рынке, пересмотрели варианты своего меню и постарались перейти на те продукты, которые могли позволить себе после пандемии.

Национальная и региональная кухня

Падение национальных валют привело к внутренней реорганизации ресторанов и активной переработки меню. Но оно же и стало причиной перехода на локальные продукты, причем не только эконом, но и премиум-сегмента. Во многих городах России открываются заведения национальной и местной кухни в довольно любопытных интерпретациях: кофейня, паб, кондитерская и фастфуд. Особенным спросом пользуется грузинская кухня. Чуть ли не каждый второй ресторан национальной кухни, открытый в 2020 году, — грузинский.

Роботизация в ресторанах

Почему-то многие считают, что роботы — это пока еще далекое будущее. На самом деле это не совсем так. Сейчас роботов делят на:

- front of the house — работают с посетителями;
- back of the house — закрывают задачи на кухне.

Роботы для зала пока что используются нечасто. Одна из последних новинок – робот Penny 2 (Bear Robotics), который умеет двигаться по узким коридорам, ориентироваться в толпе, доставлять заказы и забирать грязную посуду. У новой модели есть планшет, с помощью которого можно принимать заказы и коммуницировать с гостем.

Агрегаторы поставщиков

Гости, которые все чаще задумываются о здоровом образе жизни, хотят получать качественные местные продукты и знать, где и как они выращивались, каким образом перевозились и какое влияние это оказывает на окружающую среду. На фоне таких изменений в потребительском поведении разрабатываются маркетплейсы, которые соединяют фермеров.

Используя современные тренды и зная о последних направлениях в сфере ресторанного дела, вы сможете организовать конкурирующий бизнес, который легко адаптируется под быстро меняющиеся реалии в наши нестабильные дни и выльвет в любой ситуации. Не стоит недооценивать современные системы автоматизации, которые помогут вам в этом.

Список использованных источников

1) Кучер Л.С. Ресторанный бизнес в России: Технология успеха. - М.: Изд-во «Траслит», 2007.

2) Кабушкин Н.И., Бондаренко Г.А. Менеджмент гостиниц и ресторанов: Учеб.пособие. -2-е изд. Мн.: Новое знание, 2001. - 216 с.

3) Эгертон-Томас К. Ресторанный бизнес. Как открыть и успешно управлять рестораном: Пер. с англ. - М.: РосКонсульт, 2004. - 256 с.

4) Эрдош Дж. Кейтеринг: Как начать и успешно вести выездной ресторанный бизнес. - М.: Изд-во «Альпина Бизнес Букс», 2005. - 238 с.

5) Ридель Х. Бары и рестораны: Техника обслуживания / Пер. с англ. М.В. Павловой. - Изд. 3-е. - Ростов н/Д: Феникс, 2005. - 351 с.

*Пальчак Екатерина Александровна,
Мусина Алена Александровна,
ГККП Высший технический
колледж г. Щучинск
мастера производственного обучения*

ПРИОРИТЕТЫ МОДЕРНИЗАЦИИ КАЗАХСТАНСКОЙ СИСТЕМЫ ТЕХНИЧЕСКОГО И ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Аннотация: в данной статье рассматриваются вопросы развития и совершенствования системы технического и профессионального образования. Его этапы и периоды становления на современном образовательном и экономическом рынке. Способы и формы становления студента и педагога.

Ключевые слова: образование, педагог, студент, экономика, модернизация.

Как и все другие новые независимые республики, Казахстан унаследовал от постсоветского периода хорошую систему образования. По уровню образования и квалификации населения, эффективности учебного процесса, научному потенциалу она превосходила многие развитые страны.

Практически поголовная грамотность населения, всеобщность среднего и высокий уровень доступности высшего образования, бесплатность обучения на всех ступенях, научный характер и фундаментальность образовательных программ, многообразие научно-исследовательских направлений, огромный кадровый потенциал являлись бесспорными историческими достижениями советского периода. На новом этапе Казахстан выбрал путь построения государства с рыночной экономикой.

На современном этапе структура системы образования в Казахстане включает следующие уровни:

- 1) дошкольное воспитание и обучение;
- 2) начальное образование;
- 3) основное среднее образование;
- 4) среднее образование;
- 5) послесреднее образование;
- 6) высшее образование;

7) послевузовское.

Способствуя формированию рыночного общества, образование отражает его состояние развития общества. Важным проявлением этого отражения и средством взаимодействия является рынок образовательных услуг. В трансформационный период государство не могло обеспечить достаточную материальную поддержку образованию, оказавшись в стороне от решения проблем согласования спроса и предложения на образовательные услуги. Особенно заметно это проявилось в несоответствии структуры профессионального образования запросам рынка труда. Однако существовавшие в то время в обществе предположения о том, что рынок образования позволит на уровне провести структурную трансформацию (по направлениям подготовки специалистов и по качеству подготовки), оказались во многом неверными. Дополнительные сложности для системы профессионального образования привнесла реструктуризация рынка труда.

Учитывая длительность цикла оказания образовательных услуг, общество не может ждать, когда спрос на новые специальности и новое качество образования будет предъявлен в оформленном виде. Его надо прогнозировать, целенаправленно формировать, в том числе с учетом региональных и отраслевых особенностей рынка.

Государство, Министерство постоянно совершенствуют подходы к регулированию и управлению сферы ТиПО. В научной литературе, в средствах массовой информации много говорится о необходимости совершенствования системы образования. Однако многие предложения и идеи имеют слишком общий характер, либо ориентированы на простое копирование мировой практики, не учитывающей особенности развития и функционирования системы высшего образования ТиПО в нашей стране в последнее десятилетие. На сегодняшний день, система развития ТиПО шагнула далеко вперед.

Идёт оснащение современным учебно-производственным и технологическим оборудованием, информационными технологиями - компьютеризация, подключение Интернета, преподавание в режиме on-line. Происходит развитие инфраструктуры подготовки кадров для отраслей экономики. Учебные заведения на договорной основе закрепляются за базовыми предприятиями для прохождения производственной практики, стажировки, набирает развитие программа обучения по целевой подготовке студентов.

Согласно программному документу, запущен проект «Топ-100 студентов колледжей Республики Казахстан», а также обеспечение широкого вовлечения школьников и студентов в движения WorldSkills, JuniorSkills, DeafSkills и Abilimpics. Будет усовершенствована система организации и проведения региональных и республиканского чемпионатов WorldSkills по принципу школы олимпийского резерва путем повышения уровня профессиональной и языковой подготовки национальной сборной, в том числе экспертов и участников мирового чемпионата.

Будет предусмотрено оснащение национальной сборной современными инструментами, в том числе за счет работодателей, обеспечение тренировки участников национальной сборной в чемпионатах WorldSkills, Hi-TechSkills,

DigitalSkills, AgroSkills. Призёры международных чемпионатов WorldSkills будут иметь возможность получения гранта на обучение в вузах за счёт средств местного бюджета и спонсоров. Совместно с Национальной палатой предпринимателей «Атамекен» и ассоциацией «Казахстанский совет иностранных инвесторов» получит развитие движение «WorldSkills» между работниками отраслевых предприятий.

На протяжении нескольких лет в учебных заведениях ТиПО введена процедура проведения демонстрационного экзамена, что позволяет студентам в полном объеме продемонстрировать свой профессионализм. А в дальнейшем стать профессионалами своего дела. Экзамен построен по модулям WSK. Что регламентирует в свою очередь развитие по современным мировым стандартам.

Таким образом, в квалификационные требования, предъявляемые к образовательной деятельности, для организаций технического и профессионального образования впервые введены требования к подготовке кадров в области образования т.е. требования, направленные на профилизацию колледжей.

Меры по профилизации организаций технического и профессионального образования направлены на повышение качества педагогического образования, а также. Для решения задачи обеспечения преемственности и непрерывности профессиональной подготовки в соответствии с потребностями экономики и региональными особенностями определены меры по повышению привлекательности технического и профессионального образования. В условиях технологической модернизации экономики страны для рынка труда необходимы кадры с универсальным набором компетенций, активной гражданской позицией, межличностными навыками и системным мышлением.

В последние годы в системе технического и профессионального образования стал проводиться конкурс проф.мастерства среди преподавателей и мастеров производственного обучения, в котором они демонстрируют свою подготовку и профессионализм. Конкурс построен так же на основании стандартов WSK. Что дает возможность определить лучшего специалиста в своей сфере.

В системе технического и профессионального образования созданы условия для академической самостоятельности колледжей при разработке и реализации гибких образовательных программ. Создана автоматизированная система управления образовательным процессом организаций ТиПО, которая включает процессы от приёма абитуриентов и до выпуска студентов.

С такими планами и проектами по развития технического и профессионального образования, Республика Казахстан шагнет вперед в проектах модернизации и изменении.

Ошакбаева Бейбитгуль Кабдуллаевна,
Астана қаласы әкімдігінің
«Қоғамдық тамақтандыру
және сервис колледжі» МКҚК
арнайы пән оқытушысы

ҚАЗАҚСТАН НАРЫҒЫНДАҒЫ БАНКЕТ ТҮРЛЕРІН ДАМУ ЖОЛДАРЫ

Аннотация: Бұл мақалада Қазақстан нарығындағы банкеттер түрлері және оны дамыту жолдары қарастырылады. Бүгінгі таңда жоғары сапалы қызмет көрсету - кез келген мейрамхананың бәсекеге қабілеттілігінің шешуші мәселесі.

Қазақ халқы тойшыл, сондықтан Қазақстан нарығында мейрамханалар жеткен жетістіктерімен шектелмей, банкет түрлерін дамыту, жетілдіру жолдарын іздестірулері қажет.

Түйін сөздер: Жиын, таңертеңгілік жұмыс асы, шарап - бокалы, түскі ас, буфет-түскі ас, кешкі ас, а-ля фуршет, коктейль, шай, жур - фикс, кәуап (барбекю).

Қазақстан нарығында бүгінгі таңда мейрамханалық кәсіптің дамуы өзекті мәселеге айналды. Себебі мемлекетімізде қызмет көрсету саласы, оның ішінде қоғамдық тамақтандыру саласы өте жоғары қарқынмен дамып келеді. Ал бұл өз кезегінде қоғамдық тамақтану саласына сұраныстың барлығын дәлелдейді. Сұранысқа әсер ететін факторлар – ол халықтың табыс деңгейінің жоғарылауы, халықаралық интеграцияның дамуына байланысты елімізге шетел азаматтарының сапар шегіп келуі және де үй атмосферасы сыртында дем алуға деген қажеттіліктің болуы.

Мейрамханалық бизнес тартымды әрі перспективті: мейрамхананың орны мен әзірлейтін тағамдарын дұрыс таңдау, атмосфера және білікті ұйымдастырылған қызмет көрсетунарықты тартуға мүмкіндік береді және жоғары пайда мен инвестицияларды қамтамасыз етеді. Мейрамханалар қоғамда маңызды роль атқарады. Мейрамханаларға «бару» маңызды элеуметтік функция болып табылады. Адамдар тек тойынуға ғана емес, сонымен қатар бір бірімен қарым-қатынас орнатуға мұқтаж.

Қазіргі таңда адамдар мейрамханаларда тапсырыс жасағанда, көбіне жақсы қызмет көрсетуді қалайды. Күнделікті дамып келе жатқан бәсекеге байланысты нашар қызмет көрсету өткен шақта қалуда. Мейрамханалар сервиске көп көңіл аударатыны жаңа қызметкерлерді мейрамханалық этикет негіздерін үйретуге бөлінетін уақытты көбейткенімен айқындалады. Мысалы Splendido (Сан-Франциско) мейрамханасында бұл уақыт 40 сағаттан 100 сағатқа дейін көбейген.

Тұтынушылардың талғамының өсуімен қатар, мейрамханалық бизнесті прогресске алып келген – бәсеке. Әрбір мейрамхана тұтынушы талабын қанағаттандыру, тұтынушылар санын көбейту жолында қызмет етіп келеді. Себебі

әрбір кәсіпорын мақсаты – пайда максимизациясы, ал мейрамхана пайданы максималдау үшін өзінің тұтынушы көлемін неғұрлым максимум деңгейге жеткізуі қажет. Сондықтан қатаң бәсеке жағдайында мейрамханалар өз қызметін жетілдіріп отырмаса, сату көлемін ұлғайту мақсатында маркетинг шараларын өткізбесе бәсекелестерінен әлдеқайда артта қалады.

Мейрамханалар қызметін жетілдіру, яғни пайданы максималдау жолында бірнеше бағыттарды қолдана алады, соның бірі жиындар мен банкеттер турлерін дамыту.

Жиындар мен банкеттердің түрлері

Жиын – белгілі бір адам немесе оқиғаға байланысты жасалған салтанатты таңертеңгілік, түскі немесе кешкі ас. Жиындарды халықаралық көрмелердің ашылуы немесе жабылуы кезінде, симпозиумдардың басталуы кезінде, ұлттық мерекелерде ұйымдастырады.

Жиындар төртке жіктелінеді:

1) *күндізгі* (Таңертеңгілік жұмыс асы, Шампан бокалы, Шарап бокалы және Таңертеңгілік ас);

2) *кешкі* – (Түскі ас, Буфет-түскі ас, Кешкі ас, А ля фуршет, Коктейль, Шай, Жур фикс, Кәуап (Барбекю));

3) *стөлге отырғызылумен жүргізілетін* – (Таңертеңгілік, Түскі және Кешкі);

4) *стөлге отырғызылмаумен жүргізілетін* – (Фуршет, Коктейль, Жур фикс, Барбекю).

Күндізгі дипломатиялық жиындар

Шетел өкілділігіне арналған жиындарды – *дипломатиялық* деп атайды.

Таңертеңгілік жұмыс асы – таңертеңгі 8.00-8.30 сағатта басталып, бір сағатқа созылады. Бұл асқа іскерлі адамдардың шектеулі саны шақырылады. Гост және арнайы шығып айтылатын сөздер айтылмайды.

Шампан бокалы – ұлттық мерекелерде, шетел елшілері келгенде ұйымдастырылады. Осындай жиын 12.00-13.00 сағат аралығында жүргізіледі. Қонақтарға шампан, шырын, жаңғақ, пирожный және шоколад ұсынылады. Қонақтар тұрып тағам қабылдайды. Артықшылығы: уақытты үнемдейді.

Шарап бокалы – шетел делегациялары келгенде, 12.00-13.00 сағат аралығында ұйымдастырылатын жиын. Қонақтарға әртүрлі шараптар, шырын, минералды сулар және басытқылар ұсынылады. Қонақтар тұрып тағам қабылдайды. Артықшылығы: аса күрделі дайындылықты қажет етпейді.

Таңертеңгілік ас жиыны – 12.00-15.00 сағат аралығында ұйымдастырылып, 1,5 сағат жүргізілетін жиын. Соның 45-60 минутын қонақтар стөл басында отырып, қалған 15-30 минутын шай немесе кофеге бөледі (кофе немесе шай сол стөлде немесе төр бөлмеде берілуі мүмкін). Таңертеңгілік асқа 1-2 салқын басытқы, балықтан немесе еттен дайындалған бір ыстық тағам және десерт жіберіледі. Сондай-ақ, ыстық басытқы немесе бірінші ыстық тағам жіберілуі мүмкін. Астың алдында аперитив ұсынылып, тағамдарды қабылдап болғаннан кейін шай немесе кофе ұсынылады. Халықаралық тәжірибеден күндізгі жиынның аса салтанатты

түрде өткізілмеуі туралы белгілі болғандықтан қонақтардың киім үлгісі де күнделікті болады (ерлер-костюмде, әйелдер-көйлекте).

Кешкі дипломатиялық жиындар

Коктейль жиыны – 17.00-18.00 сағат аралығында басталып, екі сағатқа созылатын жиын. Қонақтар тұрып тамақтанады. Шақыру билетінде міндетті түрде жиынның басталу және аяқталу уақыттары жазылу керек (17.00-19.00, 18.00-20.00). Кейде алкогольді сусындар қойылған бар стойкасымен жабдықталады. Даяшылар бокалдарға құйылған сусындарды қонақтарға подноста ұсынады. Басытқы ретінде сүзбелі муспен, паштетпен, гастрономиялық өнімдермен канапелерді, крекерді, жеміс-жидектерді ұсынады. Сондай-ақ кішкентай пирожныйларды, печеньені, кофемен шайды ұсынады.

А ля фуршет жиыны – Коктейль жиыны сияқты 17.00-19.00 немесе 18.00-20.00 өткізіледі. Зал әртүрлі басытқылар қойылған фуршет стөлдермен, алкогольді және алкогольсіз сусындар қойылған бар стойкасымен жабдықталады. Салқын басытқыларды кішкентай порцияларға кесіп (“шанышқы астына”), табаларда жібереді. Ал ыстық басытқыларды кокотницада, кокильницада жібереді. Ыстық басытқылардан кейін қонақтарға десерт (балмұздақ, желе т.с.с.) ұсынылады. Соңында кофе беріледі. Қонақтар тағамдарды өздері салып, тұрып жейді. Киім үлгісі – күнделікті костюм және көйлек.

Түскі ас жиыны – 19.00-21.00 сағат аралығында салтанатты түрде өткізілетін жиын. Өткізілу ұзақтығы 1,5-2 сағат. Соның бір сағатын қонақтар стөл басында отырып, қалған уақытын төр бөлмеде өткізеді. Мәзірге 3-4 салқын басытқы, бірінші ыстық тағам, 1-2 екінші ыстық тағам және 1 десерт кіргізіледі. Тағам қабылдаудың алдында даяшылар қонақтарға аперитивті ұсынады. Барлық тағамдар мен сусындарды француз әдісімен жібереді. Тағамдарға асханалық шараптар, десертке – шампан, кофе немесе шайға коньяк, ликер жіберіледі. Қонақтар тағам қабылдап болғаннан кейін төр бөлмеге шай ішуге барады. Киім үлгісі салтанатты болып келеді. Шақыру билетінде сол жағының астында “White tie”- ақ галстук, яғни фрак немесе “Evening dress” – фрак, “Black tie” – қара галстук, яғни смокинг жазылып, көрсетіледі. Әйелдер әдемі кешкі көйлектерді кию керек.

Буфет-түскі ас жиыны – швед стөлі бойынша 19.00-21.00 сағат аралығында өткізіледі. Стөлді залдың ортасында немесе қабырғаға тіреп қойып, дастарханмен стөлдің аяқтары көрінбейтіндей етіп жабады. Стөлдің ортасына салқын басытқылар, әртүрлі салаттар, соустар, нан-тоқаш өнімдері және салқындалатын сусындар қойылады. Ал стөлдің шетіне қарай бір-біріне қойылған басытқылық тәрелкелерді, басытқылық құрал-аспаптарды, шыны ыдыс-аяқтарды және мата майлықтарды қояды. Қонақтар басытқылық тәрелкелерге ұнаған басытқы мен салаттарды салады да, үстіне құрал-аспаптарды қояды. Оң қолмен шарап немесе шырын құйылған бокалды алып, кішкентай үстелдердің біріне отырып жайғасады. Басқа алкогольді сусындар бар стойкасынан жіберіледі.

Кешкі ас жиыны – 21.00-де және одан да кеш басталуы мүмкін. Түскі ас жиынынан кемшілігі: бірінші ыстық тағамдардың жіберілмеуі. Даяшылар француз әдісімен қызмет көрсетеді. Киім үлгісі шақыру билетінде көрсетіледі: ерлер – қара костюм, смокинг немесе фрак; әйелдер – кешкі салтанатты көйлек.

Шай жиыны – 17.00-19.00 аралығында әйелдерге арналып өткізілетін жиын. Қонақтар саны оннан аспау керек. Жиынды әйел ұйымдастырады. Шайға кішкентай басытқылар, печенье, кекс, пирожныйлар, торт, шоколад, кәмпит, жеміс-жидектер, лимон жіберіледі. Қонақтардың қалауы бойынша кофе жіберілуі де мүмкін. Киім үлгісі-күнделікті костюм немесе көйлек.

Кәуап (Барбекю) – дипломаттарға арналған жазғы жиын. Қала шетіндегі бау-бақшаларда таза ауада ұйымдастырылады. Үй иесі етті маринадтап, кәуапты дайындағанша, қонақтарға сусындар (сыра, шарап, минералды су және т.с.с.), тұздалған печенье, чипсы, жаңғақтар және натуралды көкөністер ұсынылады. Кәуапқа әртүрлі соустар: томат, нашараби, кетчуп және т.б. жіберіледі. Киім үлгісі-ыңғайлы, жеңіл спорт киімдері.

Сүзбемен жіберілетін шарап бокалы жиыны – стөлді кантри стилінде ағаш ыдыс-аяқтарын қолданып, сервировкалайды. Сүзбелелерді үлкен кесектермен сүзбелерге арналған тақтайларға қойып жібереді. Әр кесектің қасына сүзбеге арналған пышақ қойылады. Стөл басына сары май, нан-тоқаш өнімдері, жеміс-жидектер, жаңғақтар, натуралды көкөністер, көктер, оливкалар қойылады. Қатты сүзбелерге (эменталь, чеддер) алма және апельсин, жұмсақ сүзбелерге (камамбер, моцарелла) – қара өрік, шабдалы, ферментсіз сүзбелерге (рикотта, эдыгей) туралған қызанақ пен маслиналардан салатты жібереді. Сүзбелерге асханалық қызыл шараптарды (Бордо, Божеле, Саперави, Телиани, Мукузани және т.с.с.) және асханалық ақ шараптарды (Алиготе, Цинандали және т.б.) жібереді.

Жур фикс жиынын – (фр. Белгілі бір уақыт) министрдің, елшінің және т.б. мемлекет өкілінің әйелі күз-қыс маусымдарында жетіде бір рет белгілі бір күнде, белгілі бір уақытта өткізеді. Шақыру билеттері күздің басында жіберіліп, қыстың соңына шейін қолданылады. Жур фиксті көбінесе сәрсенбі, бейсенбі немесе жұма күндерінде ұйымдастырады. Жиынға кейде ер адамдар да шақырылуы мүмкін. Өткізілу уақыты бойынша, жіберілетін тағам ассортименті мен киім үлгісі бойынша шай жиынынан айырмашылығы жоқ.

Жаңа нарықтарға жаңа өніммен шығу «диверсификация» стратегиясы.

Қалыптасқан стратегияны әрі қарай дамыту. Яғни ол дегеніміз ас мәзірін толықтырып, жетілдіру; персоналдың біліктігін арттырып отыру; мейрамхананың материалдық-техникалық базасын жақсарту; өткізу көлемін арттыру мақсатында маркетингтік шараларды жүзеге асыру.

Мейрамхана қолданып жүрген маркетингтік шаралардан басқа, яғни ол жарнама шаралары, өтімді ынталандыру мақсатында тұрақты қонақтарға жеңілдіктер ұсынудан басқа мейрамханаға мерчандайзингті қолдануға болады.

Мерчандайзинг сөзі ағылшын тілінен аударғанда тауарлар мен қызметті өткізу өнері дегенді білдіреді. Бұл осы заманғы рестораторлардың өзекті мәселелерінің бірі. Себебі қонақтың мейрамхана мен басқа ұқсас аспаздықты таңдаудың үлкен мүмкіндіктері бар (мысалы, қызмет көрсетуі өте жақсы ұйымдасқан дәмханалар, т.с.с). Одан басқа мейрамханада өткізген уақыт аралығында алдын ала жұмсауға жоспарлап қойған ақша соммасын қонақ толығымен мейрамханада қалдырмауы да мүмкін. Қонақпен өзара тиімді қатынас орнату мақсатында мерчандайзингтің маңызы зор. Мерчандайзингті ресторатор

мен клиенттің арасындағы «қажырлылық» үшін күреспен салыстыруға болады. Соңғысы ақшасымен қимастықпен қоштасса, алғашқысы оны бұл позициядан қозғау қажет. Бұл үшін көптеген тәсілдер қолданылады: залдағы шараптардың сәнді көрмесі, десерттер мен жемістер үстелі. Келесі кезекте тағамдар мен сусындарды әдемі көркемдеу, қонақтардың тәбетін шақырып, тапсырыс беруге негіз болады. Немесе қандай да бір тағамды қонақтарға сыйға тарту. Мысалы, туған күн иесін құттықтау мен оның қонақтарына «комплимент» тарту.

Мейрамханалық қызметтер нарығы жыл сайын өсіп, дамуда. Халықтың тұрмыс жағдайының жақсаруымен байланысты қоғамдық тамақтандыру қызметіне деген қажеттілікте арта бермек. Осыған байланысты мұндай қызметтерді ұсынатын кәсіпорындар арасында бәсеке күшейе түседі. Бұл күресте маңызды фактор ретінде кәсіпорындардың тұтынушыларына ұсынатын қызмет көрсету сапасы болмақ. Бүгінгі таңда жоғары сапалы қызмет көрсету - кез келген мейрамхананың бәсекеге қабілеттілігінің шешуші мәселесі.

Қазақ халқы тойшыл, сондықтан Қазақстан нарығында мейрамханалар жеткен жетістіктерімен шектелмей, банкет түрлерін дамыту, жетілдіру жолдарын іздестірулері қажет.

Пайдаланған әдебиет:

1. A Passion for the Industry. [Электрондық ресурс].- кіру тәртібі www.restaurant.org
2. Джон Р. «Введение в гостеприимство» - Москва. «Юнити-Дана» 2012г.735 с.
3. Орысша-қазақша түсіндірме сөздік: Сәулет және құрылыс /<http://ru.wikipedia.org>
4. <http://yappa.info>
5. <http://www.interestno.name>

*Байкенова Назира Суйндиковна,
ГККП «Колледж общественного питания
и сервиса» акимата города Астаны
преподаватель английского языка*

НАЦИОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНЫЕ ОСОБЕННОСТИ РЕЧЕВОГО АКТА КОМПЛИМЕНТА В АНГЛИЙСКОЙ ЛИНГВОКУЛЬТУРНОЙ ОБЩНОСТИ

Аннотация: В статье рассматриваются национально- культурные особенности речевого акта.

Ключевые слова: комплимент, речевой этикет, теория речевых актов, коммуникативная стратегия

В рамках коммуникативного подхода текст понимается как дискурс; (т.е.

речевое высказывание, предполагающее говорящего и слушающего, а также наличие у первого намерения повлиять на собеседника с помощью речевых средств).

Коммуникативный подход основывается на различных положениях прагматики, в частности, теории речевых актов, разработанных в работах Остина, Серля, Грайса, Вендлера и др. В речевом акте реализуются непосредственно цели, мотивы, способы речевого воздействия говорящего на адресата.

Основные группы комплиментов выделяются в зависимости от коммуникативной интенции говорящего. Комплимент является одним из видов иллокутивных речевых актов. Как известно, проблема успешной реализации языковой коммуникации решается во многом с помощью комплиментарных высказываний. В свою очередь, комплимент как один из атрибутов речевого поведения привлекает внимание многих исследователей. В настоящее время изучению комплимента посвящены исследования из разных областей гуманитарного знания: прагматики, лингводидактики, лингвистики, культурологии, теории текста, риторики, социологии [1].

Комплимент является неотъемлемой частью речевого этикета. Как форма речевого этикета комплимент используется в различных речевых ситуациях: во время встречи, прощания, поздравления и т.д. Подобные формы речевого общения национально обусловлены, и вписываются в актуальные проблемы современной лингвистики.

Рассмотрим содержание речевого акта комплимента.

В данном случае можно рассматривать речь как вид сознательной и целенаправленной деятельности. В рамках лингвистической философии сформировалась теория речевых актов, где речевой акт является речевым действием, совершённым в соответствии с принципами и правилами речевого поведения, принятыми в обществе.

Некоторые исследователи называют речевой акт коммуникативным актом, поскольку адресант и адресат в пределах одного речевого действия связаны теснейшим образом: интенция/иллокуция говорящего устремлена к адресату, и его (адресата) реагирование может быть и в замыслах адресата. Другие исследователи понимают под коммуникативным актом рефлексивное взаимодействие партнеров в диалоге. И то и другое не лишено оснований, поэтому принимаем обе точки зрения [2; 16].

Речевой акт можно определить как целенаправленное речевое действие, совершаемое в соответствии с принципами и правилами речевого поведения, принятыми в данном обществе. Основные черты речевого акта: намеренность (интенциональность), целеустремленность, конвенциональность. Речевые акты всегда соотношены с лицом говорящего. Последовательность речевых актов создает дискурс.

Основы теории речевых актов заложил известный лингвист Джорж Остин. Согласно его теории в речевом акте участвует говорящий и адресат, выступающие как носители определенных согласованных между собой социальных ролей или функций.

В состав речевого акта входит обстановка речи и тот фрагмент действительности, которого касается его содержание.

По Остину, выполнить речевой акт - значит сделать маркеры:

1) произнести членораздельные звуки, принадлежащие общепринятому языковому коду;

2) построить высказывание из слов данного языка по правилам его грамматики;

3) снабдить высказывание смыслом и референцией, т.е. соотнести с действительностью, осуществив речение (locution);

4) придать речению целенаправленность, превращающую его в иллокутивный акт (illocutionary act) - выражение коммуникативной цели в ходе произнесения какого-то высказывания.

5) вызвать искомые последствия (perlocution), т. е. воздействовать на сознание и поведение адресата, создать новую ситуацию [3; 29].

Главным элементом в структуре речевого акта является иллокутивный акт, и поэтому речевой акт в основном отождествляется с иллокутивным актом. Классификации речевых актов, осуществляются по иллокутивным признакам. Речевой акт комплимента относится к экспрессивам, которые характеризуют эмоциональное состояние адресанта, выражают его чувства и отношение.

Комплимент является одной из разновидностей речевых актов. Под речевым актом, вслед за Н.Д. Арутюновой, нами понимается целеустремленное речевое действие, которое происходит в соответствии с принципами и правилами речевого поведения, принятыми в данном обществе; единица нормативного социоречевого поведения, которое рассматривается в пределах прагматической ситуации [4; 31]. В структуре речевого акта выделяются следующие аспекты: локуция, иллокуция и перлокутивный эффект.

Речевой акт комплимента обладает следующими характеристиками:

1) условием успешности;

2) речевой акт комплимента - это элементарная единица речи, произнесенная одним говорящим и приемлемая собеседнику и понятная ему;

3) перлокуции речевого акта (результаты) комплимент всегда универсальны, а иллокуции (интенции и намерения адресанта) могут быть как универсальными, так и специфичными;

4) речевой акт комплимента может быть как больше, так и меньше предложения;

5) речевой акт комплимента связывает между собой вербальное и невербальное поведение;

6) речевой акт комплимента подразумевает взаимодействие как минимум двух субъектов - адресанта и адресата;

7) в логической структуре речевого акта комплимент присутствуют кванторные слова и наречные словосочетания, которые способствуют достижению интенций адресанта.

Комплимент входит в состав речевого этикета, который является системой устойчивых формул общения, предписываемых обществом для установления

речевого контакта собеседников. Вслед за В.А. Масловой, речевой этикет рассматривается в работе как "социально заданные и культурно-специфические правила" поведения людей в тех или иных ситуациях общения. Речевой этикет соответствует "социальным и психологическим ролям, ролевым и межличностным отношениям", в которые вступают люди "в официальной и неофициальной обстановках общения" [5; 47].

Комплимент - это этикетное высказывание, вербально представляющее собой высокоструктурированную формулу, которая применяется во множестве ситуаций: приветствие, прощание, благодарность, поздравление.

Речевые формулы составляют основу речевого этикета, характер которых зависит от особенностей общения. Принцип использования речевых этикетных формул, помимо универсального принципа вежливости, - это принцип соответствия речевой ситуации.

Комплимент как форма речевого этикета имеет определенные национально-культурные особенности и может рассматриваться через призму культурно-речевых традиций. В каждом обществе этикет постепенно развивался как система правил поведения, система разрешений и запретов, организующих в целом морально-нравственные нормы [2; 44-45]. Комплимент также является оценкой, но та оценка, часто завышенная, касается собеседника, его качеств, действий, внешности, предметов туалета, приобретений и т. д.:

'Darling, you're looking absolutely wonderful!... oh, what a lovely perfume, is it a new one?' (J. Asher) (мать - взрослой дочери);

'You look completely wonderful in that outfit, darling. You 're gorgeous and I love you.' (муж - жене) (J. Asher);

'You are completely beautiful you know' (мужчина - женщине) (J. Asher).

Комплимент очень близок такому речевому акту, как похвала [6]. И в том и в другом случае говорящий дает оценку собеседнику, выражает одобрение его действиям. Разница касается в основном ролевых отношений. Под комплиментом мы понимаем любые оценочные и одобрительные реплики, направленные на адресата и содержащие элемент преувеличения.

Комплимент - это прежде всего проявление внимания к партнеру, что является одной из стратегий вежливого сближения. Сам этот акт исследователи называют стратегией позитивной вежливости [7; 154]. Давая высокую оценку всему, что связано с собеседником, говорящий преследует цель - сделать ему приятное, при этом потребность в данном речевом акте в разных культурах различна [7; 155].

Английские комплименты, как и оценка, являются частыми речевыми действиями [8]. С этой целью также употребляются разнообразные суперлативные прилагательные (lovely, fantastic, fabulous, superb, super, terrific, stunning, ravishing, gorgeous, brilliant, marvelous, smashing, stunning и др.), дающие оценку внешности собеседника, его качествам, умениям, поступкам, действиям, причем часто самым незначительным:

You look quite stunning, Debbie (комплимент внешности).

You are too kind (Ты слишком добр) (за предложение помощи). 're absolutely fantastic (Ты абсолютно фантастическая) (за помощь в мытье посуды). are so

thoughtful (Ты такая заботливая) (за посланную ко дню рождения открытку). 're a dream come true (Ты сбывшаяся мечта) (преподаватель - студентке за принесенную чашку чая). 're a great little worker (Ты великолепный маленький работник) (мать ребенку за помощь в уборке квартиры) [7; 117].

В комплименте часто содержится несколько интенсификаторов или повторов:

Your daughter is a genius. She is absolutely fantastic (Ваша дочка - гений. Она абсолютно фантастическая) (учитель - родителям ученицы). are so very, very beautiful tonight. More beautiful than I have ever seen you, I do believe (Ты такая очень-очень красивая. Более красивая, чем я когда-либо видел, я уверен) (муж - жене).

В английской коммуникации комплименты, как и оценка, часто сопровождают формулы благодарности, усиливая степень признательности говорящего:

Thank you very much. The food was gorgeous. You really are a superb cook (Большое спасибо. Еда была великолепная. Ты действительно превосходный повар) (гость - хозяину дома).

You are a genius. You did an excellent job. Thank you so much (Ты гений. Ты сделал отличную работу. Большое спасибо) (другу за оказанную помощь).

Данная коммуникативная стратегия в большей степени характерна для английского коммуникативного поведения, чем для русского.

Таким образом, анализ комплимента в английской лингвокультурной общности позволяет сделать вывод о том, что английский комплимент носит этикетный характер. Для английского коммуниканта комплимент - это скорее «этикетный стереотип, клише», чем выражение симпатии к адресату. Комплимент - это прежде всего проявление внимания к партнёру, что в свою очередь является стратегией позитивной вежливости.

Список использованных источников

1. Иссерс О.С. Речевая тактика комплимента в разговорной речи // Речь города. Тезисы докладов Всероссийской межвузовской научной конференции. – Омск, 1995.

2. Формановская Н.И. Речевой этикет и культура общения. – М.: Высшая школа, 1989. – 159 с.

3. Остин Дж.Л. Слово как действие. - В кн.: Новое в зарубежной лингвистике. Вып. XVII. М., 1986. С. 22-129.

4. Арутюнова Н.Д., Падучева Е.В. Истоки, проблемы и категории прагматики // Новое в зарубежной лингвистике: лингвистическая прагматика. – Вып. XVI. – М., 1985.- С. 3-42.

5. Серебрякова Р.В. Национальная специфика комплимента и похвалы в русской и английской коммуникативных культурах // Язык, коммуникация и социальная среда. Вып. 1, 2001. – 5 с.

7. Ларина Т.В. Фатические эмотивы и их роль в коммуникации // Эмоции в языке и речи: Сборник научных статей / под. ред. Шаронова И.А. - М.: РГГУ, 2005. - С. 150-160.

8. Herbert R.K. Syntax and Semantics. Vol.9. Pragmatics. New York: Academic Press, 1989, p. 231.

*Хурметбек Ляззат, «Аударма ісі»
мамандығының 2-курс студенті,
Астана қаласы «Басқару колледжі» ЖШС
Ғылыми жетекшісі:
Ордабаева Зайрагул Қиябаевна,
Қазақ тілі мен әдебиет пәнінің оқытушысы*

ТЕРЕҢ БІЛІМ - КІТАПТА

Пайда ойлама, ар ойла,
Талап қыл артық білуге.
Артық білім кітапта,
Ерінбей оқып көруге.

Абай Құнанбайұлы

Адамзат баласының қол жеткізген ұлы игіліктерінің бірі - білім қазынасы. Ол ұрпақтан-ұрпаққа ауызша, жазбаша түрде немесе әдебиет арқылы да жеткен. Кітап адам баласының сан ғасырлық ақыл-ойының жемісі, тарихы мен тағылымының алтын сандығы. Кітап- әр халық үшін құнды мұрағат. Кітап оқыған адамдарды оқыған, мәдениетті адам деп айтамыз. Бұның бәрі бекер айтылмайды ғой. Кітап оқыған адамның расыменде көп білетін, ізденесі өте жоғары болатын қасиеттері бар. Қаншама ақындарымыз бар, солардың шығармалары, романдары, пьесалары кітап болып шығып жатыр. Соларды оқып өмірге деген көзқарасыңды өзгерт.

Аннотация. «Жастар рухы» партиясы жастар қанатының кезектен тыс VI съезінде Қазақстан Республикасының Президенті Қасым - Жомарт Тоқаев: «Жаңа Қазақстан жастары үшін маңызды үш басымдық – Терең білім, Еңбекқорлық және Отаншылдық қасиетті» атап өтті.

«Кітап дегеніміз - алдыңғы ұрпақтың артқы ұрпаққа қалдырған рухани өсиеті. Кітап оқудан тыйылсақ, ой ойлаудан да тыйылар едік», - деген еді Ғабит Мүсірепов. Кітап таңдап, талғап оқи білу, оны түсіну мен түйсіну, алған әсерді өмір қажетіне жарата білу - әрбір адамның білігі мен білімін, пайымы мен парасатын айқындайтын алғы шарттардың бірі. Бұл ғылыми жобаның негізі ретінде Ғабит Мүсірепов нақыл сөзін алдым. Қазіргі кезде барлық ересек және жас өспірімдер тіпті кішкентай балада ұялы телефон, планшет, ноутбук, компьютер бар. 100 пайыздың тек 35 пайызы ғана кітап оқыйды. Мойындаймын сол бір 65 пайызының ішінде менде болғам. Дәл қазіргі уақытта бәрі сандық технология болғандықтан ұялы телефонда тек сабақ үшін отырамын деп ал қалған бос уақыттымда кемінде кітаптың 25 парағын оқыймын деп өзіме уәде бердім. Бұнымен менің айтқым келгені әркім өзін дұрыс жолға салуға уақыты бар және қай жаста болмасын кітап оқып бастау кеш емес немесе ерте емес.

Осы жақында бір әлеуметтік эксперимент жасап көрдім. Эксперименттің шарты былай болды. Көшеде өтіп бара жатқан кез-келген адамға сұрақ қоядым. Сұрақтар көбінесе ақын, жазушылардың туған жылы олардың романдары, шығармалары туралы болды. Осы сұрақтарға жауап бере алмаған адамдарға ұялы телефон яғни техника туралы сұрақтар қойғанда лезде жауап берді, әрі қарай

айтудың да қажеті жоқ та шығар. Бұл эксперимент арқылы қазіргі кезде кітаптың құндылығының жоғалып бара жатқанын байқаймыз. Бұл халық үшін үлкен мәселе болып саналады. Бұл тек басы, кітаптың құнды екенін осы ғылыми жобада дәлелдейтін боламын және кітап оқуға шақыратын боламын.

Кітап дегеніміз не?

Кітап (арабша – жазба) — мерзімсіз баспасөз басылымы; көркем-әдеби, қоғамдық-саяси, ғылыми-практикалық мазмұндағы туынды.

Кітаптың алғашқы түрлері ежелгі Шығыс елдерінде, Грекияда, Римде қыш текшелеріне, тақта тастарға сына жазуымен жазылды. Біздің заманымыздан бұрынғы 25-ғасырда Мысырда қыш текшелердің орнына қамыс (папирус) қолданылды. Біздің заманымыздан бұрынғы 7-ғасырда қамысқа кітап жазу ісі Грекия мен Римде кең өріс алды. Осыған байланысты кітапты көшіріп жазуға машықтанған көшірушілер мен қолжазбаны көркемдеуші суретшілер пайда болды.

Назарларыңызға кітаптар мен кітапханаларға қатысты бірнеше қызықты дерек ұсынамыз.

Финляндияда «Скепис» деген қоғам бар. Оның мүшелері әр жылдың аяғында бас қосып, ақылдаса отырып, жылдың ең нашар кітабына «Құрмет грамотасын» беретін көрінеді.

Бұрынғы батыс Германияда шығып тұратын «Конкрет» атты журналдың жылдың ең жаман шығармасына, яки ең дарынсыз авторына беріп тұратын сыйлығы бар екен. Оны алған адам бұдан былай қарай мұндай кітап жазбауға және осы сыйлыққа келген ақшаға басқа бір мамандық алам деп уәде беруге тиіс екен.

Шри-Ланкада археологиялық қазба жұмыстарымен шұғылданған Америка ғалымдары әр парағы таза алтыннан дайындалған ғажап бір кітап тауып алыпты. Онда көне Үндістанның белгілі бір дастаны басылған дейді.

Францияның Нанта қаласында тұратын бір дәрігер-фармацевт отыз бес жыл бойына әр елдің гимндерін жинаумен шұғылданыпты. Франс Пресс агенттігінің хабарлауына қарағанда оның коллекциясы бүгінде жүз елудің үстіне шығыпты.

Бұдан дәл он жыл бұрын (2004 ж.) Сирия ғалымдары басқа ағайындас әріптестермен біріге отырып, «Бүкіл арабтық энциклопедия» шығаруға кіріскен. Бұл жиырма томдық үлкен еңбектің әрқайсысы мың беттен тұрады.

Францияда небары сегіз сағат ішінде бір өлеңдер жинағын басып шығарған. Таңғы сағат тоғызда қолжазбасын әкеліп тапсырған автор кешкі сағат бесте жырқұмарларға қолтаңба үлестіре бастаған.

Біздің жыл санауымыздан бұрынғы үшінші ғасырдың басында тұрғызылып, жаңаша жыл санаудың басында римдіктердің шабуылы кезінде өртенген дүниенің сегізінші ғажабы – Александр кітапханасы қалпына келтірілді. Кезінде теңдесі жоқ бұл кітапханада мыңдаған папирус оралымдары болған.

Франция президенті болған Франсуа Миттеранның артында қалған өлмес еңбегі – Парижде салынған еш жерде, еш елде болмаған теңдесі жоқ кермет кітапхана. Ол осы өткен жиырмасыншы ғасырдың ғылыми-техникалық жаңалықтарының ұлы жемісі.

Кітап оқудың пайдасы

«Кітап ақылына ақы сұрамайтын ең құнды қазына» деген екен түркі жұртының ұлы ақыны, ойшыл Әлішер Науаи. Осы сынды кітап туралы бірнеше құнды пікірлерді сіз де жақсы білесіз. Расында қай ғасырда да кітаптың алатын орны бөлек. Кітап кемелденуге көмектеседі. Қаншама технологиялар шығып жатыр. Бірақ бұлардың бәрі кітапты алмастыра алмасы анық. Оқыған адамның күні қашан да жарық.

Мен бүгін сіздерге кітап оқудың 7 пайдасы жөнінде айтып көрейік. Түртіп алыңыз.

1. Кітап оқу – қоршаған ортаны, дүниені және өзін тануға көмектеседі.

2. Кітап оқу – жадыны және ойлауды дамытады. Яғни, көп оқыған адам жады мықты, тез ойлап, тез қорыта алады.

3. Кітап оқу – талдауға, сараптауға, өзіндік жүйелі пікір қалыптастыруға үйретеді.

4. Кітап оқу – көптеген табыс пен жетістіктің ең басты негізі.

5. Кітап оқу – адамдармен дұрыс қарым-қатынас жасауға үйретіп, әдемі сөйлеу дағдыларын қалыптастырады.

6. Кітап оқу – сөздік қорды байытады және жалпы сауаттылық деңгейін арттырады.

7. Кітап оқу – адам бойында бұғып жататын шығармашылық қабілеттерді дамытады.

Әр адам өзіне «Мен неліктен кітап оқуым керекпін?» деген сұрақ қою керек. Ғылыми жоба арқылы жауабын таптыңыз деген ойдамын.

Кітап және тіл

Кітап және тіл деуімнің себебі, кітапсыз тіл жоқ, тілсіз кітап жоқ. Тіл туралы айтып өту артық етпейді.

Тіл туралы жазу, ол туралы айтудан қашпау да, жалықпау да керек. Себебі тіл бүкіл бір халықтың жүрегі. Оның бойында ұлттық болмыс, ұлттық рух, дәстүр мен салт жатыр. Сондықтан әр халық өз тілінде мақтанып қана қоймай, оны дамытып, жұмыс жасауы керек. Себебі қазір әлемде жойылып кетуі мүмкін тілдер қатары бар. Бұл тілдер қолданыстан қалып, сөйлеуі мен өмір сүруін тоқтатқандар. Оған басты себеп сол ұлттың не халықтың жойылып кетуі тікелей себеп болады. Одан қала берді отарға тап болған елдердің де тілдері сол держава тіліне бағынып, өз өмір сүру салтын жоғалтады.

Тіл – ең ұлы қару. Тіл – ең асыл құндылық. Тіл – ең керемет қатынас құралы. Әлемдегі ең көп таралған тіл – ағылшын тілі. Себебі оның таралу және қолдану аймағы кең. Ал ең сұлу тіл деп француз тілін атайды. Дегенмен осы қатарға өзіміздің қазақ тілін де қосуға болады. Неге?

Қазақ тілі – әлемдегі мағынасы көп, синонимдік тіркесі мол, сөйлеу стилі сұлу, ерекше тіл. Тек қолданатын халықтың саны аз демесеңіз, бұл тілдің құдіреті ерекше.

Абайға дейін жыраулар, батырлар мен хандар, шешендер осы ана тіліміз арқылы дау шешіп, соғыстың бетін қайтарған. Абайдан кейінгі қазақ тілінің ерекше қолданысқа түсуі, оның қазақ поэзиясын халық ішіне идіріп әкелуі. Әрине Абайға

дейін де поэзия болды. Бірақ ол зар заман жырлары мен дастандары. Ал Абай тілінде сұлулықпен біз айтқан ерекшелік үндесіп жатыр.

Тіл өлсе, ұлттың да өмір сүруі мүмкін емес. Сондықтан сіз қай ұлттың өкілі болмаңыз, тіл үшін күресуге міндеттісіз. Сол тілде сөйлейтін соңғы адам болсаңыз да, тіліңіз жайында аманат қалдыруға, мұра қалдыруға тырысуыңыз керек. Себебі сіздің тілде жазылған құнды тарихи деректер, кейінгі ұрпақ үшін үлкен рөл ойнауы мүмкін.

*Өз тіліңізді сүйе отырып, өзге тілге құрмет білдіріңіз.
Тілсіз тірліктің тасы өрге домалайды десе, қателесесіз.*

Қорытынды

«Кітап маған тақтан да қымбат», - деп көрсеткен Шекспир. Бұл сөзден түйер ойымыз, адамға жан азығы, рухани байлығы бола білген - кітап. Сол себепті оның орны тақтан да жоғары. «Наданмен қас болғанша, кітаппен дос бол», - дейді Баус. Кітап - сенің асып-таспайтын асыл досың. Себебі кітаппен дос болған адамның ой-өрісі кең, сөз мәдениеті жоғары, саналы, жан-жақты болып тәрбиеленері сөзсіз. Білімнің көзін ашып, ең алғаш ғылым саласын таңытқан, оқытып-үйреткен - кітап. Бұл ғылыми жоба арқылы біздің еліміздің өзекті мәселесін қозғадым. Кітапты өртеген емес оны оқымаған үлкен қателік деп санаймын. Кітаптың құндылығын, тілдің құндылығын толығымен түсіндірдім деп ойлаймын. Қазақ баласы, қазақ қызы қазақ тілін жаңғырту керек. Себебі, кітап пен тілде біздің елдің тарихы мен үлкен қазынасы жатыр.

Пайдаланған әдебиеттер тізімі

1. Айбын. Энциклопедия. / Бас редакторы Б.Ө.Жақып. - Алматы: «Қазақ энциклопедиясы», 2011. ISBN 9965-893-73-Х
2. [<https://e-history.kz/kz/projects/show/23130/>]e-history.kz

*Сақтақбергенова Үрзада Әмірбекқызы,
Астана қаласы, «Қазақ технология және
бизнес университеті» АҚ колледжі
арнайы пәндер оқытушысы*

ҚАЗІРГІ БІЛІМ БЕРУДЕ ЖАҢА ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ҚОЛДАНУДЫҢ ТИІМДІЛІГІ

Аннотация: Ақпараттық технология адамдардың білімін кеңейтуге, техникалық және әлеуметтік процестерді басқарудың сенімділігі мен жеделдігін арттыруға, ақпараттық ресурстарды пайдалану процестерінің күрделілігін төмендетуге мүмкіндік беретін ақпаратты жинау, сақтау, өңдеу, беру және

ұсынудың әдістері, аппараттық және бағдарламалық құралдарының жиынтығы түсініледі.

Түйінді сөздер: жаңа технология, ақпараттық технология, қалыптастыру.

Әлемдік жаһандық дамудың қазіргі тенденциясы, нарықтық және әлеуметтік ортаның бәсекелестік қатынастары, ақпараттық өрістің үнемі өзгеріп отыруы қоғамды барлық салаларда модернизациялау ережелерін белгілейді, ал білім беру де ерекшелік емес. Білім беру мазмұны да, шет тілдерін оқыту әдістері де өзгеріске ұшырайды.

Осыған байланысты кәсіби, арнайы, коммуникативтік және ақпараттық құзыреттіліктері бар білікті кадрларды даярлау процесінде шет тілінің рөлін күшейту үрдісі қалыптасуда.

Алайда, бәсекеге қабілетті маманның кәсіби маңызды қасиеттерін қалыптастыру оны оқыту процесіне заманауи инновациялық-ақпараттық технологияларды енгізбестен және ол алған білімді кәсіби қолдануда одан әрі қоспай мүмкін емес.

Қазіргі білім беру студенттердің өзіндік жұмысының рөлін күшейтеді және оған тәртіптің жалпы сағаттарының 50% - дан астамын береді. Мұндай жағдайда инновациялық технологияны енгізу студенттердің кәсіби білімдерін, қажетті дағдылары мен коммуникациялық дағдыларын оқытудағы тұлғалық-бағдарланған және жүйелік - белсенділік тәсілдерін интеграциялау арқылы игеруді білдіреді.

21 ғасыр-ақпараттық технологиялар ғасыры. Адамның қазіргі өмірі ақпараттық технологиялармен тығыз байланысты: рецепттерді интернеттен табудан бастап Қашықтықтан оқытуға дейін. Білім беруге ақпараттық технологияларды енгізусіз де болған жоқ. Қазіргі уақытта ақпараттық технологиялар жалпы білім беретін мекемелерде де, жоғары оқу орындарында да қолданылады.

Әсерін қарастырмас бұрын білім беруде ақпараттық технологияларды қолдану, ақпараттық технологиялар ұғымын қарастыру қажет.

"Ақпарат" сөзі латынның "informatio" сөзінен шыққан, ол ақпарат, түсініктеме, презентация дегенді білдіреді. Ал "технология" сөзі гректің "techné" сөзінен шыққан, ол шеберлік, өнер және "logos" - ұғым, ілім дегенді білдіреді.

Ақпараттық технология адамдардың білімін кеңейтуге, техникалық және әлеуметтік процестерді басқарудың сенімділігі мен жеделдігін арттыруға, ақпараттық ресурстарды пайдалану процестерінің күрделілігін төмендетуге мүмкіндік беретін ақпаратты жинау, сақтау, өңдеу, беру және ұсынудың әдістері, аппараттық және бағдарламалық құралдарының жиынтығы түсініледі.

Қазақстандағы білім беру жүйесінің басым бағыттарының бірі нақты әлемді өзіне көрсетуге дайын және қоршаған әлемге ықпалдасуға қабілетті жоғары оқу орнының немесе мектептің түлегін даярлау болып табылады. Оқытудың басым білім беру бағыттары мен бейіндерін (әлеуметтік-гуманитарлық, жаратылыстану-ғылыми, технологиялық) айқындау білім беру мекемесінің педагогикалық ұжымының мүмкіндіктерін, өңірлік білім беру жүйесінің құрылымын және әлеуметтік-мәдени ортаның ерекшеліктерін, оның дәстүрлерін, сондай-ақ Біліктіліктің қандай да бір деңгейіндегі мамандарға болжамды қажеттілікті ескере

отырып жүргізіледі. Осы кезеңде бірқатар сұрақтар туындайды: "не үйрету керек?", "неге үйрету керек?", "қалай үйрету керек?", "қалай тиімді оқыту керек?" Бұл процесс кепілдендірілген нәтижеге ие болуы үшін педагогикада бағыт пайда болды-педагогикалық технологиялар. Педагогикалық технологиялар деп техникалық және адами ресурстарды және олардың өзара әрекеттесуін ескере отырып, оқытудың және білімді игерудің бүкіл процесін құрудың, қолданудың және анықтаудың жүйелік әдісін түсіну әдеттегідей, бұл форманы оңтайландыруды өз міндетіне айналдырады.

Оқушылардың шығармашылық қабілеттерін дамытудың тиімді құралы, жас санатына қарамастан, әртүрлі ойын жағдайлары бола алады. Ойнау кезінде біз өзімізге шығармашылық міндеттер қоямыз, оларды шешуге терең білім, әртүрлі дағдылар мен дағдылар, фантастика, қиял, қиял көмектеседі. Ойындар студенттерді түпнұсқа идеяларды айтуға және стандартты емес шешімдер қабылдауға итермелеуі мүмкін. Ойынға тек оқыту және тәрбиелеу құралы ретінде біржақты қарау оның адамның болашағына әсерін шектеулі бағалауға әкеледі. Оның бүгінгі жас ұрпақтың оптимистік көзқарасына тигізетін керемет әсері ескерілмейді. Қызметтің бұл түрі күнделікті студенттік немесе мектеп өмірінде қол жетімді емес қасиеттерді көрсете отырып, қарым-қатынас жасауға мүмкіндік береді. Ойын жағдайында оқушылардың қарым-қатынасы оларға Шындық сезімін береді, ирония, әзіл, әзіл әкеледі, шиеленісті, монотондылықты жеңілдетеді, оқу іс-әрекетіне деген ынтаны арттырады. Сонымен қатар, ойында мотивация қатысушылардан нақты шешімдер қабылдауды талап ететін танымдық, эстетикалық, моральдық, әлеуметтік мотивтердің тұтас кешенін алады. Сабақта дидактикалық, іскерлік, зияткерлік ойындарды құрастыру және пайдалану кезінде студенттердің жас ерекшеліктерін нақты ескеру қажет.

Озық тапсырмалар технологиясы оқушылардың өз бетінше білім алуына, ақпараттық көздермен жұмыс істеу қабілетіне, ең маңызды ақпаратты таңдауға ықпал етеді, бұл жалпы оқу процесіне оң әсер ете алмайды. Бұл әсіресе жоғары оқу орындарына қатысты, мұнда студенттер сабаққа материал таңдау кезінде дербестік пен ойыншылдықты көрсетуі керек. Егер бұл технология мектепте қолданылмаса, онда студенттік өмірде озық сипаттағы тапсырмаларды сапалы деңгейде орындау қиын болады. Сондықтан мектептер бұл технологияға мұқият назар аударып, оны жүйелі түрде қолдануы керек.

Шығармашылық жобаларды орындау барысында мақсатты жобалық қызметтің тікелей және негізгі нәтижесі субъектінің өзін өзгерту болып табылады. Тұтынушыдан білім алушы жаратушы мен жасаушыға айналады. Бұл ойлауды, сөйлеуді, қиялды барынша дамытуға мүмкіндік беретін пәндік бағдарламалардан шығуға мүмкіндік беретін жобалық оқыту технологиясы. Бұл технология жұмыстың топтық формасымен тамаша үйлеседі, бұл сабақта бірқатар тәрбиелік сәттерді шешуге мүмкіндік береді. Ұжымшылдық, эмпатия, эмпатия, бірлік сезімі қазіргі жастардың батыстық байланысы болып табылады. Бірлескен күш-жігермен зияткерлік жұмысты орындау мүмкіндігі, әрине, бір-біріне деген құрмет сезімін біріктіреді және нығайтады.

Оқу материалының мазмұнына қызықты мәліметтерді, фактілерді, тарихи деректерді қосуды көздейтін жаңалықты қабылдау. Мұндай материалды проблемалық түрде ұсыну арқылы студенттер ғылыми таным логикасын үйренеді. Олардың алдында миниатюрадағы таным процесі, оның логикалық құрылымы тұр: проблеманы қою-гипотезаны тұжырымдау - оның эксперименттік тексеруі-қорытындылар (немесе жаңа мәселе). Оқушылар ғылыми білімнің қалай алынатынын көреді, әлем мен ондағы еңбек пәнінің танымдылығына көз жеткізеді.

Динамиканы қабылдау, яғни динамикадағы процестерді, құбылыстарды көрсету.

Материалды оның өмірлік, ғылыми маңыздылығына байланысты зерделеу қажеттілігі туындайтын маңыздылықты қабылдау.

Оқулықпен өз бетінше жұмыс жасау арқылы сабақта шешілетін проблемалық жағдайларды жасау.

Педагогикалық технологиялар білім берудегі барлық мәселелерді шешпейтінін, бірақ мұғалім мен оның қамқорлығындағы адамдар арасындағы қажетті буын болып табылатындығын ұмытпаған жөн, бұл біріншісіне үйлесімді, рухани және интеллектуалды байытылған тұлғаны дамытуға және тәрбиелеуге мүмкіндік береді. қазіргі әлем ұсынған барлық критерийлер. Сіз тек бір, екі технологияға тоқталмауыңыз керек. Барлық заманауи технологиялар бір-бірін үйлесімді түрде толықтыратынын және оларды тек жүйелі пайдалану жоғары нәтиже бере алатындығын есте ұстаған жөн.

Пайдаланған әдебиеттер тізімі

1. Сайтимова Т.Н. Система общего образования в Казахстане: современное состояние и тенденции развития. Автореферат дисс. канд. пед. наук. – Волгоград, 2011. – 22 с.

2. Бекишев К., Инновации в системе образования Республики Казахстан.

*Красовская Анастасия Васильевна,
ГККП «Колледж общественного
питания и сервиса» акимата г. Астаны
мастер производственного обучения*

ПОВЫШЕНИЕ КАЧЕСТВА ПОДГОТОВКИ КОНКУРЕНТОСПОСОБНЫХ СПЕЦИАЛИСТОВ И РАБОЧИХ ЧЕРЕЗ ВНЕДРЕНИЕ СТАНДАРТОВ WORLDSKILLS

Аннотация: Большое значение в формировании профессионализма, компетенций, профессионально-значимых личностных качеств имеют практические занятия с использованием стандартов WorldSkills.

Ключевые слова: WorldSkills, компетенция, работодатель

Современный рынок труда остро нуждается в высококвалифицированных

рабочих кадрах, шагающих в ногу со временем. Казалось бы, студент, только что завершивший обучение по нужной работодателю профессии, идеальный кандидат: молод, знания, умения и навыки свежи и отточены. Так ли это? Совмещает ли выпускник теорию и практику? Как без дополнительных усилий и материальных затрат повысить уровень подготовленности молодого рабочего и его профессиональную пригодность, доверить важную работу, допустить к сложному оборудованию? Что может сразу же служить инструментом проверки знаний и умений вчерашнего студента и его готовности к работе на реальном производстве? Именно здесь и проявляется нужность и практичность демонстрационного экзамена.

Демонстрационный экзамен по стандартам Ворлдскиллс – это форма государственной итоговой аттестации выпускников по программам среднего профессионального образования образовательных организаций высшего и среднего профессионального образования. На практике это моделирование реальных производственных условий для демонстрации выпускниками профессиональных умений и навыков, а вот привычных «двоек» и «пятерок» здесь нет.

Движение Worldskills – как один из основных образовательных трендов в системе технического и профессионального образования. На современном рынке труда востребованы креативные, мобильные, имеющие навыки и опыт работы, специалисты. Профессиональное образование, основанное на теоретических знаниях, перестало совпадать с запросами современного работодателя. Практическую подготовку будущих специалистов к продуктивной трудовой деятельности, включающую в себя способность к быстрой адаптации на рабочем месте, владение общими и профессиональными компетенциями, а также устойчивую мотивацию к успешной профессиональной деятельности, призвана осуществлять система среднего профессионального образования [1].

В настоящее время в связи существенными изменениями в структуре и содержании системы среднего профессионального образования повышаются требования к подготовке специалистов. Это специалист, обладающий профессиональной культурой и владеющий своей квалификацией на высоком уровне, а также применяющий в своей работе творческо-исследовательский подход. Только тогда он будет соответствовать Международному профессиональному стандарту, и востребован не только на российском, но и на мировом рынке труда. С целью повышения престижа рабочих профессий и развитие навыков мастерства проводятся чемпионаты, поэтому иногда «WorldSkills» называют «олимпиадой профессионального мастерства». В нем принимают участие не только студенты начальных и средних профессиональных учебных заведений, но и выпускники или работники соответствующей профессии. В профессиональном образовательном учреждении необходимо разработать и внедрить требования системы «WorldSkills» соответствующих компетенций. Будущий квалифицированный специалист должен уметь работать самостоятельно, проявлять инициативу и творческий подход к профессии, знать и соблюдать санитарные требования и технику безопасности. Поэтому нужно проводить работу

по стимулированию будущих специалистов, создать условия для их творческого роста, разбудить в них мотивацию и активность участия в региональных, национальных и международных соревнованиях «WorldSkills».

В последние годы отмечается необходимость непрерывного обучения и освоения новых профессий. Это связано с технологическим обновлением рабочих процессов.

Наш колледж совместно с работодателями планируют пакет инновационных предложений по работе на производстве, связывая свою деятельность с форматом WorldSkills. Работа идет в разных направлениях. Изначально заключается четырехсторонний договор (студент, колледж, родитель, предприятие) в течение всего времени обучения студентов проходит в учебных мастерских колледжа, оснащенных лабораторией, а производственная практика на предприятиях города. Вместе с мастерами производственного обучения и начальниками производства просматривается рабочая программа, составляются поурочные планы на каждый день практики. Студенты обучаются на современном оборудовании оснащенном по последним мировым стандартам [2].

Студентов, которые участвовали в чемпионатах WorldSkills с удовольствием принимают на практику на предприятие. Работодатель заинтересован в такой практике, так как на прямую готовит специалистов для работы на своих предприятиях.

Предприятия, участвующие в оценке экзамена, по его результатам могут осуществить подбор лучших молодых специалистов по востребованным компетенциям, оценив на практике их профессиональные умения и навыки, а также определить образовательные организации для сотрудничества в области подготовки и обучения персонала. Колледж тоже заинтересован в данном эксперименте: – это хороший опыт для студентов; – это оплачиваемые места вовремя практике; – это дальнейшее, гарантированное трудоустройства; – это хороший старт в дальнейшей карьере. Они выходят уже квалифицированными рабочими, что позволяет им самим диктовать условия на рынке труда. В течение года предприятие совместно с колледжем проводит свои внутренние чемпионаты, где принимают участия не только студенты, но и рабочие данного предприятия.

В рамках таких чемпионатов своим сотрудникам повышают рабочие разряды. Просматривают перспективных студентов. Благодаря внутренним чемпионатам можно построить стратегию дальнейшего обучения студентов. Увидеть слабые и сильные стороны в подготовке кадров. Демонстрационный экзамен по совместной договоренности проходит так же на производстве. Что позволяет более эффективно подойти к организации и проведению экзамена и поднимает престиж рабочих профессий. На экзамен берется задание, которое присылает главный эксперт. Чаще всего берется то, которое использовали на предыдущем чемпионате WorldSkills.

На демонстрационный экзамен приглашаются независимые эксперты. В их состав входят мастера п/о, работники предприятий. Экзамен делятся на модули. По итогам прошлого года, мы увидели, что совместная работа с предприятием приносит свои результаты. Более 80% студентов остаются на предприятии

Включение формата демонстрационного экзамена в процедуру государственной итоговой аттестации обучающихся профессиональных образовательных организаций – это модель независимой оценки качества подготовки кадров, содействующая решению нескольких задач системы профессионального образования и рынка труда без проведения дополнительных процедур.

Таким образом, внедрение стандартов WorldSkills в образовательный процесс, приводит не только к освоению обучающимися профессиональных компетенций, но и повышает качество профессиональной подготовки, развивает профессиональное и креативное мышление студентов, формирует опыт творческой деятельности в профессиональной сфере, увеличивает долю выпускников, трудоустроенных по полученной специальности.

Список использованных источников

1. Павлова, О.А. Демонстрационный экзамен: приоритеты образовательной политики в СПО и новая реальность для образовательных организаций. // Дополнительное профессиональное образование в стране и мире. – 2016. – № 5-6 . – 28с.

2.<http://worldskills.ru/nashi-proektyi/demonstracionnyijekzamen/obshhaya-informacziya.html>.

*Нурманова Актolkын Дархановна
М.Мәметова атындағы Қызылорда
педагогикалық жоғары колледжі
арнайы пәндер оқытушысы*

ҚАЗАҚСТАНДА ИНКЛЮЗИВТІ БІЛІМ БЕРУДІ ЕНГІЗУ: ӘЛЕМДІК ТӘЖІРИБЕЛЕР, ТУЫНДАЙТЫН МӘСЕЛЕЛЕР, МҮМКІН ШЕШІМДЕР

Аннотация: Қазақстан Республикасы, өзін демократиялық, зайырлы, құқықтық және әлеуметтік мемлекет ретінде танытатын кез келген басқа ел сияқты, адами құндылықтарды, сапалы өмір сүру мүмкіндігін, адам құқықтарын сақтауды және жеке тұлға ретінде өзін-өзі іске асыру үшін толық еркіндік беруді өзінің басымдығына қояды. Осыған байланысты мақалада азаматтардың барлық санаттары үшін тең мүмкіндіктерді қамтамасыз етуге ұмтылатын басым бағыттардың бірі қарастырылады. Білім беру ортасындағы Инклюзия дамудың әртүрлі ерекшеліктері бар адамдар үшін кедергілермен күресудің негізгі кезеңі болып табылады. Сондықтан Қазақстанда инклюзияның қалыптасуын, оның өзекті жай-күйі мен даму перспективаларын зерделеу маңызды болып табылады.

Түйінді сөздер: инклюзия, ерекше білім беру, білім беру бағдарламасы.

Ерекше қажеттіліктері бар адамдарды бейімдеу туралы мәселе қоғамда бұрыннан қалыптасқан. Оларды біріктіру процесі өте әртүрлі кезеңдерден өтті-адамдардың көпшілігінің ашық қабылдамауынан бастап, денсаулығында қандай да бір шектеулері бар адамдар толыққанды өмір сүре алады, білім алады және жұмыс істей алады.

Әлеуметтену процесі ерте жастан басталуы керек. Дәл осы уақытта бала басқа адамдармен қарым-қатынас пен қарым-қатынастың негізгі дағдыларын алады. Түзету мекемесінде ол ересек адам ретінде өмір сүретін нақты әлемнен оқшауланған күйде қалады. Ерекше бала үшін құрдастарымен ортақ тіл табуды үйрену өте маңызды, тіпті олар одан өзгеше болса да.

Денсаулық шектеулері жоқ балалар үшін инклюзивті білім беру де өте маңызды. Бала кезінен бастап олар әр адамның әр түрлі екендігіне және олардың барлығына бірдей нәрсе қажет емес екеніне үйренуі керек.

Әлемдік педагогика ғылымы мен практикасы "инклюзия" терминін жақында енгізді. Бір оқу орындарында мүгедек және мүгедек адамдарды оқытуға байланысты негізгі тенденциялар Ресейге Еуропа мен АҚШ-тан келгеніне қарамастан, Батыс қоғамдары оларды бірден қабылдаған жоқ.

Инклюзивті білім беру принциптеріне белсенді қозғалыс процесі екінші дүниежүзілік соғыстан кейін гуманизм идеялары, сондай-ақ 1945 жылы құрылған Біріккен Ұлттар Ұйымы (БҰҰ) қатты әсер еткен кезде басталды. Ол білім беру жүйесінде мүгедек балалардың құқықтарын теңестіруге, сондай-ақ оларға сапалы және қолжетімді білім алуға мүмкіндік жасауға бастамашы болды.

XX ғасырдың ортасына дейін ерекше қажеттіліктері бар балаларға барлық қамқорлық мамандандырылған интернаттар мен жабық типтегі мектептер құруға дейін азайды. Сонымен, Еуропаның кейбір елдерінде XVIII ғасырда саңырау және зағип жандарға арналған бөлек мектептер құрылды. Алайда, бұл психикалық ауытқулары бар балаларды оқытуға әсер етпеді, олардың білімі аз ғана болды. Өкінішке орай, XX ғасырдың екінші жартысына дейін ерекше қажеттіліктері бар адамдар ашылмаған сегрегацияға ұшырады. Мүгедектердің әртүрлі санаттары (зағип, саңырау және т.б.) үшін мамандандырылған оқу орындарын ашудың бастамашылары, әдетте, мүгедектерді оқытудың белгілі бір әдістемелерін әзірлеушілер мен көрнекті педагогтар болды, яғни мұндай мектептерді ұйымдастырумен мемлекет айналысқан жоқ.

Екінші дүниежүзілік соғыстан кейін Еуропа мемлекеттері мен Америка Құрама Штаттарының саясатындағы интеграциялық ағымдар күшейе түсті. Бұл елдерде мүгедектердің кез-келген түрдегі сегрегациясын жоюға бағытталған қоғамдық ұйымдар пайда бола бастады. Дегенмен, ерекше қажеттіліктері бар балаларды оқыту бойынша бірыңғай Тұжырымдаманы қабылдау XX ғасырдың соңына дейін созылды. Ресми түрде "инклюзивті білім беру" термині 1994 жылы Испанияның Саламанка қаласында ерекше қажеттіліктері бар адамдарға білім беру жөніндегі дүниежүзілік конференцияда ғана айтылды. Ол әлемдік педагогикалық қоғамдастық үшін ең жарқын оқиғалардың біріне айналды. Онда қабылданған Саламан декларациясы болды, ол барлық балалар үшін оқу жағдайларын жасау мақсатында жаппай білім беру жүйесін қайта құру идеясына негізделген.

Тәуелсіздіктің 30 жылында Қазақстан білім беруді дамытуда үлкен қадам жасады. Тәуелсіздік күнінен бастап білім беру саласында көптеген реформалар мен инновациялар жүргізілді. Бірте-бірте даму ерекшеліктері бар балалармен жағдайға назар аудара бастады. Сондықтан, 2011-2020 жылдарға арналған сапалы білім беруді дамыту бағдарламасының негізгі бағыты тең құқықтардан тең мүмкіндіктерге дәйекті қозғалыс болды. Тең мүмкіндіктерге қарай қозғалыс барлық балаларды, әсіресе даму мүмкіндігі шектеулі балаларды жалпы білім беру кеңістігіне қосу үшін нормативтік-құқықтық база құруға түрткі болды [1]. Адамдардың өзекті қажеттіліктерін қанағаттандырудағы тең мүмкіндіктер принципі инклюзияның негізінде жатыр. "Инклюзия" термині физикалық дамуында қиындықтары бар, соның ішінде мүгедектігі немесе психикалық ерекшеліктері бар адамдарды қоғамның белсенді өміріне нақты қосу процесін білдіреді.

Айта кету керек, тек Қазақстанда ғана инклюзия проблемаларына назар аударылмайды. Бүгінгі таңда бұл білім беруді дамытумен айналысатын көптеген адамдардың күн тәртібіне кіреді.

Техникалық және кәсіптік білім берудің (ТЖКБ) өзекті проблемасы бүгінгі күні оқыту мен тәрбиелеуге арнайы (ерекше) тәсілдерді қажет ететін денсаулық сақтау мүмкіндіктері шектеулі студенттер санының өсуі болып табылады. Оқушы жастардың мүгедектігі тіршілік әрекетіне елеулі шектеулер туғызады, әлеуметтік бейімделуге, қарым-қатынаста қиындықтарға, кәсіптік дағдыларды үйренуге және меңгеруге ықпал етуі мүмкін, сондай-ақ тең емес мүмкіндіктердің әлеуметтік проблемасы болуы мүмкін.

Бұл мәселені шешуде ТЖКБ жүйесінің өзі маңызды рөл атқарады, ол болашақ маманның жеке дамуына, оның әлеуметтік құндылықтарын қалыптастыруға, жеке, кәсіби, еңбек және әлеуметтік маңызды қызметте белсенді, сәтті бейімделуді және өзін-өзі жүзеге асыруды қамтамасыз етуге мүмкіндік береді және оқу-тәрбие жұмысы келесі кезеңдер бойынша жүргізіледі:

1 кезең-мүгедек баланың білім беру үдерісіне және әлеуметтік оқшаулануға ықтимал төмен қатысуының себептерін зерделеу және талдау;

2 кезең-инклюзивті білім берудің отандық және шетелдік тәжірибесін талдау, нормативтік-құқықтық базаны құру;

3 кезең - колледжде инклюзивті орта құру;

4 кезең - инклюзивті білім беруді дамыту бойынша ұсыныстар әзірлеу.

Әзірге мұғалімдер дамуында ауытқулары бар балаларды оқытуға дайын емес. Мемлекет тиісті бейіндегі мамандарды даярлауға ерекше назар аудара отырып, жоғары педагогикалық білім беру стандарттарын өзгертуі қажет.

Көптеген оқу орындарының материалдық-техникалық жабдықталуы нашар. Балаларға арналған арнайы құрылғылар мен оқу материалдары, сондай-ақ педагогтарға арналған әдістемелік құралдар жоқ[2].

Физикалық қол жетімділік кедергісі. Ұтқырлығы шектеулі балалардың үлкен санаты бар, олар өздерінің интеллектінің даму деңгейі бойынша мектепке дейінгі мекемелерге барып, жалпы білім беретін мектепте оқып, табысты бола алады. Бірақ мұндай балаларға әлі жағдай жасалған жоқ.

Мемлекеттік стандарттың қатаң талаптары. Оқушылардың жетістіктерін бағалаудың кең ауқымды жүйесін енгізу интеллекттегі даму нормасынан әр түрлі артта қалған балаларды жалпы ағымға қосуға мүмкіндік береді.

Бастапқы кезеңде мемлекеттің басты міндеті ғылыми-педагогикалық қоғамдастық пен жалпы қоғам арасында ақпараттық-ағарту жұмыстарын жүргізу болып табылады. Нормативтік-құқықтық базаны, оқыту материалдарын құру, оқытушылар құрамын даярлау, инклюзивті білім беруді енгізудің отандық және шетелдік тәжірибесін зерделеу Қазақстанға оқытудың сауатты жүйесін біртіндеп құруға мүмкіндік береді

Кейбір адамдар үшін инклюзивті білім беру жүйесі қарапайым балалардың оқу сапасының төмендеуіне байланысты алаңдаушылық туғызады. Алайда, мамандар инклюзия білім беру процесінің барлық қатысушыларын қанағаттандыра отырып, оқытудың жоғары сапасын қамтамасыз етуге арналған деп сендіреді және түсіндіреді.

Өкінішке орай, мұғалімдер балалардың осы санатымен жұмыс істеуге дайын емес. Олар өз бетінше шешуге мәжбүр болатын көптеген қиындықтар мен сұрақтар бар. Бір нәрсе даусыз: әр балаға жеке көзқарас, ерекше талаптар және көп көңіл бөлу қажет. Тек осы жағдайда ғана дамудың оң динамикасына, тіпті ең "проблемалы" балаға қол жеткізуге болады.

Осы мейірімді және жанашыр балаларға адамгершілікпен және адал қарайтын орта мен қоғам даму ерекшеліктерін жеңуге көмектеседі.

Жүрегімен кез-келген жұмысты орындау-сәттіліктің кепілі!!!

Пайдаланған әдебиеттер тізімі

1. Статъя «Инклюзивное образование: реальный опыт, проблемы, перспективы» автор: Драпак В.В. (общеобразовательной средней школы № 11 города Новокуйбышевска).
2. Указ Президента Республики Казахстан от 7 декабря 2010 года № 1118.

*Бердибаева Қазына Берікбаевна,
Астана қаласының әкімдігі
«Қоғамдық тамақтандыру
және сервис колледжі» МКҚК
бөлім меңгерушісі*

ҚАЗІРГІ КЕЗЕҢДЕ ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ БІЛІМ БЕРУ САЛАСЫНДАҒЫ ПЕРСПЕКТИВАЛАР МЕН ПРОБЛЕМАЛАР

Аннотация: Мақалада Білім саласындағы перспективалары және оның проблемалары қарстырылады

Кілт сөздер: кәсіби бағдар, мамандық таңдау.

Нарықтық қоғамның қалыптасуына ықпал ете отырып, білім оның қоғамның даму жағдайын көрсетеді. Бұл рефлексияның маңызды көрінісі және өзара әрекеттесу құралы білім беру қызметтері нарығы болып табылады. Трансформациялық кезеңде Мемлекет білім беру қызметтеріне сұраныс пен ұсынысты келісу мәселелерін шешуден тыс, білім беруге жеткілікті материалдық қолдау көрсете алмады. Бұл әсіресе кәсіптік білім беру құрылымының еңбек нарығының сұраныстарына сәйкес келмеуінен айқын көрінді. Алайда, сол кезде қоғамда білім беру нарығы "көрінбейтін қол" деңгейінде құрылымдық трансформацияны жүргізуге мүмкіндік береді деген болжамдар (мамандарды даярлау бағыттары мен дайындық сапасы бойынша) негізінен дұрыс емес болып шықты. Еңбек нарығын қайта құрылымдау кәсіптік білім беру жүйесіне қосымша қиындықтар әкелді.

Білім беру жүйесі соңғы екі онжылдықта айтарлықтай өзгерістерге ұшырады. Бұл жоғары білім беруді әртараптандыру, қаржыландыру көздерін қайта құрылымдау, басқару жүйесі мен тетіктерін өзгерту және мемлекет пен тұтастай қоғам тарапынан осы саланы реттеу. Білім беру саласы нарықтық қатынастарға тән көптеген ерекшеліктерді сіңірді: мүмкін пайда осы салаға кәсіпкерлік рухын тартты, бұл жеке білім беру секторының пайда болуына әкелді. Егер алдымен мемлекет тарапынан ең аз қаржыландыру жағдайында "ақылы негізде" қабылдау жүйенің жұмыс істеуін қолдауға мүмкіндік берсе, онда болашақта оқу орындары қызметінің әлеуметтік-экономикалық құрамдас бөлігіне баса назар аудару айқын көрінеді. Бұл дайындықтың экономикалық және құқықтық бағыттары санының жеткіліксіз өсуінен және бұл үшін қажетті жағдайлар болмаған шағын елді мекендерде оқу орындарының пайда болуынан көрінеді.

Білім беру қызметтерін көрсету циклінің ұзақтығын ескере отырып, қоғам жаңа мамандықтарға және білім берудің жаңа сапасына сұраныстың ресімделген түрде көрсетілуін күте алмайды. Оны болжау, мақсатты түрде қалыптастыру керек, оның ішінде нарықтың аймақтық және салалық ерекшеліктерін ескере отырып.

Мемлекет, білім министрлігі Жоғары білім беру саласын реттеу мен басқару тәсілдерін үнемі жетілдіріп отырады. Ғылыми әдебиеттерде, бұқаралық ақпарат құралдарында білім беру жүйесін жетілдіру қажеттілігі туралы көп айтылады. Алайда, көптеген ұсыныстар мен идеялар тым жалпы сипатқа ие немесе соңғы онжылдықта біздің еліміздегі жоғары білім беру жүйесінің дамуы мен жұмыс істеу ерекшеліктерін ескермейтін әлемдік тәжірибені жай көшіруге бағытталған.

Қазақстан Республикасының Білім беру жүйесі өзара іс-қимыл жасайтын:

1) меншік нысандарына, түрлері мен түрлеріне қарамастан білім беру ұйымдары;

- білім берудің әртүрлі деңгейлері үшін үздіксіз білім беру бағдарламалары мен мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттары;
- білім беру бағдарламаларын іске асыруды және білім беру жүйесін дамытуды қамтамасыз ететін білім беруді басқару органдары мен оларға ведомстволық бағынысты ұйымдар.

Республикада білім берудің барлық сатыларында мемлекеттік емес жүйе қарқынды дамыды. Жалпы және кәсіптік орта арнаулы және жоғары білім беру саласында жеке жүйе мемлекеттік жүйемен қатар жұмыс істейді. Мұнда адами және зияткерлік әлеует өсіп келе жатқан массаға шоғырланады, ақпараттық материалдар, нарықтық қатынастардағы жұмыс тәжірибесі жинақталады. Білім беру саласындағы мемлекеттік емес сектордың қалыптасуына қарай республикада білім беру қызметтерінің нарығы қалыптасады.

Еңбек нарықтары мен кәсіптік білім беру нарықтары бір-бірімен тығыз байланысты болғандықтан, кейбір зерттеушілер білім нарығын еңбек нарығының бөлігі деп санайды. Біздің ойымызша, білім беру нарығы-бұл тәуелсіз нарық, ал еңбек нарығы маңызды сыртқы фактор ретінде әрекет етеді. Сондықтан еңбек нарығының әсерін зерттеу және есепке алу білім беру жүйесінің сәтті жұмыс істеуі үшін өте маңызды. Еңбек нарығы әсер ететін тағы бір аспект-білім беру нарығында сұраныс пен ұсынысты қалыптастыруға мемлекеттің қатысуы.

Мұның маңызды элементтерінің бірі-мамандарды даярлауға мемлекеттік тапсырысты қалыптастыру және орналастыру. Бұл мәселеге қатысты жалпы міндет-еңбек нарығының қажеттіліктері мен оларды қанағаттандыруда кәсіптік білім беру жүйесінің мүмкіндіктеріне оңтайлы сәйкестікті іздеу.

Аймақтық еңбек нарықтарының жұмысшыларға қажеттіліктерін анықтауға және соның салдарынан мамандарды даярлауға сұраныс құрылымын қалыптастыруға бірнеше тәсілдер бар. Бұл тәсілдердің барлығын негізінен екіге бөлуге болады.

1. Өнім бірлігін өндіруге қажетті адами капитал құрылымының аймақтық айырмашылықтары жоқ, керісінше экономиканың әртүрлі салалары үшін технология деңгейі мен еңбек ұйымымен анықталады деген болжамға негізделген тәсіл. Тәсілдің көптеген параметрлері бар барлық аймақтар үшін бірыңғай математикалық моделі бар, олардың мәні жұмыспен қамту құрылымының аймақтық ерекшеліктерін және әртүрлі аймақтардың экономикалық құрылымын ескереді. Бұл модель экономика салаларының мамандықтар топтары бойынша мамандарға қажеттіліктерінің сәйкестік матрицасына негізделген. Шын мәнінде, бұл модель жоспарланған экономиканың нормативтік әдіснамасына негізделген.

2. Жұмыс берушілердің сауалнамаларына негізделген мамандарға деген қажеттілікті бағалауға негізделген тәсіл Қазақстан Республикасының Экономика және бюджеттік жоспарлау, Еңбек және әлеуметтік қорғау, Білім және ғылым министрліктері бекіткен "жоғары кәсіптік білімі бар мамандарға экономиканың болжамды қажеттілігін айқындау әдістемесіне" енгізілген. Алайда, бекітілген Әдістеменің болуына қарамастан, еңбек нарығын болжау нәтижелері және мамандарға деген қажеттілік қазіргі уақытта не жүзеге асырылмайды, не тұтынушылар мен жұртшылықтың назарына жеткізілмейді.

Еңбек нарығындағы жағдайды болжауға және мамандарды даярлауға мемлекеттік тапсырысты қалыптастыруға жоғарыда аталған екі тәсілді салыстыру болжау нәтижелерінің әртүрлі сандық мәндерін көрсетеді. Техникалық және технологиялық кәсіптер тобын қоспағанда, дайындықтың барлық бағыттары бойынша нормативтік болжам сауалнама әдісінің нәтижелерінен асып түседі және

еңбек нарығының қажеттіліктерінің барынша жиынтық шекарасы ретінде қарастырылуы мүмкін.

Шамасы, еңбек нарығын болжауды жүзеге асыра отырып, мұндай болжаудың бастапқы ақпараттың мақсаты мен қайнар көзімен ерекшеленетін екі мақсаты болуы керек екенін ескеру қажет:

- білім беру қызметтерін тұтынушыларды еңбек нарығының перспективалары туралы деректермен ақпараттық қамтамасыз ету, ал кең мағынада - еңбек нарығында өзара іс-қимыл жасайтын фирмалар мен жас мамандардың транзакциялық шығындарының қысқаруы • мұндай болжамның ақпараттық көзі статистикалық деректер мен еңбек нарығының тұрақты мониторингінің нәтижелері болуы керек, ал мониторинг объектілері тек мемлекеттік емес, тұтастай алғанда экономиканы бейнелеуі керек сектор;

- мемлекеттік және өзге де ұйымдардың мамандарды даярлауға нақты өтінімдерін қамтамасыз ету; бұл ретте мемлекет әлеуметтік сала және қоғамдық қызметтер көрсету саласы (ғылым, білім, медицина, экология, қорғаныс және т.б.) үшін мамандарды шығаруды толық көлемде қамтамасыз етуге тиіс.

Білім беру саласында қоғамның әлеуметтік қажеттіліктері мен оқу орындары иелерінің (құрылтайшыларының) экономикалық мүдделері қиылысады, бұл әсіресе ақылы білім беру секторында байқалады. Осыны ескере отырып, білім беру қызметтері нарығының даму тенденциялары көбінесе оқу орындарының кірісінің мөлшері мен көздерімен, олардың шығыстарының құрылымымен сипатталады және анықталады. Қызметтің осы аспектілерін мемлекеттік реттеу де үлкен маңызға ие.

Біздің ойымызша, білім беру қызметтері бағасының бірыңғай ең төменгі жолағын белгілеу өңірлердің білім беру саралануына әкеп соқтырар еді, өйткені өңірлік бөліністе әлеуметтік-экономикалық жағдайда айтарлықтай айырмашылық бар. Сонымен қатар, экономикалық мүмкіндіктер, оның ішінде өндіріс факторларына, атап айтқанда мұғалімдердің жалақысына баға тұрғысынан да аймақтар бойынша айтарлықтай ерекшеленеді. Сонымен қатар, білім сапасына тек шығындар ғана әсер етпейді. Бұл шығындардың құрылымы әлдеқайда маңызды.

Екінші жағынан, оқытудың минималды құнына қойылатын лицензиялық талаптардың бір жағымды аспектісі болды: олар тек назар аударып қана қоймай, сонымен қатар оқу орындарының экономикалық қызметінің шығындардың мөлшері мен құрылымы сияқты жағын зерттеудің, талдаудың және есепке алудың маңыздылығы мен қажеттілігін тіркеді. Шығындар нарықтық конъюнктураның өзекті индикаторы ғана емес, сонымен қатар университеттің өзінің әлеуметтік миссиясын орындауға бағытталғандығын сипаттайды.

Сонымен қатар, Заң білім беру ұйымын коммерциялық емес ұйым ретінде тіркеуді қажет етпейтініне назар аударайық, бұл әртүрлі ұйымдық-құқықтық нысандағы кәсіпорындарға білім беру нарығына кіруге мүмкіндік береді.

Осылайша, салық салу тәсілінің өзгеруі, бір жағынан, басқа салалардағы фирмалардың нарыққа кіруін экономикалық тұрғыдан ынталандырады, бұл білім беру ұйымдарының қызметіне маңызды әлеуметтік саланы коммерцияландырудың қосымша әсерін тигізеді. Екінші жағынан, бұл жоғары оқу орындарына негізгі емес

қызметтен қосымша табыс алуға мүмкіндік береді. Бұл білім беру, оның тұтынушылары мен Қоғамы үшін жақсы ма, жоқ па, соны бағалау экономикалық емес, бірақ біздің ойымызша, бұл критерий қосымша қызметтің мақсатты мақсаты және алынған қосымша кірісті пайдалану сипаты болып табылады.

Кез келген саланы, оның ішінде жоғары білім саласын дамытудың маңызды институционалдық аспектісі оны құқықтық қамтамасыз ету болып табылады.

Айта кетейік, білім берудің басым міндеттерінің ішінде Заңда еңбек нарығының жай-күйін зерделеу және білім беру нарығында тиісті сұраныс пен ұсынысты қалыптастыру міндеттері айқындалмаған.

Заңның маңызды сәттері оның білім беру қызметтерінің сапасын қамтамасыз етуге бағытталуы болып табылады. "Осы Заңда қолданылатын негізгі ұғымдар" деген 1-бапта сапа ұғымы тұжырымдалмайды, бірақ "білім беру сапасын мемлекеттік бақылау" деген 35-баптан осындай мемлекеттік бақылаудың функцияларын көруге болады:

- білім беру саласындағы бірыңғай мемлекеттік саясатты қамтамасыз ету;
- түлектер мен мамандарды даярлау сапасын арттыру;
- білім беруді қаржыландыруға бөлінетін мемлекеттік бюджет қаражатын ұтымды пайдалану.

Пайдаланған әдебиеттер тізімі

1. Адамның дамуы туралы есеп. Барлығына арналған білім: жаңа мыңжылдықтың негізгі мақсаты / Қазақстан, 2004. - Алматы, 2004. -147 Б.

2. Қазақстан Республикасының 2003-2015 жылдарға арналған индустриялық-инновациялық даму стратегиясы. - Астана, 2003. -195 Б.

3. Кочетов Э. Неоэкономика-экономикалық дамудың жаңа өркениеттік моделі және Ресей // МЭ және ХЭО. - 1997. - №3. - 79-86 Б.

4. Ершов М. экономикалық өсу: жаңа проблемалар мен жаңа тәуекелдер // экономика мәселелері. - 2006. - №12. - 20-37 ББ.

5. Бузгалин А., Колганов А. ХХІ ғасыр экономикасындағы адам, нарық және капитал. // Экономика мәселелері. - 2006. - №3. - 125-141 ББ.

6. А. б. Майдырова Ақпараттық экономика жағдайындағы Қазақстанның адами капиталы. - Астана, 2004. - 293 б.

Омарбекова Айман Наурызбаевна
Астана қаласы әкімдігінің
«Қоғамдық тамақтандыру
және сервис колледжі» МКҚК
қазақ тілі және әдебиеті
пәндер оқытушысы

**МЕЙРАМХАНА СЕРВИСІНДЕГІ ЗАМАНАУИ
ТЕХНОЛОГИЯЛАР**

Аннотация. Бүгінгі таңда веб сервистерді құру туралы өмір тіршілігіміздің заманауи дамуына ажырамас бір бөлігі екеніне күмәніміз жоқ. Қазіргі уақытта жобаланып жатқан және қарқынды дамып жатқан технологиялардың бәрі де адамзат өмірін жеңілдету үшін жасалынған дүние. Қазіргі уақыттың ағысымен дамытылып жатқан озық технологиялардың қолданылуымен, халықтың үйден шықпай кез келген мейрамханалардан орын брондауға және мәзірді көріп тағам таңдауға арналған программалық жабдықтама айқындалған.

Бұл программалық жабдықтама коммерциялық идеяда жасалынған бағдарлама және алдыңғы уақытта да жетілдіреді.

Түйінді сөздер:

Мейрамхана бизнесінде жаңа технологияларды қолдану қажет қызмет көрсету саласының бірі. Қазіргі өмірдің қарқынды өсуін ескере отырып, әрсекунд сайын көптеген адамдар мейрамханадағы қызмет сапасына қанағаттанбайды, ал кейде мейрамханаларда орын жетіспеу жағдайлары пайда болады. Бұл мәселені шешуге Ақпараттық технологиялар көмектеседі. Осы жылдар ішінде оны өзінің мейрамхана бизнесінде пайдаланатын елдер бәсекелестік артықшылықтарға ие болып, елеулі табыстарға қол жеткізді. Әр түрлі елдердегі мейрамхана бизнесінде қандай жаңа технологияларды қолдануға болатындығын анықтайық.

Біріншіден, бұл Интернет желісіндегі өзіндік веб-сайттың болуы, онда мейрамхана туралы ақпаратты ғана емес, сонымен қатар азық-түлікке тапсырыс беріп, электронды төлем жүйелерін пайдаланып төлем жасай алуға болады.

Қосымша бәсекелестік артықшылықтарды алу үшін туристерді тарту үшін мейрамханаларда Wi-Fi орнатып, оған тегін қол жеткізе алады. Шынында да, сол деңгейдегі бірнеше мейрамханалар арасында келуші тегін Wi-Fi бар мейрамхананы таңдайды. Мұндай мейрамханада адам тек түскі ас ішіп қана қоймайды, сондай-ақ әрдайым демалып, желіде тұра алады: электрондық поштаны тексеріп, достарымен әңгімелесу. Қазіргі уақытта мейрамхананың келушілеріне Wi-Fi нүктесін тегін пайдалануға мүмкіндік беру қалыпты жағыдай ретінде қарастырылған.

Екіншіден, тапсырысты автоматтандыру. Технология дәстүрлі мәзірдің орнына әрбір үстелде планшетті компьютерге негізделген электрондық мәзір бар. Жапонияда ұқсас жүйені Aska T3 компаниясы шығарады. Ал Microsoft корпорациясы Microsoft Surface шешімін әзірледі, ол бүкіл кестені үлкен сенсорлық экранға айналдырады. Еуропа мен Америка Құрама Штаттарында 2000-шы жылдары осындай гаджеттерді енгізу туралы шешім қабылдады. Бұл мейрамханада клиентке оңай және ыңғайлы кіруге мүмкіндік берді.

Кестелерді On-line брондау клиент пен мейрамхана үшін өте пайдалы болуы мүмкін. Мейрамхананың иесі үшін бұл функция ыңғайлы, себебі ол мекеменің аумағымен шектелетін қызмет саласын кеңейтеді, жаңа қонақтарды тартады, мекемеде бос орын жоқ кезде жағдайдың ықтималдығын азайтады.

Өтініш беру үшін, клиент сәйкестендірілген ресторанға келгенде проблема жоқ болу үшін, ресторанның веб-сайтындағы: аты-жөні; телефон нөмірі; тиісті кестені таңдайтын адамдардың санын толтыруы қажет.

2013 жылдың тамызында R-Keeper V7-мен біріктірілген кестені брондау жүйесі іске қосылды. Бұл жүйе бірқатар мүмкіндіктерді ұсынады: залдардың жоспарларын қарау, кезекті басқару, қонақтарға кесте тегін екендігі туралы SMS хабарлама жіберу (мысалы, қонақтар ресторанда кезекке тұрса және сатып алса).

Белгілі бір адам саны үшін үстелді тапсырыс жасағанда, жүйе өзі статистикалық деректерге негізделген кестенің ұзақтығын есептейді.

Брондау әлемнің барлық елдеріндегі өмірдің ажырамас бөлігі болды. Тіпті кедей елдерде, Чад пен Сомалиядағы барларда және мейрамханаларда бар. Әлемнің түрлі мекемелерінде 14 млн. – нан астам бронь күн сайын жүзеге асырылады: олардың 95% - ы телефон қоңырауы арқылы, ал 5% - ы ғана Интернет арқылы жүргізіледі.

On-line брондау бойынша ең озық қалалар Токио, Осака, Лос-Анджелес, Нью-Йорк және Сан-Франциско болып табылады. Мұнда online-резервтер телефондық қорлардан айналып, өтінімдердің жалпы санының 55% - дан астамын құрады. Қазіргі уақытта әлемде 37 мейрамхана бар, оларға тек интернет арқылы өтінім арқылы ғана кіруге болады. Оның 22-сі Азияда орналасқан.

Әлемдегі ең ірі бронератор-Operable Сервисі - оның базасында 28000-нан астам мекеме. Ал, Қазақстанда 500-ден астам кафе, бар және мейрамханалар бар Stoliki сервисі бірінші орынды алады.

Егер мейрамханаларды брондауды дамыту сол қарқынмен жүрсе, онда 2025 жылға қарай әлемдегі 10 өтінімнің 9-ы интернет-резервтеу арқылы қалдырылады.

Америкалық Open Table порталының мәліметтері бойынша, әлемде 325 млн. адам интернет арқылы мейрамханаларда орын алады. Қазақстанда мұндай статистика жоқ. Мұндай қызметті ұсынатын бірнеше сайт бар ("Stoliki"), бірақ олар іс жүзінде жұмыс істемейді, себебі тіпті мейрамханаларда бос орындар туралы ақпарат жоқ.

Клиент үшін күресте операторлар қонақ үшін қосымша экраны бар R-Keeper кассалық станциялары сияқты кассалық аймақта жаңа технологиялық шешімдерді белсенді енгізе бастайды. Кассир тапсырысты жүйеге енгізгенде, қонақ екінші экранда өз тапсырысын толық көреді және қажет болған жағдайда, егер бір нәрсе дұрыс енгізілмесе, оны түзете алады.

Көптеген мейрамханалар санитарлық нормалар мен қауіпсіздік ережелерін сақтамауды тіркеуге көмектесетін web-мониторинг жүйесін енгізеді. Sealed Air компаниясы әзірлеген бұл технологиялық әзірлемелер қызметкердің жұмысында, мысалы, персонал тамақ өңдеу кезінде қолғапсыз немесе бас киімсіз жұмыс істейтін кезде бұзушылықтарды тіркеуге қабілетті. Осындай технологияның арқасында басшылықта өз қызметкерлерін дайындау деңгейі туралы дұрыс түсінік қалыптасады.

Шағын кәсіпорындарға бәсекеге қабілетті болу үшін өз икемділігін пайдалана отырып, нарықта үлкен белсенділік танытуға тура келеді. Жылдам қайта бағдарлау қабілеті. Шағын кәсіпорындар түрлі салаларда жаңа өнімдер мен жаңа технологияларды алғашқы болып ашуға қолайлы мүмкіндіктер туғызады.

Жаңа ақпараттық технологиялардың негізгі енгізілуі:

- шаруашылықтың жүргізуші субъектісінің бәсекеге қабілеттілігі мен

беделін арттыру;

– келешекте, бүгінгі күні салынған капиталдан табыс алу;

Интерактивті мейрамхана - бәсекелестері жоқ бірегей мекеме. Мұндай мейрамханалардың иелері автоматты түрде фора алады, қызметкерлерді ұстау шығындары едәуір қысқарады. Интерактивті беттер сіздің клиенттеріңізге тағам құрамын айтып, гарнир таңдауға кеңес береді, сусын таңдауға көмектеседі. Даяшыларды айналып өтіп, барлық тапсырыстар тікелей деректер базасын атүседі, бұл есеп жүйесінің ашықтығын қамтамасыз етеді. Барлығы қоса, интерактивті мейрамхана өзіне жарнама береді. Алғашқы клиенттер өз достары мен жақындарын таң қалдырғысы келеді. Бірегей формат және функционалдық шешімдер мейрамхана бизнесіндегі біріншілікке кепілдік береді. Интерактивті мекеме назар аударарлық, бәрін көргісі келетін ғылымның жетістігі болып табылады.

Қазіргі таңда әлемде төрт интерактивті мейрамхана бар: Yoshi Innovation (Лимассол, Кипр), Novu (Мәскеу), Inamo (Лондон), MOJO (Тайвань). Олардың әрқайсысының өзіндік бірегей тұжырымдамасы мен идеясы бар, әрбір мейрамхананың интерактивті панельдері де әртүрлі. Бірақ олардың барлығы біз үшін үйреншікті классикалық мекемелерден ерекшеленеді. Саяхатқа барғанда, интербелсенді мейрамханаға баруды назар аударарлық орындар тізіміне қосуды ұмытпаңыз. Жыл өткен соң, сіз немерелеріңізбен мақтана аласыз: "өз кезімде, мен интерактивті мейрамханалар әлемінде алғашқылардың бірі болып келдім, сол кезде мұндай мекемелер әлі таңқаларлық инновация және арманның іске асырылуы болды".

- мейрамхана жүйесін кешенді дамыту және оның алдына қойылған мақсаттар мен міндеттер мейрамханалық бизнес саясатының технологияның әрбір түрі үшін тең дәрежеде маңызды мынадай негізгі бағыттарын атауға мүмкіндік береді:
- мейрамхана қызметін құқықтық реттеу жүйесін жетілдіру;
- мейрамхана қызметтері нарығын дамыту;
- мейрамхана жүйесін өңірлік дамыту;
- мейрамхана процестерінің қауіпсіздігін арттыру;
- мейрамхана саласындағы инновациялық даму;
- мейрамхана саласындағы ғылыми және кадрлік әлеуетті арттыру.

Мейрамхана жүйесінің дамуы мен тиімді жұмыс істеуінің барынша маңызды шарттары оның теңгерімділігі мен өзіндік еткіліктілігі болып табылады. Нақ осы екі шартты орындау қандай да бір міндеттерді шешуге арналған бағыттар мен күш-жігерді шоғырландыру дәрежесін анықтай отырып, экономика мен халықтың мейрамхана қызметтеріне қажеттіліктерінің өзгеруіне уақытылы және жеделден қою қабілетін қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

Пайдаланған әдебиеттер тізімі

- 1 Васильев А.Н. Python на примерах. — СПб.: Наука и Техника, 2016. – 40 с.
- 2 Прохоренок Н. А., Дронов В. А. Python 3 и PyQt 5. Разработка приложений на Python — СПб.: БХВ-Петербург, 2016. – 82 с.
- 3 Мэтиз Э. Изучаем Python. Программирование игр, визуализация данных,

веб-приложения. — СПб.: Питер, 2017. – 154 с.

4 P. Viola and M. Jones, "Rapid object detection using a boosted cascade of simple features," Proceedings of the 2001 IEEE Computer Society Conference on Computer Vision and Pattern Recognition. CVPR 2001, 2001, pp. I-511-I-518 vol.1.

5 Собель М. Linux. Администрирование и системное программирование. 2-е изд. – СПб.: Питер, 2011. – 115 с.

6 Майк МакГрат. Программирование на Python. — Москва: Эксмо, 2015. – 85 с.

Кәптілеуова Әсел Кәптілеуқызы,
ГККП «Колледж общественного
питания и сервиса» акимата города Астаны
преподаватель специальных дисциплин

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИНТЕРНЕТ-РЕСУРСОВ ВО ВРЕМЯ ЗАНЯТИЙ

Аннотация: В данной статье рассматривается один из видов инновационной технологии - интернет-ресурсы (сайты) для проведения занятий не только увлекательными и полезными, но и понятными и простыми для обучающихся чтобы проявить интерес к специальности.

Ключевые слова: сайты, интернет-ресурсы, канал, увлекательные занятия, специальность, интересы.

Современный мир является свидетелем огромного и быстрого технологического прогресса и развития, которые ранее не наблюдались различными способами, что сделало нас неспособными обходиться без современных технологий в нашей повседневной жизни, независимо от обстоятельств.

С бурным развитием знаний, информационной и демографической революции технологии способны облегчить доступ к знаниям и информации в руках исследователей, преподавателей и обучающихся во всех сферах жизни. Потому что обладание знаниями и информацией - это золотой ключ к фонду прогресса и процветания любой нации в мире. Этот технологический прогресс и развитие представляют собой смену новой парадигмы в человеческой жизни, в которой заключается вызов, а также творчество и стремление к новому, поскольку оно включает в себя множество технологий и материальных и нематериальных устройств, которые способствуют поддержке и развитию секторов жизни в целом и сектора образования в частности.

Среди наиболее важных задач, стоящих перед образовательным процессом, является способность исследовать новые методы обучения и воспитания - на основе фундамента, учебной программы и методов обучения, организованных в

соответствии с теориями обучения, и способность создавать соответствующую творческую среду обучения, которая способствует облегчению и совершенствованию процессов обучения и преподавания, а также придание им интерактивной стороны и правильные инвестиции в их использование и презентацию. Эта огромная революция представляла собой появление многих технологических инноваций в сфере образования, которые стали центром внимания воспитателей и преподавателей, чтобы продемонстрировать ее реальность и способы извлечь из нее выгоду в образовательном процессе. С этой точки зрения появилось много видов исследований, которые призвали к необходимости эффективного использования технологических инноваций в образовательном процессе из-за его многочисленных преимуществ и положительных факторов. Преимущества технологических инноваций не ограничиваются только преподавателями, но и улучшают навыки решения проблем у студентов и помогают им совершенствовать навыки мышления и креативности.

Данная работа о сайтах, которых можно широко использовать как во время занятий, так и для того чтобы обучающийся дома выполнял задания. Проведены общие картины и примеры использования сайтов. Указанные сайты в данной работе соответствуют всем выше перечисленным требованиям.

www.socrative.com - приложение для занятий, для развлечения, эффективного взаимодействия и оценки на лету. На этот сайт можно заходить через браузер или скачать само приложение. Немедленная обратная связь является жизненно важной частью процесса обучения. Socrative предлагает именно это для обучающихся – эффективный способ мониторинга и оценки обучения, который экономит время преподавателей, обеспечивая при этом увлекательное взаимодействие для учащихся. Преподаватели могут инициировать формирующие оценки с помощью викторин, быстрых опросов, выходных билетов и космических игр на время, вызывающих интерес к обучению. Всё это доступно в полном объеме в бесплатной версии. Для входа в систему не обязательно создавать новый аккаунт, можно использовать адрес электронной почты домена Google. Результаты обрабатываются и визуально отображаются в режиме реального времени, чтобы экономить силы и время преподавателя и помочь ему определить возможности для дальнейшего обучения. Обучающиеся могут подключиться к уникальной комнате преподавателя, открыв через любое устройство приложение или сайт socrative.com. Тесты и отчеты с результатами к ним можно скачать, отправить по электронной почте или на Google Диск.

Youtube-канал Drofapublishing — архив вебинаров авторов учебников, ученых, преподавателей, учителей-практиков, открытые уроки, интервью с ведущими специалистами. Это электронные учебники издательства, а также доступ к другим полезным материалам: рабочим программам, методическим пособиям, курсам повышения квалификации, интерактивным рабочим тетрадям. Учитывая то, что www.youtube.com очень популярный сайт во всем мире, данный интернет-канал можно считать доступным, интересным и полезным как для преподавателей, так и для обучающихся. С помощью этого сайта можно найти различные полезные онлайн-курсы для преподавателей и обучающихся и с легкостью проходить

регистрацию. Кроме этого, этот сайт будет полезен и для тех преподавателей, которые только устраиваются на работу и составляют рабочие программы и различные задания для обучающихся.

А также на данном сайте можно с легкостью найти записи прошедших онлайн-конференций и советы при выборе профессий для школьников. Кроме этого, данный канал будет полезен и для родителей обучающихся. Они могут найти здесь информацию про психологическую поддержку обучающихся и современные платформы для обучения.

LearningApps.org является бесплатным сервисом для поддержки обучения и процесса преподавания. Данный сервис – это своего рода конструктор для создания интерактивных учебных модулей по разным предметным дисциплинам для применения на занятиях и во внеколледжной работе. Сайт предлагает 18 обычных и оригинальных заданий, в том числе крссловорды, викторины, пазлы, игра «Кто хочет стать миллионером?», определение хронологии, аудио/видео контент, слова из букв и др.

Почти в каждом типе заданий в настройках выбирается нужный формат – звуковой, графический, текстовый или комбинированный. Можно загружать свои изображения, аудио- и видеоматериалы.

Огромный выбор уже готовых тестов по категориям предметов: все дисциплины, иностранные языки, искусство, здоровье, религиоведение, философия, психология, труды и др. Есть возможность выбрать уровень сложности заданий – от дошкольного до последипломного образования. Преподаватель при разработке заданий может оставлять подсказки и комментарии по выполнению упражнений. А еще регулировать доступ для конкретных пользователей. Ссылки на упражнения можно отправлять в виде уникального QR-кода, который система присваивает каждому заданию.

Quizizz. com – это бесплатный образовательный онлайн-сервис, позволяющий создавать и проводить викторины, или использовать выбранные из каталога готовые викторины. Интернет-сервис Quizizz. com предоставляет функции для проведения конкурсов и викторин в режиме реального времени.

Викторины создаются и размещаются только на сайте Quizizz при регистрации аккаунта, при этом доступ к ним открыт и на самом сайте и в приложении. Обучающиеся могут проходить тесты индивидуально, приглашать в игру друзей и участвовать в групповых викторинах и заданиях прямо на занятии. Каждый видит на своем устройстве вопрос и варианты ответа. Отмазка «мне ничего не видно с последней парты» больше не работает.

Сайт открывает массу дополнительных возможностей: создавать интерактивные презентации, выбирать викторины других пользователей и редактировать их по своему усмотрению, настраивать систему мотивации, отключать или включать музыкальное сопровождение. Студенты и коллеги могут писать комментарии по презентациям и тестам, что позволяет быстро собирать обратную связь и редактировать материал при необходимости. Студенты автоматически получают уведомление каждый раз, когда вы назначаете им тест, больше не нужно отправлять игровые коды.

В данной статье приведены лишь несколько видов интернет-платформ для образования. На самом деле существуют несколько десятков источников интернета, которые помогут преподавателям и студентам провести занятия с пользой.

Представленные сайты являются бесплатными и могут помочь при обучении студентов для того, чтобы проявить интерес к своей специальности и сделать занятия более понятными и увлекательными. Ведь с каждым годом в современном мире открываются большие инновационные технологии и преподаватели должны умело пользоваться источниками интернета – что является большим плюсом.

Список использованных источников

1. <https://www.eduneo.ru/7test/>
2. <https://www.socrative.com/#navigation>
3. https://pikabu.ru/story/sayty_i_resursyi_v_pomoshch_studentam_7056915
4. <https://bilimdinews.kz/?p=64721>
5. <https://repetitor24.com/sayty-dlya-studentov>
6. <https://www.scientificworldinfo.com/2020/03/technological-innovations-in-education.html>

Тлеулинова Молдир Болатбековна
«Қазақ технология және бизнес
университеті» АҚ колледжі, Астана қ.
арнайы пәндер оқытушысы

БІЛІМ БЕРУДЕ ЖАҢА ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ҚОЛДАНУДЫҢ ТИІМДІЛІГІ

XXI ғасыр – ғылым мен техниканың дамыған кезеңі. Заман талабына сай қазіргі білім жүйесіндегі игі өзгерістер мен жаңалықтар соның нәтижесі. Бүгінгі білім беру үрдісінде жаңа ақпараттық технологияны пайдалану және оны мақсатты түрде жүзеге асыру – ақпараттық қоғам дәуірінің негізгі көзі.

Қазақстан Республикасының «Білім туралы» Заңында «Білім беру жүйесінің басты міндеті – ұлттық және жалпы адамзаттық құндылықтар, ғылым мен практика жетістіктері негізінде жеке адамды қалыптастыруға және білім алу үшін қажетті жағдайлар жасау; ... оқытудың жаңа технологияларын енгізу, білім беруді ақпараттандыру» - деп білім беру жүйесін одан әрі дамыту міндеттері көрсетілген. Солардың бірі білім беруді ақпараттандыру барысында дидактикалық және оқыту құралы болып компьютер саналады. Сондықтан кез келген білім беру саласында мультимедиялық электрондық оқыту құралдары барлық пәндерді оқытуға пайдаланады. Осы ретте ақпараттық технологияны пайдаланудың тиімділігін ашып айтуға болады. Қазіргі таңда жаңа технологияның жетістіктері интерактивті тақта мен электрондық оқулыққа тоқталар болсақ...

«Активті экран» кешені білім үрдісінде қолданылатын ақпаратты көрсетуге және оны компьютермен басқаруға тағайындалған әмбебап интерактивтік жүйе болып табылады. Бағдарламалық-техникалық кешенді дидактикалық мақсатта пайдалану барысында олардың негізгі қызметі – жалпы ақпаратпен кәсіби біліктілікті жетілдіру бағытында қолданып, сонымен қатар бұл құралдың білімгерлердің, ойлау және ойын қысқа және түсінікті түрде жеткізе білу қабілетін арттырып, өз ойларын жаңа технология құралдары көмегімен жүзеге асыруын қалыптастыруды қамтамасыз ете алатыны белгілі болды.

Бағдарламалық-техникалық кешеннің құрамына кіретін интерактивті тақтаны білімгерге сабақты қызықты және динамикалық түрде мультимедиалық құралдар көмегімен білімгердің қызығушылықтарын тудыратындай оқуға мүмкіндік беретін визуалды қор деп те атауға болады. Сабақты түсіндіру барысында оқытушы тақта алдында тұрып, бір мезетте мәтіндік, аудио, бейне құжаттарды DVD, CD-ROM және Интернет ресурстарын қолдана алады. Бұл кезде мұғалім қосымшаны іске қосу, Web-түйін мазмұнын қарастыру, ақпарат сақтау, белгі жасау тышқанды ауыстыратын арнайы қалам арқылы жазулар жазу және т.б. әрекеттерді жеңіл орындай алады.

Интерактивті құралдарды сабаққа пайдаланғанда дидактикалық бірнеше мәселелерді шешуге көмектеседі:

- Пән бойынша базалық білімді меңгерту;
- Алған білімді жүйелеу;
- Өзін – өзі бақылау дағдыларын қалыптастыру;
- Жалпы оқуға деген ынтасын арттыру;
- Оқушыларға оқу материалдарымен өздігінен жұмыс істегенде әдістемелік көмек беру. Бұл технологияны оқу материалын хабарлау және оқушылардың ақпаратты меңгеруін ұйымдастыру арқылы, көзбен көру жадын іске қосқанда арта түсетін қабылдау мүмкіндіктерімен қамтамасыз ететін әдіс деп қарауға болады.

Білімгерлердің көпшілігі естігенінің 5% және көргенінің 20% есте сақтайтыны белгілі. Аудио және видео ақпаратты бір мезгілде қолдану есте сақтауды 40-50% дейін арттырады.

Қазіргі заман оқытушыдан тек өз пәнінің терең білгірі болуы емес, тарихи танымдық, педагогикалық – психологиялық сауаттылық, саяси экономикалық білімділік және ақпараттық сауаттылық талап етілуде. Ол заман ағымына сәйкес білім беруде жаңалыққа жаны құмар, шығармашылықпен жұмыс істеп, оқу мен тәрбие ісіне еніп, оқытудың жаңа технологиясын шебер меңгерген жан болғанда ғана білігі мен білімі жоғары жетекші тұлға ретінде ұлағатты саналады.

Жаңа технологияның бізге ұсынып отырған тағы бір жетістігі бұл әрине мультимедиялық оқулығымыз - электрондық оқулық. Білім берудің кез келген саласында танымдық белсенділікті арттырып, ойлау жүйесін қалыптастыруға шығармашылықпен жұмыс істеуге жағдай жасайтын – электрондық оқулық. Электрондық оқулықты пайдалану оқытушының ғылыми-әдістемелік потенциалын дамытып, оның сабақ үстіндегі еңбегін жеңілдетеді. Оқытудың әр сатысында компьютерлік тесттер арқылы білімгерді жекелей бақылауды, графикалық бейнелеу, мәтіндері түрінде, мультимедиалық, бейне және дыбыс

бөлімдерінің бағдарламасы бойынша алатын жаңалықтарды іске асыруға көп көмегін тигізеді. Электрондық оқулықтарды қарапайым оқулықтарға қарағанда пайдалану ыңғайлы және оларда өзін-өзі тексеру жүйесі бар. Осы электрондық оқулықтың артықшылығы болып табылады. Оқытушы үшін электрондық оқулық бұл күнбе-күн дамытылып тұратын ашық түрдегі әдістемелік жүйе, оны әрбір оқытушы өз педагогикалық тәжірибесіндегі материалдармен толықтыра отырып, ары қарай жетілдіре алады. Мазмұны қиындау бір үлкен тақырыптың бөліктерін өткенде қосымша бейнехабар және клиптер қажетті элемент болып табылады. Бейнеклиптер уақыт масштабын өзгертуге және көріністерді тез және жай түрде көрсетуге пайдалы. Электрондық оқулық таңдап алынған хабарды көшіруге мүмкіншілік туғызады. Электрондық оқулық арқылы түрлі суреттер, видеокөріністер, дыбыс және музыка тыңдатып көрсетуге болады. Бұл әрине, оқытушының тақтаға жазып түсіндіргенінен әлдеқайда тиімді, әрі әсерлі. Меңгерілуі қиын сабақтарды компьютердің көмегімен білімгерлерге ұғындырса, жаңа тақырыпқа деген баланың құштарлығы оянады.

Компьютерлер мен интерактивті тақта білімгерлердің тілдік күзіреттілігін, шығармашылық потенциалын дамыту құралы ретінде пайдалану интеллектуалдық, эстетикалық және ақпараттық сауаттылығын арттыруға көмектеседі, ал көрнекі құрал ретінде пайдалану оқу-танымдық үрдіс тиімділігін арттырады.

Біз бейбіт елде, мемлекеттік білімді жетілдіруге аса мән берген елде тұрамыз. Жалпы білім берудің мақсаты – терең білімнің, кәсіби дағдылардың негізінде еркін бағдарлай білуге, өзін-өзі дамытуға адамгершілік тұрғысынан жауапты шешімдерді қабылдауға қабілетті жеке тұлғаны қалыптастыруға, яғни жеке тұлғаны қалыптастыруға негізделген, ақпаратты технологияны терең меңгерген, жылдам өзгеріп жататын бүгінгі заманға лайықты, жаңашыл тұлғаны қалыптастыру.

Қазақстанның тәуелсіз мемлекет ретінде қалыптасуы орта білім беру жүйесінің дамуымен тығыз байланысты. Қай халықтың, қай ұлттың болсын толығып өсуіне, рухани әрі мәдени дамуына басты ықпал жасайтын тірегі де, түп қазығы да – мектеп. Мектептердің білім деңгейін көтеру және онда интерактивті құралдарды пайдалану арқылы оқу – тәрбие процесін тиісті деңгейге көтеру, оқытушылардың, басшыларының, педагогикалық ұжымның жүйелі басшылыққа алған бағыты деп есептейміз.

Ақпараттық технологияның келешек ұрпақтың жан-жақты білім алуына, іскер әрі талантты, шығармашылығы мол, еркін дамуына жол ашатын педагогикалық, психологиялық жағдай жасау үшін де тигізер пайдасы аса мол. Білім ақпараттық қоғамда, жаһандану заманында құнның негізгі көзіне айналуға. Ғылым мен жаңа технологияларды, білім беруді дамытудың жаһандық үрдістері:

1. Ақпараттық коммуникациялық технологиялар.
2. Ақпараттық мәдениет орталығы.

Ақпараттық-коммуникациялық технологияға интернет, теледидар, электрондық почта, радионы жатқызуға болады. Оқытушы ақпараттық

коммуникациялық технологиялар арқылы білімгерлермен байланысын жеке-дара жақындаса алатындай жолмен жүргізуге мүмкіндік алады.

Мультимедия кабинетінде электрондық оқулықпен сабақ берудің тиімділігі көп:

1. Оқытушы білімгер білімін бағалауды компьютерге жүктейді. Бұл бағалау көрсеткіштерінің нақты, дәл болуын қамтамасыз етеді.
2. Білімгер жеке жұмыс жасайды.
3. Оқытушы білімгерлердің жағдайын толық көріп, әрбір оқушының қабілетіне қарай онымен жеке жұмыс жасауға мүмкіндігі ашылады.

Сонымен қатар пәндерді оқыту әдістемесіне интернет жүйесін қосу сапалы білімнің қайнар көзі болар еді. Интернет жүйесі арқылы оқыту білімгерлердің өзара ақпарат алмасуын мүмкін етеді, танымдық қызметін арттырады, білім алуға қызығушылық ұлғайтып, өз бетінше ізденуге ұмтылдырады. Білімгерлердің мұндай қабілеттерін ашып, танымдық іс-әрекетін қалыптастыратын әрине, мұғалім екені даусыз. Оқытудың бұл жүйелерінде мұғалім тек басшылық жасайды әрі ұйымдастырушы, бағыттаушы ролінде болады.

Қазіргі заман талабына сай адамдардың мәлімет алмасуына, қарым-қатынасына ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың кеңінен қолданысқа еніп, жылдам дамып келе жатқан кезеңінде ақпараттық қоғамды қалыптастыру қажетті шартқа айналып отыр.

Оқытудың ақпараттық-коммуникативтік және интерактивтік технологиялары бағыттары:

- а) электронды оқулықтар;
- ә) телекоммуникациялық технологиялар;
- б) мультимедиялық және гипермәтіндік технологиялар;
- в) қашықтықтан оқыту (басқару) Интернет.

Жеті модульді сабағына ықпалдастырылған оқытушы басқа идеяға бет бұра қоймайтынына сенуге болады. Бұрын дәстүрлі сабақта білімгерлер екі-екіден бөлініп отыратын, ал қазіргі заман талабына сай топтарда өз еркін жеткізе алатын, басқалармен қарым-қатынасқа түсіп, оларды тыңдай біліп, ортақ шешімге келетін, сыни көзқараспен қарайтын сындарлы оқушыларды қалыптастыру.

Сыни тұрғыдан ойлау Бағдарламаның өн бойында екі мағынада қарастырылады: білімгерлердің сыни тұрғыдан ойлауын дамыту және оқытушылардың сыни тұрғыдан ойлауын дамыту. Білімгерлерге қатысты сыни тұрғыдан ойлау ақпарат пен идеяларды синтездеу қабілеті, ақпарат пен идеяның шынайылығы мен салыстырмалы түрде маңыздылығы туралы ойлана білу қабілеті, өзінің қатысты таңдау жасау және басқалардың идеяларына күмәнмен қарау қабілеті ретінде түсіндіріледі. Оқытушылардың сыни тұрғыдан ойлауы өзінің тәжірибесін, жаңа тәсілдерді қолдану және бағалау әрекеттерін сыни тұрғыдан бағалауды қамтиды.

Заман талабына сай жаңа технология әдістерін үйрету, бағат-бағдар беруші – оқытушымыз. Білімгердің жаңа тұрмысқа, жаңа оқуға, жаңа қатынастарға бейімделуі тиіс. Осы үрдіспен бәсекеге сай дамыған елдердің қатарына ену ұстаздар қауымына зор міндеттер жүктелетінін ұмытпауымыз керек.

Пайдаланған әдебиеттер тізімі

1. Қазақстан Республикасының «Білім туралы Заңы»
2. “Болашақтың іргесін бірге қалаймыз” Н.Ә.Назарбаевтың Қазақстан халқына Жолдауы, 2011 жыл
3. Қазақстан Республикасы білім беруді дамытудың 2011-2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы
4. Мұхамбетжанова С.Т., Мелдебекова М.Т. Педагогтардың ақпараттық – коммуникациялық технологияларды қолдану бойынша құзырлылықтарын қалыптастыру әдістемесі. Алматы: ЖШС «Дайыр Баспа», 2010 ж.
5. Қазақстан Республикасы педагог қызметкерлерінің біліктілігін арттыру курстарының бағдарламасы
6. Бөрібаев Б., Балапанов Е. «Жаңа ақпараттық технологиялар», Алматы, 2003.
7. Назарбаев Н.Ә. «Қазақстан экономикалық, әлеуметтік және саяси жаңару жолында», «Егемен Қазақстан» газеті, 3/ III-2005. № 13
8. Істеміров Н «Қазіргі педагогикалық технологиялар мен оқыту құралдары», Алматы, 2007

Шайжанова Арман Абаевна
Астана қаласы әкімдігінің
«Қоғамдық тамақтандыру және
сервис колледжі» МКҚК
өндірістік оқытудың шебері

ҚАЗАҚСТАНДА ҚАШЫҚТЫҚТАН ОҚЫТУДЫ ДАМУЫ ПЕРСПЕКТИВАЛАРЫ

Аннотация: Қашықтықтан білім беруді дамыту перспективалары. Қазіргі таңда қашықтықтан оқу форматының берген мүмкіндіктері. Қашықтықтан білім беру технологиясының артықшылықтары.

Түйінді сөздер: Қашықтықтан оқыту, Қашықтықтан білім беруді дамыту перспективалары, Қашықтықтан әрекеттілік

Бүгінгі күні қашықтықтан оқытудың өзектілігі әлеуметтік прогрестің нәтижелері бүгінде ақпараттық салада шоғырланатындығында. Қазіргі уақытта информатика дәуірі келді, дәлірек айтқанда байланыс, ақпарат және білім саласын қамтамасыз ететін қашықтық форматы. Қашықтықтан оқыту нысаны бүгінгі күні жаппай үздіксіз өзін-өзі оқыту, жалпыға ортақ ақпарат алмасу жүйелерін құруға мүмкіндік береді

Үйден шықпай-ақ білім алу үрдісі жыл сайын күшейе түсуде. Бүгінгі таңда қашықтан әртүрлі курстардан өтіп қана қоймай, құқық алу үшін теорияны оқып, жаңа тіл үйреніп, тіпті АҚШ-тың беделді университетінен магистр дәрежесін де алуға болады.

Қашықтықтан оқыту-бұл оқытушы мен студент ақпараттық технологиялар арқылы қашықтықтан өзара әрекеттесетін білім беру нысаны. Қашықтықтан оқыту кезінде студент әзірленген бағдарлама бойынша өз бетінше айналысады, вебинарлардың жазбаларын қарайды, мәселелерді шешеді, онлайн-чатта оқытушымен кеңеседі және өз жұмысын тексеру үшін оған орындалған тапсырмаларды жібереді. Қашықтықтан оқыту әсіресе тығыз жұмыс кестесі бар іскер адамдар үшін жаңа даму мүмкіндіктерін ашты.

Бастапқыда қашықтықтан оқыту білім алудың немесе емтиханға дайындалудың қосымша әдісі ретінде ғана қабылданды. Қазір әлемнің кез келген нүктесінде бола отырып, әртүрлі елдердің беделді университеттерінен, коммерциялық және коммерциялық емес компанияларынан толыққанды қашықтықтан оқыту курстары мен біліктілікті арттыру бағдарламаларынан өтуге болады.

Онлайн оқыту-бұл "осында және қазір"режимінде интернетке қосылған компьютердің немесе басқа гаджеттің көмегімен білім мен дағдыларды алу. Бұл оқыту форматы e-learning немесе "электрондық оқыту" деп те аталады. Бұл Қашықтықтан оқытудың логикалық жалғасы болып саналады. Ал "онлайн" сөзі тек білім алу тәсілін және оқытушының студентпен байланысын көрсетеді. Онлайн-оқыту кезінде оқушы дәрістерді бейнежазбада немесе тікелей эфирде көреді, интерактивті тесттерден өтеді, тьютормен файл алмасады, группаластарымен және оқытушыларымен чаттарда сөйлеседі, квесттерден өтеді және т.б. мұндай оқыту білім беру ортасына толығымен енуге және жұмыс процесінен қол үзбей біліктілігін арттыруға мүмкіндік береді.

Онлайн оқыту мен қашықтықтан оқытудың басты ұқсастығы-аудиториялардан тыс жаңа білім мен дағдыларды алу және оқытушылармен тікелей байланыс жасау процесі. "Қашықтықтан оқыту" ұғымы студент пен оқытушы арасында қашықтық бар екенін көрсетеді. Ал "онлайн оқыту" бұл оқыту интернет байланысы мен гаджеттер арқылы жүзеге асырылатындығын білдіреді. Әйтпесе, олар толығымен бірдей және келесі артықшылықтарға ие:

Жеке оқу қарқыны - Сіз материалдарды өз кестеңіз бойынша, топқа, уақыт пен оқу орнына байланыстырмай - ақ оқи аласыз.

Қолжетімділік - сіз кез-келген компьютерден ыңғайлы уақытта оқи аласыз. Сондай-ақ, кез-келген уақытта жазбадағы сабақты немесе өткізіп алған вебинарды қайта қарап, оқу материалдарын жүктеп, жұмысты тексеруге тапсыруға болады.

Қашықтықтан оқыту-бұл үйден, оқу орнына бармай-ақ қол үзбей оқыту, заманауи ақпараттық технологиялардың, соның ішінде интернеттің көмегімен оқу материалдарын алуға, оқытушылардан кеңес алуға, басқа студенттермен қарым-қатынас жасауға, интернет арқылы сынақтар мен емтихандар тапсыруға мүмкіндік беретін оқыту технологиясы.

Қашықтықтан оқыту -жұмыспен қамтылған адамдар мен әртүрлі аймақтарда тұратын, таңдаған мамандығы бойынша жоғары білім алғысы келетін адамдар үшін оқыту, бірақ қазіргі уақытта бұл пандемия кезінде елдің барлық адамдары қолдануы керек қажетті формат. Қазіргі пандемия жағдайында оқу орындары осы оқыту нысанына көбірек ауысуда.

Оқытудың жаңа технологиялары оқытудың барлық түрлері үшін ыңғайлы және қажет (күндізгі, күндізгі-сырттай (кешкі), сырттай және экстернат). Жаңа ақпараттық технологиялардың арқасында оқытудың жаңа әдістері білімді игеру сапасын арттыруға мүмкіндік береді. Егер зерттелген тақырыптар бойынша сұрақтар туындаса, оларды мұғалімге интернет арқылы, электронды хат жіберу арқылы немесе студенттер пайдаланатын Ватцап, Телеграмм чатында қоюға болады.

Қашықтықтан оқыту әсіресе студенттердің келесі санаттары үшін тиімді:

- ✓ айтарлықтай білімі бар және қысқа мерзімде білім беру бағдарламасынан өтуді қалайтын ең қабілетті студенттер;
- ✓ оқуын өндірістік қызметпен біріктіргісі келетін білім алушылар;
- ✓ әр түрлі оқу орындары, соның ішінде әр түрлі елдердің оқу орындары ұсынатын курстардан тұратын арнайы білім беру бағдарламаларын орындағысы келетін білім алушылар;
- ✓ қажетті білім беру ресурстарынан географиялық жағынан оқшауланған білім алушылар;
- ✓ мамандығын ауыстырғысы келетін адамдар;
- ✓ жас кезінде толық білім алмаған адамдар;
- ✓ колледжге немесе университетке түсуге дайындалып жатқан тұлғалар;
- ✓ мобильді студенттер;
- ✓ шетелдік жұмысшылардың, әскери немесе тұрақты қоныс аударатын отбасылардың балалары;
- ✓ физикалық, физиологиялық немесе эмоционалдық проблемалары бар білім алушылар;
- ✓ арнайы студенттер, яғни өнермен, спортпен шұғылданатын және білім беруді үзгісі келмейтіндер.

Оқытудың бұл әдісі (бұрын) сөзсіз өзінің артықшылықтары мен кемшіліктеріне ие.

Қашықтықтан білім беру технологиясының артықшылықтары:

- ✓ "Тиімділігі". Оқу орнына баруға және тұруға уақыт пен ақша шығындары азаяды.
- ✓ "Икемділік". Білім алушы уақытпен шектелмейді және белгілі бір сағаттарда сабаққа қатысудың орнына, өзі үшін қолайлы және оңтайлы қарқынмен оқиды.
- ✓ "Қашықтықтан әрекеттілік". Білім алушы қашықтықпен шектелмейді және тұрғылықты жеріне қарамастан оқиды.
- ✓ Оқыту негізгі кәсіби қызметті оқумен қоса атқарғанда, яғни "өндірістен қол үзбей" жүргізілуі мүмкін.
- ✓ Оқыту процесінде білім алушы мен білім алушы әрбір кесте бойынша ыңғайлы жұмыс жасайтындығын білдіреді.

Қашықтықтан оқыту оқытушы тарапынан барынша жеке көзқарасты қамтамасыз етеді. Курс оқытушылары тыңдаушылармен үнемі интерактивті байланыста болады: сабаққа қатысуды тіркейді, тапсырмаларды, бақылау жұмыстары мен тесттерді тексереді, электронды семинарларда, форумдарда және

чаттарда түрлі мәселелерді талқылайды, сұрақтарға жауап береді, ең күрделі тақырыптарды жеке түсіндіреді.

Қашықтықтан оқыту кезінде қашықтықтан заманауи құралдарды қолдана отырып, оқу ақпаратымен алмасу жүреді. 21 ғасырда оқытудың бұл түрі білім берудің жетекші нысандарының бірі болып табылады, өйткені қашықтықтан білім беруді дамыту перспективалары көптеген бағыттарда байқалады.

Қашықтықтан білім беруді дамыту перспективалары білім беру қызметтерінің көлемін кеңейтуде қамтылған. Қашықтықтан оқытуды қолдана отырып, халықтың біліктілігін арттыруға, оқытудың дәстүрлі түрі: күндізгі немесе сырттай оқу бойынша білім ала алмайтындар үшін кадрларды қайта даярлауды жүзеге асыруға болады.

Қашықтықтан білім алу арқылы халық оқу шығындарын азайтады, ал халықтың материалдық жағы білім алудағы маңызды сәттердің бірі болып табылады.

Қашықтықтан білім беруді дамыту перспективалары оқыту сапасын бағалау кезінде де байқалады. Қазіргі заманғы оқыту құралдарын, компьютерлік бағдарламаларды, ақпараттық технологияларды, интернетті, қашықтықтан оқыту нысандарын пайдалана отырып, білім беру сапасын арттыруға болады, өйткені студенттің оқу және қосымша материалға қол жеткізу мүмкіндіктері көбірек, ақпарат берудің және оқытушылармен және оқу процесін ұйымдастырушылармен өзара іс-қимылдың жылдам тәсілі бар.

Қашықтықтан білім беру перспективалары туралы айта отырып, қашықтықтан оқыту профессор-оқытушылар құрамының тапшылығын өтейтінін атап өтуге болады. Оқытудың осы түрінің арқасында студенттерге жетекші мамандардан білім алуға, еліміздің және шетелдің түрлі беделді жоғары оқу орындарында білім алуға болады.

Қашықтықтан оқыту сапалы кәсіби білім алу мүмкіндігін кеңейтеді.

Қорытынды:

Қашықтықтан оқыту жүйеге қойылатын маңызды талаптар оның сенімділігі, интернет-арналардың өткізу қабілеті, контентті құру мен орналастырудың қарапайымдылығы, оқытушылар мен білім алушылар үшін сервистер мен платформалардың қолжетімділігі болды.

Қазіргі таңда қашықтықтан оқу форматының берген мүмкіндіктері:

- білім беру тәжірибесін қайта қарастыруға жол ашты;
- бұл соңғы он жылға қарағанда қысқа мерзімде сандық және қашықтықтан оқыту саласында үлкен жетістіктерге қол жеткізуге мүмкіндік берді;
- болашақта білім беру туралы түсініктерін өзгертті;
- апаттарға дайындықты көрсете білді.

Қолдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Кислая Л.В., Маринченко В.А., Маринченко Л.В., Фищенко А.Н., Чипчар Р.И. Авторское свидетельство SU 1551734 А1, 23.03.1990. Заявка № 4476651 от 05.07.1988.

2. Ауэрман Л.Я. Технология хлебопекарного производства: учебник. 9 изд.; перераб. и доп. / под общ. ред. Л.И. Пучковой. Санкт-Петербург: Профессия, 2005. 416 с.
3. Атаев А.А. Диетические хлебобулочные изделия для здорового питания //Хлебопечение России. 2000. №1. С. 21.
4. Баширова Р.С., Слюсаренко Т.П., Краснобрижий Н.Я., Кудинова А.Н., Хавин А.А., Снежкин Ю.Ф. Авторское свидетельство SU 1738848 A1, 07.06.1992. Заявка № 4771705 от 19.12.1989.
5. Н.М. Семихатова, М.Ф. Лозенко, Л.Д. Белова, А.Д. Дмитриев, С.П. Папок. Производство хлебопекарных дрожжей. Пищевая промышленность, 1978

Тыйыштықбайқызы Еркежан,
ГККП «Колледж общественного
питания и сервиса» акимата г. Астаны
преподаватель специальных дисциплин

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИННОВАЦИОННЫХ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ ТЕХНОЛОГИЙ В ОБРАЗОВАНИИ

Аннотация: В данной статье рассматриваются инновационные педагогические технологии и их эффективное, поэтапное использование в образовании, важность педагогических технологий в процессе обучения и воспитания, а также значение педагогических технологий и педагогическое мастерство, а также методологическая основа изучения сопутствующих процессов.

Ключевые слова: Инновационные педагогические технологии, инновации, новые педагогические методы обучения.

Педагогическая технология сегодня означает перевод образования и воспитания в область педагогического технологий, а это означает, что в школьной практике произвольная структура педагогического процесса и его реализация приведет к решительным изменениям (Л.Г.)

Одним из ключевых элементов современной системы образования, несомненно, является новая, инновационная педагогические технологии. Проведение или организация учебного процесса посредством этих педагогических технологии служит отличным способом для студентов мыслить как свободно, так и новаторски.

В настоящее время большинство методистов и ученых-педагогов считают, что педагогические технологии гарантируют достижение цели воспитания учащихся. Но такие идеи не могут быть приняты вместо объективной реальности, поскольку в данном случае объектом является человек, сознание которого не может полностью принять предложенное технологии, а, наоборот, может ее отрицать. Поэтому при внедрении современных педагогических технологий в учебном

процессе, главным гарантом достижения желаемой цели. Если мы посмотрим на это с этой точки зрения, то при введении новых педагогических технологий и информационно-коммуникационных (ИКТ) технологий, являющихся ее основной основой, уровень подготовка учителя, который является его менеджером, должна быть приоритетной. Поэтому положительный или целенаправленное решение большинства актуальных вопросов повестки дня педагогического процесса зависит от во многом на профессиональный потенциал и педагогическое мастерство педагога.

Расширение масштабов внедрения новых педагогических и информационных технологий в образовательную процесс, применение передового опыта в области Педагогических технологий, разработка и выполнение четкого плана в этой области по каждому предмету, учебникам и пособиям, а также переводу программ и текстов лекций на электронные дискеты, обеспечить ими каждого студента, в научно-методическая работа, а также важно добиться повсеместного внедрения современные педагогические и информационные технологии в образовательном процессе, обеспечить система с необходимыми носителями, для подключения учебных заведений к сети связи.

Сегодняшние высокие достижения в науке, технике и производстве автоматически ставят новые социальные требования повестки дня. Среди этих социальных требований важно совершенствовать систему, направленную на подготовка квалифицированных кадров, являющихся движущей силой развития общества и его отраслей. Потребность в подготовке квалифицированных кадров возникла на ранних этапах развития промышленности, но не потерял своей актуальности.

Основными причинами этого являются появление новых направлений, специальностей в связь с социальным, экономическим и культурным развитием общества, необходимость обучения в них, профессиональные знания, умения и навыки специалистов в меняющийся, быстро меняющийся период.

Формирование необходимости постепенного увеличения, а также увеличения спроса на способность противостоять сильным конкуренции на рынке труда как специалиста. [1]

Педагогическая технология – это изучение проблем применения современных педагогических технологий в процесс обучения и воспитания, повышение эффективности процесса обучения и воспитание на основе технологического подхода. [2]

Сегодня образовательные технологии – это не только инструмент, но и новая система, играющая большую роль в развитие образовательного процесса и изменение его организационных форм, методов и содержания. Свою очередь влияет на педагогическое мышление учителя и ученика.

Такое описание техники подчеркивает важность органической связи между всеми разработчиков в образовательном процессе и взаимодействии педагога и ученика. От объекта пассивного обучения, учащийся становится активным субъектом обучения и воспитания, а в качестве активного предмет, он участвует в процессе вместе с учителем, стремясь к самостоятельному обучению.

В современной педагогической дисциплине основное внимание уделяется изложению новых знаний, закреплению новых знаний и рассмотрению результатов. Предыдущие знания и жизнь ученика опыт недостаточно учитывается в образовании. План урока предлагает выполнить предыдущую тему и сосредоточиться на новой теме. Однако недостаточно определить знания по этой новой теме, чтобы предоставить начальную информацию, относящуюся к теме.

В Узбекистане вопросы педагогической технологии изучаются в основном в сфере образования. Образовательная технология – это уровень информативности и моделирования путем изменения, актуализации состояния студента в учебном процессе - учебный материал. педагогическая обработка предмета, адаптация изучаемого предмета к реальным познавательным возможностям учащегося. методы выращивания и оценка результатов обучения в соответствии с принятыми стандартами. инструменты, мы понимаем организационные формы образования.

Организация учебного процесса инновационными способами, то есть современными педагогическими технологиями от времени начального образования, дает высокие результаты в системе образования. Это означает, что первичное образование является основой общего среднего образования.

Опираясь на этот прочный фундамент, легче учиться будущим поколениям. Безусловно, педагогические технологии, созданные начиная с начального образования, играют роль первой ступени в организации позднейших ступеней образования.

Итак, педагогическая технология – это оптимальная организация учебного процесса. Выбор учебной материалы, обработка которых изменяет форму и размер в соответствии с силой и мастерством учащихся или учащихся также имеет отношение к образовательным технологиям. Педагогическая технология, в свою очередь, представляет собой систему разработки и совершенствование образовательных процессов, содержания, методов и средств обучения на основе объективных закономерностей и диагностических целей образования, т. е. интеграции научно-технической инновации.

Список использованных источников

1. Ходжамкулов У., Ботирова С., Шофкоров А. и Абдиримова И. (2020). Основы организации сотрудничества между образовательными учреждениями через кластеры (на примере системы образования Узбекистана).
2. Мухамедов Г., Ходжамкулов У., Шофкоров А. и Махмудов К. (2020). Кластер педагогического образования: содержание и Форма. *ISJ Theoretical & Applied Science*, 1(81), 250-257.
3. Шайхисламов, Н. (2020). Семантические и лингвокультурологические особенности английских и узбекских пословиц с концептом Дружба. *Студенческий вестник*, 28(126), 29-30.

Бегалы Мадина Нартайқызы.
Астана қаласы әкімдігінің
«Қоғамдық тамақтандыру
және сервис колледжі» МКҚК
арнайы пәндер оқытушысы

ҚАЗІРГІ БІЛІМ БЕРУДЕГІ САНДЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫҢ РӨЛІ

Аннотация: Бұл мақалада білім берудегі жаңа бағыттарды және оқытушылардың ізденісі мен шешімі туралы мәлеметтер көрсетілген. Арнайы пәндерді оқытуда сандық технологияларды қолдану және білім берудегі қызметі, жаңа технологияларды пайдалану арқылы студенттердің білім деңгейін көтеру бойынша сұрақтар қарастырылады.

Түйінді сөздер: Сандық технология, заманауи технологиялар, білім беру, АКТ құралдары.

Заманауи қоғамның дамуы көптеген бағыттарында, оның ішінде білім беру саласында ақпараттық технологияларды қолдану арқылы сипатталатын ақпараттандыру дәуірінде орын алады. Қазіргі заманғы ақпараттық және компьютерлік технологиялармен (АКТ) дәстүрлі білім беру құралдарының ұтымды үйлесімі білім беруді жаңғырту проблемасын шешудің бірден-бір жолы болып табылады. АКТ құралдары оқушылардың жеке қасиеттерін дамытуға, студенттердің білімнің өзгеруіне және даралануына ықпал етеді

Әлемдік нарықта ІТ саласы ауқымды орын алып отыр. Сондықтан, жастарды осы салаға мамандандырып бағыттау болсақ, әлемдік нарыққа кіретініміз анық. Себебі, заман талабы осындай. Бұл дегеніміз – үлкен орталық, статистикалық ақпараттарды жинау, оған дұрыс анализ жасау, қорытынды ретінде көрсету. Цифрлы технология өзін-өзі ақтайтын және экономиканы қарқынды дамытудың сенімді құралы болып табылмақ.

Еуропалық және американдық мұғалімдер әртүрлі цифрлық технологияларды пайдалана отырып студенттің өзін-өзі зерттеу жылдамдығына қызығушылықпен қарайды. Егер сіз осындай әдістерді оқушыларға қарағанда тезірек және тиімдірек қолданбайтын болсаңыз, онда үстелдердегі оқулықтармен және қағаз материалдар мен әдістермен бірге артта қалуға мүмкіндік бар. Гаджеттер оқытушының кеңестерінен әлдеқайда артық болған жоқ. Алайда ақпараттық технологиялардың көмегі арқылы оқу оңайырақ болғандықтан, ол студенттер үшін тиімді және ыңғайлы орта болып табылады. Қазіргі ұрпақтың студенттері өздерінің білімдері мен дағдыларын кеңейтуге және қажетті ақпаратты алу әдістеріне барынша көбірек көңіл бөлуде. Сондықтан заман талабына сай қадам басып, студенттердің білімге деген құштарлығын арттыру үшін әрбір оқытушы өз кезегінде жаңа технологияларды кеңінен пайдалану қажет.

Сандық технологияға негізделген оқытудың бірінші элементі әмбебап цифрлық (Digital) сауаттылық болып табылады. Осындай сауаттылықты оқыту

цифрлы ақпаратты пайдалану, зерттеу және сақтаудың шебер дағдысын қамтиды. Сонымен қатар, оқушылар интернетте көп мөлшерде қол жетімді электронды түрде қажетті оқулықтарды жылдам іздестіру дағдыларын меңгерді.

Догматикадан сыни ойлаудың жоғары деңгейіне дейін жету. Сандық оқыту үдерісі жалпы қабылданған оқу материалдарының стандарттарынан ауытқиды және оқушылардың сыни ойлау деңгейін арттырады. Бұл ойлау алынған ақпараттың көп мөлшерін игеру үшін қажет, әсіресе тамақтандыру саласындағы студенттері үшін пайдалы. Сыни ойлау дағдыларын тезірек жетілдіру үшін әр оқушының жеке қасиеттеріне назар аудару қажет. Жаңа технологиялардың ерекшеліктері жаңа ақпаратты ойын түрінде және әртүрлі цифрлық технологияларды пайдалана отырып алу. Ойын элементтеріне негізделген оқыту - бұл әлеуметтік түрдегі ойындардың әртүрлі түрі, эмоциялар арқылы батыру, жағдайды моделдеу және материалды тез алу үшін саналы сауаттылықты пайдалану болып табылады.

Сонымен қатар сандық технологияны қолдануда ұжымдық әлеуетті пайдалануға болады. Әртүрлі әлеуметтік желілер мен онлайн оқу түрлеріне байланысты оқу үрдісіне қосылса, мұғалімдер барлық оқушылардың ұжымдық әлеуетін ашуы мүмкін. Бұл жағдайда студенттер арасында өздігінен ұйымдастырылатын ақпарат алмасу жиі қолданылады. Соның нәтижесінде студенттер арасында ұжымдық байланыс қалыптасады.

Жаңа ақпараттық технологиялардың көмегімен студенттердің өзін-өзі танудың түрлі әдістері. Студенттер интернетте әртүрлі ресурстармен өздері қажетті ақпаратты ала алады.

Тәжірибелік оқытуда дәстүрлі оқу-әдістемелік құралдарды (оқулықтар мен оқу-әдістемелік құралдарды, постерлерді, таратылатын материалдарды, макеттерін, стендтерді, бөлімдегі үлгілерді, оқу құралдарын және т.б.) кеңінен қолданып келеді. Ал мультимедиялық құралдар инновация болып табылады және оқу үдерісін жақсартуға мүмкіндік береді.

Мультимедиялық құралдарды қолдану студенттерге: мәтіндер, бейне, дыбыс, графика және анимация арқылы компьютермен байланысуға мүмкіндік беретін аппараттық және бағдарламалық құралдардың жиынтығын пайдалану арқылы оқу үрдісін қызықты, заманауи және әртүрлі етеді. Соңғы онжылдықта көптеген мультимедиялық бағдарламалық өнімдер жасалды. Көбінесе бұл өмірдің түрлі салаларынан (тарих, химия, география, өнер, биология) және білім беру бағдарламаларының энциклопедиялары. Қазіргі заманғы білім беру жүйесі жоғары білім деңгейіне байланысты оқу процесін тиімдірек етуі керек. Білім беру процесін оқушыға білімге қызығушылығы бар етіп қалыптастыру қажет. Мектепті модернизациялау процесі оқушылардың құзыреттілігін қалыптастыруды талап етеді, бұл өз кезегінде білім алуға, компьютерлік технологиялар сияқты әртүрлі дереккөздерді қолдана білуді білдіреді. Бұл мақсаттар үшін мультимедиялық құралдарды қолдануға болады, олар сабақта және үйде өз бетімен жұмыс жасауға тиімді.

Бүгінгі күні көптеген мұғалімдер оқу процесінің ажырамас бөлігі ретінде мультимедиялық технологияны қарастырады. Сондықтан, қазіргі сандық білім

беру білім беру ұйымдарындағы оқу үдерісін жаңғыртудың тиімді де ұтымды құралы болып табылады.

Сандық білім беру жүйесі педагогтың кәсіби әрекетінің сапасын арттыруға, оның АКТ құзыреттілігін дамытуға, оқушының жас ерекшелік психологиясын, олардың маңызды құндылықтар жүйесін ескертуге мүмкіндік береді, оқытудың саралануы мен дараландырылуы үшін жағдай жасайды.

Пайдаланған әдебиеттер тізімі

1. Қазақстан Республикасында білім беруді дамытудың 2011-2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы.
2. 2015-2016 ж.ж. оқу жылындағы Қазақстан Республикасының жалпы білім беретін ұйымдарында ғылым негіздерін оқыту ерекшеліктері туралы. Әдістемелік-ұсыным хат. – Астана: Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы, 2015. – 232 б.
3. Ахметова Г.К., Семченко А.А., Мухамбетжанова С.Т. және т.б. Білім беру ұйымдарындағы электрондық оқыту жүйесін енгізу әдістемесі. Әдістемелік құрал. - Алматы: РИПК СО, 2012. - 76 б.
4. Оқытуды басқару жүйесінің (LMS) педагогикалық архитектурасы туралы. - Алматы: «Ақпараттандырудың ұлттық орталығы» АҚ, 2011, - 22 б.

*Кизатова Замира Болатовна
Гордиенко Эсмира Эдуардовна
ГККП «Технологический колледж»
акимата города Астаны
мастера производственного обучения*

ИНТЕГРАЦИЯ ТЕХНОЛОГИЙ WORLDSKILLS В ПЕКАРСКОМ МАСТЕРСТВЕ

Аннотация: Данная статья направлена на изучение и внедрение интеграции в учебном процессе согласно требованиям чемпионата WorldSkills. Раскрывает качество личности как быть успешным конкурентноспособным специалистом в своей деятельности. Использование интеграции технологий обучения позволяет оптимизировать учебный процесс, активизировать творческие и познавательные способности студентов.

Ключевые слова: WorldSkills, выбор профессии, интеграция, одернизация процесса.

В мире насчитывается около 50 тысяч профессий, но есть профессии, которые востребованы во все времена. Правильно выбрать профессию – значит найти свое место в жизни.

В жизни каждого человека наступает момент, когда он стоит перед выбором дальнейшего профессионального пути. Выбор профессии это очень ответственный шаг. От него зависит успешное будущее: статус в обществе, личная удовлетворенность своей деятельностью, материальное положение. И этот шаг главная социальная задача молодежи.

Задачи направленные на учебный процесс: быть всегда впереди на шаг своих конкурентов; держать вверх в любых пекарских мастер классов; каждый студент после окончания колледжа мог реализоваться как личность и как успешный специалист в своем деле.

В мире насчитывается около 50 тысяч профессий, но есть профессии, которые востребованы во все времена. Правильно выбрать профессию – значит найти свое место в жизни.

В жизни каждого человека наступает момент, когда он стоит перед выбором дальнейшего профессионального пути. Выбор профессии это очень ответственный шаг. От него зависит успешное будущее: статус в обществе, личная удовлетворенность своей деятельностью, материальное положение. И этот шаг главная социальная задача молодежи.

Сегодня очень популярно международное движение WorldSkills, целью которой является повышение статуса и стандартов профессиональной подготовки и квалификации по всему миру, популяризация рабочих профессий через проведение международных соревнований по всему миру.

Особую роль в повышении престижа рабочих профессий – от традиционных ремесел до многопрофильных специальностей – играют чемпионаты WorldSkill.

Наши студенты, которые обучаются по специальности хлебопекарное и кондитерское производство, ежегодно участвуют и становятся победителями и призерами региональных и национальных чемпионатов .

В нашем колледже студенты фактически сразу включаются в систему профессиональных отношений, попадают в среду, где уже после первого семестра обучения своими руками замешивают тесто и выпекают продукцию. Выбор меняет студента: вчерашний школьник перестает видеть свою профессию и работу как некое отсроченное будущее, которое наступит после окончания обучения, и формулирует конкретную профессиональную траекторию, начиная прямо с настоящего момента.

Работая мастером производственного обучения я создаю команду студентов, которая, кроме обучения на производственном обучении в учебной пекарне, работает на производстве. Нами заключены договоры между предприятиями города, где наши студенты помогают выполнять большие объемы заказов на хлебопекарных и кондитерских производствах города. Так студенты, приобретают навыки самостоятельной деятельности в реальной экономике, они не просто тренируют комплекс навыков, но и реализуют эти навыки далее при подготовке к чемпионатам WorldSkills. Перед подготовкой к чемпионатам мы проводим конкурсы между студентами, где отбираются лучшие. При уже непосредственной подготовке, мы даем возможность студентам вносить свои предложения и совместно с ними разрабатываем рецептуры.

Студенты выпускных групп обязательно приглашаются на национальные чемпионаты, где они видят, как проходит чемпионат, т.к. выпускной квалификационный экзамен в колледже проводится в виде демоэкзамена. Иными словами, наша цель — дать максимум возможностей выпускнику, который должен быть универсальным специалистом, соответствующим ожиданиям и потребностям работодателя и современным требованиям производств.

Разумеется, специалист должен быть конкурентоспособным в целом, и соответствие уровня подготовки наших выпускников стандартам WorldSkills говорит о том, наша система профессионального образования готовит такого специалиста, который востребован на любом рынке труда. Наш колледж начал участвовать в WorldSkills с 2015 года по трем направлениям: «Парикмахер-стилист», «Портной», «Пекарь-мастер». Мы успешно занимаем в течении всего времени первые места по всем специальностям. На базе нашего колледжа проходят региональные чемпионаты по WorldSkills «Пекарское - мастерство». База оснащена современным новейшим оборудованием, которое соответствует международному стандарту. Производственное обучение проводится рабочей учебной программы соответствует с ГОСО со стандартом Bakery WorldSkills на уровне подготовке к WorldSkills. Мы внедряем формы обучения и технологии по выпечке здорового хлеба, который имеет пищевую ценность. Так же на производственном обучении выращиваем натуральную закваску из которой выпекаем все хлебные изделия которые сейчас востребованы на рынке. Сейчас есть широкий спрос у населения на экологические хлеба. Которые доступны всем на прилавках супермаркетов из-за высокой стоимости.

Интеграция это модель при которой происходит процесс объединения всех частей в целое.

Техническая интеграция и модернизация в нашей стране а также внедрение новейшего оборудования создает благоприятные возможности для развития на уроках производственного обучения. Мастера производственного обучения проводят мастер классы для всех колледжей и объясняют полезность тех или иных видов муки. Мы внедряем формы и технологии обучения по выпечке здорового хлеба который имеет спрос у людей придерживающихся здорового питания. Наши мастера проходили мастер – класс по программе «Современный пекарь» в рамках профессионального стандарта WORLDSKILLS изучили теоретическую и практическую технологию введения заквасок для разных видов выпечки такие как : без дрожжевые хлеба, фокача, овощные хлеба и т.д. Наша победительница Самай Сабина заняла 1 место по WORLDSKILLS в 2018 году и приняла решение остаться мастером производственного обучения в колледже и передать свой опыт студентам колледжа и смогла повысить интерес, любовь, ценность к специальности пекарское мастерство. Ее воспитанница Кабажай Жансая заняла 1 место WORLDSKILLS в 2019 году и так же осталась мастером производственного обучения. И она продолжает подготовку будущих конкурентоспособных специалистов пекарского мастерства в участии WORLDSKILLS. Мастера производственного обучения проводят мастер классы для всех колледжей и объясняют полезность тех или иных видов муки. Мы внедряем формы и технологии обучения по выпечке здорового хлеба который имеет спрос у людей придерживающихся здорового питания. Мы осознаем, что

участие в чемпионатах «WorldSkills» дает возможность колледжу актуализировать содержание и технологии организации образовательного процесса; а студентам познакомиться с передовым опытом в профессиональной квалификации и карьере, дисциплину, позволяет повысить статус и качество профессиональной подготовки, получить престижную востребованную на рынке труда профессию и успешно представлять себя на рынке труда.

*Төрехан Айдана Бердіханқызы,
Астана қаласы әкімдігінің
«Қоғамдық тамақтандыру
және сервис колледжі» МКҚК
арнайы пән оқытушысы*

АРНАЙЫ ПӘНДЕРДІ ОҚЫТУДА ИННОВАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ПАЙДАЛАНУДЫҢ ТИІМДІЛІГІ

«Қазіргі заманда жастарға ақпараттық технологиямен байланысты әлемдік стандартқа сай мүдделі жаңа білім беру өте қажет»

Н.Ә.Назарбаев

XXI ғасыр — озық технологиялар ғасыры. Сондықтан білім беру жүйесінде жаңа технологияларды тиімді пайдалану заман талабы. Өз мамандығына деген ынтасын арттыру үшін, арнайы пәндерді қызықтыра оқыту қажет екені белгілі. Алған білімдерін тәжірибеде әрі қарай жетілдіруі, студенттердің ең басты сұранысы болып табылады.

Қазіргі балалар цифрландырылған, дамыған заманда дүниеге келді. Сұранысы өте жоғары. Интернеттен кез-келген ақпаратты тауып көруге. Қалағанын оқып алуға, 1-көріп алған жұмысын қайталап жасауға күші жетеді.

Заманауи білім беруде бірінші орынға баланың білімін, білігі мен дағдысын ғана емес, оның жеке бас тұлғасын, білім алу арқылы азамат ретінде дамуын қою керек.

Дәстүрлі оқыту оқушыларға дайын, жаңаша оқыту технологиясы процесін ұйымдастыру, басқару және бақылау болып табылады.

Жаңаша оқыту технологиясы — белгіленген мақсатқа нәтижелі қол жеткізуді қамтамасыз етуде оқытудың формасы, әдістері мен құралдарын ашып көрсетіп, оқу бағдарламасында белгіленген оқытудың мазмұнын жүзеге асыру тәсілі. Оқытуды жаңаша ұйымдастыруда мына міндеттерді қамтуы тиіс.

- студенттердің оқу үрдісін басқаруға қатысу;
- ұжымдық іс-әрекетті ортақ қарым-қатынас құралы ету;
- деңгейіне қарап саралап, ерекшелігіне қарап даралап оқыту;

Бүгінгі таңда білім беруді ақпараттандыру формалары мен құралдары өте көп. Атап айтатын болсам, «Тамақтандыруды ұйымдастыру» мамандығына арнайы

пәндерді оқытуда бірнеше технологиялар түрлері қолданып жүрмін. Олар: интерактивті тақта, электронды оқулықтар, «My Test» тестілеу бағдарламасы, «Netcracker Professional» бағдарламасы, сұлбаларды модельдеу бағдарламалары Multisim 12.0 және Electronics Workbench, сонымен қатар онлайн тестілеу бойынша Kahoot.it және Socrative.com сайттары өте жақсы нәтиже беруде. Оқу процесінде ақпараттық және телекоммуникациялық құралдар мүмкіндігін комплексті түрде қолдануды жүзеге асыру көп функционалды электрондық оқу құралдарын құру және қолдану кезінде ғана мүмкін болады.

Арнайы пәндерді оқытуда ақпараттық – коммуникациялық және инновациялық технологияларды пайдалану арқылы студенттердің ақпараттық құзіреттілігін қалыптастыру, қазіргі заман талабына сай ақпараттық технологияларды, электрондық оқулықтарды және интернет ресурстарды пайдалану студенттің білім беру үрдісінде шығармашылық қабілетін дамытуға мүмкіндік береді және сапалы маман ретінде қалыптасуына зор үлес қосады. Студенттердің ақпараттық құзырлығы мен ақпараттық мәдениетін қалыптастыру қазіргі таңда үздіксіз педагогикалық білім беру жүйесіндегі ең көкейтесті мәселелердің біріне айналып отыр.

Жаңа технология түрлерін сабақ үрдісінде пайдалану, студенттердің шығармашылық, интеллектуалды қабілетінің дамуына, өз білімін өмірде пайдалана білу дағдыларының қалыптасуына әкеледі.

Жаңа педагогикалық технология. Мақсаты – оқытуды ізгілендіруі, яғни оқу құралдары студенттердің өздігінен танымдық іс-әрекетін жүргізе алатындай болуы керек. Жаңа педагогикалық технология түрлері өте көп.

Ойын технологиясы. Педагогикалық ойындар технологиясы дегеніміз педагогикалық жұмысты ойын түрінде ұйымдастырудың әдістері мен тәсілдерінің жиыны. Ойын түріндегі жұмыстар сабақ үстіндегі қолайлы деген жағдайларда пайда болып, студенттерді қызықтырушы құрал ретінде қолданылады.

Проблемалы оқыту технологиясы. Проблемалы оқыту – оқытушы басшылығы мен қиын мәселелерді туғызу және студенттердің белсенді түрде өз беттерімен мәселелерді шешу. Қорытындысында олардың ойлау қабілеттері дамып, шығармашылық іскерліктері мен дағдылары қалыптасуына жағдай жасайды.

Сын тұрғысынан ойлау технологиясы. Мақсат пен міндеттердің орындалуы мынадай ұзақ жоспарлар арқылы іске асады:

- ассоциация;
- бірлестік қызмет;
- көзқарасын талдау мен дәлелдеу түрінде қорғау.

Бұл технология бойынша:

- оқу үрдісінде қызығушылық артады;
- студенттің өз бетімен білім алуына мүмкіндік беруі туады;
- студенттің ақпараттық тіл байлығы жетіледі.

Топтық технология. Бұл топта оқу жұмысын ұйымдастырудың үшінші және төртінші деңгейі. Мұндай жұмыс белгілі-бір тапсырманы бірлесіп шешу үшін

студенттерді уақытша топтарға бөлуді қажет етеді. Студенттердің өзіндік ерекшеліктерін ескеріп, бірлесіп үйренуге мүмкіндік береді.

Жаңа ғасырдағы Қазақстан елінің үміт артар ұрпағын білімді, мәдениетті, интеллектуалды азамат етіп шығару ұстаздар алдындағы міндет болып табылады. Ал Қазақстанда білім беру үрдісі дүниежүзілік білім әлеміне кіруді көздейді. Сондықтан қазіргі таңда білім берудің ұлттық моделіне өту- оқыту мен тәрбиелеудің соңғы әдіс — тәсілдерін игеруді қажет етеді. Жана инновациялық іс-әрекетпен қаруланған, психологиялық-педагогикалық диагностиканы қабылдай алатын шығармашыл педагог-зерттеуші, ойшыл оқытушы ғана мақсатқа жетеді.

Пайдаланған әдебиеттер тізімі

1. Раджерс Э.М. «Инновация туралы түсінік». – Қазақстан мектебі, № 4, 2006
2. Жүнісбек Ә. Жаңа технология негізі – сапалы білім. — Қазақстан мектебі, № 4, 2008

Тлеумбетова Диана Балдыргановна,
ГККП «Колледж общественного
питания и сервиса» г. Астаны
преподаватель специальных дисциплин

РЕФЛЕКСИВНЫЕ ПРАКТИКИ МЕЖДУНАРОДНЫХ ПРЕПОДАВАТЕЛЕЙ- ЛАУРЕАТОВ НАЦИОНАЛЬНОЙ ПРЕМИИ

Аннотация: В данной статье рассмотрено исследование, которое основывается на методиках преподавателей лауреатов Национальной премии в Индии. Выявлены ключевые методы инновационного образования. Стратегии обучения естественны тем фактом, что различные ситуации, темы обучения, познавательная готовность учащихся, изучаемые концепции, навыки, предназначенные для развития у учащихся – потребность в различных подходах к обучению используется комбинация разных методов инновационного обучения.

Ключевые слова: инновация, образование, исследование.

«Основной целью образования в учебных заведениях должно быть создание специалистов, способных делать новые вещи, а не просто повторение того, что сделали другие поколения. Творческие, изобретательные и первооткрыватели, которые могут быть критически настроены и проверять, а не принимать все, что им предлагают». (Жан Пиаже, 1967).

Образование — самый важный инструмент, созданный человеком для своего прогресса. Поэтому неудивительно, что все динамичные и прогрессивные страны требуют образовательной системы, которая возьмет на себя ведущую роль в

пилотировании и управление будущим, обеспечивающее лучшую жизнь для всех. В контексте развивающихся стран образование будет со временем играть большую роль в процессе устойчивого развития. Следовательно, прогресс любого общества зависит главным образом от использования потенциала его отдельных лиц и лучших воспитательных идей во всех дисциплинах. В истории цивилизации и знание, и образование всегда были преобладающими факторами прогресса. В настоящее время образовательная цель всего мира заключается в том, чтобы создать хорошее и ценное общество, просвещенной жизни для всех своих членов и использования для этой цели всех интеллектуальных и природных ресурсов. Образование считается наиболее важным и мощным инструментом в достижении быстрого развития, технологического прогресса и создания общественного порядка, основанного на ценностях свободы, социально-экономической справедливости и с равными возможностями для всех во всех областях. Цели сосредоточены на рефлексивных практиках, возможностях самообучения для учителей, а также и студенты, чтобы быть центральной целью педагогического образования. Преподавание передового опыта – это академический процесс, который повышает студента до уровня, на котором они учатся глубоко и замечательно благодаря определенным качествам учителя, таким как эксперт в предмете, эксперт в области педагогики, отличный коммуникатор, наставник, ориентированный на студентов, систематический и постоянный оценщик.

Инновация – это процесс превращения идеи в творческое действие. Для развития инноваций нам необходимо иметь новую среду, которая поощряет новаторство среди учителей и педагогов. В начального уровня Окружная программа начального образования поощряла несколько новаторских подходов. Согласно преподавателям лауреатам национальной премии в Индии «Инновации могут помочь улучшить институциональная реформа, расширение масштабов достойных альтернативных подходов, опробованных неправительственными организациями, и поощрять творческие способы повышения потенциала работников образования. Это в свою очередь будет способствовать общее повышение качества среднего образования по всей стране. Этот компонент может также поддерживать деятельность, которая помогает связать другие централизованно спонсируемые схемы в среднем образовании с RMSA (научный центр в Индии)». Конечной целью системы образования является обеспечение такого качества образования, чтобы система образования становится все более и более эффективным и оказывает положительное влияние на всех учащихся. Инновационное обучение стратегии просто подразумевают знание или выявление и применение более облегчающего (или гарантированного обучения) подхода. в преподавании концепции, темы. Сама стратегия может быть не обязательно новой, но ее использование для конкретной темы, либо концепция или сама тема могут быть новыми. Другими словами, это использование комбинации различных стратегий обучения. Которые подходят для учащихся, чтобы обеспечить более эффективное обучение. Стратегии обучения естественны тем фактом, что различные ситуации, темы обучения, познавательная готовность учащихся, изучаемые концепции, навыки, предназначенные для развития у учащихся –

потребность в различных подходах к обучению используется комбинация разных методов инновационного обучения. Следовательно, преподаватель, не знакомый с разнообразием таких стратегий, не может ни пытаться использовать их в первое место и не использовать их должным образом. Таким образом, для любого хорошего преподавателя важно включать использование инновационных и творческих методов обучения. В Индии был проведен научный эксперимент или лучше сказать исследование, в котором основной целью было изучить работы, методики преподавателей-лауреатов межгосударственных премий, а также Национальной премии. Необходимость и значение исследования. MHRD (Национальный научный центр в Индии) присуждает признание в виде Национальной премии лучшим учителям, которые применили творческий подход в их преподавании и смежная область в виде нововведений, которые позже развиваются как лучшие практики. Отныне к проведению тематического исследования таких учителей, получивших Национальную премию, будет иметь решающее значение для всех учителей, а также для преподавателей, чтобы они знали и осознавали, что есть разные методики, которые можно использовать в своей деятельности.

Исследование было основано на следующих целях:

1. Изучить инновационные способности учителей-лауреатов Национальной премии.
2. Выявить педагогические подходы учителей-лауреатов Национальной премии.
3. Выявить подлинную заинтересованность педагогов-лауреатов Национальной премии в целостном развитии детей. (350 учителей-лауреатов Национальной премии были опрошены для исследования)
4. Проанализировать участие и вклад учителей-лауреатов Национальной премии в общественную жизнь, сообщество.
5. Проанализировать представление педагога-лауреата национальной премии о своей репутации и статусе в своем образовательном учреждении.
6. Изучить будущие академические планы учителей-лауреатов Национальной премии.

Исследовательские вопросы:

Вопрос 1. Какие инновации были осуществлены и реализованы лауреатом национальной премии учитель?

По мнению национальных лауреатов, преподавание учителей должно быть ориентировано на деятельность, а примеры должны быть связаны с реальным жизненным опытом. Это должно включать в себя много взаимодействия с учащимися. Такая методика обучения держать ученика мотивированным и вдохновленным. Уроки должны быть подготовлены в удобном для учащихся стиле и в самый простой режим и должен быть связан с реальной жизнью. Необходимо обеспечить, чтобы навыки развивались на уроках.

Следует избегать метода зубрежки. Настороженность учителя, проявленный интерес будут держать его/ее аудиторию также бдительный и мотивированный. Учителя-лауреаты национальной премии представили различные инновационные

практики, такие как концепция основанные на обучении учебные классы, связывающие образование с реальной жизнью с помощью действий и проектов, основанных на навыках, что делает очень дружелюбная среда, в которой ученики любят приходить в образовательную среду, разрабатывая учебный план, обучая процесс обучения должен быть сделан более легким, чтобы студенты могли его понять, способствуя сотрудничеству преподавание, организация специального собрания, чтобы предоставить учащимся и родителям одинаковую платформу, чтобы учащиеся могут показать свои таланты перед родителями, и родители также могут оставить отзыв об образовательном учреждении, чтобы можно добиться дальнейшего улучшения. Также студенты класса были разделены на категории на основе их талантов. Такие как SUE (Учащиеся с уникальными достижениями), SUM (Учащиеся с уникальным средним интеллектом), SUT (Студенты с уникальным талантом). Ни один ученик не был назван слабым. Поскольку сегодняшнее поколение — это новое поколение, учителя, получившие награды, также разработали такие программы, как EUMIND, которые доступны в Интернете. Инновационные программы обучения, в которых учащимся предоставляется достаточно возможностей учиться в соответствии со своими потребностями. Это платформа для воплощения их творений в жизнь.

Вопрос 2. Какой репутацией обладал учитель, получивший Национальную награду, на протяжении всей своей карьеры?

Преподаватели Национальной премии имеют очень хорошие межличностные отношения со всеми своими коллегами, административными сотрудников, студентов, их родителей, а также с сообществом. Это говорит о том, что у них хорошая репутация вобщество. Именно поэтому они способны поддерживать хорошие отношения со всеми. Это также свидетельствует об их хорошем коммуникативные навыки, которые необходимы для хороших межличностных отношений.

Вопрос 3. Каких подходов к обучению придерживаются учителя-лауреаты Национальной премии? По словам учителей-лауреатов Национальной премии, учащиеся всех видов обладают огромной энергией; так учителя должны быть столь же тактичны и эффективны, чтобы справиться с ними. Это возможно, если учитель их понимает, тщательно и обновить свои навыки. Награжденные учителя всегда предпочитали собственное преподавание-обучение. Основанный на интерактивных и дискуссионных методологиях. Понятия объясняются очень легко и просто язык, который учащийся мог легко понять. Они сделали акцент на деятельностно-ориентированном обучении. методологии, и эти действия были связаны с реальным жизненным опытом учащихся, поэтому учащиеся всегда проявил большой интерес к учебному процессу обучения. Можно заметить, что эти учителя всегда стремились быть эффективные учителя, понимающие проблемы каждого учащегося и постоянно повышающие свою квалификацию и способности помочь учащимся достичь наилучшего результата в процессе обучения. Также оценка стратегии, используемые этими учителями, были основаны на самооценке и размышлениях, когда они понимали, что в какой степени они смогли достичь целей, чтобы учащиеся поняли и развили интерес к содержанию. Они считают, что

главное в обучении — это то, что учитель должен объяснить ученикам, почему глава преподается им, почему они должны знать это конкретное понятие, каково его использование. После этого учитель должен предоставить широкие возможности для взаимодействия ученика и учителя, а также ученика и ученика, чтобы все учащиеся были заняты в классе. Именно учащиеся играют ключевую роль в классе, и они только могут продвигать обсуждение, т.е. были приняты ориентированные на студента стратегии обучения. Учитель выступает в роли фасилитатора и руководство, чтобы направить их на правильный путь.

Вопрос 4. В какой степени педагоги-лауреаты национальной премии искренне заинтересованы и работают над целостное развитие учащихся? Неподдельный интерес учителей-лауреатов Национальной премии виден по тому, как эти учителя справились и занимались различными типами учащихся в классах, типами стратегий обучения, которые они приняли, чтобы справиться с подрывными учениками, стратегии оценки, которые они выработали за эти годы, чтобы помочь учащимся получить максимум. Как упоминалось ранее, интерактивный, основанный на реальном жизненном опыте, а также были приняты стратегии обучения, ориентированные на деятельность. Учитель должен управлять всеми типами учащихся, что возможно только тогда, когда учителя проявляют себя наилучшим образом как в классе, так и за его пределами; внутри в классе, предоставляя максимальные знания студентам и за пределами класса, постоянно поддерживая и направлять их. Роль учителя состоит в том, чтобы производить полезных граждан, а не просто машины. С самого начала роль учителей состоит в том, чтобы помочь ученикам понять путь истины, и нет короткого пути к трудному пути. Награжденные учителя помогли инклюзивным детям, что свидетельствует об их превосходстве в обучении, т.е.искренний интерес к тому, чтобы заставить учащихся учиться, мотивируя таких учащихся, тем самым снижая процент отсева.

Вопрос 5. Насколько социально активны учителя-лауреаты национальной премии? Учителя-лауреаты национальной премии также оказались весьма социально активными. Они были вовлечены в организация различных социальных проектов на массовом уровне, таких как «Каждый научи» для повышения уровня грамотности; моя земля, мой долг и чистота объединяются для повышения и повышения осведомленности об окружающей среде. Это ясно показывает его увлеченность интересы и желания работать над повышением уровня студентов в сторону улучшения общества и создать лучших, а также социально активных граждан этой страны.

Вопрос 6. Каковы будущие академические планы этих учителей-лауреатов Национальной премии и как они стремятся чтобы улучшить их работу? Обучение и семинары — это инструменты, с помощью которых можно постоянно обновляться. Эти семинары дают человеку с возможностью взаимодействовать со своими профессиональными коллегами. У них учатся и они тоже учатся на своих ошибках. Учитель также учится у учеников. Интернет, в настоящее время дает широкие возможности учиться. Признание на национальном уровне сделало этих учителей более ответственными и в то же время более осознанно относятся к своим обязанностям и обязательствам. Это вдохновило их сделать больше для студентов,

а также для общества. Один из них предпринял различные проекты, такие как проект UDAAN, чтобы помочь девочкам получить доступ к учреждению, организовав лагерь для девочек в отдаленных районах, после того, как ему была присуждена Национальная премия.

Вывод данной работы заключается в том, что подлинный интерес учителей имеет важное значение для эффективного процесса преподавания и обучения, который мотивирует учащихся повсюду. Инновационные методы могут быть такими же простыми, как создание интерактивного обучения в классе, основанное на деятельности, до такого сложного, как участие в международных проектах, таких как EUMIND, как возможность для обучающихся расти. Какой бы ни была практика, очень важно, какой она будет. осуществляется для воспитания и развития таланта и потенциала учащихся. Такие стратегии обучения, как совместное обучение, обучение на основе реальной жизни, обучение на основе деятельности и интерактивное обучение, создание динамичных классная среда - это лишь некоторые из эффективных стратегий обучения, предложенных национальным лауреатом. учителя. Постоянные размышления о своей практике преподавания и самооценка важны для учителей.улучшить свои стратегии обучения. Чем лучше отношения с учащимися; тем больше будет учеников комфортно учиться с учителем. Также все учителя должны иметь знания и свое особое мнение новые схемы и программы, такие как RTE, SSE, инклюзивное обучение, чтобы они могли дать подлинную обратную связь о том, что было задумано и что произошло на самом деле. Учителя должны всегда стараться быть во временном патоке, знать что интересно нынешнему поколению. Также изучать новые направления взаимодействия информации. Так как сейчас коучинговая стратегия также популярна и дает возможность узнать интересы учащихся.

Список использованных источников

1. Анохин, П.К. Философские аспекты общей теории функциональных систем. [Текст] / П.К. Анохин. – М., 1978. – 400 с.
2. Архангельский, Н.В. Нравственное воспитание. [Текст] / Н.В. Архангельский. – М. : Просвещение, 1979. – 534 с.
3. Бабашев, А.Э. Основные направления развития содержания образования в средней школе США [Текст] : диссертация ... кандидата педагогических наук : 13.00.01 / Бабашев Арсен Эдуардович. – Волгоград : ВГПУ, 1997. – 191 с.
4. Балицкая, И.В. Мультикультурное образование в США, Канаде и Австралии. [Текст] : диссертация ... доктора педагогических наук : 13.00.01 / Балицкая Ирина Валериановна. – М., 2009. – 430 с.
5. Балицкая, И.В. Современные подходы к реализации идей мультикультурного образования в США [Текст] / И.В. Балицкая // Ученые записки СахГУ : сборник научных статей. Вып.5. – Южно-Сахалинск : СахГУ, 2005. – С. 92–94.

Б. Барышников, Е.Н. Становление воспитательной системы образовательного учреждения. [Текст] / Е.Н. Барышников. – СПб. : Издательство СПбГУ, 2005. – 130 с.

Сейдуалы Жаңыл Асқаралықызы,
өндірістік оқыту шебері
Астана қаласы әкімдігінің
«Қоғамдық тамақтандыру
және сервис колледжі» МКҚК

НАН ӨНДІРІСІНДЕ ҚОЛДАНЫЛАТЫН АШЫТҚЫЛАР ЖӘНЕ ОЛАРДЫ АЛУ ТЕХНОЛОГИЯСЫ

Аннотация: Нан өндірісінде ашытқылар ерекше орын алады, олардың қоректік және биологиялық құндылығын арттыруда әр түрлі тамақтық қоспалар пайдаланылады. Зетханалық зерттеу барысында наубайханалық ашытқы қатарына жататын *Aspergilles niger* құрамы зерттелді. Ал қантты ашыту үшін спирт өнеркәсібінде *Saccharomyces cerevisiae*, *Candida scotti* түріндегі ашытқылар қолданылады. *Saccharomyces cerevisiae* ВКПМ У-824 ашытқы штамм болып табылады [1].

Кілттік сөздер: нан ашытқысы, *Aspergilles niger*, *Saccharomyces cerevisiae*, *Saccharomyces carlbergensis*, саңырауқұлақ, меласса, метионин.

Қазіргі уақытта жаппай тұтынылатын тамақ өнімдерін өндіру тағамға қатысты сапалы және толыққанды өндіріс өнімдерін алуға бағытталған. Осыған байланысты нан пісіру өнеркәсібі шығаратын ассортимент үнемі кеңеюде. Мұндай ерекше топқа диеталық және емдік қасиеттегі нан өнімдерін жатқызуға болады [2]. Берілген диеталық тағамдық қасиеттері бар дайын өнімдердің сапасын қамтамасыз ету үшін белгілі бір тағамдық қасиеттері бар тамақ өнімдерін өндіруге жаңа рецептуралар мен технологиялық режимдерді әзірлеу қажет [3]. ХХ ғасырдың екінші жартысында ашытқы туралы ғылым (зимология) Мысырда теориялық және практикалық салаларда қолданылуына көңіл бөліне бастады. Ашытқыларды өсіру 25-40°C температурада және рН ортасы 3,0-6,0 мөлшерінде үздіксіз процессте әр түрлі сатыда жүргізіледі. Нан ашытқы өндірісінде престелген және құрғақ ашытқылар өндіріледі. Олардың құрамында мынадай элементтер кездеседі (%-бен): көміртегі 45-49%; сутегі-50-70%; оттегі 30-35%; азот 7,1-10,8%; фосфор 1,9-5,5%; калий 1,4-4,3%; магний 0,1-0,7%; алюминий 0,002-0,020%; күкірт 0,01-0,05%; хлор 0,004-0,100%; темір 0,005-0,012%; кремний 0,02-0,20%. Сонымен қатар, ашытқылардың құрғақ затында (%-бен): ақуыздар және басқа да азотты заттар – 50%; майлар - 1,6%; көмірсулар - 40,8%, витаминдер (В,Д,Е); Ал, *Saccharomyces carlbergensis* ашытқы құрамында 50%-ке жуық ақуыз, алмастырылмайтын аминқышқылдары (лизин, треонин, валин, лейцин), аз мөлшерде метионин,

цистеин болады. Метионин әсіресе барлық ақуыздарда кездеседі, әсіресе ферменттер, гормондар құрамында. Бұл аминқышқылы зат алмасу (метаболизм) процесінде өте маңызды рөл атқарады. Нан өндірісіндегі ашытқылар үшін негізгі шикізат болып табылатын қызылша мелассасы, минералды тұздар, өсіру активаторлары және су. Ал ашытқы өндірісіндегі жүретін технологиялық процесс бірнеше сатылардан тұрады. Бұл көп сатылы процестер арнаулы өндіріс қондырғылары көмегімен іске асырылады, атап айтқанда: қоректік ортаны даярлау, ашытқыны өсіру, оны бөлу, престеу (немесе нығыздау), престелген ашытқыларды кептіру, кептірілген өнімді арнаулы қораптарға салып дайындау. Ал, өндірісте ашытқыларды өсіру процесі алдында мелассаны сумен араластырады, бұл процесте меласса ерітіндідегі коллоиды бөлшектерден тазартылады, себебі, ол коллоидты бөлшектер ерітіндіде ашытқы клеткаларын өзіне қарай тартып алып, ашытқылардың одан әрі қарай көбеюіне (немесе ашуына) кедергі жасайды. Нан пісіретін ашытқыларды өндіру тәсілі белгілі, ол аэрация жағдайында егілетін ашытқыларды өсіру, дақылдық орта және оны тұрақты мелассаның шығыны кезінде тауарлық ашытқылардың бірінші сатысына беру арқылы алынады. Тауарлық ашытқыларды өсіру барлық кезеңдегі аппараттарды бір уақытта себу арқылы және ауаның тұрақты шығынымен, кейіннен ашытқы жасушаларын мөлшерлеу және ашытқыны сепарацияға іріктеу арқылы жүзеге асырылады. [4].

Зертханада наубайхана ашытқыларының қасиеттерін зерттеу

Қазіргі биоиндустрия саласының қарқындап дамуы кезінде жеңіл тамақ өндірісінде ашытқылардың алатын орны ерекше. Әсіресе тамақ өнеркәсібінде фармацевтика, нан пісіру, кондитер және консерві өндірісінде, мал шаруашылығы саласында ашытқылар шешуші орын алады. Сонымен қатар, биотехнология бағытындағы өндірістің қарқындап өсуіне байланысты жаңа биоөнімдердің шығарылуы, өндірістегі этанолдың метаболизмі, жаңа эффективті дәрілік препараттардың, одан басқа шикізат ретінде витаминдер өндірісінде Д және В2 витаминдерін алуда, тамақтық қоспалардың алынуы қолданылатын ашытқылардың маңызды екендігін дәлелдейді. Биологиялық белсенді заттар мен ақуыздар продуценттері ретіндегі ашытқылар, саңырауқұлақтар, бактериялар және микроскопиялық балдырлар қазіргі биотехнологиялық процесстерінде кеңінен қолданылады. Ашытқылар, экономикалық және экологиялық тиімділігі жағынан биологиялық белсенді заттар (ББЗ) мен ақуыздардың маңызды продуценті болып табылады. Микроорганизмдердің тез өсуі қоршаған ортада тұрақтылығы, қоректік заттар көздерін өздерінің бойына тез сіңіруі, бөгде сұйықтан жеңіл түрде бөлінуі қасиеттерімен сипатталады.

Практика жүзінде дәлелденгендей ашытқылар ұлпасы 25% мөлшерінде құрғақ зат құрайды. Сонымен қатар, ашытқылар биомассасының ең маңызды бөлігі(компоненті) ақуыз болып табылады. Оның құрамындағы аминқышқылдар мөлшері дәнді дақылдардан да артық болады. Ашытқылар ақуызының биологиялық құндылығы олардың құрамындағы алмастырылмайтын аминқышқылдар санымен анықталады. Ал, аминқышқылдардың құрамындағы дәрумендер сапасы жағынан азықтық ақуыздар мен балық ұнынан да асып түседі.

Ашытқылар ұлпасы құрамында микроэлементтер, жоғары қатардағы қанықпаған органикалық қышқылдар, табиғи липидтер болады. Қазіргі уақытта ашытқылар көп әртүрлі салаларда қолданылады, атап айтқанда: әртүрлі ферментті препараттар алу; органикалық қышқылдар; полисахаридтер; көп атомды спирттер; дәрумендер және дәруменді қоспалар. Өндіріс саласында ашытқылардың қатысуында әртүрлі органикалық қышқылдар сүт, май, пропионды қышқылдар алынады. Бұл қышқылдардың биотехнология өндірісінде практикалық маңызы зор өнімдері болып табылады.

Микроскопиялық саңырауқұлақтар. Амилаза алу үшін *Aspergilles* тектес микроскопиялық саңырауқұлақтары қолданылады. Аспергильдеу үшін қоректендіру ортасына көміртегі, азотты және минералды заттар енгізіледі. Амилазаны жинақтау үшін онда декстрина немесе мальтоза болуы тиіс, азот көздеріне ақуыздар олардың гидролизаты, аммоний тұздары мен нитраттар жатады [5]. Биотехнология өндірісінде продуцент ретінде *Aspergilles niger* көмегімен жоғары масштабта лимон қышқылы өндіріледі. Сонымен қатар, осы ашытқылардың қатысуымен өндірісте дәнді дақылдар және олардың қалдықтары негізінде биотехнологиялық процесте аралық өнім этанол, одан әрі ферментациялау арқылы биоэтанол алынады.

Қазіргі тамақ және химия өндіріс салаларында көптеген ашытқылар ферментті препараттар алудың негізгі көзі болып табылады. Сонымен қатар, ашытқылардың әсерінен фермент инвертазаның қатысуында қантты заттар қатарындағы олигосахаридтер глюкоза мен фруктозаға ыдырайды. Ашытқылар - перспективті микроорганизмдер тобына жатады және олардың қатысуында ақуызды азықтық қоспалар, ақуызды- дәруменді- минералды қоспалар өндіріледі. Зертханалық зерттеу барысында наубайханалық ашытқы қатарына жататын *Aspergilles niger* құрамы зерттелді. Оның құрамына анализ жасауда кеңінен қолданылатын жұқа қабатты хроматография (ЖҚХ) әдісі алынды.

Тәжірибе жүргізу барысында арнаулы "Silufol" UV-54 маркалы пластинка қолданылды. Сонымен қатар, алдын-ала тәжірибеге тиесілі элюентті жүйелер және адсорбенттер дайындалды. Ашытқылар құрамында биологиялық белсенді күрделі табиғи заттар өте көп. Оларға жататын табиғи органикалық қышқылдар (қаныққан және қанықпаған), көмірсулар дәрумендер, минералды заттар т. б. Жүргізілген тәжірибеде ашытқылар құрамындағы органикалық қышқылдардан сүт қышқылын және олеин қышқылын анықтау жоспарланды.

Дайындалған элюенттер жүйесі: этанол: аммиак: су (40:2:8); адсорбент; силикагель-гипс (3,5:1,5). Эксперимент нәтижесінде анықталған Rf мөлшері 0.51. Бұл мөлшер сүт қышқылына сәйкес. Тәжірибеде келесі анықталған қанықпаған жоғары қатардағы олеин қышқылы. Дайындалған элюенттер жүйесі: сірке қышқылы: ацетонитрил (3:2); адсорбент; алюминий оксиді - гипс (3,5: 1,5). Эксперимент нәтижесінде анықталған Rf мөлшері 0.85. Бұл мөлшер олеин қышқылына сәйкес.

Қорытынды

Бүгінде зертханамызда жасалып жатқан зерттеу жұмыстарымыз аяқталған жоқ, алдағы уақытта әлі де жалғасатын болады. Тамақ өнеркәсібін дамыту туралы

қазіргі заманғы ғылыми ұсыныстар бойынша табиғи қоспаларды пайдалана отырып, емдеу-профилактикалық қасиеттері бар өнімдерді өндіріске енгізу қажет. Ашытқылардың құрамы кең спектрлі микроэлементтер, витаминдер, ақуыз байытушылар халықтың әртүрлі жас топтарының денсаулығына қолайлы әсер етеді.

- Зертханалық тәжірибе жүргізу барысында алғаш рет наубайхана ашытқысының құрамындағы биологиялық белсенді заттарға жататын табиғи органикалық қышқылдар анықталды.

- Құрамы күрделі табиғи биологиялық белсенді қосылыстар құрамын анықтауда хроматография ең эффективті әдістердің бірі болып есептеледі. Қорытындылай келе, нан өндірісінде қолданылған ашытқылардың экстрактивті компоненті оның физикалық, химиялық қасиетін жақсартып, аналитикалық талдау анализдерін алып, нан-тоқаш өнімдерінің бастапқы және соңғы өнімін салыстыру нәтижелері күтіледі. Нан-тоқаш өнімдерінің сапасын жақсарту, ассортимент санын көбейту адам ағзасына пайдалы өнім алу. Сонымен қатар бұл мақалада нан ашытқысын алу технологиясы, ашытқы өндірісінде қолданылатын шикізаттар туралы мәлімет жасалды. Нан ашытқысы басқа өндіріс салаларында кеңінен қолданылады. Сондықтан нан ашытқысын өз елімізде мол мөлшерде өндіру экономика жағынан тиімді.

Пайдаланған әдебиеттер тізімі

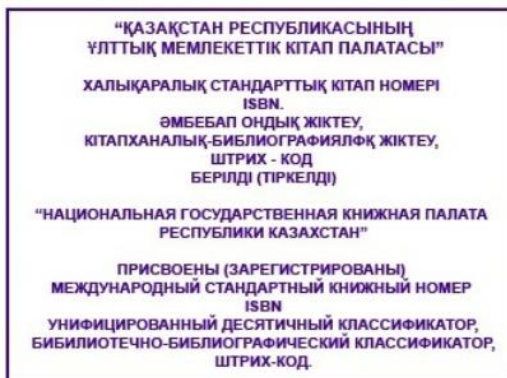
1. Кислая Л.В., Маринченко В.А., Маринченко Л.В., Фищенко А.Н., Чипчар Р.И. Авторское свидетельство SU 1551734 А1, 23.03.1990. Заявка № 4476651 от 05.07.1988.
2. Ауэрман Л.Я. Технология хлебопекарного производства: учебник. 9 изд.; перераб. и доп. / под общ. ред. Л.И. Пучковой. Санкт-Петербург: Профессия, 2005. 416 с.
3. Атаев А.А. Диетические хлебобулочные изделия для здорового питания //Хлебопечение России. 2000. №1. С. 21.
4. Баширова Р.С., Слюсаренко Т.П., Краснобрижий Н.Я., Кудинова А.Н., Хавин А.А., Снежкин Ю.Ф. Авторское свидетельство SU 1738848 А1, 07.06.1992. Заявка № 4771705 от 19.12.1989.
5. Н.М. Семихатова, М.Ф. Лозенко, Л.Д. Белова, А.Д. Дмитриев, С.П. Папок. Производство хлебопекарных дрожжей. Пищевая промышленность, 1978

УДК 377
ББК 74.56
А89

к.э.н. Клышбаева Зауре Араповна

«ASTAUFEST-2022» III Халықаралық фестивалі аясында «ТЕХНИКАЛЫҚ ЖӘНЕ КӘСІПТІК БІЛІМ БЕРУ ЖҮЙЕСІНДЕ МАМАНДАРДЫ ДАЯРЛАУДЫҢ ЗАМАНАУИ БІЛІМ БЕРУ ЖОБАЛАРЫ» тақырыбындағы ғылыми-тәжірибелік конференция жинағы

ISBN 978-601-08-2811-7

ISBN 978-601-08-2811-7